

ΠΑΣΟΚ

4^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Πρακτικά

Κληρονομιά

ΣΟΛΩΜΟΥ 46
10682 • ΑΘΗΝΑ

Τηλ :

Αθήνα

27,28,29,30 Ιουνίου 1996

4ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΑΣΟΚ

27.28.29.30 Ιουνίου 1996

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ
ΤΟΝΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΘΑΝΟΣ
ΚΙΜΩΝΑΣ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
ΡΕΝΑ ΛΑΜΠΡΑΚΗ
ΝΙΚΟΣ ΛΙΟΛΙΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ): Να 'μαστε πάλι εδώ Ανδρέα, όλοι εμείς που πορευόμαστε στη σκέψη και στα βήματά σου. Σήμερα, προσκαλώντας και χαιρετίζοντας εσάς στο 4ο Συνέδριο, σημαδεύετε και κάτι εντελώς διαφορετικό. Είναι η πρώτη φορά που δεν είναι ο Ανδρέας μαζί μας ως φυσική παρουσία, αλλά θα είναι μονίμως μαζί μας ως συναίσθημα, ως πνεύμα, ως πολιτική, ως άνθρωπος.

Φίλοι και σύντροφοι, αγαπητοί προσκεκλημένοι, σήμερα δεν θα αρχίσουμε ένα Συνέδριο με την κλασική τυπική διαδικασία. Σήμερα θα θυμηθούμε πρώτα το οδοιπορικό του Ανδρέα. Από την άποψη αυτή θα προηγηθεί κάτι απ' όλο αυτό που ο μεγάλος αυτός ηγέτης έδωσε σε μας, έδωσε στην Ελλάδα, έδωσε στην ανθρωπότητα. Και στη συνέχεια θα μπούμε στα τελετουργικά, στα κλασικά ενός Συνεδρίου.

Εγώ σας ευχαριστώ που ανταποκριθήκατε μ' αυτή την παρουσία σας και παρακαλώ τον Κώστα τον Λαλιώτη να συνεχίσει όσον αφορά το πρώτο στάδιο. Και πάλι σας ευχαριστώ.

Κ.ΛΑΛΙΩΤΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι,
Φίλοι και φίλες

Το 4ο Συνέδριο του Κινήματός μας, του Πανελλήνιου Σοσιαλιστικού Κινήματος είναι μια χαρακιά, είναι μια οριακή στιγμή για τη ζωή μας, για τον Ελληνισμό, την Ελλάδα και την Κοινωνία μας.

Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ο χαρισματικός ιστορικός μας ηγέτης, ο Γενάρχης μας, ο Δάσκαλός μας, ο Ανθρώπος που σημάδεψε με τη ζωή του τη ζωή μας ΔΕΝ είναι ΠΙΑ κοντά μας, ΔΕΝ είναι ΠΙΑ μαζί μας.

Όμως από σήμερα, όπως και για πάντα, μέσα από τη συγκλονιστική αίσθηση της Απουσίας του, σημαδεύει και πάλι τη ζωή μας. Αυτή την απουσία μόνο ο Μεγάλος Ποιητής Οδυσσέας Ελύτης μπορεί να περιγράψει με λέξεις σε λίγους μόνο στίχους:

"Όλα χάνονται.
Του καθενός έρχεται η ώρα.
Όλα μένουν.
Εγώ φεύγω.
Εσείς να δούμε τώρα".

Συντρόφισσες και σύντροφοι,
Σήμερα στην πιο κρίσιμη στιγμή είμαστε μόνοι χωρίς τον ιδρυτή μας και οφείλουμε όχι μόνο να χαράξουμε, αλλά και να πορευτούμε ενωμένοι, δημιουργικοί, αναγεννημένοι και σύγχρονοι στους Νέους Δρόμους του 21ου Αιώνα.

Σήμερα εδώ στο 4ο Συνέδριο ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ με την Απουσία του μας προκαλεί και μας προσκαλεί να αφυπνιστούμε, να χειραφετηθούμε και να φανούμε αντάξιοι κληρονόμοι μιας μεγάλης και ανεπανάληπτης κληρονομιάς, ως εκφραστές ενός Διάδοχου, Συλλογικού και Μαχόμενου ΠΑΣΟΚ.

Σήμερα με την Απουσία του μας προκαλεί και μας προσκαλεί να ταυτιστούμε με τη Μνήμη του Μελλοντός μας, να ταυτιστούμε με τα οράματα, τις προσδοκίες, τις αγωνίες και τις ελπίδες του Ελληνισμού, να δώσουμε νέα Πνοή, μεγάλους και ανοιχτούς ορίζοντες στις γενιές που έρχονται.

Σήμερα με την Απουσία Του μας προκαλεί και μας προσκαλεί να δώσουμε όρκους πίστης όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά, για την ενότητα, την προοπτική και τη νικηφόρα πορεία του ΠΑΣΟΚ και της Δημοκρατικής Προοδευτικής Παράταξης.

Όλοι εμείς εδώ, ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ χωρίς καμία εξαίρεση, οφείλουμε να δώσουμε τον όρκο μας με περίσσευμα ψυχής, ευθύνης και ευαισθησίας, με μεγαλείο ψυχής.

Το μήνυμά μας είναι ζωτική ανάγκη να αποτελεί και για σήμερα και για την Δευτέρα που θα είναι η επόμενη μέρα του Συνεδρίου μας, μια δέσμευση με αντίκρισμα Αλήθειας.

Η απάντησή μας στις προκλήσεις και τις προσκλήσεις του ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ είναι μια και μοναδική, είναι ο όρκος μας

Το ΠΑΣΟΚ είναι εδώ
Ενωμένο Δυνατό.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,
Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ δεν πρόλαβε να τελειώσει το Λόγο του και το μήνυμά του για το 4ο Συνέδριό μας.

Μας έστειλε όμως το μήνυμά του με εκατομμύρια αγγελιοφόρους από όλο τον κόσμο, από όλα τα μήκη και πλάτη του Ελληνισμού. Μας έστειλε το μήνυμά του με εκατομμύρια πολίτες από κάθε γωνιά της χώρας, από όλες τις γενιές, από όλες τις κοινωνικές δυνάμεις, που βροντοφώναζαν και απαιτούν και χθες και σήμερα μα για πάντα και πάντα μια και μόνη λέξη

ΕΝΟΤΗΤΑ

Σύντροφοι και συντρόφισσες,
Τα λόγια είναι καλά και ισχυρά, αλλά υποκλίνονται μπροστά στην καταλυτική δύναμη της ΕΙΚΟΝΑΣ, που σηματοδοτεί παρουσίες, αισθήματα, βιώματα, μνήμες, ευαισθησίες και αγώνες.

Μέσα σε 30 λεπτά αναπαριστούμε τη σύνθεση, το ΠΑΖΛ μιας πολυκύμαντης ζωής ενός εθνικού ηγέτη με διεθνή ακτινοβολία, ενός Αγώνιστή και Επιστήμονα, ενός ανθρώπου που με τα οράματά του, τις ιδέες, το λόγο και τη δράση του, άλλαξε το ρου της ιστορίας στη χώρα μας.

Μέσα σε 30 λεπτά αναπαριστούμε τη διαδρομή, τους αγώνες και τις ελπίδες γενιών και γενιών όπως συμπυκνώθηκαν στην ελπιδοφόρα γέννηση και στη νικηφόρα πορεία του Κινήματός μας και της Δημοκρατικής και προοδευτικής Παράταξής μας.

Μέσα σε 30 λεπτά αναπαριστούμε τη ζωή του Ανδρέα Παπανδρέου που είναι συνυφασμένη με την δική μας ζωή, με το δικό μας παρελθόν, με το δικό μας παρόν και το δικό μας μέλλον.

ΠΡΟΒΟΛΗ ΒΙΝΤΕΟ

Το μήνυμά μας είναι αγαπημένε μας Πρόεδρε, Σύντροφε, Αδελφέ, Πατέρα, Αρχηγέ μας, Ανδρέα της ψυχής μας, όπως πάντα και σήμερα και για πάντα, μας ενώνεις, μας εμπνέεις, μας οδηγείς.

Αντίο Οδηγητή μας.
Καλό ταξίδι Καπετάνιε μας.
Αθάνατος.
Ανδρέα ζεις, εσύ μας οδηγείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τα μέλη του Ε.Γ. και τον Πρωθυπουργό σύντροφο Κώστα Σημίτη, να έρθουν εδώ. Νομίζω ότι είναι πρόπων για την Μελίνα της Ελλάδας, τον Γιώργο, τον Μπαρμπαγιάννη τον Αλευρά, να κάνουμε και γι' αυτούς ενός λεπτού σιγή.

Τηρείται ενός λεπτού σιγή

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Αγαπητοί προσκεκλημένοι, συντρόφισσες και σύντροφοι, πάλι σας καλωσορίζω στο 4ο Συνέδριό μας, από μέρους του Εκτελεστικού Γραφείου της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ. Η διαδικασία που θα ακολουθήσουμε σήμερα είναι η εξής: θα γίνει εισαγωγική ομιλία από τον σύντροφο Κώστα Σκανδαλίδη Γραμματέα της Κ.Ε. Στη συνέχεια θα μιλήσει ο Πρωθυπουργός σύντροφος Κώστας Σημίτης. Τα ελληνικά κόμματα και τα κυπριακά κόμματα.

Θα γίνει διάλειμμα και αμέσως μετά θα μπούμε στην τυπική διαδικασία του Συνεδρίου, δηλαδή νομιμοποιήσεις συνέδρων, εκλογή προεδρείου και ότι έπεται. Από την άποψη αυτή μέχρι να φτάσουμε σ' αυτό το σημείο, εκ των πραγμάτων θα προεδρεύω εγώ, παρ' ότι είμαι μονοπρόσωπος Πρόεδρος από μέρος του Εκτελεστικού Γραφείου. Σας ευχαριστώ. Παρακαλώ τον σύντροφο Σκανδαλίδη.

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ: Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Νιώθω αβάσταχτο στους ώμους μου το φορτίο τούτης της κρίσιμης, της αληθινά ιστορικής ώρας. Έτυχε σε μένα ο κλήρος να σηκώσω το βάρος της εναρκτήριας ομιλίας στο Συνέδριό μας.

Της πρώτης εναρκτήριας ομιλίας που γίνεται σε Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, χωρίς τον Ανδρέα Παπανδρέου στο βήμα και μετά απ' αυτόν, μόλις λίγες ώρες μετά το ύστατο χαιρε.

Ο πρώτος κρίκος που προστίθεται στην αλυσίδα μιας μακράς ιστορικής διαδρομής, που στο βήμα δεν βρίσκεται ο ηγέτης και Ιδρυτής του Κινήματός μας να σημαδεύει το χρόνο, να αλλάζει το ρου των πραγμάτων, δίνοντας νόημα, αξία και περιεχόμενο, στις εργασίες του Συνεδρίου μας.

Ενας κρίκος στην αλυσίδα μιας ιστορικής διαδρομής που ξεκίνησε εκείνη την αλησμόνητη μέρα του Σεπτεμβρίου του 1974, όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου εκφώνουσε την Ιδρυτική μας Διακήρυξη και μας όρκιζε όλους στις ιδέες της προόδου, της αλλαγής, της δημοκρατίας του σοσιαλισμού. Στις ιδέες εθνικής και κοινωνικής απελευθέρωσης. Στην προοπτική ενός κόσμου πιο δίκαιου, μιας ζωής πιο αξιοβίωτης.

Στο βήμα συνέχισε στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη του '77 με τη στρατηγική μας οριοθέτηση ως κόμματος εξουσίας, που άνοιξε το δρόμο για τη μεγάλη Αλλαγή. Στο ίδιο βήμα που υπέγραψε το αναλλοίωτο συμβόλαιο με το λαό της Κυβέρνησης της Αλλαγής του '81.

Στο ίδιο βήμα που το Συνέδριο του '84 μέτρησε τα πρώτα χρόνια μιας δημιουργικής πράξης για τον τόπο και το λαό. Στο ίδιο που στο δεύτερο Συνέδριο, το '90, κράτησε όρθια και μάχιμη και ενωμένη την παράταξη σε χρόνους δύσκολους και χαλεπούς. Στο ίδιο βήμα που από το τελευταίο Συνέδριό μας άνοιξε οριστικά το δρόμο για την αναγέννηση της Ελλάδας και του Ελληνισμού στο λυκαυγές του νέου αιώνα.

Και τώρα, ο Πρόεδρος μας αποφάσισε, να ξεκινήσει το 4ο Συνέδριό μας, μια μέρα νωρίτερα. Ενίωσε ότι το πρόβλημα φαινόταν αξεπέραστο. Διαισθάνθηκε τους τριγμούς που απειλούσαν την παράταξη. Του ζητούσαμε τα πάντα, ακόμη και την ώρα που ο έδινε την ύστατη μάχη με το θάνατο.

Και χθες, αυτή τη συγκλονιστική μέρα, εκφώνησε τον πιο επίσημο, τον πιο στέρεο, τον πιο μεγάλο, από όλους τους εναρκτήριους συνεδριακούς του λόγους. Το Συνέδριο, συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν ξεκινά τώρα. Η επίσημη έναρξη έγινε χθες στους δρόμους της Αθήνας.

Για να δικαιώσει ο Ανδρέας Παπανδρέου ακόμη μια φορά μια υπόσχεση βαρυσήμαντη που έκανε πέρσι το καλοκαίρι στη Συνδιάσκεψη. Ότι το Συνέδριο που θα αποφασίσει για τον επόμενο Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ, θα είναι ανοιχτό και μαζικό. Δεν πιστεύαμε ότι θα ήταν ένα Συνέδριο, που ανεξάρτητα από τα πρόσωπα θα κάλυπτε εκατομμύρια συνέδρους.

Ανέθεσε, λοιπόν, στους Ελληνες, στους πατριώτες, στους δημοκράτες, στους ανθρώπους του μόχθου και του πνεύματος, που χθες με τα σκαμμένα από τη θλίψη πρόσωπα, που όμως μπορούσαν κλαίγοντας να φωνάζουν και να χαμογελούν, να μεταφέρουν και να επιβάλουν το μήνυμα της ενότητας και της προοπτικής του μήνυμα που δεν ήρθε γραμμένο σε ένα άψυχο χαρτί.

Που δεν ήρθε καν με μια ολιγόλεπτη φυσική παρουσία για να δημιουργήσει ένα στιγμιαίο συγκλονισμό και να δρέψει το θερμό και παρατεταμένο χειροκρότημα.

Το μήνυμα το έστειλε ο Πρόεδρος, όπως θα αρμοζε στην πιο μεγάλη την τελευταία του πράξη: "Με το Λαό, για το Λαό και την Πατρίδα". Το έστειλε ξανά αξιοποιώντας την ακατάλυτη σχέση του με το Λαό, ως απαίτηση και κραυγή του Λαού και πάνω απ' όλα ως ανάγκη της χώρας.

Για να πάρουν έτσι τη σωστή τους διάσταση τα πράγματα. Να έρθουμε όλοι μας στα φυσικά μας μέτρα, συναισθανόμενοι την ιστορική μας ευθύνη και υποτάσσοντας το ατομικό στο συλλογικό. Για να αποκαλυφθεί σ' όλο της το μεγαλείο η μικρότητα των χαρακωμάτων, των συσχετισμών, της ψηφοθηρίας, της διχαστικής και άγονης αντιπαράθεσης, της κατανομής εφήμερων εξουσιών, ρόλων και θέσεων, των μικρόψυχων φιλοδοξιών και εγωισμών.

Ασφαλώς, πριν λίγες ώρες, κανένας μας υπολογίζοντας αριθμούς πάνω από πλάνα δεν μπορούσε να σκεφτεί, ότι το πραγματικά επίκαιρο και εύστοχο σύνθημά μας "Βήμα Ευθύνης για το Σήμερα, Βήμα Δημιουργίας για το Αύριο, Βήμα Μπροστά για την Ελλάδα" με απόφαση του Ανδρέα Παπανδρέου, την τελευταία απόφαση που υπέγραψε χθες ως Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, θα συμπληρωνόταν μ' αυτό που έλειπε: "ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ", απόφαση που κάνω από τη δική του υπογραφή την υπέγραψαν όλοι μαζί οι Έλληνες δημοκράτες και πατριώτες.

Ας αλλάξουμε μια λέξη. Όχι "Βήμα μπροστά για την Ελλάδα", "Αλμα μπροστά για την Ελλάδα, με το μεγάλο, το ενιαίο, το ενωμένο ΠΑΣΟΚ, το ΠΑΣΟΚ της Νίκης, της Πλειοψηφίας, της Προοπτικής".

Αυτή την ιστορική ώρα διάλεξε ο Ηγέτης μας για το στερνό του ταξίδι και το Κίνημά μας βρίσκεται μπροστά σε μια μεγάλη καμπή. Οφείλει σε μια νέα εποχή, σ' ένα άδηλο και ρευστό "τοπίο στην ομίχλη" μιας μακρόσυρτης μεταβατικής περιόδου, μέσα στις συνθήκες μιας πολύπλευρης και πολύχρονης κρίσης της πολιτικής και των κομμάτων, να βρει το δικό του βηματισμό.

Στο γειτονικό αλλά και στο παγκόσμιο περιβάλλον βαθαίνουν οι προκλήσεις και οι απειλές. Προκλήσεις και απειλές για την ίδια την εθνική μας υπόσταση.

Προκλήσεις και απειλές για την πορεία της χώρας στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Προκλήσεις και απειλές για την ιδεολογική και πολιτική μας φυσιογνωμία, για τον αγώνα των προοδευτικών δυνάμεων.

Προκλήσεις και απειλές για την ίδια την πολιτική, τη δημοκρατία, τους θεσμούς αντιπροσωπείας και συμμετοχής του λαού. Παράλληλα όμως με τις προκλήσεις, παράλληλα με τις απειλές μεγαλώνουν οι απαιτήσεις για τη δική μας παρέμβαση, μεγαλώνουν και οι δυνατότητες για την επιτυχία της, καθώς ανοίγονται μπροστά μας νέες ιστορικές ευκαιρίες.

Ο λαός θα μας κρίνει από την ικανότητά μας, μέσα στις δύσκολες στιγμές, να ανακαλύψουμε και να αξιοποιήσουμε αυτές τις δυνατότητες, να εκμεταλλευτούμε τις ευκαιρίες.

Θα μας κρίνει τελικά από την ικανότητά μας να χαράξουμε ένα δρόμο, που θα τον ακολουθήσουμε, επειδή εμείς και ο λαός τον διαλέξαμε, εμείς τον δημιουργήσαμε. Όχι επειδή μας έσπρωξαν οι περιστάσεις, οι ανεξέλεγκτες δυνάμεις της οικονομίας ή της διεθνούς πολιτικής.

Το να διαλέγουμε συνειδητά το δρόμο μας, το να αγωνιζόμαστε να τον ανοίξουμε, είναι το πρώτο γνώρισμα που από την αρχή σημαδεύει την ιστορική μας πορεία. Είμαστε προοδευτικό κίνημα γιατί πάνω απ' όλα αρνούμαστε να σκύψουμε το κεφάλι στις δυνάμεις που απαιτούν να επιβάλουν στο λαό και το έθνος τη μοιρολατρία, την υποταγή, την υποδούλωση.

Η παρακαταθήκη του μεγάλου απόντα είναι η εντολή να βρισκόμαστε μπροστά, όχι να τρέχουμε πίσω από τα γεγονότα και τις εξελίξεις. Εκείνοι που θέλουν την κοινωνία να μένει στάσιμη για να μην απειληθούν τα προνόμιά τους, για να μη κινδυνεύσουν τα κεκτημένα τους, ανακαλύπτουν συνέχεια χίλιους τρόπους που παρεμποδίζουν, δηθεν, την αποτελεσματική πολιτική, την αποτελεσματική κοινωνική δράση, την αποτελεσματική εθνική στρατηγική.

Το Κίνημά μας ξεχωρίζει γιατί βρίσκει πάντοτε τον ένα, τον αναντικατάστατο ρόλο που δίνει νόημα και περιεχόμενο στην πολιτική: Τον αγώνα για την πρόοδο της κοινωνίας, για την προκοπή του λαού και του έθνους. Από τα πανάρχαια βάθη της ιστορίας του λαού μας ακούγεται στους αιώνες το παράγγελμα που απορρίπτει την υποταγή, την αδράνεια, την παραίτηση, μπροστά στα τείχη που υψώνουν μπροστά μας οι Οι κάθε λογής προπέτες της ενσωμάτωσης και της ήττας: "Είς οίωνός άριστος, αμύνεσθαι περί πατρης".

Ομοια και εμείς. Διαβάζουμε τους οίωνούς της νέας εποχής, της σύγχρονης ζωής. Ανταποκρινόμαστε στο πολύβουο κάλεσμα της ιστορίας. Όχι για να σταματήσουμε παράλυτοι μπροστά στα τείχη, μπροστά στις δυσκολίες που συναντούμε, αλλά για να τραβήξουμε καταπάνω τους, να τα γκρεμίσουμε και να τις ξεπεράσουμε.

Ετσι μας δίδαξε ο Ανδρέας Παπανδρέου. Ετσι συνεχίζουμε την ιστορία των προοδευτικών αγώνων του τόπου. Ετσι παραγγέλλει σε όλους τους δυνατούς τόνους το εθνικό μας χρέος, η πολιτική μας κληρονομιά, η ίδια η ιστορική μας ρίζα.

Αρχίζουμε, ανιχνεύοντας τους οίωνούς, στο λυκόφως του αιώνα που φεύγει, στο λυκαυγές του αιώνα που έρχεται, για να προσδιορίσουμε, να οριοθετήσουμε, να προσδιορίσουμε ξανά τη θέση μας στο σύγχρονο κόσμο.

Υπάρχουν τρεις σταθμοί-σύμβολα. 1917 - 1945 - 1989. Τρεις ημερομηνίες που άλλαξαν το ρου της ιστορίας στον αιώνα που φεύγει. Σ' αυτές, το 1917 και το 1945, ακολούθησαν το τέλος των δύο παγκόσμιων πολέμων. Σ' αυτές τις χρονολογίες, συμπυκνώνονται τα αποτελέσματα των βίαιων συγκρούσεων, που άνοιξαν νέα εποχή στη διεθνή τάξη πραγμάτων.

Η κοσμοϊστορική τους σημασία που βρήκε έκφραση στην Οκτωβριανή Επανάσταση και τη Συμφωνία της Γιάλτας, οφείλεται στο γεγονός ότι τα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα που δημιουργήθηκαν στο όνομα μιας σοσιαλιστικής ή κομμουνιστικής κριτικής του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού, μετατρέπονται σε κρατική-εδαφική δύναμη.

Το 1989 είναι τελείως διαφορετικά. Η απειλή του τρίτου πολέμου απομακρύνεται. Ο ακήρυχτος όμως οικονομικός πόλεμος γκρεμίζει τα σύνορα με πρώτο το "τείχος του Βερολίνου".

Από ένα κόσμο κυρίαρχων εθνών-κρατών, στην αντιπαράθεση ιμπεριαλισμού-Σοβιετικής Ένωσης κι από κει στο διπολικό κόσμο του "ψυχρού πολέμου", οδηγούμαστε σήμερα μέσα από το νέο άλμα της ιστορίας σε νέα πρωτόγνωρα δεδομένα.

Στον ανοιχτό πολιτικό κόσμο, αρχικά, της σύγχρονης Τριάδας Ατλαντικός / ΗΠΑ, Ειρηνικός / Ιαπωνία, Ευρώπη / Γερμανία και της άδηλης εξέλιξης. Στην απελευθέρωση των διεθνών αγορών κεφαλαίου και εργασίας. Στην επικράτηση και κυριαρχία των νόμων της αγοράς και τη διεθνοποίηση της. Στην αποθέωση του οικονομικού ορθολογισμού και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Μια νέα τάξη πραγμάτων ανατέλλει τερματίζοντας οριστικά στην αντιπαράθεση Ανατολής και Δύσης και οξύνοντας νέες πιο σύνθετες, πιο πολύπλευρες αντιθέσεις. Κανείς δεν πρόβλεψε το 1989 πριν. Κανείς σήμερα δεν μπορεί να προβλέψει την αρχιτεκτονική του κόσμου το 2020.

Και εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να βρούμε το νήμα της ιστορίας σε μια ατέρμονη μεταβατική περίοδο που κινείται με ραγδαίες αλλαγές, για να οδηγήσουμε την Ελλάδα και τον Ελληνισμό με ασφαλή και σίγουρα βήματα στο νέο αιώνα.

Ζούμε, ήδη, αρκετά χρόνια την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και της πολιτικής που τόσο έντονα χαρακτηρίζει την εποχή μας. Χώρες, μεγάλες και μικρές, που άλλοτε προσπαθούσαν πίσω από τεχνητούς φραγμούς να προστατεύσουν η κάθε μια τα δικά της συμφέροντα, ανοίγουν σήμερα στο εμπόριο τα σύνορά τους.

Στη μεγάλη, τη γενική συναλλαγή, επιδιώκουν το μεγαλύτερο όφελος. Τέλειωσε πια οριστικά η λογική της αυτάρκειας και της απομόνωσης. Κανείς δεν είναι αρκετά μεγάλος για να ζήσει μόνος του. Μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες, η μόνη υπερδύναμη αισθάνονται ακόμη αυτάρκεια ώστε σε μερικούς τομείς, να διεκδικούν τον προστατευτισμό -για τον εαυτό τους- την απελευθέρωση του εμπορίου βέβαια για όλους τους άλλους.

Τόση δύναμη χρειάζεται σήμερα κάποιος για να επιμείνει σε καταστάσεις που τις έχει ξεπεράσει η παγκόσμια εξέλιξη. Κι ούτε φτάνει. Ακόμη και οι Ηνωμένες Πολιτείες δίνουν μάχες οπισθοφυλακής.

Το 12% αύξηση του ΑΕΠ της Ιαπωνίας και το μεγάλο άνοιγμα της Κίνας στις διεθνείς αγορές, δείχνουν πολύ καλύτερα πού πάει ο κόσμος. Παγκοσμιοποίηση της οικονομίας σημαίνει ακόμη απελευθέρωση της κυκλοφορίας του κεφαλαίου.

Σήμερα με ένα τηλεφώνημα κι ούτε καν, με ένα σήμα στις οθόνες των ηλεκτρονικών υπολογιστών στα χρηματιστήρια, μεταφέρονται δισεκατομμύρια από τη μια άκρη του κόσμου στην άλλη με την ταχύτητα του φωτός.

Η οργάνωση των επιχειρήσεων προσαρμόζεται ραγδαία στους νέους παγκόσμιους ορίζοντες. Έχουμε πάνω από 37.000 γνήσιες πολυεθνικές

επιχειρήσεις όταν το 1973, ήταν μόλις 7000.

Με τον ίδιο τρόπο διεθνοποιείται και η ιδιοκτησία του κεφαλαίου. Πρόκειται για καινούριες πραγματικότητες, που δεν τις έχουμε ακόμα συνειδητοποιήσει ολοκληρωτικά.

Η ασύλληπτης ταχύτητας συγκέντρωση της παγκόσμιας οικονομικής δύναμης βρίσκεται στην πηγή, στην αφετηρία, της δημιουργίας της νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων.

Αντιμετωπίζουμε καθημερινά, όμως και τις συνέπειες αυτής της πραγματικότητας. Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου κάνει τη φτηνή εργασία των χωρών του Τρίτου Κόσμου, να συναγωνίζεται τους μισθούς και να υποβαθμίζει συνεχώς το βιοτικό επίπεδο στις ανεπτυγμένες χώρες.

Ηδη οι θιασώτες του ελεύθερου ανταγωνισμού άρχισαν να υποστηρίζουν ότι είναι αναπόφευκτη η "τρίτοκοσμοποίηση" του επιπέδου και των συνθηκών στην Ευρώπη.

Η παγκόσμια κινητικότητα του κεφαλαίου έχει ουσιαστικά καταργήσει σημαντικό μέρος της ικανότητας των κρατών σε εθνική κλίμακα, να ρυθμίζουν την οικονομική δραστηριότητα για να καταπολεμήσουν την ανεργία.

Δοκίμασε η σοσιαλιστική κυβέρνηση της Γαλλίας στις αρχές της δεκαετίας του '80, να χαράξει μόνη της την πολιτική απασχόλησης και κόντεψε να διαλυθεί η γαλλική οικονομία από τη μαζική έξοδο του χρηματιστικού κεφαλαίου που ακολούθησε.

Δεν είναι μόνο, όμως, η οικονομική πολιτική των κρατών σε εθνική κλίμακα που διαλύεται από την ασυδοσία του διεθνοποιημένου κεφαλαίου. Είναι οι ίδιοι οι όροι ζωής πάνω στον πλανήτη που κινδυνεύουν.

Η επικίνδυνη υποβάθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών, η επαπειλούμενη συνεχώς οικολογική καταστροφή, η μετατροπή των αγαθών σε εμπορεύματα, είναι απόρροια της αχαλίνωτης κερδοσκοπίας που δεν διστάζει να εμπορευθεί τα πάντα: τον αέρα που αναπνέουμε, το φως το ήλιου, το νερό.

Κι όλα αυτά τα βιώνουμε ταυτόχρονα με την τραγική μοίρα των αδυνάτων, των οικονομικά αποκλεισμένων, την καταστροφή της κοινωνικής προστασίας, την ακύρωση του κράτους πρόνοιας, την εμπορευματοποίηση της ίδιας της κοινωνικής ευαισθησίας.

Για να φτάσουμε στο ακραίο όριο που ζουν χώρες του Τρίτου Κόσμου. Στα εκατομμύρια των μικρών παιδιών που ζουν σε υποδουλωτικές συνθήκες εργασίας ή στην πορνεία, όταν δεν τα δολοφονούν ομαδικά στους δρόμους σαν ανεπιθύμητη αλητεία.

Για να αποδειχτεί στην πράξη ότι βασικοί κανόνες της νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων παραμένουν ίδιοι και अपαράλλαχτοι: Για τους ανίσχυρους ισχύει το κράτος του νόμου, για τους ισχυρούς ισχύει το δικαίο του ισχυρότερου.

Οι αρχές του "οικονομικού ορθολογισμού" για τους αδύναμους, η κρατική εξουσία και οι τακτικές παρεμβατισμού για τους δυνατούς. Όπως

πάντα οι προνομιοῦχοι και ισχυροί δεν δέχονται το λαϊκό έλεγχο και δεν πειθαρχούν στους νόμους του ανταγωνισμού.

Υποτάσσουν στα δικά τους συμφέροντα τους θεσμούς. Αναλαμβάνουν απ' ευθείας τη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας. Τρέφονται μέσα από το κράτος - διαμεσολαβητή. Ενισχύουν τις δομές της παραοικονομίας.

Μας λένε, λένε στον ελληνικό λαό, λένε σε όλους τους λαούς οι φιλόσοφοι του νεο-φιλελευθερισμού, της παγκόσμιας ισοπέδωσης, του τέλους της ιστορίας, του πολιτισμού και της πολιτικής: Αφού οι δυνάμεις της οικονομίας είναι τόσο ανεξέλεγκτες, τι μπορούμε να κάνουμε εμείς, εκτός από την υποταγή σ' αυτές και την προσπάθεια να ωφεληθούμε απ' αυτές. Αλλιώς ας κλείσουμε τα σύνορα.

Εμείς, οι Έλληνες σοσιαλιστές, απαντάμε όχι και στη διάλυση του κοσμοπολιτισμού και στη μιζέρια της απομόνωσης. Όσοι δεν είμαστε πρόθυμοι να αναλάβουμε τους προδιαγεγραμμένους ρόλους δεν έχουμε παρά ένα δρόμο. Της αμφισβήτησης, της αντίστασης, της συνεργασίας, της διεθνούς συμπόρευσης των προοδευτικών ανθρώπων, αλλά και των λαών, που μπορούν να διευρύνουν τους ορίζοντες της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Αυτό απαιτούν οι σοσιαλιστικές μας αξίες, οι σοσιαλιστικές μας ιδέες.

Και όσοι λένε ότι έχει κλείσει το κεφάλαιο του σοσιαλισμού μπορούν να δουν ήδη λαούς που για δεκαετίες κατέκτησαν με αγώνες εργασιακή και κοινωνική εξασφάλιση, λαοί που τους θεωρούσαμε προνομιοῦχους, αρχίζουν να νιώθουν την απειλή και να μπαίνουν σε κίνηση.

Η Γαλλία πριν λίγους μήνες, η Γερμανία τελευταία, η υπόλοιπη Ευρώπη αύριο, ζουν ξανά την κοινωνική έκρηξη. Την επιστροφή των ιδεών που μπόλιασαν διαχρονικά το προοδευτικό κίνημα, αλλά και των αγώνων που οδήγησαν στις μεγάλες του κατακτήσεις.

Στην εποχή μας, όπως σε κάθε εποχή, υπάρχουν και οι δύο αυτές πλευρές, η αέναη σύγκρουση της συντήρησης και της προόδου. Και μετά από πολλά χρόνια αρχίζει να αχνοφάνει η αδήριτη αλήθεια ότι η κοινωνία δεν είναι αριθμοί και οικονομικά επιτεύγματα, δεν είναι μόνο οικονομικός απολογισμός, αλλά είναι ζωή, είναι φύση, είναι ευημερία, είναι δημιουργία.

Ποιός θα επικρατήσει: Από αυτό θα εξαρτηθεί εάν ο κόσμος του νέου αιώνα θα είναι ένας δικαιότερος κόσμος στον οποίο θα ήθελε να ζήσει ένας αξιοπρεπής άνθρωπος. Μια νέα δικαιότερη διεθνής οικονομική και πολιτική τάξη. Ένας νέος διεθνισμός των προοδευτικών ιδεών και πολιτών, των δυνάμεων του δημοκρατικού σοσιαλισμού. Μια νέα εποχή αναγέννησης και ανθρωπισμού πρέπει να ανθίσει.

Για, μας τους Έλληνες σοσιαλιστές, ο πρώτος σταθμός, το ενδιαμέσο στάδιο της παγκοσμιοποίησης είναι η θέση του τόπου μας στην Ευρώπη. Δεν καλλιεργούμε για τον εαυτό μας, ούτε για τον ελληνικό λαό αυταπάτες. Ξέρουμε ότι στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση επικρατούν ακόμη τα συντηρητικά συμφέροντα. Η πολιτική τους οδήγησε την ευρωπαϊκή οικονομία στα είκοσι εκατομμύρια ανέργους, στα πενήντα εκατομμύρια πολίτες που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, σε μια από τις πλουσιότερες περιοχές του κόσμου.

Αλλά στην Ευρώπη δεν είναι μόνο αυτοί. Υπάρχουν και οι λαοί,

υπάρχουν οι προοδευτικές δυνάμεις, που απαιτούν η ήπειρός μας να χρησιμοποιήσει τους υλικούς πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό της για τη δικιά της αυτοδύναμη ανάπτυξη. Για χάρη της δουλειάς, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της σταθερότητας σ'όλο τον κόσμο.

Μια κοινωνική Ευρώπη μπορεί ν' αλλάξει την πορεία του κόσμου, να βάλει την παγκοσμιοποίηση στην υπηρεσία του ανθρώπου, για να χαράξει μια νέα εποχή ευρωπαϊκής αναγέννησης.

Αυτός είναι ο λόγος που μας κάνει να υποστηρίζουμε την ισχυροποίηση και την ολοκλήρωση της Ευρώπης. Δεν πρόκειται αυτό να γίνει αυτόματα. Δεν πρόκειται να γίνει με τη σημερινή διάταξη των πολιτικών δυνάμεων.

Θα γίνει με αγώνες που η παγκόσμια σημασία τους προϋποθέτει επανάκαμψη στην ευρωπαϊκή ηγεσία των δυνάμεων του δημοκρατικού σοσιαλισμού. Αυτή είναι η θέση μας. Θέλουμε την Ευρώπη ενοποιημένη και ισχυρή και τη θέλουμε δική μας, για τους λαούς της.

Δεν είναι η ώρα να επαναλάβουμε αναλυτικά τις θέσεις μας για τους στόχους και τα βήματα της πορείας προς την Ευρώπη, που μπορεί να ασκεί κοινή εξωτερική πολιτική, που μπορεί να προστατεύει τα σύνορά της, που μπορεί να αντιμετωπίζει τις εσωτερικές της αυτονομίες και ανισότητες, που μπορεί να διαμορφώνει τον ενιαίο κοινωνικό χώρο παράλληλα με τον ενιαίο οικονομικό χώρο, που μπορεί να έχει μια αρμονική σχέση ανάμεσα στη διεύρυνση και την εμβάθυνση.

Για μας, δεν υπάρχει αντινομία ανάμεσα στην υπεράσπιση της πατρίδας μας και στο ιδανικό και τους στόχους της Ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας συνεργασίας.

Θα τα πούμε απλά. Οι ίδιες δυνάμεις που προσπαθούν να υποδουλώσουν στο ζυγό της κερδοσκοπίας και την Ευρώπη και την παγκόσμια οικονομία, είναι εκείνες που δημιουργούν τις προϋποθέσεις και τις απειλές εναντίον της εθνικής μας ανεξαρτησίας.

Μπορεί τα δεδομένα να άλλαξαν ριζικά. Μπορεί οι εξελίξεις να τρέχουν με τέτοια ταχύτητα, που είναι αδύνατο να τις προβλέψει κανείς. Το θεμέλιο, όμως, πάνω στο οποίο γεννήθηκε και μεγάλωσε το ΠΑΣΟΚ δεν άλλαξε καθόλου. Εξακολουθεί να είναι και στις επόμενες δεκαετίες η αλληλοσύνδεση του ευρύτατου κοινωνικού μετώπου με το πατριωτικό μέτωπο. Η διαλεκτική σχέση ανάμεσα στην κοινωνική απελευθέρωση και τον αγώνα για την εθνική μας ανεξαρτησία και κυριαρχία.

Μπορεί η ολοένα και πιο παγκόσμια και πιο ευρωπαϊκή διάσταση που παίρνουν τα προβλήματα, να απαιτεί παγκόσμια και ευρωπαϊκή κινητοποίηση και λύσεις. Μπορεί ένας εθνικός δρόμος για την κοινωνική απελευθέρωση κάτω από τις δεσμεύσεις των υπερεθνικών πόλων να φαντάζει πια σαν ουτοπία, όπως και η αυτοδύναμη ανάπτυξη με την έννοια της εσωστρέφειας ή της αυτάρκειας.

Όμως και στο νέο ιστορικό κύκλο, στη νέα εποχή οι μεγάλες συγκρούσεις συμφερόντων και στρατηγικών στην περιοχή μας, οι νέοι συσχετισμοί που αναπτύσσονται και οι νέες τάξεις πραγμάτων που εγκαθιδρύονται, απαιτούν μια Ελλάδα ικανή να αποτρέψει τους κινδύνους και

τις απειλές.

Απαιτούν μια Ελλάδα που μπορεί να προστατεύσει τον Ελληνισμό από νέα εθνική συρρίκνωση. Απαιτούν μια Ελλάδα που μπορεί να ανοίξει πανιά προς νέα λιμάνια, γνωστά απ' την παλιότερη εποχή, για να αναδειχθεί σε παράγοντα ειρήνης, συνεργασίας, ανάπτυξης, προόδου και ευημερίας.

Ας ανιχνεύσουμε, λοιπόν, τους σιωνούς για τη δική μας πατρίδα, για το παρόν και το μέλλον του Ελληνισμού. Η Ελλάδα έχει ένα ξεχωριστό προνόμιο, αλλά και ένα ιδιαίτερο πρόβλημα, ό,τι συνιστά αυτά που ο Ανδρέας Παπανδρέου έλεγε ανεπανάληπτη εθνική ιδιομορφία.

Είμαστε σε μια γεωπολιτική περιοχή ιδιαίτερα ευαίσθητη στις παγκόσμιες πολιτικές, πολιτιστικές και οικονομικές ισορροπίες. Στο σταυροδρόμι ανάμεσα σε Βορρά και Νότο, σε Ανατολή και Δύση, της μεγάλης κίνησης, του εμπορίου, των ιδεών και των πολιτισμών.

Μια περιοχή που είναι σφαίρα ανοιχτών ή υπόγειων ανταγωνισμών ανάμεσα στους μεγάλους οικονομικούς πόλους υπερεθνικούς και εθνικούς.

Η πολυδιαφημισμένη νέα τάξη πραγμάτων στην περιοχή και οι τάσεις που διαμορφώνονται προς την ολοκλήρωση μιας νέας ισορροπίας, από την ίδια τη φύση των προβλημάτων και τη διαφορετικότητα των στόχων, απαιτούν μακροπρόθεσμη και ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική.

Η πρόσβαση στις πηγές ενέργειας, κυρίως του πετρελαίου, στη Μέση Ανατολή και γύρω από την Κασπία θάλασσα και ο έλεγχός τους, αλλά και ο έλεγχος της μεταφοράς της ενέργειας στις χώρες της κατανάλωσης είναι το κατ' εξοχήν πεδίο του ανταγωνισμού.

Όλοι κατανοούν τι σημαίνει πρόσβαση και έλεγχος των πηγών. Τι σημαίνει ο χώρος που περνούν οι πετρελαιοαγωγοί, ποιές δυνάμεις οικονομικές και πολιτικές αναπτύσσονται και ποιά συστήματα συλλογικής ασφάλειας απαιτούνται. Το ίδιο συμβαίνει με το δεύτερο κρίσιμο πεδίο ανταγωνισμού, τις τηλεπικοινωνίες και τις μεταφορές, τα διεθνή δίκτυα που αναπτύσσονται διασχίζοντας και συνδέοντας χώρες, ανοίγοντας διεθνικούς δρόμους και δημιουργώντας νέες εξαρτήσεις και δεσμεύσεις.

Θέματα που θα σημαδέψουν για την πρώτη εικοσαετία του νέου αιώνα την περιοχή και που σήμερα αντιμετωπίζονται είτε με αδιαφανείς συμφωνίες πολυεθνικών εταιρειών, είτε με απ' ευθείας συνεννόηση ανάμεσα στα κράτη.

Δεν είναι τυχαία η συνεχιζόμενη αστάθεια στη Βαλκανική. Οι λαοί των Βαλκανίων από μόνοι τους, θα μπορούσαν να ζήσουν με ειρήνη και συνεργασία τώρα που γκρεμίστηκαν τα τείχη του ψυχρού πολέμου. Υπάρχουν εθνικές πολιτικές κι όχι ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική για την Ε.Ε. Υπάρχει έντονη παρουσία των ΗΠΑ και των εταιρειών πετρελαίου. Υπάρχει η Ρωσία με το αδύνατο σήμερα πολιτικό παρόν, αλλά εν δυνάμει αναπτυσσόμενος πόλος.

Η διαμόρφωση του ανταγωνισμού και των ισορροπιών στην ευρύτερη περιοχή δίνει προνομιακή θέση στην Ελλάδα που μπορεί και πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη συνεργασία. Να γίνει κέντρο διεθνών οικονομικών πρωτοβουλιών στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Αυτό απαιτεί να αναπτύξουμε πολυμερή και ενεργό διπλωματία, που να συνδυάζει

την ευρωπαϊκή θέση της χώρας με τις παραδοσιακές της συμμαχίες και τις καλές σχέσεις που έχουμε στην περιοχή.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα στο διεθνή ανταγωνισμό βρίσκεται στη Βαλκανική, την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή. Η επίτευξη αυτού του κεντρικού εθνικού στόχου θα ενδυναμώσει τη θέση της χώρας στη διεθνή σκηνή.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο έχουν μεγαλύτερη αξία παρά ποτέ οι σχέσεις και οι συμμαχίες που διαμορφώσαμε με την πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική που εφάρμοσε ο Ανδρέας Παπανδρέου να συνεχιστούν σταθερά μόνιμα και να διευρυνθούν.

Γι' αυτό πρέπει να πάρουμε και νέες πρωτοβουλίες οικονομικής αλλά και αμυντικής συνεργασίας στη Βαλκανική. Ενώ τα πράγματα διαγράφονται αισιόδοξα για την Ελλάδα στη Βαλκανική ενδοχώρα, τα προβλήματα από την ανατολή όχι μόνο παραμένουν, αλλά γίνονται και πιο απειλητικά.

Η κλιμάκωση του τουρκικού επεκτατισμού ανοίγει συνεχώς νέους δρόμους στην ένταση και απειλεί την ειρήνη. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει ίσως ακόμη τι σημαίνει τις τελευταίες μέρες να μιλάνε ακόμα και διεθνώς, για αναμενόμενο "θερμό επεισόδιο" την ίδια ώρα που οι Τούρκοι θέτουν θέματα που προσβάλλουν όχι μόνο την ιστορία, τις διεθνείς συμβάσεις, το διεθνές δίκαιο, τη σημερινή πραγματικότητα, αλλά ακόμη και τη νοημοσύνη και τους στοιχειώδεις κανόνες επικοινωνίας στις διεθνείς σχέσεις.

Δυστυχώς, είτε το θέλουν οι σύμμαχοι και εταίροι μας, είτε όχι, ο τουρκικός επεκτατισμός είναι απόρροια εγγενών δομικών διαδικασιών και σύνθεσης πολιτικοστρατιωτικών όρων, μέσα στην οικονομία και την κοινωνία της Τουρκίας. Θα αλλάξει μόνο αν αλλάξουν οι εσωτερικές ισορροπίες, οι δυνάμεις και οι συσχετισμοί, που δίνουν στην κεμαλική κληρονομιά ένα ιδιόζοντα επεκτατικό ρόλο κυρίως σε βάρος του Ελληνισμού, στην Κύπρο, το Αιγαίο και τη Θράκη.

Το πρόβλημα είναι ότι οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. βλέπουν ότι η Τουρκία μπορεί να παίξει ένα διαφορετικό ρόλο στην περιοχή, όταν τόσο στη Βαλκανική, τόσο στις Δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ, όσο και στη Μέση Ανατολή, η στάση της διαψεύδει κάθε παρόμοια ελπίδα. Και βέβαια στην αφετηρία βρίσκονται τα συμφέροντα σε μια μεγάλη πραγματικά αγορά.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να απεμπολήσει κανένα από τα κυριαρχικά της δικαιώματα στο Αιγαίο. Δεν μπορεί να συζητήσει όρους αποστρατιωτικοποίησης, συνεκμετάλλευσης ή συγκυριαρχίας. Δεν μπορεί να αποδεχθεί καμιά κυπριοποίηση της Θράκης. Και, βέβαια, οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού προβλήματος που θα οριστικοποιούσε την ομηρία της Κυπριακής δημοκρατίας, με παρόντα στρατεύματα κατοχής, με νομιμοποίηση της αλλοίωσης του δημογραφικού τοπίου, με οριστική διχοτόμηση του νησιού.

Μας εγκαλούν συνεχώς στο διάλογο. Και πολλές φορές εταίροι και σύμμαχοι μας αδυνατούν να κατανοήσουν τη στάση μας. Εμείς ασφαλώς και δεν είμαστε αρνητικοί στο διάλογο. Ασφαλώς και υποστηρίζουμε πάντοτε την ειρηνική επίλυση των διαφορών. Σε υπαρκτές όμως διαφορές και όχι σε απεμπόληση κυριαρχικών μας δικαιώματα ή στην αποδοχή νέων τετελεσμένων.

Δεν έχουμε αντίρρηση για προσφυγή σε διεθνείς δικαιοδοτικούς οργανισμούς, φτάνει η προσφυγή να γίνεται για υπαρκτά προβλήματα που δεν λύνουν οι διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες.

Κάποιοι, θεωρούν παρωχημένο το σύνθημα που θέρμανε τις καρδιές μας για δεκαετίες, "η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες". Που ζητούσε από την Ελλάδα, μέσα από την κραυγή του Ανδρέα Παπανδρέου και του ΠΑΣΟΚ, να σταθεί στα πόδια της και υπερασπιστεί τα δικάια της, διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία, την ασφάλεια και την κυριαρχία της.

Θα εξακολουθούμε να το φωνάζουμε πάντοτε γιατί σήμερα είναι όχι μόνο ξανά επίκαιρο, αλλά πρέπει να αποκτήσει μια νέα δυναμική. "Με τους Έλληνες για την Ελλάδα".

Λέμε συνεχώς και καλά κάνουμε, γιατί αυτή είναι μόνιμη πολιτική μας εδώ και πολλά χρόνια, "δεν παραχωρούμε τίποτε - δεν διεκδικούμε τίποτε" και ασφαλώς δεν εννοούσαμε όλα αυτά τα χρόνια ότι μένουμε απαθείς στα εθνικά μας δίκαια όπου γης. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι ήταν η αμυντική εκδοχή του "η Ελλάδα στους Έλληνες".

Κι αυτό πρέπει να το αλλάξουμε. "Δεν παραχωρούμε τίποτε - σεβόμαστε τη διεθνή νομιμότητα - διεκδικούμε όμως κάθε αναφαίρετο δικαίωμα του Ελληνισμού". Το δικαίωμα για τον κυπριακό Ελληνισμό, το δικαίωμα για την ελληνική κοινότητα της Αλβανίας, τα δικαιώματα των ελλήνων στην Ιμβρο και την Τένεδο, τη μη παραχάραξη της ιστορίας και του πολιτισμού μας, την προστασία της γλώσσας και των αξιών μας, τους Έλληνες της διασποράς.

Γι' αυτό εφαρμόζουμε το ενιαίο αμυντικό δόγμα. Γι' αυτό ενισχύουμε την αποτρεπτική δύναμη του Ελληνισμού. Γι' αυτό αναπτύσσουμε το παραμεθόριο τόξο. Γι' αυτό αυξάνουμε τα διεθνή μας ερείσματα, σε συνεργασία με άλλα κράτη που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα με μας.

Γι' αυτό προχωρούμε σε επίμονη και επίπονη σταυροφορία για την ενημέρωση της διεθνούς κοινής γνώμης στην Ευρώπη και την Αμερική. Γι' αυτό ανασυγκροτούμε τον παγκόσμιο Ελληνισμό που θα διπλασιάσει τη "δύναμη πυρός" σε ανθρώπινο δυναμικό. Γι' αυτό, τέλος, θα πληρώσουμε και είμαστε αποφασισμένοι να μπορούμε μπροστά για να γίνει συνείδηση στο λαό ότι πρέπει να πληρώσει το αναγκαίο κόστος της εφαρμογής της εθνικής στρατηγικής. Εμείς οι Έλληνες για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό.

Πάνω σ' αυτή τη μάχη πρέπει να αναπτυχθεί ένα πατριωτικό μέτωπο για ολόκληρο τον Ελληνισμό. Και να διαμορφωθεί κουλτούρα εθνικής συνεννόησης με θεσμούς πάγιους και σταθερούς, ανάμεσα στις πολιτικές δυνάμεις της χώρας. Εθνική ομοψυχία και ενότητα διατηρούν τον επίκαιρο χαρακτήρα τους.

Απαιτούν ένα αργαγές εσωτερικό μέτωπο που θα στηρίζεται σε μια ταχύρρυθμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή.

Ας κοιτάξουμε κατάματα την αλήθεια κι ας πούμε κι εδώ τα πράγματα με το όνομά τους, γιατί είναι δυσκολότερο πεδίο και οι οιωνοί δεν προσφέρονται για επιδερμική ανάγνωση.

Ο Ελληνικός λαός πλήρωσε και πληρώνει το κόστος της σύγκλισης

και πρέπει να ομολογήσουμε ότι τα επιτεύγματα στον οικονομικό τομέα είναι σημαντικά και διεθνώς αναγνωρισμένα από την κυβέρνησή μας. Το ΠΑΣΟΚ όπως σε κάθε δύσκολη εθνική και διεθνή συγκυρία "βγάζει τα κάστανα από τη φωτιά". Τιμή μας και χρέος μας.

Το κεντρικό μας πρόβλημα είναι ότι ενώ είμαστε μια χώρα με ευρωπαϊκές συνήθειες και καταναλωτικά πρότυπα, η παραγωγικότητά μας βρίσκεται στο 60% της αντίστοιχης ευρωπαϊκής. Η αύξηση της παραγωγικότητας είναι μονόδρομος αν δεν θέλουμε να υποταχτούμε είτε σε μείωση του επιπέδου κατανάλωσης, είτε σε δικλείδες μαζικής ανεργίας ή νέας μετανάστευσης.

Οι συντελεστές της ανάπτυξης για τη χώρα μας, το ανθρώπινο δυναμικό, η επιστημονική γνώση, το κεφάλαιο που μπορεί να επενδυθεί, είναι θετικοί αναντίρρητα και χάρη στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτή τη δύσκολη συγκυρία.

Πρέπει κατά συνέπεια να επιλέξουμε τους στόχους, να βρούμε τις ιεραρχήσεις, να προχωρήσουμε ταχύτερα στις υποδομές ανάπτυξης, καθώς και τη δημιουργία των προϋποθέσεων εφαρμογής μιας εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

Οι συντηρητικές δυνάμεις του τόπου έχουν εκχωρήσει ουσιαστικά τον εθνικό σχεδιασμό, την περιφερειακή συγκρότηση που απαιτείται και το δημοκρατικό προγραμματισμό στη διαδικασία της ελεύθερης αγοράς. Και προσπαθούν να μειώσουν το κράτος χρεώνοντάς το συλλήβδην στους αντιπαραγωγικούς συντελεστές.

Το πρότυπο αυτό που μας μεταφέρει στις αρχές του αιώνα άρχισε να ξεπερνιέται οριστικά όπου επιχειρήθηκε να εφαρμοστεί. Εμείς θεωρούμε την ανάπτυξη θέμα κατ' εξοχήν πολιτικό που απαιτεί:

1. Κλαδικό και περιφερειακό σχεδιασμό μακράς πνοής με ανταγωνιστικές δυνατότητες
2. Ουσιαστικό μετασχηματισμό του Κράτους στην κατεύθυνση της αποκέντρωσης, του εκσυγχρονισμού, της αποτελεσματικής και δημοκρατικής άρθρωσης και της αξιοκρατίας.
3. Διασφάλιση των εθνικών υποδομών
4. Το συλλογικό και αποκεντρωμένο έλεγχο και προγραμματισμό του συνόλου της αναπτυξιακής διαδικασίας.
5. Τη διαμόρφωση μιας νέας κουλτούρας που αφορά τις εργασιακές σχέσεις, την Παιδεία, την οργάνωση, την κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.

Αυτή η προσπάθεια συνδέεται και συνοδεύεται πάντοτε με δύο κρίσιμες συνιστώσες. Η πρώτη αφορά την απολύτως αναγκαία, τη μίνιμουμ αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου που πρέπει να έρθει ξανά στην ημερήσια διάταξη, για να διασφαλίσει τους στοιχειώδεις όρους κοινωνικής συνοχής. Γιατί εξελισσόμαστε ραγδαία ταχύτατα σε μια χώρα πολύ πλουσιών ασύστολα κερδοσκοπώντας και πολύ φτωχών που συνεχώς διευρύνουν το χάσμα. Μιλάμε για στοιχειώδεις όρους εκκίνησης των πολιτών και δίκαιης κατανομής βαρών.

Η δεύτερη αφορά τη διαμόρφωση κοινωνίας αλληλεγγύης που να διαθέτει ένα ελάχιστο κράτος πρόνοιας, μια πραγματική φορολογική δικαιοσύνη, μια μόνιμη ευαισθησία στα αξεπέραστα προβλήματα των πιο φτωχών

κοινωνικών ομάδων και επίμονη και δραστική αντιμετώπιση της ανεργίας.

Μέχρι τώρα είναι αλήθεια ότι η πολιτική μας - και αναφέρομαι σε όλη την κυβερνητική μας θητεία - δεν κατάφερε να αναδείξει αυτή τη στρατηγική που θα συνέβαλε αποφασιστικά στην κοινωνική συνοχή και άρα στην ενεργή προσπάθεια για αύξηση της παραγωγικότητας.

Δεν ισχυρίζεται κανείς ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει σε βάρος του προγράμματος σύγκλισης, ούτε σε βάρος της οικονομικής σταθερότητας που πετύχαμε. Ισχυριζόμαστε, όμως, ότι δεν εξαντλούμε τα όρια, δεν περιορίζουμε δραστικά τις δαπάνες, έχουμε περιθώριο κι άλλης αύξησης εσόδων από τη φορολογία, δεν κατανέμουμε ποιοτικά τους επενδυόμενους πόρους, δεν αξιοποιούμε τις δυνατότητες.

Σ' αυτό το πεδίο θα κριθούμε στον αμέσως επόμενο χρόνο. Εδώ θα δώσουμε σήμερα τη μάχη γιατί αύριο θα είναι αργά. Εδώ θα επανασυνδεθούμε με τις κοινωνικές τάξεις που εκφράζουμε και θα ενδυναμώσουμε την αναφορά και τη σχέση μας μ' αυτές.

Ας ανιχνεύσουμε τώρα τους οίκτους της πορείας της ίδιας της πολιτικής, του πολιτικού μας συστήματος, της πολυκομματικής κοινοβουλευτικής μας δημοκρατίας. Κι ας δούμε πως αντανάκλαται η νέα πραγματικότητα στο ίδιο μας το Κίνημα και την πορεία του στη νέα εποχή.

Η κρίση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας πηγάζει από τη νέα σχέση που διαμορφώνεται ανάμεσα στην Οικονομία, την Πολιτική και την Κοινωνία στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης. Η εξασθένηση των εθνικών πολιτικών δομών και η μετάθεση ολόενα διευρυνόμενου μέρους της εθνικής κυριαρχίας, σε υπερεθνικά κέντρα πολιτικής και οικονομικής ισχύος, οδηγεί για την ισορροπία του συστήματος στο συγκεντρωτικό τρόπο άσκησης της εξουσίας και διαχείρισης των δημοσίων πραγμάτων τα εθνικά κράτη.

Δημιουργείται έτσι ένα ανεξέλεγκτο πλέγμα άμεσης διαπλοκής των πολιτικών δομών με τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα. Ένα πλέγμα που μεταφέρει χωρίς διαμεσολάβηση την πολιτική απόφαση στα κέντρα αντιπροσώπευσης και συλλογικής δράσης και που διευκολύνει ο έλεγχος των παντοδύναμων ΜΜΕ.

Δεν υπάρχει άλλος δρόμος αναστροφής αυτής της πορείας, εκτός από το δρόμο που οδηγεί σε μια νέα αυτονομία της πολιτικής. Αυτονομία που διασφαλίζεται μόνο από επιστροφή στις συλλογικές μορφές κινητοποίησης και δράσης, στην αποκέντρωση και το κοινωνικό έλεγχο των εξουσιών και πάνω απ' όλα σε μια μεταρρύθμιση του πολιτικού συστήματος με μακρά πνοή.

Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι μετά το γκρέμισμα του τείχους του Βερολίνου και τη χρεοκοπία των τριτοδιεθνιστικών κομματικών προτύπων, εισήλθε σε μεγάλη κρίση και το πρότυπο των κομμάτων της Δύσης.

Η αποδυνάμωση των διαχωριστικών γραμμών ανάμεσα στις συντηρητικές και τις προοδευτικές πολιτικές ως απόρροια αυτής της ισοπέδωσης, μετέφερε τις αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό των κομμάτων που βιώνουν την κρίση.

Η κυρίαρχη διαχωριστική γραμμή σε όλα σχεδόν τα κόμματα, όχι μόνο εδώ, αλλά διεθνώς, από τη δεκαετία του '80 εμφανίζεται γύρω από το

δίπολο ιστορικότητα - νεοτερικότητα. Που πολύ απλουστευμένα και σχηματικά παίρνει τη μορφή της αντιπαράθεσης του παλιού με το νέο, του παραδοσιακού με το εκσυγχρονιστικό, του πελατειακού με το τεχνοκρατικό.

Στην ουσία πρόκειται για αδυναμία προσδιορισμού μιας ολοκληρωμένης θεωρητικής και πολιτικής πρότασης για το κόμμα στις νέες συνθήκες, μετά τη διαφαινόμενη ιστορική χρεοκοπία των μέχρι τώρα προτύπων.

Η ιστορικότητα μένει προσηλωμένη στους παραδοσιακούς αντιπροσωπευτικούς θεσμούς. Θεωρεί ότι η ανανέωση και μετεξέλιξη αποτελεί απλή συνέχεια και οριακή βελτίωση των θεσμών εκπροσώπησης. Και αναμένει καλύτερες εποχές όπου απ' έξω θα επανέλθει η διαχωριστική γραμμή, να ανακαλύψουμε δηλαδή ξανά τον αντίπαλό μας. Γι' αυτό η πολιτική διαδικασία εξαντλείται στα παραδοσιακά μέσα δράσης.

Η νεοτερικότητα απορρίπτει συλλήβδην το παλιό. Χρησιμοποιεί τη δημοκρατία των σφυγμομετρήσεων - μια εντελώς αμφίβολη δημοκρατία - και των σύγχρονων μέσων, υποβαθμίζει τις κοινωνικές συγκρούσεις και αντιθέσεις, υποτιμά τους παραδοσιακούς συσχετισμούς δυνάμεων. Εκφράζει όμως την ευρύτητα και την πολυπλοκότητα της γνώσης, της τεχνοκρατικής άποψης, αλλά και των νέων αναγκών.

Οπου επικράτησε στα κόμματα τα τελευταία χρόνια μονομερώς είτε η μια άποψη της ιστορικής συνέχειας, είτε η άλλη του καθαρού τεχνοκρατικού εκσυγχρονισμού, χωρίς να οδηγηθούν σε διάσπαση, γιατί κάποια από αυτά οδηγήθηκαν σε διάσπαση, και δοκιμάστηκε η αντοχή τους αποδείχθηκε ανίσχυρη η επιβολή της μιας άποψης πάνω στην άλλη, να διασφαλίσει πολιτική και κοινωνική ηγεμονική παρουσία για πολύ χρόνο. Γρήγορα οδηγήθηκαν σε συρρίκνωση ή εκφυλισμό.

Η λύση δεν βρίσκεται ούτε στην εξόντωση του παλιού, ούτε στον εξοβελισμό του καινούριου. Βρίσκεται σε μια νέα σύνθεση που αναζητεί τις σύγχρονες κοινωνικές αναφορές. Διασφαλίζει τον ευρύτατο δυνατό πολυσυλλεκτικό χαρακτήρα των κινήματων. Διαρθρώνει μια νέα συμμαχία κοινωνικών δυνάμεων για την παραγωγική ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό.

Και τέλος, η ανίχνευση των οίωνων ας μεταφερθεί στο τελευταίο και πιο κρίσιμο ζήτημα. Γι' αυτό που μαζευτήκαμε εδώ σήμερα. Για την πορεία και την προοπτική του Κινήματός μας.

Δεν σας κρύβω μια αλήθεια. Υπήρξε ένα γραμμένο κείμενο, που είχε σχέση με τη λογική πορεία που είχαμε όλο αυτό τον καιρό και που οδήγησε στην πραγματοποίηση του 4ου Συνεδρίου μας.

Όμως η χτεσινή συγκλονιστική εμπειρία αναγκάζει τον Γραμματέα της ΚΕ, με όλο το μερίδιο της ευθύνης που κουβαλά στους ώμους του, να μιλήσει λίγο από την καρδιά του και την ψυχή του γι' αυτή την πορεία, γιατί πιστεύω ότι έχουμε ανάμεσά μας δώσει ένα όρκο ενότητας, που κανέναν δεν θα βρει επίορκο τη Δευτέρα το πρωί, ένα όρκο ενότητας αυτού του Κινήματος, που πρέπει να ζήσει και μετά τον Α.Παπανδρέου και άλλα 20 και άλλα 20 και αν χρειαστεί και άλλα 20 χρόνια.

Όλοι μιλάμε για το νέο ΠΑΣΟΚ. Για το διάδοχο ΠΑΣΟΚ. Όλοι μιλάμε για το παραδοσιακό ΠΑΣΟΚ. Όλοι μιλάμε για όλα αυτά που συμβαίνουν

γύρω μας, ψάχνοντας μια φυσιογνωμία, μια αντίληψη και μια στρατηγική.

Και όλοι εξαντλούμαστε συνήθως σε μια ανιστόρητη κριτική, που πιο πολύ θέλει να δικαιώσει την προσωπική στάση, την προσωπική πράξη ή τη μελλοντική επιδίωξη του καθένα από εμάς, παρά να απαντήσει στο κρίσιμο ερώτημα. Εάν δηλαδή το υπάρχον ΠΑΣΟΚ ανταποκρίνεται ή όχι στις σύγχρονες ανάγκες.

Η απάντηση στο ερώτημα αν πάρουμε τη σημερινή πραγματικότητα του Κινήματός μας δεν είναι πολύ ενθαρρυντική. Αν θέλαμε να είμαστε ειλικρινείς με τον εαυτό μας και την ιστορία, θα έπρεπε να παραδεχτούμε ότι ενώ σαν Κίνημα εμφανίζουμε μια σημαντική πολιτική ηγεμονία, προσφέρουμε στη χώρα μια αμείωτη περίοδο πολιτικής σταθερότητας, ενώ δύσκολα αμφισβητείται η πολιτική μας πρόταση, ενώ δεν συγκροτείται σήμερα από πουθενά μια εναλλακτική πρόταση εξουσίας, που θα μπορούσε να προκαλέσει μια συσπείρωση των λαϊκών δυνάμεων.

Την ίδια ώρα το υπάρχον ΠΑΣΟΚ ως οργάνωση, ως θεσμός, ως λειτουργία, ως σχέση, ως συλλογική δράση δεν είναι στο ύψος των περιστάσεων. Πρέπει σ' αυτό το ερώτημα να απαντήσουμε τώρα, γιατί βλέποντας κανείς την εικόνα μας σήμερα, των διάφορων συσπειρώσεων, των διάφορων πρωτοβουλιών, των διάφορων οργανωτικών καταμετρήσεων, έχει την αίσθηση ότι δεν είναι αλήθεια γιατί αυτό είναι η επιφάνεια του προβλήματος, ότι υπάρχει ένα ΠΑΣΟΚ που χωρίζεται σε πολλά κομμάτια, που το καθένα από αυτά έχει μια επιμέρους επιδίωξη, που δεν οδηγεί τα πράγματα συνολικά προς τα εμπρός, αλλά διαγκωνίζεται γύρω από τους ρόλους, γύρω από τις θέσεις, γύρω από τις κατανομές της εξουσίας.

Σύντροφοι, εγώ αυτό μπορώ να το διαψεύσω και αυτό θα το διαψεύσετε κι εσείς αυτές τις 4 μέρες. Εγώ μπορώ να το διαψεύσω γιατί σαν Γραμματέας της Κ.Ε. μου έτυχε η σκληρή τύχη από τον Οκτώβρη μέχρι σήμερα να περάσουμε μέσα από φοβερές συμπληγάδες.

Το ΠΑΣΟΚ έδειξε αντοχές, το ΠΑΣΟΚ έδειξε δύναμη, το ΠΑΣΟΚ έδειξε ωριμότητα, το ΠΑΣΟΚ έδειξε ευθύνη όταν είχε ουσιαστικά αρχίσει η περίοδος που ο Ανδρέας Παπανδρέου περνούσε στο περιθώριο των πολιτικών εξελίξεων, μέχρι σήμερα, που χθες έπαψε να βρίσκεται ανάμεσά μας.

Αυτή την περίοδο η προσωπική μου εμπειρία είναι μια εμπειρία δύναμης, μια εμπειρία που πολύ λίγη σχέση έχει, όσες φορές κληθήκαμε να αποφασίσουμε για τα μεγάλα και τα σοβαρά, γιατί συνήθως στα εύκολα, τα καθημερινά και τα μικρά τα θαλασσώνουμε.

Είχε την πιο θετική εξέλιξη από αυτές που θα μπορούσε να νοηθεί. Και όλοι οι σύντροφοι που βρίσκονται στο πάνελ έχουν εμπειρία 20 χρόνων κοινή, έχουν αγώνες και ιστορία για το λαϊκό κίνημα και είναι άξιοι να δώσουν λύσεις στα προβλήματα της διαδοχής στην ηγεσία του Κινήματος.

Αρα, να δώσουμε με δύναμη, με θάρρος, τώρα μετά το χτεσινό σοκ, μετά τη στιγμή που άλλαξε για μια ακόμα φορά το ρου της ιστορίας, για να είναι η δική μας προσφορά, προσφορά απάντησης στην ενότητα που επέβαλε η απώλεια του χαρισματικού μας ηγέτη και που απαίτησαν τα εκατομμύρια των πολιτών, που συνόδευσαν χθες την κηδεία του.

Για να πάμε όμως μ' αυτό τον τρόπο πρέπει να κάνουμε ορισμένες

πολιτικές συμφωνίες. Όλοι μας δεχόμαστε το νέο ΠΑΣΟΚ. Ρωτάνε όμως πολλοί πώς θα προκύψει αυτό το ΠΑΣΟΚ; Μέσα από μια διακήρυξη του νέου, μέσα από μια συγγραφή μιας καλύτερης διακήρυξης από την 3η του Σεπτεμβρίου; Μέσα από μια οριοθέτηση ρητορικού χαρακτήρα; Μέσα από ένα καλύτερο, πιο ρεαλιστικό, πιο εφαρμόσιμο κυβερνητικό πρόγραμμα; Μέσα από μια καινούρια θεωρητική επεξεργασία;

Η γνώμη μας είναι ότι κινήματα και κόμματα εδράζονται στέρεα πάνω στο έδαφος της ιστορίας και η ιστορική τους διαδρομή είναι σε απόλυτη συνάρτηση με την πορεία τους.

Και σήμερα, δεν έχουμε πια μαζί μας τον Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά και αν τον είχαμε δεν μπορούσε πια να γίνει πράξη μια πρόσκληση για αυτοοργάνωση, δεν μπορεί να γεννηθεί με παρθενογένεση ένα Κίνημα που βρίσκεται στη διακυβέρνηση της χώρας, αλλά μονάχα μέσα από μια υπέρβαση του παλιού, που θα είναι συνδυασμός και της ιστορικής συνέχειας και της ριζικής ανανέωσης, αλλά και της καινούριας σύνθεσης στις νέες συνθήκες, στις νέες ανάγκες.

Το άλλο επόμενο ερώτημα είναι, με ποιούς θα γίνει η υπέρβαση του παλιού, μήπως με τους αθώους εναντίον των ενόχων ένθεν και ένθεν; Μήπως με την καταγγελία των προθέσεων; Μήπως με μια ταμπέλα που ο καθένας μπορεί να βάλει στο μέτωπο του άλλου, γιατί αδυνατεί να βάλει στο δικό του; Όχι. Και αθώοι και ένοχοι θα βρεθούμε μαζί στο "όλοι μαζί". Το "όλοι μαζί" είναι πάνω και πέρα απ' όλους για να κρατηθεί ενιαίο το μεγάλο και ενωμένο το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα.

Το επόμενο ερώτημα είναι, σε ποιούς στόχους θα υπάρξει αυτή η ενότητα, γιατί έχουν δικίο όσοι λένε, ότι η ενότητα δεν είναι αυτοσκοπός. Σαφώς δεν είναι αυτοσκοπός. Δεν έχουν όμως δικίο όσοι ισχυρίζονται, ότι οι νέες κοινωνικές εξελίξεις και κάνουν βαρύγδουπες αναλύσεις πρόκειται να πάνε το πολιτικό μας σύστημα σε μια πολυδιάσπαση, γιατί είναι εντελώς αποκλίνοντα και αντιφατικά τα συμφέροντα των κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων.

Το σε ποιούς στόχους, θα πρέπει να είναι σαφές ότι αναφερόμαστε σε μια νέα πολυσυλλεκτικότητα που στηρίζεται σε όλες τις κοινωνικές δυνάμεις της εργασίας, του πολιτισμού, της επιστήμης, σε όλες τις κοινωνικές δυνάμεις του εκσυγχρονισμού, σε όλους όσους συμμετέχουν στην ανάγκη παραγωγικής ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού της χώρας.

Αυτή όμως η συμμαχία απαιτεί μια πολιτική έκφραση συνθετική, μια πολιτική έκφραση δυνατή, ενιαία και ενωμένη, απαιτεί μια πολιτική ενότητα σε πολιτικούς στόχους, απαιτεί κοινές ιδεολογικές αναφορές, απαιτεί αν θέλετε καινούριες πρακτικές και αυτές όλοι μας είμαστε υποχρεωμένοι, αλλά είμαστε αποφασισμένοι να δώσουμε την μάχη, ώστε να διευρύνουμε την επιρροή μας στην κοινωνία και στην πολιτική.

Όταν ο Πρόεδρος έμπαινε στο Ωνάσειο σχεδιάσαμε ένα ολοκληρωμένο βήμα μέσα στη δύσκολη πολιτική συγκυρία, την εκλογή του νέου πρωθυπουργού μας, όταν με άσφorges διαδικασίες και με παροιμιώδη ωριμότητα και σε συνθήκες ενότητας αναδείξαμε τον Κώστα Σημίτη λαοπρόβλητο πρωθυπουργό της χώρας.

Και είπαμε, ότι το πρώτο βήμα το ολοκληρωμένο έχει τρία

θέματα. Το πρώτο ήταν αυτό. Το δεύτερο ήταν και είναι το Συνέδριο για το νέο ΠΑΣΟΚ.

Και εμείς στις προτάσεις μας, αλλά και στις συζητήσεις μας, ανεξάρτητα αν εξαντληθήκαμε μέχρι ενός για το αν θα βγάλουμε Αντιπρόεδρο και πόσο μεταβατικός ή πόσος αντ' αυτού θα ήταν και να έρθει ο Πρόεδρος να διαψεύσει αυτή τη συνεχή ενασχόληση. Είχαμε δώσει τις πραγματικές γραμμές σαν Κεντρική Επιτροπή με ουσιαστική ομοφωνία για να υπάρξει μια ενιαία και ενωμένη πορεία του ΠΑΣΟΚ.

Κι αυτές οι προτάσεις που έχουμε να συζητήσουμε εδώ στο Συνέδριο μας, δεν πρέπει να υποτιμηθούν από εσάς σύντροφοι και συντρόφισσες. Μπορεί την Κυριακή να αναδείξουμε τον νέο Πρόεδρο του Κινήματος, την νέα Κεντρική Επιτροπή και ό,τι άλλο όργανο αν αποφασίσουμε.

Αλλά εκείνο που έχει σημασία όταν σε λίγο πάρετε το λόγο, είναι να πείτε γι' αυτό το νέο ΠΑΣΟΚ πέραν από πρόσωπα ή πέρα από θεωρίες που βάζουνε στην προκρούστια κλίνη της προσωπικής στρατηγικής την προοπτική των προσώπων, να πείτε ποιά είναι η γνώμη σας γι' αυτά τα καινούρια στοιχεία που έχει το ΠΑΣΟΚ ή που πρέπει να έχει στην καινούρια εποχή.

Αυτό το Συνέδριο δεν ήρθε εδώ για να γίνει αρένα. Αυτό το Συνέδριο γίνεται για να υπερασπίσουμε όχι μια ενότητα μεταφυσική, αλλά γιατί πιστεύουμε ότι όλοι είμαστε σε μια κοινή πορεία.

Γι' αυτό το "όλοι μαζί" πρέπει να εκφραστεί δυναμικά, ουσιαστικά, αποφασιστικά χωρίς διαχωρισμούς, χωρίς επιλεκτικές επιλογές, πρέπει να αποφασιστεί, να διασφαλιστεί και από τον πρωθυπουργό και από το Εκτελεστικό Γραφείο και από τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, αλλά κυρίως από εσάς, από τα μέλη του Συνεδρίου.

Γιατί μόνον η συλλογική προσπάθεια μπορεί να αποδώσει πια καρπούς, γιατί μόνον το συλλογικό ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι συνέχεια του ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, γιατί μόνον το συλλογικό ΠΑΣΟΚ -ανεξάρτητα από τα πρόσωπα- μπορεί να δώσει με δύναμη την μάχη για να οδηγήσει σε νικηφόρα στρατηγική το Κίνημα.

Και το τρίτο, είναι η νίκη στις επόμενες εκλογές. Εμείς σαν Κόμμα, σαν Κίνημα έχουμε εγγυηθεί την πολιτική σταθερότητα στον τόπο μας, δεν κοροϊδέσαμε ποτέ το λαό. Είπαμε, θα εξαντλήσουμε την τετραετία και θα ξαναπάρουμε την νίκη και την εμπιστοσύνη του λαού.

Αυτή πρέπει να είναι μια ομόφωνη απόφαση του Συνεδρίου μας, γιατί έτσι μπορεί ο λαός να περιμένει ότι η χώρα που περπατάει σε πολύ κρίσιμη στράτα, μπορεί να έχει την δύναμη να μπει στο νέο αιώνα με ασφάλεια και σιγουριά.

Το πολιτικό μας πλαίσιο, λοιπόν, ισχυρή διακυβέρνηση, εξάντληση τετραετίας, πολιτική σταθερότητα είναι απαραίτητο αν θέλουμε το ενιαίο και μεγάλο ΠΑΣΟΚ να συνεχίσει την πορεία του και μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι πάρα πολύ δύσκολο να μιλήσει κανείς για όλα αυτά που ζούμε με την οπτική εικόνα ενός ανθρώπου που

βγαίνει έξω απ' αυτά. Αρα μπορεί να μου συγχωρέσετε τον υποκειμενισμό, αν θέλετε και έναν ρομαντισμό, γιατί χθες το 80% των ανθρώπων που στέκονταν στο δρόμο έκλαιγαν γοερά, φώναζαν και χαμογελούσαν ταυτόχρονα.

Η δύναμη που βγαίνει μέσα από το λαό για το λαογέννητο πραγματικά Κίνημά μας, είναι μια δύναμη που κυριαρχεί, μια δύναμη που δεν μπορεί κανείς ούτε να την αμφισβητήσει, ούτε να την διασπάσει, ούτε να την πετάξει στα σκουπίδια.

Και επειδή γαλουχηθήκαμε όλα αυτά τα χρόνια από τότε που ο Πρόεδρος μας άνοιξε το δρόμο και όλοι στρατευτήκαμε είτε αμέσως, είτε μετά, είτε στο δρόμο και όλοι αυτοί που μείναμε στα μετερίζια κι αυτοί που κουράστηκαν και αποχώρησαν κι αυτοί που είδαν ότι δεν γίνεται τίποτα απ' αυτά που ήδη πίστευαν ότι μπορούσαν να γίνουν, πρέπει να ξανακάνουμε το ΠΑΣΟΚ την μεγάλη κοίτη της Δημοκρατικής Παράταξης που μέσα τους οι προοδευτικές δυνάμεις, μέσα σ' αυτό το ποτάμι οι προοδευτικές δυνάμεις θα κυλήσουν για να δώσουν απάντηση στην ιστορία.

Γι' αυτό ψάχνοντας για έναν επίλογο και μετά τα χτεσινά γεγονότα, μετά την συγκλονιστική εμπειρία δεν μπορώ παρά να γίνω παραδοσιακός και συγχωρέστε με το αυτό αν είμαι παλαιομοδίτης. Θα γυρίζω όμως σε κάτι που δεν ξεχνιέται και δεν ξεπερνιέται, σε ένα απόσπασμα από τον πνευματικό εμβαστήριό του Αγγελου Σικελιανού, που έγινε ύμνος για το Κόμμα μας απ' όπου διάλεξα μόνον αυτούς τους στίχους:

"Και από την αγάπη, από την μεγάλη δημιουργόν αγάπη να που η ψυχή μου εσκήρυνε, εσκήρυνε και μπαίνει καίρια πια μέσα στη λάσπη και μέσα στο αίμα σου να πλάσει την νέα καρδιά που χρειάζεται στο νιο σου αγώνα Ελλάδα".

Την νέα καρδιά που κιόλας έκλεισα στα στήθη και κράζω σήμερα μ' αυτή προς τους συντρόφους όλους, ομπρός οι δημιουργοί την αχθοφώρα ορμή σας, στυλώστε με κεφάλια και με πόδια να μην βουλιάξει ο ήλιος. Ομπρός παιδιά και δεν βολεί μοναχός του ν' ανέβει ο ήλιος, σπρώξτε με γόνα και με στήθος να τον βγάλουμε από την λάσπη, σπρώξτε με στήθος και με γόνα να το βγάλουμε από το γέμα. Ομπρός βοηθάτε να σηκώσουμε τον ήλιο επάνω από την Ελλάδα. Ομπρός βοηθάτε να σηκώσουμε τον ήλιο πάνω από τον κόσμο.

Το χρωστάμε στον Ανδρέα Παπανδρέου, το χρωστάμε στην πατρίδα μας, στη χώρα, στο λαό μας, το χρωστάμε στη Δημοκρατική Παράταξη απ' αυτό το χώρο να βγούμε ενωμένοι, δυνατοί και αποφασισμένοι.

Να βγούμε ενωμένοι, δυνατοί και αποφασισμένοι για την Ελλάδα, για την Δημοκρατία, για την αλλαγή. Να βγούμε δυνατοί και αποφασισμένοι για να εκδικηθούμε την ίδια την ιστορία.

Να βγούμε δυνατοί και αποφασισμένοι για έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο μεγάλο, πιο ανοιχτό. Να βγούμε δυνατοί και αποφασισμένοι για ένα ΠΑΣΟΚ των ονείρων μας, για ένα ΠΑΣΟΚ των ελπίδων μας, για ένα ΠΑΣΟΚ των προσδοκιών μας. Εμπρός λοιπόν στον αγώνα και στην νίκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον Πρωθυπουργό σύντροφο Κώστα Σημίτη να έρθει στο βήμα.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Συντρόφισσες, σύντροφοι, στο Συνέδριο που αρχίζει σήμερα, όπως

είπαν και πριν οι σύντροφοι που μίλησαν, δεν είμαστε παρόντες μόνο εμείς. Σ' αυτή την αίθουσα είναι παρόν -και το νιώθουμε όλοι μας με μεγάλη συγκίνηση- σ' αυτή την αίθουσα είναι και ο ίσκιος του μεγάλου ηγέτη που χθες αποχαιρέτισαμε. Του Ανδρέα Παπανδρέου.

Είχαμε το προνόμιο, αν μοιραστούμε μαζί του ένα όνειρο, το ευγενέστερο όνειρο για την Ελλάδα και τους Έλληνες. Είχαμε την τύχη να περπατήσουμε πλάι του στη συναρπαστικότερη πολιτική διαδρομή της νεότερης ιστορίας της χώρας μας.

Είχαμε το σπάνιο προνόμιο να συστρατευθούμε μαζί του και μαζί του να διεκδικήσουμε το μέλλον. Είμαστε όλοι περήφανοι και ευγνώμονες για το προνόμιο αυτό. Όπως ευγνώμονες είναι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες για την προσφορά αυτού που υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες των δύο αιώνων του ελεύθερου ελληνικού βίου.

Και αυτά τα αισθήματα, η περηφάνια και η ευγνωμοσύνη, πρέπει να είναι σήμερα εδώ στο Συνέδριο ισχυρότερα από την οδύνη για την απώλεια και τη βαθύτατη θλίψη και το συγκλονιστικό αίσθημα του κενού. Είμαστε περήφανοι και ευγνώμονες για ό,τι ο Ανδρέας Παπανδρέου υπήρξε για τη χώρα, το ΠΑΣΟΚ και τον καθέναν από εμάς. Μα, προπαντός είμαστε υποχρεωμένοι να συνεχίσουμε.

Ο σεβασμός και η αγάπη στον Ανδρέα Παπανδρέου και το ιστορικό του έργο, δεν θα μετρηθούν με υψηλόφωνους επικηδείους -που άλλωστε δεν τους χρειάζεται. Ούτε με λόγους αποτίμησης ενός ιστορικού μεγέθους, που μας ξεπερνά. Κι ούτε βέβαια, με την προσπάθεια να συντηρήσουμε την κληρονομιά του πετρωμένη και ακίνητη. Ο σεβασμός και η αγάπη θα μετρηθούν σήμερα με την αγωνία και τον αγώνα να ανανεωθεί, να πάρει δυναμική και σφρίγος, να προσαρμοστεί στους νέους καιρούς το έργο του. Να μείνει ζωντανό το όραμα το οποίο πριν από 22 χρόνια δημιουργήσαμε και μοιραστήκαμε μαζί του. Το όραμα μιας μεγάλης παράταξης που ενώνει τις προοδευτικές δυνάμεις του τόπου σε ένα πλειοψηφικό μέτωπο. Το όραμα της αλλαγής και του εκσυγχρονισμού της πατρίδας μας.

Μ' αυτό το όραμα πρέπει να ξανασυνδεθούμε και αναγεννημένοι να το διεκδικήσουμε. Το μπορούμε και θα το αποδείξουμε ότι το μπορούμε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, σ' αυτή την αίθουσα, δεν είμαστε παρόντες μόνο εμείς. Ο καθένας από εσάς φέρνει μαζί του στο Συνέδριό μας την αγωνία της παράταξης μας, του ΠΑΣΟΚ, την ελπίδα της μεγάλης πλειοψηφίας των Ελλήνων και των Ελληνίδων. Με αυτή την αγωνία και την ελπίδα θα αναμετρηθούμε. Δεν θα αναμετρηθούμε αναμεταξύ μας σε ένα άγονο και φατριαστικό αγώνα. Θα αναμετρηθούμε με την ιστορία και τις ευθύνες μας απέναντι στον κόσμο που εκπροσωπούμε.

Φθάσαμε ως εδώ, ως το Συνέδριο αυτό, μέσα από έναν δύσκολο δρόμο. Πολλοί προφήτεψαν πως το Συνέδριο αυτό, είναι μια θανάσιμη απειλή για το ΠΑΣΟΚ, πως θα γίνει η αρχή του τέλους μας. Στην πραγματικότητα, ένας κίνδυνος μόνο μας απειλεί. Να ξεχάσουμε ότι αυτό το Συνέδριο δεν είναι μόνο δικό μας. Να το αντιμετωπίσουμε ως οικογενειακή υπόθεση. Να παρασυρθούμε στην εσωστρέφεια και να χάσουμε την επαφή με την ελπίδα και την αγωνία εκατομμυρίων Ελλήνων και Ελληνίδων, που δεν έχασαν την πίστη στο όραμά μας. Το Συνέδριο αυτό είναι Συνέδριο του ελληνικού λαού.

Φθάσαμε ως εδώ, ως το ιστορικό αυτό Συνέδριο, μέσα από έναν δρόμο οδυνηρό και συχνά επικίνδυνο. Εσείς το ξέρετε καλύτερα απ' όλους. Αν οι πολίτες απογοητεύονται από την πολιτική και αποσύρουν την εμπιστοσύνη τους από τους πολιτικούς, είναι γιατί νιώθουν τα κόμματα και τους πολιτικούς απορροφημένους στα δικά τους προβλήματα, στις φιλοδοξίες και τους ανταγωνισμούς τους.

Αυτή είναι η αιτία της βαθιάς απογοήτευσης του λαού από την πολιτική. Και στο δρόμο για το Συνέδριο, κάναμε πολλά για να ενισχύσουμε αυτό το αίσθημα της απογοήτευσης. Δώσαμε την εντύπωση, ότι προτάσσουμε τα προσωπικά μας προβλήματα έναντι των προβλημάτων της χώρας. Αυτή η εικόνα μας αδικεί όλους. Αδικεί την ιστορία μας και την προσφορά μας στην χώρα.

Στο Συνέδριο πρέπει να την διαψεύσουμε και να την ανατρέψουμε ριζικά. Το στοίχημα για το Συνέδριό μας δεν είναι να εξισορροπήσεις τάσεις, να συμβιβάσει αντίρροπες φιλοδοξίες, να μοιράσει κουκιά. Το στοίχημα είναι να συμπορευτεί με το λαό και την κοινωνία. Να δώσει αυτοπεποίθηση στην κοινωνία. Το στοίχημα είναι να τις προσφέρει το Συνέδριο αξιόπιστες επιλογές που δικαιολογούν την ελπίδα της κοινωνίας σε εμάς, στο ΠΑΣΟΚ, στο ενιαίο μεγάλο και δυνατό ΠΑΣΟΚ.

Εχουμε μια ιστορική ευθύνη σήμερα. Αυτό το Συνέδριο που κάποιοι ήλπισαν πως θα είναι η αρχή του τέλους για το ΠΑΣΟΚ, θα είναι η αρχή μιας νέας εποχής, αρχή μιας νικηφόρας εφόδου στο μέλλον, στον επόμενο αιώνα με το ΠΑΣΟΚ στο τιμόνι των εξελίξεων. Με το ΠΑΣΟΚ ενιαίο και δυνατό.

Αυτή η εποχή θα είναι διαφορετική από την προηγούμενη. Εμείς οι ίδιοι πρέπει να είμαστε διαφορετικοί από την προηγούμενη. Εμείς οι ίδιοι πρέπει να είμαστε διαφορετικοί, να αλλάξουμε τρόπο λειτουργίας, πολιτικό λόγο, πολιτική κουλτούρα, ανανεωμένοι μόνο θα καταφέρουμε να μείνουμε πιστοί στον εαυτό μας και στην ιστορία μας.

Εχουμε πράγματι μια ιστορική ευκαιρία και δεν έχουμε δικαίωμα να την χάσουμε και έχουμε ένα χρέος που πρέπει να τιμήσουμε. Τους 16 μήνες που μας απομένουν μέχρι τις εκλογές, έχουμε ένα μεγάλο έργο που πρέπει να επιτελέσουμε.

Εχουμε χρέος πρώτα απ' όλα, να κυβερνήσουμε τη χώρα, να υπερασπίσουμε αποτελεσματικά τα συμφέροντά της και το δικαίωμά της στο μέλλον. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι πρέπει να θωρακίσουμε την πατρίδα μας απέναντι στις απειλές που εκδηλώνονται στα σύνορά της με όποιο κόστος και όποιες θυσίες.

Μα, σημαίνει επίσης, ότι πρέπει να υπερασπίσουμε την πατρίδα μας απέναντι στις ακόμη μεγαλύτερες απειλές, προκλήσεις και ευκαιρίες που εκδηλώνονται στο πεδίο της διεθνούς οικονομίας, δίχως σύνορα σήμερα. Ενός ανταγωνισμού δίχως όρια και έλεος. Σε ένα πεδίο διευρυμένων και πολύπλοκων αντιπαραθέσεων.

Και εδώ επίσης, όποιο κι εάν είναι το κόστος, όσες κι εάν χρειάζονται θυσίες, όσο επώδυνη είναι η οικονομική πολιτική, δεν έχουμε το δικαίωμα να ταλαντευτούμε, ούτε να υποχωρήσουμε, ούτε να συμβιβαστούμε.

Να κυβερνήσουμε, σημαίνει τέλος, ότι πρέπει να ξαναδώσουμε στους πολίτες το αίσθημα ότι εκπροσωπούνται, ότι τους εκπροσωπούμε. Αυτούς

τους πολίτες και όχι μια δράκα συμφερόντων που ο συγχρωτισμός μαζί τους φθείρει την εικόνα της πολιτικής.

Εχουμε χρέος, δεύτερον, να εξασφαλίσουμε τη συνέχεια και την ανανέωση της πολιτικής μας παράδοσης. Όχι για να διαχειριστούμε μια κομματική κληρονομιά και να μοιράσουμε τα ιμάτια ενός ΠΑΣΟΚ σταυρωμένο στο σταυρό του ιστορικού μαρτυρίου. Μα, να εξασφαλίσουμε την πλειοψηφική δυναμική του και την προοπτική της συνάντησής του με όλα τα παλιά και τα νέα ρεύματα της κοινωνίας μας, πολιτικά, πνευματικά, κοινωνικά, που συγκροτούν τον ευρύτερο χώρο του Σοσιαλισμού και της Κεντροαριστεράς.

Τα κόμματα συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν είναι πια μοναδικά, ούτε προνομιακά υποκείμενα της πολιτικής ζωής. Ζούμε σε μια εποχή, όπου περισσότερο παρά ποτέ, τα κόμματα έχουν λόγο ύπαρξης μόνο αν καταφέρνουν να οργανώνουν γύρω τους, μέσα από μια ανοιχτή λειτουργία, ένα δίκτυο ενεργών κινημάτων, γνώμης και διεκδίκησης.

Το μέλλον μας, δεν είναι το μέλλον ενός κλειστού γραφειοκρατικού μηχανισμού. Το μέλλον μας είναι μια νέα κομματική λειτουργία που δεν θα είναι αδιάβροχη και απροσπέλαστη, κλειστή στα ρεύματα τα κοινωνικά και πνευματικά, που παρατηρούνται στην κοινωνία.

Αντίθετα θα τα αναζωογονεί και θα αναζωογονείται απ' αυτά. Το μεγάλο σχέδιο του σοσιαλισμού για τον επόμενο αιώνα, προϋποθέτει μια πολιτική κοσμογονία, μια μεγάλη ανασύνθεση των δυνάμεων της ισότητας, της ελευθερίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και γι' αυτό πρέπει να παλέψουμε.

Εχουμε τέλος χρέος, να ξανακερδίσουμε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην πολιτική. Να δώσουμε στη δημοκρατία την αντιπροσωπευτική της δύναμη, που κινδυνεύει να χάσει. Πώς; Κυβερνώντας αποτελεσματικά. Δείχνοντας τόλμη και αποφασιστικότητα. Κάνοντας τις δύσκολες μα αναγκαίες επιλογές με σταθερότητα, αγνοώντας το περίφημο και κακόφημο πολιτικό κόστος, υπερασπίζοντας την τιμή του πολιτικού κόσμου, που διασύρεται, με τις αναγκαίες τομές διαφάνειας και ελέγχου, όλου του πεδίου διαπλοκής της πολιτικής και της οικονομίας.

Και πρέπει επίσης συντρόφισσες και σύντροφοι, να αλλάξουμε τον πολιτικό λόγο. Πρέπει να σπάσουμε τον φαύλο κύκλο ενός πολιτικού λόγου που μιλά μόνο για τον εαυτό του κι ενός πολιτικού λόγου που δημαγωγικά μιλά δήθεν για τα καθημερινά προβλήματα του ανθρώπου. Οι πολίτες βαρέθηκαν να μας ακούν να μιλάμε την ξύλινη γλώσσα των κομματικών ισορροπιών ή τη γλώσσα της υποκρισίας, που δίνει υποσχέσεις και χαϊδεύει αυτιά.

Οι πολίτες προσδοκούν από τον κόσμο της πολιτικής, από εμάς, να προτείνει και πάλι μεγάλες επιλογές, να μιλήσει για αξίες, αρχές, όραμα. Προσδοκούν ένα όραμα, μία ρεαλιστική ουτοπία για την Ελλάδα στον επόμενο αιώνα. Να προτείνουμε το όραμα και να κινητοποιήσουμε γι' αυτό. Αυτό είναι το χρέος μας. Αλλά και αυτή είναι η δύναμή μας. Εχουμε εμείς εδώ στην Ελλάδα, το ισχυρότερο οπλοστάσιο. Εχουμε τις ιδέες μας. Ας ανοίξουμε μ' αυτές τις ιδέες τους νέους δρόμους για τον τόπο μας.

Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, Το Συνέδριό μας διεξάγεται πράγματι σε μια ιστορική στιγμή. Ποτέ άλλοτε στην σύγχρονη πολιτική μας ιστορία, δεν είχαν συγκεντρωθεί τόσοι κίνδυνοι, τόσες προκλήσεις, αλλά και τόσες ευκαιρίες για τη χώρα

μας. Σε εμάς, το ΠΑΣΟΚ, αναλογεί η ευθύνη, να σταθμίσουμε σωστά και υπεύθυνα κινδύνους, προκλήσεις, ευκαιρίες. Να χαράξουμε αποφασιστικά δρόμους για μια νέα πορεία της χώρας.

Η χώρα μας αντιμετωπίζει με οξύ τρόπο, έναν κίνδυνο και μία πρόκληση. Είμαστε η μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αντιμετωπίζει μια απροσχημάτιστη απειλή στην εθνική της κυριαρχία και στην εδαφική της ακεραιότητα. Η τουρκική επιβολή παίρνει τώρα πια πιο ωμή μορφή. Περνά σε νέο βαθμό κλιμάκωσης. Η Τουρκία με τη νέα θεωρία περί "γκρίζων ζωνών" στο Αιγαίο, καθιστά ορατές τις πιο σκοτεινές επιδιώξεις της: Οι "γκρίζες ζώνες" αποσκοπούν στην αλλαγή του αναγνωρισμένου από τις διεθνείς συνθήκες καθεστώτος του Αιγαίου.

Τότε, στην κρίση στα Ιμια, δεν πέσαμε στην παγίδα, ούτε του θερμού επεισοδίου, ούτε του διαλόγου που επεδίωκε η Αγκυρα. Ούτε άλλωστε υπάρχει περίπτωση η Τουρκία να επιτύχει οποιονδήποτε από τους άνομους στόχους της, με ή χωρίς θερμά επεισόδια, με ή χωρίς προσχήματα στην εκδίπλωση των απειλών της.

Η θέση μας είναι σταθερή, αταλάντευτη και κατηγορηματική. Είμαστε σταθερά προσηλωμένοι στην επιδίωξη της ειρήνης στην περιοχή. Εχουμε αναπτύξει μία πολύπλευρη διπλωματική εκστρατεία ενημέρωσης σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς, για τον χαρακτήρα της τουρκικής απειλής και τους κινδύνους αποσταθεροποίησης που δημιουργεί η Αγκυρα στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο.

Εχουμε μαζί μας το διεθνές δίκαιο. Αλλά, οι διεθνείς σχέσεις δεν κινούνται πάντα και αυτομάτως στην τροχιά του δικαίου. Το δίκαιο πρέπει να συνοδεύει η ισχύς και αυτό κάνουμε. Δεν έχουμε αυταπάτες όπως ίσως μερικοί πιστεύουν, για τα όρια της παρέμβασής μας στους διεθνείς οργανισμούς. Ούτε μπορεί να μας διαφεύγει, ότι ακόμα και οι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δείχνουν να υποβαθμίζουν τους κινδύνους από την τουρκική επιθετικότητα.

Η Ελλάδα, έχει ανάγκη από συμμάχους, δεν έχει ανάγκη από προστάτες. Γι' αυτό, μαζί με το σύνολο των διπλωματικών μας μέσων, μαζί με την κινητοποίηση του ελληνισμού στις άκρες όλων των ηπείρων, το κέντρο βάρους της προσοχής μας είναι στραμμένο στην ισχύ της αποτροπής. Λαός και Ενοπλες Δυνάμεις, θα διασφαλίσουν κάθε μέτρο γης, κάθε μέτρο θάλασσας, κάθε μέτρο αέρα, απέναντι στην οποιαδήποτε επιβουλή.

Απέναντι στην απειλή της Τουρκίας, αντιτάσσουμε την πολιτική της ισχυρής Ελλάδας. Μιας Ελλάδας σεβαστής σε φίλους και αντιπάλους. Μιας Ελλάδας που δεν επαίτεται αλλά απαιτεί και επιβάλλει τα δίκαια και τα συμφέροντά της.

Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες,

Αν η Ελλάδα πρέπει να είναι ισχυρή για την εθνική της επιβίωση, για τη διαφύλαξη της ακεραιότητάς της, πρέπει να γίνει ισχυρή για να αντιμετωπίσει τη δεύτερη πρόκληση: Την ισότιμη θέση της στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αυτή τη στιγμή, η ευρωπαϊκή ενοποίηση μπαίνει στην τελική ευθεία.

Με το τέλος της Διακυβερνητικής και την απαρχή της νομισματικής ενοποίησης, θα διαμορφωθεί ένα νέο τοπίο στην Ευρωπαϊκή

Ένωση. Η "Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων", είναι μια ισχυρή πιθανότητα. Δίνουμε συστηματική μάχη μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μια μάχη στην οποία έχουμε συμμάχους, ώστε ο "σκληρός πυρήνας" των χωρών, οι οποίες πρώτες θα καλύψουν τους όρους σύγκλισης, να μην αποτελέσουν ένα Διευθυντήριο για την υπόλοιπη Ευρώπη.

Για μας, για την Ελλάδα, είναι ζωτική ανάγκη και ουσιώδης στρατηγικός στόχος, να βρεθούμε όσο γίνεται πιο κοντά στον πυρήνα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αν δεν επιτύχουμε τους στόχους σύγκλισης, αν μετατραπούμε σε μια χώρα της τρίτης ταχύτητας, αν διολισθήσουμε σε μία περιφερειακή τροχιά σε σχέση με το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, οι επιπτώσεις θα είναι για τη χώρα μας βαθιά αρνητικές. Επιπτώσεις όχι μόνο οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές, αλλά και προπαντός εθνικές. Γιατί είναι φανερό, ότι μια Ελλάδα στην περιφέρεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμα λιγότερο θα μπορεί να κάνει σεβαστές τις θέσεις της.

Η Ελλάδα έχει σήμερα δίπλα της ένα νέο πεδίο δράσης, τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη, τις παρευξείνιες περιοχές, την Ανατολική Μεσόγειο. Πρέπει να αποκτήσουμε στον χώρο αυτό παρουσία. Η Ελλάδα να γίνει σταυροδρόμι Ανατολής-Δύσης, Βορρά-Νότου. Η Ελλάδα να γίνει κέντρο πολύπλευρων δραστηριοτήτων μιας νέας αναπτυσσόμενης περιοχής.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Έχει γίνει καθεστώς στην ρητορική των κομμάτων, των πολιτικών ηγεσιών, των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, η αναφορά στην πολύπλευρη κρίση της χώρας.

Δεν θα αμφισβητήσω την ύπαρξη αυτής της κρίσης. Θα αρνηθώ όμως, και καλώ όλο το ΠΑΣΟΚ να αρνηθούμε μαζί τον χαρακτήρα που αποδίδεται στην κρίση. Δεν δέχομαι, δεν δεχόμαστε εμείς τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, ότι είμαστε μια χώρα που έχει ηττηθεί, που έχει παραιτηθεί, που βρίσκεται σε παρακμή. Πιστεύω, αντίθετα, ότι αυτό που ονομάζεται "κρίση", είναι - και μπορούμε εμείς να το κάνουμε - η μεγάλη ευκαιρία για τον τόπο.

Η Ελλάδα βρίσκεται πράγματι σε κρίση. Πρόκειται όμως για ένα τέλος, αλλά για μία αρχή. Τελειώνει μία ολόκληρη περίοδος και αρχίζει μία καινούρια. Ενώ, όμως, το παλιό έχει τελειώσει, το καινούριο δεν έχει δείξει ακόμα το καθαρό του πρόσωπο. Η κρίση είναι απλά η σύγκρουση ανάμεσα στο παλιό και το καινούριο. Είναι η σύγκρουση ανάμεσα σε έναν κόσμο που απέρχεται και σε νέες δυνάμεις, που εισέρχονται δυναμικά στο προσκήνιο και πρέπει να εκπροσωπήσουμε εμείς.

Πιστεύω ακράδαντα, ότι εμείς, το ΠΑΣΟΚ, μπορούμε να αντιστρέψουμε αυτή την εικόνα. Σε εμάς δεν έχει θέση ούτε η αβεβαιότητα, ούτε η αμηχανία. Είμαστε σε θέση να καθορίσουμε που πάμε και πως πάμε. Το Συνέδριό μας, θα είναι το ορόσημο της νέας μεγάλης αλλαγής, του νέου ΠΑΣΟΚ, που θα δώσει τη νέα προοπτική στη χώρα.

Υπάρχει - και το ανέφερα σε μία άλλη ομιλία μου στην Κρήτη - η Ελλάδα του "οχαδερφισμού", η Ελλάδα της ήσσονος προσπάθειας, η Ελλάδα της αυθαιρεσίας, της ανομίας, η Ελλάδα της ευκολίας. Υπάρχει πράγματι η Ελλάδα της "αρπαχτής", των ρουσφετιών, της συναλλαγής και της διαφθοράς. Η "κοινωνία των κολλητών" έναντι των κοινωνίας των πολιτών. Από αυτή την Ελλάδα, πηγάζει η προσπάθεια χειραγώγησης της πολιτικής και ευτελισμού των πολιτικών. Εδώ εδράζεται ένα μεγάλο κομμάτι της αφερεγγυότητας των

κομμάτων και της πολιτικής ζωής. Με όλα αυτά τα φαινόμενα, εμείς δεν πρέπει ούτε μπορεί να έχουμε οποιαδήποτε σχέση.

Υπάρχει όμως, σύντροφοι, και μια άλλη Ελλάδα. Η Ελλάδα της δημιουργίας. Η Ελλάδα της προόδου, η Ελλάδα της δύναμης και της αξιοπρέπειας. Παντού στην Ελλάδα υπάρχουν νέες δομές κοινωνικής πρωτοπορίας, νέοι άνθρωποι έξω από τη φθορά του παλιού σκηνικού. Στον κόσμο της αγροτιάς υπάρχουν δυναμικές αγροτικές καλλιέργειες. Στον κόσμο των επιχειρήσεων υπάρχουν παραγωγικές μονάδες ισχυρά ανταγωνιστικές απέναντι στις ευρωπαϊκές.

Υπάρχουν τμήματα και τομείς στα Πανεπιστήμιά μας που βρίσκονται στην πρωτοπορία της έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Υπάρχουν παντού στην Ελλάδα κύτταρα πολιτισμού και πνευματικής παραγωγής σε επαφή με τα σύγχρονα πολιτιστικά ρεύματα. Υπάρχουν δύο παράλληλες Ελλάδες. Η Ελλάδα της κρίσης και η Ελλάδα της δημιουργίας. Χρέος μας είναι να τελειώνουμε με ό,τι καθλώνει τον τόπο και να δώσουμε στις δυνάμεις της δημιουργίας τον πρώτο ρόλο. Αυτή είναι η πρόκληση της εποχής μας. Αυτό είναι το μεγάλο στοίχημα της κοινωνίας μας. Αυτή είναι η ιστορική ευκαιρία της χώρας. Και σ' αυτή την πρόκληση θα ανταποκριθούμε, αυτό το μήνυμα θα δώσουμε από το Συνέδριό μας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Η Ελλάδα σήμερα βρίσκεται σε αντιμέτωπη με γνωστές προκλήσεις. Η Τουρκία κλιμακώνει την επιθετικότητά της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλάζει. Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι ένα νέο αποφασιστικό βήμα στην πορεία της Ευρώπης. Τα Βαλκάνια αποτελούν ένα νέο χώρο πρωτοβουλιών. Πώς απαντούμε σε όλα αυτά;

Με κινητοποίηση, παρουσία, ιδέες, προτάσεις ή με εσωστρέφεια, εθνοκεντρισμό και απομόνωση; Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας δημιουργεί νέες συνθήκες ανταγωνισμού. Η αλλαγή των παραγωγικών συνθηκών και των κοινωνικών αναγκών θέτει νέα προβλήματα κοινωνικής αλληλεγγύης και πρόνοιας. Πώς απαντούμε; Με νέες τεχνολογίες, νέα εκπαιδευτικά πρότυπα, νέα οργάνωση του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, νέα οχήματα για την εξασφάλιση κοινωνικής δικαιοσύνης ή με κρυμμένο προστατευτισμό, συνέχιση του κράτους παροχών, πελατειακές σχέσεις και σε τελευταία ανάλυση την παθητικότητα του συντηρητισμού.

Εδώ συντρόφισσες και σύντροφοι, μπαίνει το μεγάλο ερώτημα. Τι είναι η αριστερή πολιτική; Και χρειάζεται να βρούμε εμείς να δουλέψουμε για να δώσουμε ένα νέο περιεχόμενο στην αριστερή πολιτική. Αριστερή πολιτική δεν είναι να δίνεις μάχη οπισθοφυλακών για να υπερασπίσεις "κεκτημένα" μίας εποχής που έχει ανεπιστρεπτί περάσει. Αριστερή πολιτική είναι να μάχεσαι για να διευκολύνεις την προσαρμογή της οικονομίας μας, στην παγκόσμια οικονομία, ώστε να κάνεις την οικονομία της χώρας ικανή να επιβιώσει και να ανθίσει μέσα στο πεδίο της διεθνούς αγοράς η οποία δεν έχει σύνορα.

Αριστερή πολιτική είναι όμως ταυτόχρονα, να επιδιώκεις, να υποτάσσεις τις δυνάμεις της αγοράς σε νέες μορφές κοινωνικού ελέγχου, ώστε να εξασφαλίσεις ισότητα, κοινωνική ευαισθησία, κοινωνική συνοχή κάτω από τις νέες συνθήκες λειτουργίας της κοινωνίας.

Αριστερή πολιτική δεν είναι να προσπαθείς να διατηρείς ένα

παλιό μοντέλο κράτους πρόνοιας το οποίο δεν δουλεύει πια και έχει οδηγήσει σε ένα άδικο συντεχνισμό. Αριστερή πολιτική είναι να συγκροτήσεις ένα νέο κοινωνικό κράτος, δίκαιο, αποτελεσματικό, που υπερασπίζεται πράγματι τους ασθενέστερους. Αν κάποτε αριστερή πολιτική ήταν η κινητοποίηση του κράτους για την επίτευξη κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, σήμερα είναι η κινητοποίηση της κοινωνίας για νέους θεσμούς, νέες μορφές συμμετοχής, νέους τρόπους ελέγχου δημοσίων και ιδιωτικών εξουσιαστικών δομών.

Αριστερή πολιτική δεν είναι πια μόνο να προτάσσεις το συλλογικό. Αριστερή πολιτική είναι να διευρύνεις τις ικανότητες, τις δυνατότητες, τις ελευθερίες του κάθε πολίτη. Αριστερή πολιτική για μας τους σοσιαλιστές, είναι να προχωρήσεις από το άτομο στον πολίτη, από την εγωκεντρική στάση στην κοινωνική ευθύνη που είναι η πρωταρχική μας υποχρέωση.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων μας, έχουν ένα κοινό παρονομαστή, μια κοινή προϋπόθεση, το ρωμαλέο και εκ βάθρων εκσυγχρονισμό της χώρας. Χωρίς να αλλάξουμε ριζικά την Διοίκηση, την Οικονομία, τους θεσμούς, την Παιδεία, χωρίς να παράγουμε Πολιτισμό, χωρίς μια νέα δημόσια ηθική, δεν θα φέρουμε την Ελλάδα στον πρώτο ρόλο. Και δεν μπορούμε να πάμε στο αύριο με χτεσινό εισιτήριο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, στην διάρκεια της προσυνεδριακής διαδικασίας, απέφυγα να τοποθετηθώ απέναντι σε μια σειρά προτάσεις που αφορούσαν τη λειτουργία του Κόμματος. Το απέφυγα συνειδητά γιατί εσείς που αναθέσατε την ευθύνη της διακυβέρνησης και ήθελα να ανταποκριθώ σε αυτή την υποχρέωση και το έργο μου. Σήμερα θα δώσω μερικές απαντήσεις, γιατί πιστεύω ότι οι απαντήσεις είναι χρήσιμες για να μπορέσετε κι εσείς να διαμορφώσετε μια άποψη για το τι θα αποφασίσουμε συλλογικά τις επόμενες μέρες.

Πρώτο σημείο: Η οργάνωση του Κόμματος

Τον Ιούλιο του 1995 είχαν εκθέσει στη Συνδιάσκεψη την αντίληψή μου για τον τρόπο λειτουργίας του Κόμματος. Θα την επαναλάβω σε γενικές γραμμές.

1. Το Ε.Γ. πρέπει να αποτελέσει το ενιαίο κέντρο διαμόρφωσης πολιτικής και καθοδήγησης του Κινήματος. Αυτό σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται να υπάρχουν παράλληλα και μη εμφανή κέντρα λήψης αποφάσεων. Η βούληση του ΠΑΣΟΚ διαμορφώνεται μέσα στο όργανο. Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ είναι καθοδηγητής και εκφραστής του Ε.Γ. Ο συγκεντρωτισμός, οι υπερεξουσίες στην κορυφή, οι διακρίσεις σε εχθρούς και φίλους, οι αφανείς ηγετικές ομάδες και ο εμφανής εξωστρακισμός ορισμένων θα είναι φαινόμενα του παρελθόντος. Θα εργαστώ για να αποτελέσουν παρελθόν. Θα εργαστώ για να εξασφαλίσουμε μια πραγματική δημοκρατική λειτουργία των οργάνων.

Στο πλαίσιο των οργάνων που έχουμε μπορούμε να διαμορφώσουμε όλα εκείνα τα σχήματα που θα επιτρέψουν τη μεγαλύτερη κινητοποίηση όλων των δυνάμεών μας, τη συνεργασία, την αποτελεσματικότητα και την προσφορά όλων. Αυτό είναι συλλογική λειτουργία. Ας μην γελιόμαστε όμως. Αυτή η αποστολή δεν είναι μόνο δικιά μου, είναι έργο όλων μας. Πρέπει να ξεπεράσουμε μαζί εμπεδωμένες νοοτροπίες και συμπεριφορές.

2. Η Σύνδεση του Κόμματος με την Κοινωνία. Ο ενεργός πολίτης, ο πολίτης που επιδιώκει συμμετοχή και ευθύνη, που συναισθάνεται τα κοινωνικά προβλήματα και θέλει την αντιμετώπισή τους δεν συμμετέχει στην οργάνωση. Είναι αλήθεια ότι έχει αποστασιοποιηθεί. Πρέπει να τον εντάξουμε στην προσπάθειά μας. Οι σημερινές, κομματικές οργανώσεις πρέπει να μετατραπούν σε οργανώσεις πολιτών συνδεδεμένες με την κοινωνία.
3. Η επεξεργασία της πολιτικής μας. Η αναντιστοιχία προγραμμάτων και πολιτικής είναι συνέπεια του ότι τα λεγόμενα προγράμμά μας δεν πέρασαν από το κόσκινο μιας συνολικής επεξεργασίας, στην οποία συμμετέχουν, πέρα από τους άμεσα εμπλεκόμενους στο πρόβλημα και εκείνοι που μπορούν να αναδείξουν και άλλα σημεία ιδιαίτερης σημασίας, όπως το οικονομικό κόστος, τις διεθνείς υποχρεώσεις.

Σήμερα κάθε πολιτική είναι δυνατή, γιατί δεν υπάρχει νομιμοποιημένη από όργανα σε διαδικασίες πολιτική. Η λύση είναι μια άλλη λειτουργία, οργάνωση και ρόλος της Κ.Ε. Η Κ.Ε. οφείλει να είναι όργανο απόφασης πολιτικής και όχι τόπος συζητήσεων.

4. Η ποιότητα των στελεχών μας. Κανένα κοινωνικό σύστημα, ή υποσύστημα-κόμμα, δεν μπορεί να επιβιώσει στο χρόνο χωρίς μέριμνα αναπαραγωγής του στελεχικού του δυναμικού. Η επιμόρφωση, οι ανοιχτές συζητήσεις, η αξιολόγηση της προσπάθειας των όσων έχουν θέσεις ευθύνης πρέπει να γίνουν πράξη. Σήμερα όλοι θέλουν να αναλάβουν ευθύνες. Πολλοί έχουν τεχνοκρατική επάρκεια. Λίγοι όμως έχουν πολιτική, διευθυντική και προπαντός ανθρώπινη επάρκεια.
5. Η Λειτουργία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Προχωρήσαμε στην καθιέρωση ενός νέου τρόπου λειτουργίας της Κ.Ο. Τον καθορισμό ρόλο, την όλη οργάνωση και λειτουργία της Κ.Ο. έχει τώρα το Προεδρείο, που η ίδια εξέλεξε. Πρέπει να αξιοποιήσει την δυνατότητα αυτή.
6. Τέλος, οι τομείς της Κ.Ε. αποδείχτηκαν ως το κατ' εξοχήν όργανο συγκεντρωτικών λειτουργιών. Η εικόνα τους είναι η εικόνα ενός επιλεγμένου από την πλειοψηφία του Ε.Γ., εκτελεστικού μηχανισμού. Οι τομείς της Κ.Ε. θα πρέπει να ανασυγκροτηθούν με βάση τις αρχές της περιφερειακής αποκέντρωσης και της οριζόντιας διασύνδεσης των περιφερειακών οργάνων. Η ζωή έχει δημιουργήσει, ανεξάρτητα από το αθηναϊκό κέντρο, δίκτυα οικονομικά, πολιτιστικά, κοινωνικά. Είναι εξωπραγματικό να τα αρνούμαστε σε πολιτικό επίπεδο.

Χρειαζόμαστε ένα ισχυρό Κόμμα, μια ισχυρή και διαυγή εσωκομματική δημοκρατία, ένα κομματικό οργανισμό με στέρεους δεσμούς με την κοινωνία και τους πολίτες.

Δεύτερο Σημείο: Οι πολιτικοοργανωτικές επιλογές

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Η εκλογή μου ως πρωθυπουργού στις 18 Ιανουαρίου είχε συγκεκριμένο περιεχόμενο. Η εκλογή δεν έγινε μόνο και μόνο γιατί όφειλε κάποιος να καταλάβει το θώκο του Πρωθυπουργού μετά την παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου. Η εκλογή δεν έγινε μόνο και μόνο γιατί υπήρχε η ανάγκη για ένα διαχειριστή των κομματικών ισορροπιών, για ένα διαχειριστή συμβιβασμών. Εκλέξαμε πρωθυπουργό και θα εκλέγαμε πρωθυπουργό όποιος και

να ήταν, γιατί θέλαμε την συνέχιση, την ανανέωση, την νίκη του Κινήματος στις επόμενες εκλογές.

Αποφασίσαμε να αξιοποιήσουμε τη μέχρι τότε προσφορά μας, το έργο όλων μας, αυτό που έκανε το ΠΑΣΟΚ για την συνέχιση της πορείας μας. Αυτό θα πει η λέξη συνέχεια.

Αποφασίσαμε την ανανέωση στις ιδέες, στους προβληματισμούς, στις πολιτικές λύσεις. Ποιος ήμουν εγώ, δεν είναι σε κανέναν άγνωστο. Τις σκέψεις, τις πολιτικές κατευθύνσεις, την άποψή μου ότι έκλεισε ο μεταπολιτευτικός κύκλος και ήταν ανάγκη εμείς στο ΠΑΣΟΚ ν' ανοίξουμε πρωτόπορα το νέο κύκλο του 2000, την είχα δημοσιοποιήσει σε βιβλία, λόγους, άρθρα, συνεντεύξεις. Είχα εκθέσει εκτεταμένα τις πεποιθήσεις μου για τους συλλογικούς στόχους. Είχα αγωνιστεί με σαφήνεια, ορίζοντας την υποχρέωσή μας απέναντι στον ελληνικό λαό για κάτι καινούριο. Και γι' αυτό πιστεύω, με εξέλεξε η Κοινοβουλευτική Ομάδα.

Στις 19 Ιανουαρίου αποφασίσαμε επίσης για την ανάγκη νίκης του Κινήματος στις εκλογές. Αποφασίσαμε ότι η πολιτική μας οφείλει να εκφράζει την αναζήτηση της ελληνικής κοινωνίας για μία διαφορετική πολιτική μακριά από εγωκεντρισμούς, αρχηγισμούς, θεατρικές συμπεριφορές, πελατειακές σχέσεις και την παραδοσιακή κομματική συμπεριφορά. Αποφασίσαμε, ότι η πολιτική μας πρέπει να προσφέρει στον ελληνικό λαό αυτό που επίμονα ζητά: την ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη, ένα πλαίσιο ζωής που του ανοίγει δυνατότητες, να του επιτρέπει να αξιοποιεί τις ικανότητές του, να μην αισθάνεται στην πατρίδα του ξένος και ανασφαλής. Όλα αυτά σημαίνουν, ότι στις 18 Ιανουαρίου δεν πήραμε μια απόφαση κατανομής ενός πόστου, πήραμε μια πολιτική απόφαση. Την απόφαση να δώσουμε στην κυβερνητική πολιτική με βάση τη μέχρι τότε δουλειά και εμπειρία μία νέα κατεύθυνση.

Η ανάληψη της πρωθυπουργίας από μένα και ο σχηματισμός της νέας κυβέρνησης δεν αποτελεί μια εσωτερική υπόθεση του ΠΑΣΟΚ. Ανέλαβα και αναλάβαμε δεσμεύσεις απέναντι στον ελληνικό λαό. Δεσμεύσεις να επιτελέσουμε το έργο που διαγράψαμε στις προγραμματικές δηλώσεις. Αλλά προπαντός το χρέος ηθικό και πολιτικό να δημιουργήσουμε ξανά την ελπίδα, να δείξουμε ότι η πολιτική δεν είναι μια κλειστή υπόθεση κομματικών προιχόντων, δεν είναι μια υπόθεση παρασκηνίων και ελεγχόμενων εξουσιών. Να αποδείξουμε, ότι εμείς οι σοσιαλιστές έχουμε τη δυνατότητα να ξαναδημιουργήσουμε το ενδιαφέρον για την πολιτική και να πείσουμε για την συμμετοχή στα κοινά. Να ξαναζωντανέψουμε το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης και συμμετοχής.

Αυτή η κυβέρνηση και εγώ προσωπικά έχουμε δεσμευθεί στην επιλογή μιας πολιτικής που θα απαντά δημιουργικά στις προκλήσεις της εποχής, που θα επιδιώξει μια Ελλάδα ισχυρή με φωνή και κύρος, μια Ελλάδα που θα στηρίζεται στην δυναμική της οικονομίας και της κοινωνίας. Αυτή η επιλογή αποτελεί χρέος μας. Αυτή η επιλογή είναι ο λόγος ύπαρξης της κυβέρνησης. Αυτή η επιλογή προσδίδει νόημα στην πολιτική μας δράση.

Για την επιλογή αυτή και την πολιτική που την εκφράζει, άρχισαν αμέσως αφού ανέβαλε η κυβέρνηση να εκδηλώνονται αμφιβολίες, αμφισβητήσεις και μερικές φορές ανοιχτή εχθρότητα στις τάξεις του Κόμματος.

Ορισμένοι διαπίστωσαν ότι ο πατριωτικός χαρακτήρας του

Κινήματος κινδυνεύει. Όπως διαχώριζε παλιά η Δεξιά τους πολίτες σε εθνικόφρονες και μη εθνικόφρονες διαχωρίζουν εμάς σε πατριώτες και μη πατριώτες ως εάν να υπάρχει κάποιος που είναι λιγότερος πατριώτης από τον άλλο.

Κίνδυνο επισημαίνουν και για την οικονομία. Δεν τηρείται σταθερά το πρόγραμμα σύγκλισης. Ταυτόχρονα δηλώνουν, ότι το πρόγραμμα σύγκλισης θέτει σε κίνδυνο τον κοινωνικό χαρακτήρα του Κινήματος. Η αντίφαση δεν τους ενοχλεί.

Το κυβερνητικό έργο αντιλαμβάνονται κάποιοι μερικές φορές ως δράσεις σε μεταξύ τους στεγανούς τομείς, όπου ο καθένας διαφεντεύει τη δικιά του πολιτική ως τιμάριο. Τιμάριο αποτελούν και τα θέματα στελέχωσης θέσεων.

Συντροφοί και συντρόφισσες, θέλω να είμαι ειλικρινής. Υπό τις συνθήκες αυτές η διαμόρφωση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής συναντά δυσκολίες. Η σταυροφορία για την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό βρίσκει αντιδράσεις.

Το συμπέρασμα για μένα είναι φανερό. Αν θέλω να προχωρήσω σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ανέλαβα απέναντι στον ελληνικό λαό, αν θέλω να επιτελέσω αυτό που αισθάνομαι ως χρέος και είναι χρέος, πρέπει να υπάρχουν καθαρές λύσεις. Πρέπει να γίνει σαφές και κυρίως ξεκάθαρο για όλους και κυρίως για τον ελληνικό λαό, ότι στο Κίνημα δεν υπάρχουν διάφοροι πόλοι εξουσιών που αλληλοσυναιρούνται, ότι δεν υπάρχουν διαφορετικές πολιτικές και δεν μπορούν να υπάρχουν διαφορετικές πολιτικές της Κυβέρνησης και Κινήματος.

Για να είμαστε ειλικρινείς ο κύριος στόχος αυτής της κυβέρνησης η ανανέωση και η νίκη στις εκλογές δεν επιτυγχάνεται με περιτεχνές συνεχείς ισορροπίες και συμβιβασμούς. Εάν συνεχίσουμε την σημερινή κατάσταση θα προχωρήσουμε στην εκλογική αναμέτρηση με ημίμετρα. Θα δώσουμε την εικόνα μιας κυβέρνησης και ενός Κόμματος που απέτυχαν να λύσουν το κύριο πρόβλημά τους, την ανανέωση της ηγεσίας και τη μεταλλαγή του Κόμματος σε Κόμμα δημοκρατικών συλλογικών διαδικασιών.

Το ΠΑΣΟΚ σήμερα βρίσκεται σε μία προνομιακή θέση. Απέναντί του έχει έναν πολιτικό αντίπαλο, τη Νέα Δημοκρατία, ο οποίος δεν είναι σε θέση να προσφέρει νέες πολιτικές, νέες προοπτικές για τον τόπο. Αναμασά νεοφιλελεύθερες λύσεις ή προβάλλει λαϊκίστικα συνθήματα ή θυμάται την εθνικοφροσύνη ανάλογα με τις περιστάσεις. Σε όλα αυτά προσθέτει προσωπικές επιθέσεις ακολουθώντας την κλασική δεξιά συνταγή της προσωπικής αντιπαράθεσης, τη συνταγή ότι τα υβρεολόγια καλύπτουν αποτελεσματικά την έλλειψη πολιτικών. Η επιτυχία ή αποτυχία της Νέας Δημοκρατίας εξαρτάται αποκλειστικά από μας. Από τα λάθη, τις παραλείψεις και τις δικές μας αντιδικίες.

Όσοι στραφούν στη Νέα Δημοκρατία, θα στραφούν όχι γιατί τους έπεισε η ανύπαρκτη πολιτική της πρόταση, αλλά γιατί τους απομάκρυνε το ΠΑΣΟΚ, η υπαρκτή πολιτική αβεβαιότητα και αστάθεια. Το στοίχημα της νίκης στις εκλογές αφορά αποκλειστικά και μόνον εμάς. Ας δημιουργήσουμε, εδώ, στο Συνέδριο, τις προϋποθέσεις να κερδίσουμε αυτό το στοίχημα.

Προϋπόθεση για να επιτύχουμε είναι ο συντονισμός και η

καθοδήγηση της κυβέρνησης να είναι ευθύνη του ίδιου προσώπου που έχει την υπευθυνότητα και την καθοδήγηση του Κινήματος.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, σας ευχαριστώ για το χειροκρότημα. Θα παρακαλούσα όμως να αναπτύξω την σκέψη μου χωρίς χειροκρότημα, γιατί θέλω να προσέξετε τον συλλογισμό.

Επαναλαμβάνω. Προϋπόθεση για να επιτύχουμε είναι ο συντονισμός και η καθοδήγηση της κυβέρνησης να είναι ευθύνη του ίδιου προσώπου που έχει την υπευθυνότητα και την καθοδήγηση του Κινήματος. Όταν τα πρόσωπα αυτά διαφέρουν, και υπάρχει μάλιστα διαφορά απόψεων, οποιοσδήποτε καταστατικός κανόνας δεν θα μπορεί να αποτρέψει αποκλίνουσες, αντιφατικές, ανταγωνιστικές συμπεριφορές. Άρα και την εντύπωση της αβεβαιότητας και της διχόνοιας.

Η απάντηση στο πρόβλημα της ομογενοποίησης των απόψεων, της σύνθεσης των γνώμων και της συμμετοχής δεν είναι οι πολλοί ρόλοι, μικροί και μεγάλοι. Είναι οι συλλογικές λειτουργίες των οργάνων. Οργάνων στα οποία συμμετέχουν οι τάσεις, οι ευαισθησίες, τα ρεύματα σκέψης που υπάρχουν στο Κίνημα. Οργάνων, τα οποία δεν είναι μονόπλευρα. Οργάνων τα οποία λειτουργούν και δεν βραχυκυκλώνονται από παράπλευρες διαδικασίες. Οργάνων που είναι, αποτελεσματικά και δεν εξαντλούν την δραστηριότητά τους στην ικανοποίηση προσωπικών φιλοδοξιών με συμβιβασμούς και ισορροπίες.

Αυτά τα όργανα είναι αλήθεια δεν λειτούργησαν στο παρελθόν. Η Πολιτική Γραμματεία που προβλέπεται από το καταστατικό είναι ζήτημα αν συνήλθε τα δύο τελευταία χρόνια περισσότερο από δύο φορές. Και όμως η Πολιτική Γραμματεία είναι ο βασικός πόλος για την καθοδήγηση του Κινήματος.

Καιρός είναι να δοκιμάσουμε να δουλέψουν τα όργανα ουσιαστικά αντί να καταδικάζουμε προκαταβολικά σε αδυναμία, προτείνοντας πολυδιασπάσεις εξουσιών. Καιρός είναι να επιδιώξουμε συνθέσεις μέσα στα όργανα. Οι ειδικοί ρόλοι υποκαθιστούν την συνολική δουλειά, με ατομικά και περιχαρακμένα κέντρα.

Στην κυβέρνηση αυτή του ΠΑΣΟΚ, τα συλλογικά όργανα, η Κ.Ε. και το Υπουργικό Συμβούλιο, έχουν συνεδριάσει περισσότερες φορές από ποτέ άλλοτε. Η λειτουργία τους μπορεί να βελτιωθεί ακόμα, με καλύτερη προεργασία, καλύτερη οργάνωση των συζητήσεων. Όμως η κυβέρνηση έδωσε ένα παράδειγμα, ότι οι συλλογικές λειτουργίες είναι εφικτές, είναι αποδοτικές, ενώνουν και δεν διασπούν. Η συγκέντρωση εξουσιών και οι μονήρεις αποφάσεις δεν είναι επομένως μονόδρομος. Και σίγουρα δεν είναι δρόμος που θέλω να ακολουθήσω, όπως έχει δείξει η πορεία μου μέσα στο ΠΑΣΟΚ και όπως έχει δείξει η μέχρι τώρα λειτουργία μου στην Κυβέρνηση.

Η σημερινή όψιμη ανησυχία, ότι μπορούν να δημιουργηθούν νέες συγκεντρωτικές διαδικασίες, είναι γι' αυτό πιστεύω χωρίς βάση. Είναι ανησυχίες για τις οποίες επιτρέψτε μου να πω, δεν αισθάνομαι κατανόηση όταν προέρχονται από μία πλευρά, της οποίας η συμπεριφορά χαρακτηριζόταν από συγκεντρωτισμό, συστηματική γελοιοποίηση της συλλογικότητας και αδιαφάνεια διαδικασιών.

Η ενότητα προκύπτει από το να είμαστε εδώ ειλικρινείς μεταξύ μας. Με την ευκαιρία αυτή, δικαιούμαι να ρωτήσω πότε προχωρήσαμε στην

ψηφισή του Κανονισμού της Κ.Ο. στην μεταφορά εξουσιών στο προεδρείο της Κ.Ο., στην κατάργηση του διορισμένου Διευθυντή, στην εκλογή των κοινοβουλευτικών εκπροσώπων; Δεν έγιναν αυτά τώρα; Πού ήταν οι σύντροφοι οι οποίοι τώρα ανησυχούν για τη συλλογικότητα τόσα χρόνια;

Συντρόφισσες και σύντροφοι, είμαστε εδώ στο Συνέδριο και θα έρθω σ' αυτό για να κρίνουμε όλα ελεύθεροι. Θα τα κρίνουμε όλα ελεύθεροι. Εγώ δεν έχω κανέναν ενδοιασμό να κρίνουμε οποιοδήποτε θέμα εδώ ελεύθερα. Η ενότητα δεν προκύπτει από φεουδαρχικά σχήματα, αλλά από την επεξεργασία και σύνθεση απόψεων σε συλλογικά όργανα. Από την δυναμική που θα προκύψει εάν συμβάλλουμε όλοι μέσα στα όργανα, στην προοπτική του Κινήματος.

Μερικοί ισχυρίζονται, ότι πρέπει εδώ στο Συνέδριο να αποφύγουμε να υπάρξουν νικητές και ηττημένοι. Όσον αφορά εμένα, δεν θα υπάρξουν ούτε νικητές, ούτε ηττημένοι. Για μένα είναι αδιάφορο ποια σημαία σηκώνει ο καθένας από μας. Σημασία έχει η γνώση, η ικανότητα, η προσφορά, η δυνατότητα να γίνουν πράξη οι επαγγελίες του ΠΑΣΟΚ.

Σημασία έχει να επιβάλλουμε την αξιοκρατία σε βάρος της μετριοκρατίας των πελατειακών σχέσεων. Για μένα δεν υπάρχει παρά μία μόνο λύση, να είμαι Πρωθυπουργός όλων και το τονίζω αυτό, όλων. Να είμαι ο επικεφαλής όλων. Να προσπαθήσω να κινητοποιήσω όλες τις ζωντανές δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ.

Θα ήθελα επίσης εδώ να επισημάνω, ότι μία ψηφοφορία για να υπάρξει επιλογή περισσότερων προσώπων, δεν είναι προοίμιο διάσπασης και πάντως όχι σε κάθε περίπτωση αρνητική. Η δημοκρατία προϋποθέτει επιλογές με ψηφοφορίες, διάφορες δυνατότητες που κρίνονται ελεύθερα από όλους τους ενδιαφερομένους.

Σε όλα τα σοσιαλιστικά κόμματα, γίνονται επιλογές ηγεσιών με ανταγωνιστικές ψηφοφορίες. Ας κατακτήσουμε επιτέλους την ενοποιητική διαδικασία της ελεύθερης επιλογής, αντί να ακολουθούμε προσχεδιασμένους δρόμους που χαράζονται ερήμην των περισσότερων σε εσωτερικές συνεννοήσεις μιας αυτοαποκαλούμενης κορυφής.

Η απάντησή μου στα ερωτήματα που έθεσαν τόσο τα γεγονότα όσο και η προσυνεδριακή διαδικασία είναι απλή και απόρροια των παραπάνω συλλογισμών.

Μετά το θάνατο του Ανδρέα Παπανδρέου, είναι κενή η θέση του Προέδρου του Κινήματος. Θα είμαι υποψήφιος για το αξίωμα αυτό. Μόνο εφ' όσον ο Πρόεδρος και ο Πρωθυπουργός - και αυτό δεν αφορά εμένα, αφορά τον οποιοδήποτε σύντροφο εδώ στο Κίνημα - είναι το ίδιο πρόσωπο, εξασφαλίζεται το ενιαίο του συντονισμού και της δραστηριοποίησης των οργάνων. Το ενιαίο της τελικής ευθύνης.

Αυτή είναι η καθαρή λύση. Η λύση που ωφελεί το Κίνημα και διασφαλίζει την ενότητά του και την νικηφόρα αναμέτρηση με την Ν.Δ. Τα πολυκέφαλα σχήματα, είναι συνταγές εκλογικής αποτυχίας. Εφ' όσον δεν εκλεγώ Πρόεδρος, θα παραιτηθώ από Πρωθυπουργός.

Συντρόφισσες και σύντροφοι που διαμαρτύρεστε, προτείνω κάτι πολύ απλό. Οποιος εκλεγεί Πρόεδρος, θα πρέπει να είναι Πρωθυπουργός και να με αντικαταστήσει.

Ο Πρωθυπουργός και ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ πρέπει να ταυτίζονται, ακριβώς για να είναι εδώ το ΠΑΣΟΚ και να είναι αύριο, στο μέλλον, πρέπει να έχουμε καθαρές λύσεις, να ξέρουμε πού πηγαίνουμε.

Ο Πρωθυπουργός και ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ πρέπει να ταυτίζονται για λόγους συνταγματικούς, για λόγους πολιτικούς. Αυτό αφορά οποιονδήποτε εκλέξουμε Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και όχι βεβαίως εμένα, οποιοδήποτε σύντροφο επιλέξετε.

Η παραίτησή μου σε περίπτωση που δεν εκλεγώ είναι η καθαρή λύση. Η λύση που επιβάλλει το χρέος μου να υπηρετήσω τα συμφέροντα του ελληνικού λαού και το ΠΑΣΟΚ. Αν παραμείνω Πρωθυπουργός θα δώσω την εντύπωση ότι έχω εξουσίες τις οποίες στην πραγματικότητα δεν θα έχω.

Θα υπόσχομαι ή θα δεσμεύομαι χωρίς να μπορώ να πραγματοποιήσω τη δέσμευσή μου. Αν παραμείνω δεν θα είμαι ειλικρινής ως προς την περιγραφή της πραγματικότητας απέναντι σε όλους αυτούς, που περιμένουν από τον Πρωθυπουργό, που περιμένουν από ένα στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, που περιμένουν από μένα προπαντός ειλικρίνεια. Και αυτή είναι η αρχή μου. Ειλικρίνεια απέναντι στον ελληνικό λαό.

Ο λαός περιμένει από μένα και από εμάς όλους να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά τα προβλήματά του. Δεν θέλει ίντριγκες, πολέμους χαρακωμάτων, εσωστρέφεια και προσωποπαγείς πολιτικές.

Όλα αυτά θα κυριαρχήσουν αν επικρατήσουν λύσεις οι οποίες δεν θα έχουν σαφήνεια. Αν αποδεχθούμε τέτοιες λύσεις θα διολισθήσουμε σε ένα δρόμο προσωπικών αντιπαραθέσεων. Αυτό θα είναι αντίθετο με την επιδίωξή μας για νίκη στις εκλογές.

Θα ήταν, επίσης, αντίθετο με τη μέχρι τώρα πορεία μου, με τις πεποιθήσεις μου, με τις αντιλήψεις μου για τις υποχρεώσεις μου απέναντι στο Κίνημα και στον ελληνικό λαό. Θέλω να είμαι σαφής. Δεν χρειαζόμαστε προσωπικούς συμβιβασμούς, ισορροπίες, δοσολογίες εξουσιών.

Αν προσπαθήσουμε να κατανείμουμε αρμοδιότητες και εξουσίες, έτσι ώστε να ικανοποιηθούν όλοι, τότε θα σηματοδοτήσουμε ότι κυρίαρχο πρόβλημα του ΠΑΣΟΚ είναι οι θέσεις και τα αξιώματα. Θα δώσουμε έτσι τη χαριστική βολή στην αξιοπιστία μας.

Εμείς είμαστε κόμμα πολιτικού οραματισμού, κόμμα πολιτικού προβληματισμού και γι' αυτό πρέπει να κυριαρχήσουν οι ιδέες μας, γι' αυτό δεν πρέπει να υποβαθμίσουμε πολιτικές και ιδέες. Η συνεργασία ούτε διατάσσεται, ούτε εκβιάζεται με κανόνες, προκύπτει από μια στάση ζωής, από την αντίληψη που έχει ο καθένας μας για τον διάλογο και την συντροφική συμπεριφορά. Ο καθένας μας έχει δώσει εδώ έμπρακτα δείγματα του τι πράττει και εσείς είσθε ελεύθεροι, γι' αυτό είσασθε εδώ στο Συνέδριο ελεύθεροι να κρίνετε τον καθένα με βάση το παρελθόν του, την πολιτική του ν' αποφασίσετε για το μέλλον.

Και αυτό ακριβώς, αυτή την ελευθερία θέλω να την έχετε απόφρα, ολόκληρη να κρίνετε από την κορυφή μέχρι κάτω όλες τις θέσεις και να μην θεωρηθεί ότι υπάρχουν προηγούμενα, τα οποία δεσμεύουν τον οποιονδήποτε. Κανείς δεν δεσμεύεται το Συνέδριο είναι το ανώτατο όργανο ν' αποφασίσει,

να πάρει την ευθύνη.

Το κατώφλι του 21ου αιώνα θα το διαβούμε με ψηλά το κεφάλι. Πρέπει να κερδίσουμε όμως το ψήφισμα του εκσυγχρονισμού της πολιτικής λειτουργίας. Πρέπει να εξασφαλίσουμε την απάντηση του ΠΑΣΟΚ στις προκλήσεις. Το μέλλον του ΠΑΣΟΚ ταυτίζεται με την ανανέωσή του. Το Συνέδριο πρέπει να θέσει τα θεμέλια για την μετάβαση του ΠΑΣΟΚ σε νέες λειτουργίες. Πρέπει εδώ να γίνει η αφετηρία μιας νέας εποχής, μιας νέας θέσης του ΠΑΣΟΚ με την Ελληνική κοινωνία. Αυτό χρειαζόμαστε και αυτό θα κάνουμε.

Σύντροφοι και Συντρόφισσες καλώ όλους σε μία νίκη όχι προσώπων, αλλά κομματικών θεσμών σε ένα τέλος της προσωποποίησης της πολιτικής μας λειτουργίας. Ας βάλουμε σήμερα τέλος στις διαχωριστικές γραμμές, στους μηχανισμούς, στους δικούς μας και των άλλων, οι πρακτικές αυτές μας προσβάλλουν όλους. Ας γίνει συνείδηση ότι στο ΠΑΣΟΚ δεν περισσεύει κανένας. Δεν υπάρχει κανείς που είναι πιο ΠΑΣΟΚ από τον άλλον, πιο ορθόδοξος, πιο πιστός.

Το ΠΑΣΟΚ δεν είναι χώρος διαχωρισμών, το ΠΑΣΟΚ είμαστε όλοι εμείς, με την πολυφωνία μας, την διαφορετικότητά μας, είμαστε όλοι εμείς, που ο καθένας με τον τρόπο του, ο καθένας με τις αντιλήψεις του, ο καθένας με τις εμπειρίες που έχει θέλει να οδηγήσει το ΠΑΣΟΚ πρωτοπόρο στο νέο αιώνα. Δεν έχουμε καμία ελπίδα στο μέλλον, αν δεν κερδίσουμε το παρόν. Το Συνέδριό μας αυτό έχει χρέος να δώσει στο ΠΑΣΟΚ και στην κυβέρνησή του τα μέσα, ώστε να κερδίσει το παρόν, να διεκδικήσει το μέλλον και για να κερδίσουμε το παρόν χρειαζόμαστε ενότητα.

Σας καλώ όλους για να μια νίκη της ενότητας και δηλώνω, γιατί πιστεύω ότι όλοι είμαστε σύμφωνοι σ' αυτό, οι όποιες αποφάσεις του Συνεδρίου θ' αποτελούν δέσμευση για μένα θ' αποτελούν και δέσμευση για όλα τα μέλη του Κινήματος.

Ετσι αποκαθιστούμε την ενότητα, την ενότητα εδώ μέσα στο χώρο με διάλογο και σύνθεση, η απόφαση δεσμεύει όλους. Σας καλώ όλους στο μεγάλο ΠΑΣΟΚ, στο ενιαίο ΠΑΣΟΚ των μεγάλων προοπτικών της νέας νίκης, στο ΠΑΣΟΚ που πέρα από πρόσωπα θα γυρίσει την σελίδα του 21ου αιώνα, όλοι μαζί να γυρίσουμε την σελίδα, όλοι μαζί να γυρίσουμε τον ήλιο πάνω από την Ελλάδα, όλοι μαζί να φέρουμε μια νέα 4ετία που θα εξασφαλίσει μια νέα εποχή μιας ισχυρής Ελλάδας.

Της Ελλάδας του νέου ΠΑΣΟΚ, αξίζει αυτός ο αγώνας, αξίζει αυτή η προσπάθεια, το αξίζει η χώρα, το αξίζει το ΠΑΣΟΚ. Εμπρός για μία νέα εποχή, για ένα νέο ΠΑΣΟΚ, ενότητα, ανανέωση, νίκη. Εμπρός στην έφοδο για το μέλλον να δώσουμε στη χώρα μας νέα προοπτική, να δώσουμε στις δυνάμεις της δημιουργίας την πρωτοπορία. Εμπρός για ένα ΠΑΣΟΚ, το οποίο θα κυριαρχήσει και θα γυρίσει τη σελίδα του 21ου αιώνα, εμπρός για την Ελλάδα που παίζει ένα πρωταγωνιστικό ρόλο στην Ευρώπη. Εμπρός για την Ελλάδα, η οποία θα έχει φωνή, εμπρός για την ισχυρή Ελλάδα. Όλοι μαζί ενωμένοι με βάση τις αποφάσεις που θα πάρουμε εδώ στο Συνέδριο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, να μη ξεχνάμε ότι έχουμε και προσκεκλημένους που μας τιμούν με την παρουσία τους και απλώς θα τους αναφέρω για λόγους γνώσης. Ξεκινώ από τις ξένες αντιπροσωπείες. Παρευρίσκονται στην εναρκτήρια συνεδρίαση του Συνεδρίου μας πρέσβεις,

επιτετραμμένοι και εκπρόσωποι σχεδόν όλων των πρεσβειών με έδρα την Αθήνα.

Αντιπροσωπείες ξένων κομμάτων που συμμετέχουν και χαιρετίζουν το Συνέδριό μας. Κόμμα Ευρωπαίων Σοσιαλιστών. Ομάδα των Ευρωπαίων σοσιαλιστών στο Ευρωκοινοβούλιο. Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας. Δημοκρατικό Κόμμα Κουρδιστάν του Ιράκ. Αραβικό Σοσιαλιστικό Κόμμα της Συρίας. Εργατικό Κόμμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κορέας. Αραβικό Σοσιαλιστικό Κόμμα του Ιράκ. Κομμουνιστικό Κόμμα Λιβάνου. Κομμουνιστικό Κόμμα Βιετνάμ. Εργατικό Κόμμα Ισραήλ.

Εθνικοαπελευθερωτικό Μέτωπο Κουρδιστάν. Απελευθερωτικό Κόμμα Κουρδιστάν "ΡΙΖΚΑΡΙ". Πατριωτική Ένωση Κουρδιστάν. Σοσιαλιστική Ένωση του Λαϊκών Δυνάμεων του Μαρόκου. Συνταγματικός και Δημοκρατικός Συναγερμός της Τυνησίας. Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα του Σουδάν. Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία του Σουδάν. Κομμουνιστικό Κόμμα Κούβας. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Σλοβενίας.

Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας. Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας. Κόμμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού Γερμανίας. Σοσιαλιστικό Κόμμα Ουγγαρίας. Ενωμένη Λίστα των Σοσιαλδημοκρατών της Σλοβενίας. Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ισπανίας. Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς Ιταλίας. Συμμαχία Πολιτών της Σερβίας. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ρουμανίας.

Κομμουνιστικό Κόμμα της Πορτογαλίας. Εργατικό Κόμμα Μεγάλης Βρετανίας. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Σουηδίας. Σοσιαλιστικό Κόμμα Βουλγαρίας. Ενωμένη Αριστερά Ισπανίας. Κίνημα Πολιτών Γαλλίας. Ιταλοί Σοσιαλιστές. Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας. Σοσιαλιστικό Κόμμα Σερβίας. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ρουμανίας. Σοσιαλιστικό Κόμμα Μαυροβουνίου. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Αυστρίας.

Επίσης παρευρίσκονται πάρα πολλοί Πρυτάνεις Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, εκπρόσωποι μαζικών φορέων, Επιμελητηρίων, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλοι που είναι πάρα πολλοί και έτσι δεν είναι δυνατόν να αναγνωστούν. Όσον αφορά τα ελληνικά κόμματα και τα κυπριακά κόμματα, όταν θα καλούνται στο βήμα να τοποθετηθούν, συγχρόνως θα αναγγέλλονται.

Παρακαλώ πάρα πολύ, με βάση τα ελληνικά κόμματα, να χαιρετίσει το Συνέδριο ο κ. Δήμας εκ μέρους της Ν.Δ.
ΣΤ. ΔΗΜΑΣ (Εκπρόσωπος της Ν.Δ.): Κυρίες και κύριοι Σύεδροι του ΠΑΣΟΚ, από μέρους της Ν.Δ. και του Προέδρου της Μιλτιάδη Εβερτ, σας μεταφέρω τα ειλικρινή συλλυπητήριά μας για την απώλεια του ιδρυτή και Προέδρου του Κόμματός σας, Ανδρέα Παπανδρέου.

Σας μεταφέρω ακόμη και τις ευχές για επιτυχή διεξαγωγή του Συνεδρίου σας. Ο Ανδρέας Παπανδρέου υπήρξε ένας πολιτικός με καθοριστική παρουσία, ιδίως κατά την περίοδο μετά τη μεταπολίτευση. Εσείς στο ΠΑΣΟΚ εμείς στη Ν.Δ. και ο ελληνικός λαός ανάλογα με την τοποθέτησή του, έχουμε την άποψή μας για το συνολικό έργο του, που σε κάθε περίπτωση θα κριθεί από τον ιστορικό του μέλλοντος.

Θα ήταν όμως παράλειψη να μην αναγνωριστεί από όλους, η καίρια συμβολή του Ανδρέα Παπανδρέου μεταξύ άλλων και στη θεμελίωση και εξέλιξη του ΠΑΣΟΚ. Η ίδρυσή του, όπως και της Ν.Δ. την ίδια εποχή, συνετέλεσε στη δημιουργία συνθηκών πολιτικής σταθερότητας στη χώρα, αφού όπως έχει αποδειχθεί και από την εμπειρία και άλλων δημοκρατικών χωρών, η ύπαρξη δύο

μεγάλων κομμάτων επιτρέπει την ομαλή, χωρίς κλυδωνισμούς, παζάρια και εκβιασμούς, εναλλαγή στην εξουσία και την απρόσκοπτη όχι πάντως και πάντοτε θετική άσκηση της. Αποφύγαμε έτσι την ιταλοποίηση της χώρας με όλες τις σχετικές δυσάρεστες συνέπειες.

Αρχίζοντας το Συνέδριό σας, υπό τη σκιά του θανάτου του ιδρυτή σας, βρίσκεστε σε μια κρίσιμη συναισθηματική, αλλά και οργανωτική καμπή. Καλείστε από τον ελληνικό λαό να ανανεώσετε το ρόλο σας ως ένα από τους δύο μεγαλύτερους κομματικούς σχηματισμούς του τόπου σε μια εποχή σοβαρών εθνικών και εσωτερικών προβλημάτων.

Για την εξέλιξη των προβλημάτων αυτών φέρεται, όπως είναι φυσικό, ως κόμμα που άσκησε την εξουσία κατά το μεγαλύτερο μέρος της τελευταίας 15ετίας και τις μεγαλύτερες ευθύνες. Ο τρόπος λοιπόν που εσείς, όπως το κάναμε ήδη εμείς, θα αξιολογήσετε το παρελθόν, τα θετικά και τα αρνητικά της παρουσίας σας στο πολιτικό σκηνικό του τόπου, θα είναι καθοριστικό για τις εξελίξεις του μέλλοντος.

Το έργο σας δεν είναι εύκολο. Σε όλα τα κόμματα, όπως και στην κοινωνία ευρύτερα, συγκρούονται συχνά οι εμμονές του παρελθόντος με τις ανάγκες του μέλλοντος. Και η τόσο πρόσφατη απώλεια της χαρισματικής προσωπικότητας του ιδρυτή σας, δημιουργεί ένα αναμφισβήτητο κενό. Τα κόμματα συνήθως ωριμάζουν ως οργανισμοί, όταν ακριβώς αποσύρεται από το προσκήνιο η προστατευτική ομπρέλα τέτοιων ηγετών.

Παραμένουν τότε αντιμέτωπα με τον εαυτό τους τη στιγμή που οι οπαδοί τους, αλλά και οι αντίπαλοί τους και η κοινωνία γενικότερα, στρέφουν το βλέμμα επάνω τους με τα αμείλικτα ερωτήματα, αλλά και την αγωνία του αύριο. Το έργο σας καθίσταται όχι μόνο πολιτικά δύσκολο, αλλά και συναισθηματικά δυσχερές τη στιγμή ακριβώς που είναι φυσικό η νοερή παρουσία του ιδρυτή σας πλανάται περισσότερο από ποτέ στις σκέψεις, στη νοοτροπία και στις μεθόδους εκείνων που καλούνται να συνεχίσουν το έργο του.

Γιατί συχνά η ανάγκη της συνέχειας και της ανανέωσης επιβάλλει όχι μόνο το σεβασμό απέναντί του, αλλά και το θάρρος της αξιολόγησης, ακόμη και της σύγκρουσης με αρκετές πλευρές της ιδεολογικής και της πρακτικής αντίληψης του εκάστοτε ιδρυτή.

Υπό συνθήκες, λοιπόν, συναισθηματικής φόρτισης καλείσθε να εκτιμήσετε κριτικά το παρελθόν, προετοιμάζοντας το μέλλον. Αυτή είναι διαδικασία από την οποία η Ν.Δ. είτε αυτοβούλως, είτε υπακούοντας στις ιστορικές επιταγές της εξέλιξης, έχει επανειλημμένως περάσει με επιτυχία.

Με το σεβασμό λοιπόν που είμαστε συνηθισμένοι να δείχνουμε, ως κόμμα, προς τους πολιτικούς μας αντιπάλους, ευχόμαστε ειλικρινά στο ΠΑΣΟΚ, στους συνέδρους, σε όλους εσάς, να βρείτε και εσείς το σθένος, αξιολογώντας το παρελθόν να πορευτείτε αποτελεσματικά προς το μέλλον.

Η ευχή μας αυτή δεν είναι μόνο ευχή προς έναν αντίπαλο που σεβόμαστε, αλλά και προς ένα μεγάλο κόμμα με σημαντικό ρόλο για τη σταθερότητα και την εξέλιξη του πολιτικού μας συστήματος.

Κυρίες και κύριοι σύνεδροι,
έχοντας πάντα κατά νου, ότι υπηρετεί το κόμμα του εκείνος που

υπηρετεί σωστά τη χώρα, σας ευχόμαστε εκ μέρους της Ν.Δ., ολόψυχα καλή επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συμπεριλαμβάνεται και το Γενικό Λαϊκό Συνέδριο της Λιβύης. Παρακαλώ τον κ. Σαμαρά Πρόεδρο της Πολιτικής Ανοιξης.

Α. ΣΑΜΑΡΑΣ (Πρόεδρος της Πολιτικής Ανοιξης): Αγαπητοί σύνεδροι, οι συνθήκες που προέκυψαν αιφνιδιαστικά μετά την απώλεια του ιδρυτή και αδιαφιλονίκητου ηγέτη του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου, τοποθετούν το Συνέδριό σας στην κορυφή των πολιτικών γεγονότων.

Γιατί έχει ξεφύγει πια το Συνέδριο αυτό, από τα όρια ενός εσωκομματικού διαλόγου και προβληματισμού. Έχει ξεπεράσει την έννοια της κορύφωσης των δημοκρατικών διαδικασιών ενός κόμματος και έχει πάρει τις διαστάσεις αποφασιστικού παράγοντα για την πορεία των πολιτικών εξελίξεων της πατρίδας μας.

Δεν αναφέρομαι - δεν δικαιούμαι άλλωστε να αναφερθώ - στο ζήτημα της εκλογής του νέου Προέδρου του Κόμματός σας. Οι αρνητικές άλλωστε υπερβάσεις απαγορεύονται στην Ανοιξη. Αναφέρομαι αντίθετα, στην καταλυτική θετική ή αρνητική επιρροή που θα ασκήσουν τα αποτελέσματα του Συνεδρίου σας, πάνω στο κυρίαρχο εδώ και καιρό πρόβλημα της πολιτικής μας ζωής.

Αν θα μπορέσει δηλαδή η Ελλάδα να δρασκειώσει αποφασιστικά το κατώφλι που χωρίζει ένα παρελθόν που επιμένει να πρωταγωνιστεί, από ένα μέλλον που δεν λέει ακόμα να έρθει. Γιατί είναι φανερό ότι ζούμε το τέλος μιας εποχής, χωρίς τίποτα να δείχνει δυστυχώς ότι μπαίνουμε στην αρχή μιας καινούριας. Γιατί το πέρασμα της πολιτικής μας ζωής σε μια καινούρια εποχή, έχει τις δικές του αυστηρές προδιαγραφές και απαιτεί συγκεκριμένες προϋποθέσεις που σήμερα δεν υπάρχουν.

Η διάβαση για ένα καλύτερο αύριο δεν μπορεί να ανοίξει απλά και μόνο με αλλαγές στα πρόσωπα ή στους συσχετισμούς των πολιτικών δυνάμεων, όταν αυτές οι αλλαγές δεν μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στις προκλήσεις των καιρών. Όταν δεν μπορούν να αποδείξουν τη γονιμότητά τους στην παραγωγή αποτελεσματικών λύσεων, για τα καυτά προβλήματα του τόπου και του λαού. Ιδίως σήμερα, που οι απαιτήσεις των καιρών δεν αστειεύονται καθόλου και με κανέναν μας.

Το τέλος της εποχής των παλιών συνθημάτων, των ξεπερασμένων ιδεομαχιών και των ανακυκλούμενων πολιτικών αγκιλώσεων του παρελθόντος, είναι ανάγκη να διαδεχθεί η αρχή μιας άλλης εποχής, που θα κουβαλάει σταράτες αλήθειες, νέες φόρμες δράσεις, πρακτική με συνέπεια και στρατηγική με όραμα και συνέπεια.

Και είναι ανάγκη αυτή η αλλαγή να γίνει τώρα. Σ' αυτή την κρίσιμη και αποφασιστική καμπή της ιστορίας μας, που βρίσκει την πατρίδα μας αντιμέτωπη με ανοιχτές απειλές σε βάρος της εθνικής μας κυριαρχίας και ανετοιμής, αφού συνεχίζει να βιώνει το ασφυκτικό περιβάλλον μιας πολυπλευρης κρίσης, που χρόνια τώρα δηλητηριάζει την κοινωνία μας και απονευρώνει τα εθνικά μας αντανάκλαστα.

Σ' αυτήν την κρίσιμη ώρα, είναι δραματικά επιτακτική η ανάγκη να ανοίξει ο δρόμος για μια πορεία τολμηρής, επαναστατικής μεταρρύθμισης, που θα επιτρέψει να ανασυντάξουμε τις κοινωνικές μας δυνάμεις. Μιλώ για

μεταρρύθμιση και όχι για αναχώνευση. Να αξιοποιήσουμε τις εθνικές μας δυνατότητες και να βαδίσουμε σε μια ανάπτυξη, που θα έχει τη σφραγίδα της κοινωνικής ευαισθησίας και την απόρριψη των κοινωνικών αποκλεισμών.

Η καινούρια αυτή εποχή, απαιτεί ο Έλληνας πολίτης να γίνει το κέντρο βάρους του πολιτικού μας συστήματος και ο μοχλός των πολιτικών εξελίξεων. Και αυτό δεν μπορεί να γίνει μέσα από πολιτικές, που οδηγούν σε κοινωνική εξαθλίωση, σε φτώχεια και σε ανεργία, που έχουν πάρει πια μορφή επιδημίας στην χώρα μας.

Η καινούρια εποχή απαιτεί ακόμα να δούμε με καθαρό μάτι τις πραγματικές αιτίες της απειλής, που διαγράφεται καθαρά πια σε βάρος της εθνικής μας ακεραιότητας. Για να καταλάβουμε και για να μην ξεγελαστούμε από το ψευδεπίγραφο σλόγκαν μιας τάχα ρεαλιστικής πολιτικής, που προσπαθούν να μας υποχρεώσουν να επιδείξουμε κάποιοι, που νομίζουν ότι έχουν το δικαίωμα να σχεδιάζουν νέες τάξεις πραγμάτων με επιλεκτικές ευαισθησίες και προκλητικές αναισθησίες.

Το αλάνθαστο ένστικτο του Ελληνισμού, για αντίσταση στην πρόκληση της υποταγής, πρέπει να γίνει παντοδύναμο αίτημα και τελεσίγραφο εθνικής εντολής για την Μακεδονία, για το Αιγαίο, για την Κύπρο, για τη Θράκη, για τη Βόρειο Ηπειρο και τον ελληνισμό εκεί.

Κυρίες και κύριοι σύνεδροι, μ' αυτή την ιστορική αναγκαιότητα, βρίσκεται σήμερα πρόσωπο με πρόσωπο η Ελλάδα και πάνω σ' αυτήν θα κριθεί η αξιοπιστία των πολιτικών της δυνάμεων και θα δοκιμαστούν κι αυτά ακόμα τα όρια αντοχής του πολιτικού μας συστήματος. Εσείς, έχετε σήμερα την μεγάλη ευκαιρία. Είναι η ατμόσφαιρα στο χώρο αυτό συναισθηματικά φορτισμένη.

Ο πολιτικός ηλεκτρισμός του ηγέτη που δεν υπάρχει πια, κυριαρχεί παντού. Εύχομαι να σας βοηθήσει να αντιμετωπίσετε με επιτυχία την πρώτη δική σας μέρα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον εκπρόσωπο του ΚΚΕ Σπύρο Χαλβατζή μέλος του Πολιτικού Γραφείου, στο βήμα.

ΣΠ. ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ (Μέλος του Π.Γ. του ΚΚΕ): Αγαπητοί σύνεδροι, εκ μέρους της Κ.Ε. του ΚΚΕ, χαιρετίζουμε τις εργασίες του 4ου Συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ. Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια για το θάνατο του Προέδρου και ιδρυτή του Κόμματός σας, που έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη του ΠΑΣΟΚ, στη διαμόρφωση των θέσέων του, που ήταν και καθοριστικής σημασίας πολλές φορές για τις εξελίξεις στη χώρα.

Ο ρόλος του Συνεδρίου ενός κόμματος, έχει μεγάλη σημασία για το ίδιο το κόμμα και τον λαό. Σ' αυτό οι σύνεδροι συζητούν θέσεις, παίρνουν αποφάσεις, για σημαντικά προβλήματα του λαού και της χώρας. Εκλέγουν τα καθοδηγητικά όργανα για μακρά χρονική περίοδο.

Στο Συνεδριό σας, οι συγκυρίες απαιτούν σημαντικές αποφάσεις. Αγαπητοί φίλοι, όλες οι πολιτικές δυνάμεις συμφωνούν, ότι τα προβλήματα των εργαζομένων και του τόπου οξύνονται καθημερινά. Στην εκτίμηση της κατάστασης, δεν θα βρει κανένας ουσιαστικές διαφορές. Η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στο ΚΚΕ και στις άλλες πολιτικές δυνάμεις και το ΠΑΣΟΚ, συνίσταται στο πως προσδιορίζουμε τις βαθύτερες αιτίες, τους υπεύθυνους και κυρίως τις προτάσεις όχι για την επιφανειακή αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά για την χάραξη στρατηγικής σε φιλολαϊκή κατεύθυνση.

Θεωρούμε ότι η εφαρμοζόμενη πολιτική, της οποίας γενική κατεύθυνση αποφασίζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι πολιτική που έρχεται σε αντίθεση με τα πραγματικά συμφέροντα του λαού και του τόπου. Οδηγεί συνεχώς σε μεγαλύτερα αδιέξοδα. Στην εξέλιξη αυτή, ευθύνη έχουν όλα τα κόμματα που εψήφισαν τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Η ευθύνη γίνεται μεγαλύτερη, γιατί δεν ζητήθηκε η γνώμη του λαού με δημοψήφισμα, όπως πρότεινε και προτείνει το ΚΚΕ. Θεωρούμε ότι δυο δρόμοι υπάρχουν για την ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας. Ο δρόμος της λαϊκής αντίστασης και πάλης, της διεκδίκησης που έχει στόχο να αλλάξει τη σημερινή κατάσταση προς όφελος του λαού και ο δρόμος της διαχείρισής της, που συνεπάγεται τη συνέχιση της υποταγής στα μονοπώλια και τους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς.

Το ΚΚΕ έχει επιλέξει τον πρώτο δρόμο. Πολλά προβλήματα εμφανίζονται στις σχέσεις της χώρας μας με τις γειτονικές χώρες. Πολλά απ' αυτά απορρέουν από τη δράση των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΗΠΑ, που έχουν πολλαπλούς στόχους στην περιοχή μας.

Ενδιαφέρονται για τα πετρέλαια του Αιγαίου και του Ιονίου. Είναι γνωστά τα σχέδια διχοτόμησης του Αιγαίου και της Κύπρου για τις επιχειρησιακές ανάγκες του ΝΑΤΟ. Μπορεί να αλλάξαν μορφή, αλλά η μέχρι τώρα δραστηριότητα που αναπτύσσεται στην περιοχή, δείχνει ότι αυτά τα σχέδια παραμένουν.

Πρωθούνται γιγαντιαία εξοπλιστικά προγράμματα, που θα οδηγήσουν στο γονάτισμα της ελληνικής οικονομίας. Συζητείται η αύξηση της στρατιωτικής θητείας. Ακούγονται φωνές να γίνουμε Αστακός, να γίνουμε Ισραήλ. Είναι πολύ επικίνδυνα για τον λαό και τον τόπο όλα αυτά.

Η ειρήνη και η φιλία ανάμεσα στους λαούς, θεωρούμε ότι είναι από τα πρώτα ζητήματα, για τα οποία πρέπει να δράσουμε. Είναι ανάγκη να ανακαλύψουμε ξανά το μέγα αγαθό της ειρήνης και να ξαναβρούμε στους δρόμους να το διεκδικήσουμε.

Το ΚΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να αναδείξουμε τους κύριους υπεύθυνους που ωθούν τη χώρα μας σε εξοπλισμούς, υποθηκεύοντας παραπέρα το μέλλον της, χωρίς να λύνονται ουσιαστικά προβλήματα. Να ενισχύσουμε αγαπητοί φίλοι το εσωτερικό μας μέτωπο, με επίθεση φιλίας στους γειτονικούς λαούς, αλλά και για την αντιμετώπιση των σχεδίων του ΝΑΤΟ, των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου.

Η καλύτερη θωράκιση της χώρας, είναι η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η ευημερία του λαού, χωρίς περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες, για υγεία, πρόνοια, ασφάλιση, για παιδεία και πολιτισμό. Με τη μείωση της ανεργίας και την ολόπλευρη ανάπτυξη των εργαζομένων, την προστασία και ανάπτυξη της πολιτικής κληρονομιάς, την πλήρη αξιοποίηση των πολιτικών δυνατοτήτων της χώρας, με ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής, της βιοτεχνίας, της αγροτικής οικονομίας, για να σταματήσει η υποβάθμιση και η συρρίκνωση μας.

Για μας, η διεθνή συνεργασία αποκτά μια ιδιαίτερη σημασία. Γι' αυτό αντιστεκόμαστε σε κάθε κατεύθυνση που στρεβλώνει την παραγωγική βάση

και οδηγεί σε καταστροφή παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας. Αντίθετα, υποστηρίζουμε τη διεθνή συνεργασία, που αναδεικνύει, αξιοποιεί και αναπτύσσει τις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας.

Πολλά προβλήματα. Μια παραγωγική ανάπτυξη η οποία να γίνεται σε ισότιμη και αμοιβαία επωφέλη βάση, ισότιμη συνεργασία και ισότιμη συνεργασία δεν μπορεί να υπάρξει με πολυεθνικές και μονοπώλια. Μπορεί και θα υπάρξει, εάν στο κέντρο της προσοχής της ανάπτυξης τοποθετηθεί ο εργαζόμενος άνθρωπος και οι ανάγκες του. Γι' αυτό και εμείς αγαπητοί φίλοι, στο 15ο Συνέδριό μας που πραγματοποιήθηκε πριν ένα μήνα, υπογραμμίσαμε ότι ένας δρόμος υπάρχει. Μαζί με τον λαό, ενάντια στα μονοπώλια και τον ιμπεριαλισμό.

Σ' αυτό που ήταν ένα Συνέδριο προγραμματικό και καταστατικό, συζητήσαμε και αποφασίσαμε τη συγκρότηση ενός αντιιμπεριαλιστικού, αντιμονοπωλιακού, δημοκρατικού μετώπου πάλης. Θεωρούμε ότι μ' αυτό τον τρόπο μπορούν να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για να ανοίξει ο δρόμος για την ριζική αλλαγή της κοινωνίας. Γιατί τα σοσιαλιστικά ιδανικά, εξακολουθούν να είναι επίκαιρα και να συγκινούν νέους ανθρώπους.

Μ' αυτές τις σκέψεις αγαπητοί φίλοι, θα παρακολουθήσουμε τις εργασίες του Συνεδρίου σας, ευχόμενοι επιτυχία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον κ. Νίκο Κωνσταντόπουλο, Πρόεδρο του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, από το βήμα να χαιρετίσει.

Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος Συνασπισμού): Συντρόφισσες και σύντροφοι, το Συνέδριό σας είναι κρίσιμο για το σύνολο των πολιτικών εξελίξεων. Σε ένα τέτοιο Συνέδριο δεν ταιριάζει ένας τυπικός χαιρετισμός. Γι' αυτό και στα λίγα λεπτά που μου έχει δώσει το Προεδρείο, με ειλικρίνεια, όπως άλλωστε αρμόζει μεταξύ μας, θα ήθελα να διατυπώσω ορισμένες βασικές παρατηρήσεις.

Χθες καταθέσατε τον ύστατο φόρο τιμής στον Ιδρυτή και Αρχηγό του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου. Σήμερα, καλείστε στην κορυφαία εκδήλωση των κομματικών σας λειτουργιών, πρόσωπο με πρόσωπο με τα προβλήματα της κομματικής σας πραγματικότητας, να τα αντιμετωπίσετε.

Η Ελλάδα και τα προβλήματά της δεν κλείνονται στον αυλόγυρο καμιάς κομματικής γειτονιάς. Γι' αυτό κι εσείς με το Συνέδριό σας καλείστε αυτά τα προβλήματα του τόπου να τα εντάξετε στον προβληματισμό σας. Και αυτά τα προβλήματα του τόπου είναι που φέρνουν απέναντι σε όλους τρεις βασικές διαπιστώσεις.

1. Η Ελλάδα βρίσκεται σε κατάσταση ιστορικής αμηχανίας. Η πολιτική ζωή του τόπου βρίσκεται σε διαρκή έκπτωση και κρίση. Το πολιτικό σύστημα της χώρας βρίσκεται σε εξάντληση. Τις συνθήκες της ιστορικής αμηχανίας της Ελλάδας, που σε πολλούς τομείς είναι και συνθήκες κατάστασης ανάγκης, έχετε την ευθύνη ως κυβερνητικό κόμμα και πλειοψηφία να αντιμετωπίσετε, κάτω από το βάρος των ελλειμμάτων της μεταπολιτευτικής εικοσαετίας, μέσα στην ασφυκτική πίεση των εκκρεμοτήτων, με την τακτική του ετεροχρονισμού των λύσεων των προβλημάτων, στοιβάχτηκαν τα προβλήματα στην άκρη του ορίζοντα και κινδυνεύουμε να μην βλέπουμε πια στο μέλλον.

Από αυτό το μέλλον δανειστήκαμε και ρευστοποιήσαμε πολλά. Κατά καιρούς ειπώθηκαν πολύ περισσότερα από αυτά που έγιναν, εντελώς

διαφορετικά από αυτά που έγιναν, με αποτέλεσμα σήμερα να διαμορφώνεται ένα διευρυμένο ρεύμα πολιτικής και κοινωνικής δυσάρεσκειας.

Δεν βρίσκεται η χώρα σε κατάσταση ευτυχίας, ούτε το πολιτικό κλίμα είναι εύκρατο. Η Ελλάδα στα πλαίσια συνθηκών του μεταδιπολικού κόσμου είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει μεγάλα προβλήματα και μεγάλες προκλήσεις. Είναι υποχρεωμένη να αγωνιστεί για να κατοχυρώσει τη διεθνή της σχέση, να επιβεβαιώσει την εθνική της κυριαρχία, να διασφαλίσει το απαραβίαστο των συνόρων της.

Είναι υποχρεωμένη να αγωνιστεί για να ανταπεξέλθει στον σκληρότατο οικονομικό ανταγωνισμό και να κερδίσει μια αξιόλογη θέση στα πλαίσια του διεθνούς καταμερισμού εργασίας. Να συγκλίνει πραγματικά με κοινωνική στήριξη και συνοχή.

Είναι υποχρεωμένη να αγωνιστεί για την αντιμετώπιση οξυτάτων κοινωνικών προβλημάτων με πρώτο αυτό της ανεργίας, που σκιάζει απειλητικά την προοπτική του τόπου και ιδιαίτερα κρίσιμων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι νέοι και οι γυναίκες.

Το μεγάλο ερώτημα που τίθεται σε όλους μας και σε σας περισσότερο από τους άλλους "Πόσο έτοιμη είναι η Ελλάδα για να ανταπεξέλθει σε όλα αυτά τα μέτωπα"; Η δική μας απάντηση είναι ότι η χώρα είναι απελπιστικά ανέτοιμη.

Φίλες και φίλοι, το ΠΑΣΟΚ κυβέρνησε ήδη επί 11 χρόνια και βρίσκεται σήμερα για μια ακόμη φορά στην κυβέρνηση. Και την άποψή μας πρέπει να την καταθέσουμε με αμεσότητα και ειλικρίνεια. Ανήκει και σε σας μερίδιο ευθύνης γι' αυτή την ανετοιμότητα της Ελλάδας.

Το Συνέδριό σας, Συνέδριο κρίσιμο από το οποίο εξαρτώνται οι πολιτικές εξελίξεις του τόπου, πρέπει να αναμετρηθεί με αυτή την ευθύνη και να επιχειρήσει μεγάλες αλλαγές πορείας. Ο Συνασπισμός πιστεύει ότι σήμερα είναι αναγκαία μια νέα σύλληψη για την εξωτερική και οικονομική πολιτική, ότι η χώρα μας έχει ανάγκη από μια συνολική επαναδιατύπωση των εθνικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Οτι χρειαζόμαστε μια εθνική στρατηγική για την Ελλάδα του 21ου αιώνα σε όλους τους τομείς.

2. Η πολιτική βρίσκεται σε διαρκή έκπτωση. Ναι, βρίσκεται σε κρίση. Κρίση αξιοπιστίας, αποτελεσματικότητας, αντιπροσώπευσης, κρίση νομιμοποίησης. Βάλλεται και χλευάζεται η πολιτική πανταχόθεν. Που σημαίνει ότι η δημοκρατία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ουσιαστικής λειτουργίας.

Πρωθείται το πρότυπο των κοινωνιών, των μαζών και της αγοράς και εκτοπίζεται η δημοκρατία των πολιτών, της συμμετοχής και των ελέγχων. Έχουν τις ευθύνες τους και τα κόμματα, όλα τα κόμματα, όπως έχει τις ευθύνες του και ο κοινοβουλευτισμός, γιατί έτσι όπως λειτουργεί εκμηδενίζει κάθε έλεγχο πολιτικό και κοινωνικό.

Κυριαρχεί η στατιστική, η λογιστική αντίληψη της πολιτικής. Από την αντιπαράθεση των ιδεών φτάσαμε στις διαδικασίες ανταγωνισμού των

προϊόντων. Από το πολιτικό επιχείρημα στην επιθεωρησιακή ατάκα. Οι διαδικασίες μεσολάβησης και νομιμοποίησης της πολιτικής στην κοινωνία έχουν εκτοπιστεί από τους μηχανισμούς συμφερόντων.

Αυτοί οι μηχανισμοί συμφερόντων είναι που λεηλατούν και λυμαίνονται το δημόσιο χώρο, αλλά και το δημόσιο χρήμα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, φίλες και φίλοι σύνεδροι, γίνεται εκρηκτικό το μείγμα του συνδυασμού μέσων μαζικής ενημέρωσης και πολιτικής, πολιτικού χρήματος και ποικιλώνυμων εξουσιών. Πολλοί μιλάνε για οράματα, πολλοί θέλουν οράματα. Αλλά τα οράματα δεν υψώνονται στον ουρανό σαν χαρταετοί.

Προκύπτουν από τη συλλογική επεξεργασία των νέων ιδεών και πολιτικών προτάσεων. Προκύπτουν από τις διαρκείς συγκρούσεις με τις πραγματικές αιτίες της καθυστέρησης και της ανισότητας. Η υπεράσπιση της πολιτικής και όχι των συντεχνιακών πολιτικών συμφερόντων, η επανασύνδεση της πολιτικής με την κοινωνία, την ηθική και τον πολιτισμό και όχι η εξυπηρέτηση των μηχανισμών της εκλογικής αγοράς, η αναζωογόνηση της θεωρίας, ώστε να μην υστερεί διαρκώς από τα γεγονότα, καθώς καθυστερεί σε παραδοσιακού τύπου φλυαρίες, όλα αυτά πρωταρχικά περνάνε μέσα από τη νέα σχέση πολίτη και πολιτικής, κόμματος και κοινωνίας.

Η χαμένη αξιοπιστία της πολιτικής μονάχα μέσα από τις σκληρές συγκρούσεις, με το πλέγμα της επικυριαρχίας των συμφερόντων μπορεί να ανακτηθεί.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, φίλες και φίλοι, επιτέλους έχει και ιστορία αυτός ο τόπος. Ιστορία αγώνων, θυσιών, προσφοράς. Δεν είναι όλα ένας άθλιος πολιτικαντισμός. Ο Συνασπισμός πιστεύει ότι αποτελεί μια από τις πρώτες πολιτικές προτεραιότητες η προώθηση δραστηκών ρυθμίσεων, εκεί που γίνεται η διαχείριση του χρήματος και φτιάχνονται οι δομές του κράτους των συμφερόντων.

Στα έργα, στις προμήθειες, στις συμβάσεις, στα κοινοτικά προγράμματα, τα προγράμματα στήριξης, τα ΜΜΕ, την πολιτική διαφήμιση, τα οικονομικά των πολιτικών και των κομμάτων. Το Συνεδριό σας φίλες και φίλοι οφείλει να δει το έλλειμμα που υπάρχει ως προς το σημείο αυτό στους θεσμούς, αλλά και στις κυβερνητικές πολιτικές και να προωθήσει την αντιμετώπισή του.

Γιατί ακόμα και σήμερα πλεονάζουν τα λόγια και λείπουν τα συγκεκριμένα αξιόπιστα και αποτελεσματικά έργα.

3. Το πολιτικό σύστημα της χώρας βρίσκεται σε εξάντληση. Χωρίς δυναμισμό ανανέωσης, σε αναζήτηση υποστυλμάτων, αδύναμο να ξανοίχτει στις προκλήσεις των νέων καιρών και των νέων προβλημάτων. Αποτελεί οργανική προϋπόθεση για την προοπτική της Ελλάδας η αλλαγή του γερασμένου πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης.

Το σύστημα της εναλλαγής αυτοδυναμών μονοκομματικών κυβερνήσεων, το σύστημα της απουσίας κοινωνικών ελέγχων και της παντοκρατορίας της εκτελεστικής εξουσίας, το σύστημα του γραφειοκρατικού υπερσυγκεντρωτικού κράτους, τραβάει τη χώρα στο τέλμα της παρακμής

και της καθυστέρησης.

Αποτελεί τον πραγματικό παράγοντα που τροφοδοτεί την αναποτελεσματικότητα και αναξιοπιστία της πολιτικής. Αποτελεί το θερμοκήπιο που επωάζει και εκτρέφει νοσηρά φαινόμενα, που όλοι πια καταγγέλλουν.

Η δική μας άποψη είναι ότι αυτό το πολιτικό σύστημα πρέπει να μεταρρυθμιστεί σε βάθος. Η περιφερειακή συγκρότηση του κράτους, η εξισορρόπηση των εξουσιών σε όλα τα επίπεδα και η ενίσχυση των κοινωνικών ελέγχων, η απομάκρυνση από το μοντέλο της δικομματικής πόλωσης και των κομματικών αυτοδυναμιών, είναι οι άξονες γι' αυτή τη θεσμική μεταρρύθμιση και ανασυγκρότηση.

Φίλες και φίλοι σύνεδροι, το ΠΑΣΟΚ με την κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 170 εδρών που διαθέτει, έχει τη δυνατότητα εάν το αποφασίσει να διαμορφώσει τους όρους ανανέωσης και αλλαγής του πολιτικού σκηνικού. Υπό τον όρο βεβαίως ότι θα συνειδητοποιηθεί αυτή η ανάγκη της αλλαγής, για την οποία μιλάμε.

Εάν αντί γι' αυτό εξαντληθεί σε αλλαγές προσώπων και ορολογίας θα βρίσκεται πίσω από τις ανάγκες της χώρας και τις απαιτήσεις των καιρών. Το σύστημα της εναλλαγής των μονοκομματικών αυτοδυναμιών, που στηρίχτηκε σε μεγάλο βαθμό στους εκλογικούς νόμους και που οδήγησε στα αρχηγικά πολυσυλλεκτικά κόμματα, δεν μπορεί να αποτελέσει το πλαίσιο μέσα από το οποίο θα επιχειρηθεί η ανανέωση της πολιτικής ζωής και ο προοδευτικός εκσυγχρονισμός της χώρας.

Διανύουμε μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο. Εχουν έρθει στην επιφάνεια το σύνολο των πολιτικών εκκρεμοτήτων της χώρας. Εχουν τεθεί επιτακτικά τα προβλήματα επιλογών και προσανατολισμών, τα οποία περιμένουν απάντηση.

Ο Συνασπισμός θέλει και θα αγωνιστεί από της προγραμματικές του θέσεις της σύγχρονης δημοκρατικής Αριστεράς, των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας, για να προκύψουν προοδευτικές εξελίξεις και νέα δεδομένα πραγματικής ανανέωσης και αλλαγής.

Που σημαίνει να αλλάξουν οι πολιτικές, που σημαίνει να μην επιβιώσουν οι πολιτικές νοοτροπίες των ηγεμονικών αυτοδυναμιών και των αδιέξοδων επιλογών. Ο Συνασπισμός έχει κάθε λόγο να εύχεται να γίνουν ουσιαστικά βήματα για τον εκσυγχρονισμό όλων των πολιτικών δυνάμεων της χώρας και πολύ περισσότερο έχει κάθε λόγο να εύχεται να γίνουν θετικά βήματα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Κωνσταντόπουλο και καλούμαι στο βήμα τον φίλο Γιάννη Μπανιά, εκ μέρους της Ανανεωτικής Κομμουνιστικής και Οικολογικής Αριστεράς. Παρακαλώ πάρα πολύ τους συνέδρους να γνωρίζουν από τώρα ότι μόλις τελειώσουν οι χαιρετισμοί, θα φύγουν οι αντιπροσωπείες, θα μείνουν μέσα και η πρώτη φάση του Συνεδρίου είναι εκλογή προεδρείου και ορισμένες άλλες ψηφοφορίες αν χρειαστεί να γίνουν.

Γ. ΜΠΑΝΙΑΣ: Αγαπητές φίλες και φίλοι, συντρόφισσες και σύντροφοι κατανοώ και συμμερίζομαι την φορτισμένη ατμόσφαιρα, γι' αυτό επιτρέψτε μου δυο - τρεις πολύ σύντομες επισημάνσεις.

Είναι ιστορικές οι ώρες και για τον τόπο μας, αλλά και για το Κόμμα σας. Η Ελλάδα βρίσκεται μπροστά σε πολύ μεγάλες προκλήσεις κι εσείς ασκείται την εξουσία και έχετε την ευθύνη της κυβερνητικής πολιτικής. Και επιπλέον πρόσφατα χάσατε τον ιστορικό και χαρισματικό ηγέτη σας, τον Ανδρέα Παπανδρέου κι αυτό βαραίνει και πονάει και μετράει.

Όμως η απάντηση σ' αυτές τις μεγάλες προκλήσεις που όλοι αντιμετωπίζουμε, που η χώρα αντιμετωπίζει δεν μπορεί να δοθεί χωρίς να θιγούν τα κακώς κείμενα. Χρειάζονται γενναίες αποφάσεις, χρειάζονται τομές και ρήξεις. Αλλά ακόμα χρειάζονται και ανατροπές στην μέχρι τώρα πορεία.

Χρειάζεται μια ριζική αλλαγή πορείας, χρειάζεται ν' αλλάξουν και οι κυβερνητικές πολιτικές σε μεγάλους τομείς της κοινωνίας μας, αλλά και ο τρόπος ο συνολικός που ασκείται η εξουσία. Χρειάζονται ακόμα και νέα οράματα.

Αυτά όλα όμως, δεν μπορεί να τα καταφέρει καμιά πολιτική δύναμη, κανένα Κόμμα από μόνο του. Η οδυνηρή εμπειρία του παρελθόντος θα έπρεπε ως προς αυτό να είναι για όλους μας διδακτική. Ο τόπος για να βγει από τα σημερινά αδιέξοδά του έχει ανάγκη από μία ευρεία συμπαράταξη κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων γύρω από ένα πρόγραμμα πάλης με εναλλακτικές λύσεις για τα μεγάλα προβλήματα του τόπου. Έχει ανάγκη από την συγκρότηση ενός ισχυρού, μαζικού και αγωνιστικού μετώπου.

Χωρίς αμφιβολία εσείς βρίσκεστε μπροστά σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Η απώλεια του Ανδρέα Παπανδρέου, του ηγέτη που σφράγισε αποφασιστικά την πολιτική ιστορία του τόπου μας τις τελευταίες δεκαετίες και φυσικά σφράγισε και την δική σας πορεία, πιστεύω ότι σας θέτει όχι μόνον προβλήματα ενότητας και συνέχειας που είναι κατανοητά, αλλά και κυρίως προβλήματα πολιτικής γραμμής, νέων συνθέσεων και συνολικής πορείας πλεύσης.

Οι απαντήσεις που θα δώσετε και οι επιλογές που κάνετε σ' αυτά τα ζητήματα θα καθορίσουν όχι μόνο το δικό σας μέλλον, αλλά και σε μεγάλο βαθμό και τις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας.

Μ' αυτές τις σκέψεις, χαιρετίζω και εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστώ τον φίλο Μπανιά και παρακαλώ τους εκπροσώπους των κυπριακών κομμάτων. Όπως γνωρίζετε ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Σπύρος Κυπριανού είναι μεταξύ μας. Παρακαλώ τον εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού Δημήτρη Σηλούρη, Γενικό Γραμματέα του Κόμματος να έρθει στο βήμα για να χαιρετίσει το Συνέδριο.

Δ. ΣΗΛΟΥΡΗΣ (Εκπρόσωπος Δημοκρατικού Συναγερμού Κύπρου): Φίλες και φίλοι Συνεδρείοι, από την Κύπρο, από τον Δημοκρατικό Συναγερμό σας φέρνω χαιρετισμούς πολλούς. Εσείς εδώ εκπροσωπείται κυρίως το ΠΑΣΟΚ. Επιτρέψατε μου όμως να πω, πως όχι μόνον.

Εμείς θυμούμαστε τον Γεώργιο Παπανδρέου που έστειλε την Ελληνική Μεραρχία στην Κύπρο. Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ τον Ανδρέα Παπανδρέου, τον πρώτο εν ενεργεία Έλληνα πρωθυπουργό που πάτησε τα χώματα της Κύπρου. Δεν θα ξεχάσουμε τον Ανδρέα Παπανδρέου που ξεκαθάρισε, ότι στην Κύπρο ένα βήμα από τους Τούρκους είναι αιτία πολέμου για την Ελλάδα.

Εμείς εκεί στην Κύπρο όλοι, ανεξάρτητα Κομμάτων, χρειαζόμαστε

και θέλουμε μια ομαλή λειτουργία της δημοκρατίας στην Ελλάδα, γι' αυτό θέλουμε και το ΠΑΣΟΚ να είναι δυνατός παράγοντας λειτουργίας της ελλαδικής πολιτικής ζωής.

Θέλουμε την Ελλάδα ισχυρή και με λιγότερη εσωστρέφεια για να έχει τις δυνατότητες και τον χρόνο να σκέφτεται την Θράκη, την Μακεδονία, την Βόρειο Ηπειρο, την Κύπρο, όπως και ο Ανδρέας Παπανδρέου θυμόταν, σκεφτόταν την Κύπρο και με πράξη το έδειχνε, όπως το Ενιαίο Αμυντικό Δόγμα.

Θεωρούμε ότι το Ενιαίο Αμυντικό Δόγμα είναι το συμβόλαιο εθνικής συνεννόησης που σφραγίζουμε όλοι εμείς σήμερα στη μνήμη του Ανδρέα Παπανδρέου.

Σας εύχομαι καλές επιτυχίες και συναίσθηση της ευθύνης για το σήμερα και αύριο όχι μόνον του ΠΑΣΟΚ, αλλά του Ελληνισμού. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον αντιπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού και παρακαλώ να έρθει στο βήμα ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Δημήτρης Χριστόφιας να χαιρετίσει το Συνέδριο.

Δ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ (Εκπρόσωπος ΑΚΕΛ): Αγαπητές συντρόφισσες, αγαπητοί σύντροφοι, αν μου επιτραπεί πρώτα να εκφράσω από τα βάθη της ψυχής μας τα ειλικρινή συλλυπητήρια της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, όλων των μελών και οπαδών του Κόμματός μας για το θάνατο του Ανδρέα Παπανδρέου προς εσάς τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, προς ολόκληρο τον ελληνικό λαό και την οικογένειά του.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, ήταν ένας χαρισματικός ηγέτης. Από τους μεγαλύτερους πολιτικούς που έχει γεννήσει η Ελλάδα. Ήταν ο άνθρωπος ο οποίος τελικά με τους αγώνες του, με τον δυναμισμό του, με την αφοσίωσή του στην Δημοκρατία, με την αντιδικτατορική πάλη, με την αφοσίωσή του στην κοινωνική δικαιοσύνη και σαν πρωθυπουργός της Ελλάδας έχει επιβληθεί στην Ελλάδα και στον διεθνή χώρο ως μια εξέχουσα προσωπικότητα που ασφαλώς θα παραμείνει στην ιστορία.

Εμείς οι Κύπριοι θα θυμούμαστε τον Ανδρέα Παπανδρέου όχι μόνον ως έναν εξέχοντα Έλληνα πρωθυπουργό, αλλά και ως συναγωνιστή και συμπαράστατη στον αγώνα του Κυπριακού λαού για την απαλλαγή από την τουρκική κατοχή και τους έποικους για την επανάκτηση της ανεξαρτησίας της μοιρασμένης μας πατρίδας.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

Αγαπητοί φίλοι, το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ διεξάγεται σε μια περίοδο που τόσο η Ελλάδα, όσο και η Κύπρος αντιμετωπίζουν καυτά προβλήματα και διανύουν μια ιδιαίτερα κρίσιμη καμπή στην σύγχρονη ιστορία τους. Καμπή που δεν είναι άσχετη με τις γενικότερες εξελίξεις στην περιοχή των Βαλκανίων, της Μέσης Ανατολής, της Μεσογείου, αλλά και σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Δεν είναι άσχετη με την πολυδιαφημιζόμενη νέα τάξη πραγμάτων, που αντί ειρήνη και ασφάλεια δημιούργησε νέες εστίες συγκρούσεων και πολέμων, προκαλώντας αισθήματα ανασφάλειας και φόβου στους λαούς, αντί επικράτηση του δικαίου, επέβαλε την κυριαρχία του δικαίου, του ισχυρού και την ασέβεια απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αντί την ανάπτυξη της δημοκρατίας, εξέθρεψε λεγόμενους ηγέτες, που καταπατούν ανθρώπινα δικαιώματα και κάθε έννοια της δημοκρατίας, της νομιμότητας και της

ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Η Ελλάδα και η Κύπρος, αγαπητοί φίλοι και φίλες, γεύονται από πρώτο χέρι τις αρνητικές συνέπειες της αταξίας που έχει προκύψει σε παγκόσμια κλίμακα. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει από την μια πλευρά τις επεκτατικές βλέψεις της τουρκικής ηγεσίας, που ενθαρρύνονται από την ανοχή των ισχυρών του πλανήτη μας και από την άλλη τα προβλήματα που αναφύονται από την έκρυθμη και εύθραυστη κατάσταση στα Βαλκάνια και ιδιαίτερα στην πρώην Γιουγκοσλαβία.

Η μαρτυρική Κύπρος θύμα του διδυμού εγκλήματος του '74, του προδοτικού φασιστικού πραξικοπήματος και της βάρβαρης τουρκικής εισβολής συνεχίζει μέχρι σήμερα να έχει ανοιχτές τις πληγές. Δυστυχώς, παρ' όλα τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τις συμφωνίες κορυφής μεταξύ του Μακάριου και του Ντεκτάς, του Κυπριανού και του Ντεκτάς η Τουρκική και η Τουρκοκυπριακή ηγεσία εμμένουν στις αδιάλλακτες θέσεις τους και δεν επιτρέπουν οποιαδήποτε πρόοδο στο κυπριακό πρόβλημα.

Αγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι, στον αγώνα που διεξάγει η Κύπρος το κυριότερό μας στήριγμα είναι η Ελλάδα. Ευχαριστούμε ολόψυχα ολόκληρη την ελληνική πολιτική ηγεσία, τον ελληνικό λαό, την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ για την ολόπλευρη συμπαράσταση που μας προσφέρουν.

Επιδίωξη μας είναι να έχουμε όσο το δυνατόν πιο αρμονική και πιο βαθειά αδελφική συνεργασία με τα πολιτικά Κόμματα και την κυβέρνηση της Ελλάδας. Συνεργασία που θα στηρίζεται στον ειλικρινή διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων, τον αλληλοσεβασμό και θα διαφυλάσσει σαν κόρη οφθαλμού την κρατική οντότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας που είναι κοινός μας στόχος.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την Κύπρο, που αξιοποιεί την κρατική της οντότητα ως το πιο ισχυρό όπλο στον αγώνα για την απαλλαγή από την κατοχή και την επανένωσή της.

Πάνω σ' αυτή την βάση και θετική είναι και αναγκαία είναι η πολύπλευρη πολιτική, οικονομική, πολιτιστική, αλλά και αμυντική στρατιωτική συνεργασία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Φίλες και φίλοι, οι εργασίες του Συνεδρίου σας θα είναι πολύ καθοριστικές τόσο για το ίδιο το Κόμμα σας, όσο και για τον ελληνικό λαό, θα είναι καθοριστικές και για μας τους Κυπρίους που σας παρακολουθούμε με ενδιαφέρον και αγωνία.

Η υλική, η φυσική απουσία του Ανδρέα Παπανδρέου, του ιδρυτή και οδηγητή του ΠΑΣΟΚ σηματοδοτεί μια νέα εποχή για το ΠΑΣΟΚ. Σηματοδοτεί την εποχή του ΠΑΣΟΚ με την παρουσία, αλλά ταυτόχρονα και με την απουσία του Ανδρέα Παπανδρέου. Ευχόμαστε όπως, τόσο οι εργασίες του Συνεδρίου σας, καθώς και η μελλοντική πορεία του ΠΑΣΟΚ είναι πετυχημένες.

Ευχόμαστε με τις αποφάσεις που θα πάρετε να δημιουργηθούν οι καλύτερες προϋποθέσεις, έτσι που το ΠΑΣΟΚ να βοηθήσει περισσότερο τον ελληνικό λαό, να βοηθήσει περισσότερο την Ελλάδα να αντιμετωπίσουν τα εσωτερικά και τα εξωτερικά τους προβλήματα, αλλά και τον Κυπριακό λαό για

να πετύχει στις προσπάθειές του για δίκαιη και βιώσιμη λύση του κυπριακού.

Εύχομαι ολόψυχα κάθε επιτυχία στο Συνεδριό σας για το καλό της Ελλάδας, για το καλό της Κύπρου. Σας ευχαριστώ θερμά.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ.Χριστόφια. Παρακαλώ στο βήμα τον κ.Στάθη Κύτη, Γενικό Γραμματέα του Δημοκρατικού Κόμματος Κύπρου.

ΣΤ.ΚΥΤΗΣ (Γ.Γραμματέας του Δημοκρατικού Κόμματος Κύπρου): Αδελφοί Ελληνες και Ελληνίδες της Ελλάδας. Το Δημοκρατικό Κόμμα, αλλά και ολόκληρος ο Κυπριακός Ελληνισμός έχει στραμμένη την προσοχή του στα τεκταινόμενα εδώ σήμερα στο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ. Το Συνέδριο αυτό διεξάγεται μέσα σε ένα βαρύ κλίμα, δημιουργεί μεγάλη απώλεια του ηγέτη του ΠΑΣΟΚ, του μεγάλου πολιτικού του Ανδρέα Παπανδρέου.

Το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται αυτή την στιγμή στην εξουσία, αλλά και διαχειρίζεται την τύχη της Ελλάδος, κύρια όμως έχουμε εναποθέσει πολλές ελπίδες στο όραμα του Ανδρέα για την πορεία του Ελληνισμού μέσα στο μέλλον. Μια πορεία που θα έχει σαν κύρια χαρακτηριστικά την ανεξαρτησία της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, την ανάκτηση της αξιοπρέπειας και του σεβασμού του σύγχρονου Ελληνισμού, τις διατάξεις που καθορίζουν οι πραγματικές αξίες και τα προσόντα που διαθέτει ο Ελληνισμός.

Ενα όραμα που μπορεί να γεννηθήκε από τον Ανδρέα και το ΠΑΣΟΚ, αλλά αγκαλιάστηκε απ' όλους τους Ελληνες και επηρεάστηκαν θετικά και άλλες πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Το ΠΑΣΟΚ ιδρύθηκε μέσα από τα χαλάσματα της δράσης της προδοτικής χούντας που με το πραξικόπημα και την ανατροπή του Εθνάρχη Μακάριου έφερε την καταστροφή στην Κύπρο και το πλήγμα το μεγάλο στην εθνική αξιοπρέπεια του Ελληνισμού.

Λειτουργήσε σαν παράγοντας για την καταλυτική εμπέδωση της Δημοκρατίας στη ζωή του τόπου, παράγοντας για την δημιουργία μιας νέας γενιάς πολιτικών εμποτισμένων με τις αξίες της Δημοκρατίας και της Ελευθερίας, της ανεξαρτησίας συσκέψεις συνδυασμένες με τις αρχές μιας Ανεξαρτήτης εθνικής πολιτικής.

Συνέβαλε αποκλειστικά το ΠΑΣΟΚ στην κατάργηση κατεστημένων που ήθελαν την Εθνική πολιτική δέσμια των ξένων συμφερόντων. Ισχυρές πολιτικές δυνάμεις που πιστεύουν στην Δημοκρατία και την Εθνική Ανεξαρτησία, τον αυτοσεβασμό, την χάραξη της πολιτικής στα εθνικά θέματα είναι απαραίτητες για τον Ελληνισμό. Το ΠΑΣΟΚ διαθέτει πολλά, αξιόλογα και έμπειρα στελέχη.

Ευχόμαστε μέσα απ' αυτό το Συνέδριο να βγει το ΠΑΣΟΚ ισχυρό και ενωμένο, που θα συνεχίσει την μακρά, εθνική, περήφανη πορεία που χάραξε ο μεγάλος απών. Μια πορεία που θα βοηθήσει τον Ελληνισμό ν' αντιμετωπίσει με επιτυχία τους κινδύνους που πορεύονται κυρίως από τους αντιπάλους μας εξ ανατολών, αλλά και την ανοχή των δυτικών συμμάχων.

Εύχομαι, αγαπητοί Συνεδριοί κάθε επιτυχία στο Συνεδριό σας.
ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Και τώρα στο βήμα παρακαλώ πολύ να έρθει ο σύντροφος Βάσος Λυσσαρίδης, Πρόεδρος της ΕΔΕΚ, του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Κύπρου.

Β.ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ (Πρόεδρος της ΕΔΕΚ): Συναγωνίστριες, αδελφια, συναγωνιστές. Αισθάνομαι δύσκολα, γιατί είναι η πρώτη φορά που σ' αυτή την αίθουσα απ' αυτό το βήμα δεν αρχίζω με το "αγαπημένο μου φίλε Ανδρέα", όμως δεν ταιριάζει ο θρήνος στους γενναίους. Ο θάνατος δεν είναι τέρμα για τους αγωνιστές, γιατί η ζωντανή τους παρακαταθήκη αποτελεί όπλο πιο ισχυρό και

από την ζωή και από τον θάνατο.

Αυτή η αίθουσα είναι αδειανή γιατί μας λείπει ιδεολογικά ο Ανδρέας, αλλά είναι κατάμεστη γιατί μας συνοδεύει το δικό του όραμα και το δικό του βίωμα. Ομολογώ ότι αισθάνομαι αδύναμος ν' απευθυνθώ όπως θα το ήθελα σε εσάς, τα αγαπημένα μου αδέρφια του ΠΑΣΟΚ, γιατί αλλιώςτικά υπολογίζα την δική μου παρέμβαση, αλλιώςτικά ανέμενα την γνωστή μας θερμή, ζωντανή συναγωνιστική ατμόσφαιρα.

Ανάμεσά σας αντικρίζω αγαπημένους συναγωνιστές, που μαζί μοιραστήκαμε το όραμα μιας νέας Ελληνικής κοινωνίας και μιας λεύτερης Κύπρου. Μοιραστήκαμε αγωνίες και διώξεις, μοιραστήκαμε επιτεύγματα και απογοητεύσεις. Μας λείπει η καταλυτική παρουσία του αρχιτέκτονα αυτής της προσπάθειας, του μεγάλου θεμελιωτή ενός κινήματος, που καθιέρωσε μια νέα Ελληνική εξωτερική πολιτική για τους Έλληνες, μια πολιτική αυτοτέλειας και αξιοπρέπειας, μια νέα σχέση κράτους και πολίτη χωρίς χωροφύλακα, μια νέα διάσταση δημοκρατικών θεσμών, μια νέα αντίληψη για τα εθνικά θέματα με το Κυπριακό πρώτο σ' αυτή την ιεράρχηση και με τις εξωτερικές σχέσεις της Ελλάδας να περνάνε από μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Το έθνος θρηνεί ένα μεγάλο ηγέτη και ο Κυπριακός Ελληνισμός θρηνεί τον πρωταγωνιστή για την Λευτεριά και για την δικαίωση. Μας λείπει ο Ανδρέας, αλλά ο Ανδρέας είναι εδώ, ζωντανός, εδώ και μας καθοδηγεί. Στο συρματόπλεγμα της ντροπής που αποτελεί το προσωρινό σύνορο που σηματοδοτεί τη ζωή μας και την αξιοπρέπειά μας κυματίζει μεσίστια η σημαία του Εθνους.

Όμως στο όνομα αυτού του οράματος, στο όνομα του συναγωνιστή Ανδρέα Παπανδρέου, λέμε πως ακόμα και με γυμνά χέρια θα γκρεμίσουμε τα διαχωριστικά τείχη και θα ψάλλουμε τρισάγιο στον Πενταδάκτυλο για τον Μακάριο και για τον Ανδρέα.

Όμως σήμερα βρίσκομαι και πάλι εδώ μπροστά σας ταπεινωμένος με το ίδιο απαράδεκτο καταθλιπτικό μήνυμα από την Κύπρο του συρματόπλεγματος και των καταναλωτικών προτύπων, της αγχόνης που μας δακτυλοδεικτεί και της εντιμότητας προσαρμογής στα κελεύσματα των ισχυρών. Από την Κύπρο της μοιρασμένης σάρκας και της μοιρασμένης αξιοπρέπειας και της βολεμένης προσφυγιάς και της αβόλευτης διχοτόμησης.

Σας φέρνω όμως ταυτόχρονα το μήνυμα από τους συναγωνιστές σας του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, πως πάντα θα υπάρχουν χέρια να κρατήσουν το λάβαρο της Ελληνικής παρουσίας στην Κύπρο, πως για να θυμηθούμε το Μακρυγιάννη, η μοίρα μας το έφερε να είμαστε λίγοι. Μα, αν κάποιοι ζωντανοί νεκροί μένουν μεσοστράτις θα μένει πάντα μαγιά, μια μαγιά που θ' αναστηλώσει την Λευτεριά στο νησί του Κίμωνα και του Αυξεντίου.

Σήμερα 22 χρόνια, ύστερα από την Τουρκική επιδρομή, λαθροβιώνουν ή αναβιώνουν σχέδια για λύση, που στην ουσία εδραιώνουν δύο χωριστά κράτη και επικυριαρχικά δικαιώματα της Τουρκίας σε ολόκληρο το το χώρο. Σήμερα εν ονόματι μιας νέας τάξης πραγμάτων μας καλούν ν' αποδεχθούμε χωριστές κυριαρχίες, να προσυπογράψουμε εμείς οι ίδιοι την διχοτόμηση της πατρίδας μας.

Όμως υπάρχουν οι προϋποθέσεις γι' αντίστροφη μέτρηση, γιατί και το παγκόσμιο και το Περιφερειακό σκηνικό υφίσταται μια ουσιαστική

διαφοροποίηση. Ο ρόλος της Τουρκίας βαίνει προς την κατιούσα, οι Αμερικανικές συμμαχίες αναπτύσσουν μια πολυδιάστατη έννοια στη δική μας περιοχή και ο ρόλος της Ελλάδας και της Κύπρου είναι φυσικό ν' αναβαθμίζεται.

Όμως σήμερα σ' αυτό το χώρο δεν είναι η ώρα των λεπτομερών αναλύσεων, σήμερα είναι η ώρα των αλληλοδεσμεύσεων και των αυτοδεσμεύσεων. Η παρακαταθήκη του Ανδρέα για το Κυπριακό θα πρέπει να παραμείνει και παραμένει ζωντανή και αναλλοίωτη. Η διαπίστωση ότι το Κυπριακό δεν είναι μια διακοινοτική διαφάνεια, αλλά θέμα τουρκικής επιδρομής και ότι το ζητούμενο είναι η απομάκρυνση των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων παραμένει η καθοδηγητική γραμμή στην πορεία μας και του ΠΑΣΟΚ και της ΕΔΕΚ.

Αυτό που θα ήθελα σ' αυτή την κρίσιμη ώρα να πω αν θέλετε μεταφράζοντας τον Ρίτσο, ας ακούσει η Μητρόπολη την μικροκόρη. Οι συνεχείς υποχωρήσεις που έγιναν στην Κύπρο στο όνομα της δήθεν πορείας για εξεύρεση λύσης, όχι μονάχα δεν οδήγησαν πλησιέστερα προς λύση, αλλά σήμερα μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι το Κυπριακό έχει οδηγηθεί σε επικίνδυνα αδιέξοδα και εκτροπές.

Συναγωνίστριες και Συναγωνιστές, σ' αυτή την κρίσιμη ώρα μετά τον θάνατο του Ανδρέα αγωνιούμε, αγωνιούμε περισσότερο από εσάς, εμείς κάτω οι σοσιαλιστές, αλλά και ολόκληρος ο Κυπριακός λαός, αγωνιούμε γιατί θέλουμε το αδελφό Κίνημα του ΠΑΣΟΚ να είναι ενωμένο, ισχυρό, ομόψυχο για να μπορέσει πράγματι ν' ανταποκριθεί στις ελπίδες και της Ελλάδας και της Κύπρου.

Γιατί δεν έχουμε δικαίωμα να μείνουμε μεσοστράτις και λέω να μείνουμε, αλλά εμείς σάρκα από την ίδια την σάρκα έχουμε πάρει την απόφαση πως χωρίς υπολογισμό θυσίας να συνεχίσουμε τον αγώνα ως την Λευτεριά της πατρίδας μας.

Αδέρφια τις δικές μας τις αποφάσεις έχουν ήδη οριοθετήσει νεκροί συναγωνιστές μας, την συναίσθηση της ιστορικής μας ευθύνης. Δεν υπάρχει αντίστροφη πορεία, με μετριοπάθεια, αλλά χωρίς ηττοπάθεια, με αγωνιστικό ρεαλισμό, με ορθή ανάλυση του διεθνούς και του περιφερειακού συστήματος, με σεβασμό στα δικαιώματα όλων, ανεξάρτητα από φυλή, θρησκεία ή χρώμα, με αποφασιστικότητα, χωρίς υπολογισμό θυσιών θα συνεχίσουμε την πορεία. Δεν θα παραμείνουμε μυρμήγκια να δουλεύουμε στου οποιουδήποτε αφέντη τον τροχό και ούτε θα εξαντληθούμε σε διακηρύξεις τραγούδια μα άδειες ψυχές και δυνατές φωνές, που όσο και αν αντρίκια ακούγονται μυρίζουν μοιρολόι, γιατί εμείς το ξέρουμε.

Για μας είναι βίωμα πως η Λευτεριά θέλει δουλειά πολλή, θέλει χέρια και σκέψη, θέλει μυαλό και αίμα. Εμείς δεν θ' ανεχθούμε δυο μέτρα συρματόπλεγμα να μας στερήσουν την Λευτεριά. Εμείς "τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι" θ' αγωνιστούμε με πάθος, γιατί για να παραφράσω τον Βασίλη τον Μιχαηλίδη, "η ρωμιοσύνη αν είναι να χαθεί όντας το πάθος λείπει".

Εμείς σ' αυτή την επίσημη ώρα του 1ου Συνεδρίου μετά από τον θάνατο του Ανδρέα Παπανδρέου, ενώπιον ιστορίας και Εθνους, ενώπιον των συναγωνιστών και των συναγωνιστριών μας του ΠΑΣΟΚ δίνουμε όρκο πως δεν θ' αναζητήσουμε προσχήματα διαφυγής, πως νεκροί ή ζωντανοί θ' αγωνιστούμε και θα δικαιωθούμε. Πως σε κάποιο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ στη μνήμη του Ανδρέα

Παπανδρέου θα έρθουμε να σας πούμε από την λεύτερη Κύπρο το τραγούδι της Λευτεριάς και της δικαίωσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον κ.Γιώργο Χριστοφίδη Γενικό Γραμματέα του Κινήματος Ελευθέρων Δημοκρατών να πάρει το λόγο.

Γ.ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ (Γ.Γραμματέα του Κινήματος Ελευθέρων Δημοκρατών): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Πρωθυπουργέ, μέλη του Ε.Γ., εκπρόσωποι των ξένων αντιπροσωπειών, συνάδελφοι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων της Ελλάδας και της Κύπρου, αγαπητοί σύνεδροι, Έλληνες συμπατριώτες, λαέ του ΠΑΣΟΚ, όπως αντιλαμβάνεστε, η Κύπρος έχει πέντε κόμματα στη Βουλή και το Κίνημα Ελευθέρων Δημοκρατών που εκπροσωπώ, μεταφέρει δι' εμού τόσο τις ευχαριστίες για την πρόσκληση, όσο και ένα θερμό αγωνιστικό χαιρετισμό.

Η συγκίνηση και η φόρτιση είναι μεγάλη, ιδιαίτερα μετά τις συγκλονιστικές χτεσινές εμπειρίες που αποχαιρέτισαμε τον ιδρυτή και ηγέτη του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου. Οι συγκυρίες για το σημερινό Συνέδριο, είναι πολύ σημαντικές και δημιουργούν τις προϋποθέσεις, ώστε να αποτελέσει σταθμό στην ιστορία του ΠΑΣΟΚ, αλλά και στην ιστορία της Ελλάδας το σημερινό Συνέδριο τις αποφάσεις του, αναμφίβολα θα δημιουργήσει την τροχιοδρόμηση νέων εξελίξεων στην Ελλάδα.

Συμμετέχουμε σε αυτή την προσπάθεια και θα αγωνιούμε μαζί σας μέχρι τη λήψη των τελικών αποφάσεων, γιατί πιστεύουμε στην Ελλάδα, πιστεύουμε στο ΠΑΣΟΚ, πιστεύουμε στην ηγεσία και στην κυβέρνηση της Ελλάδας, γιατί απέδειξε έμπρακτα το ενδιαφέρον της και τη συμπαράταξη της στον ελληνικό κυπριακό λαό και στον αγώνα που διεξάγει για απελευθέρωση και επανένωση της πατρίδας μας.

Απευθυνόμενος στους εκπροσώπους των ξένων αντιπροσωπειών, θα ήθελα να πω, πως μέσα στο φάκελο που δόθηκε, υπάρχει ανάγλυφο το πρόβλημα της Κύπρου και είναι γι' αυτό που θα ήθελα να συγχαρώ την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου, γιατί με τόσο λεπτομερή τρόπο παραθέτει το πρόβλημα της Κύπρου, τόσο το εθνικό, όσο και την προσπάθειά της για ένταξη στην Ευρώπη.

Αναμφίβολα για την επιτυχία του αγώνα μας λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη τα όσα αναφέρθηκαν από τον Γενικό Γραμματέα του Κινήματος, αλλά και την πρακτική που ακολουθείται τα τελευταία χρόνια της συμπαράταξης του ενιαίου αμυντικού χώρου και όλων των άλλων που δείχνουν έμπρακτα το ενδιαφέρον της Ελλάδας για την Κύπρο.

Ο συντονισμός της προσπάθειας επιβάλλεται να συνεχιστεί. Οι κρίσιμες στιγμές που περνούμε, η πρόκληση και η μόνιμη απειλή της Τουρκίας, η κρίση στο Αιγαίο και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά και οι πρωτοβουλίες οι οποίες τροχιοδρομούνται, επιβάλλουν την ετοιμότητα αυτή. Πιστεύουμε λοιπόν, ότι με το συντονισμό και την ετοιμότητα μπορούμε να φέρουμε θετικά αποτελέσματα.

Κλείνω λέγοντας το εξής: Οι χτεσινές εμπειρίες και οι σημερινές, μας δείχνουν με βεβαιότητα, ότι το ΠΑΣΟΚ όχι μόνο ιστορία και παρελθόν, αλλά είναι και το παρόν, είναι και το μέλλον. Γι' αυτό σας ευχόμαστε κάθε επιτυχία στο Συνέδριό σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ.Χριστοφίδη.

Παρακαλώ να έρθει ο Πρόεδρος του Κόμματος Νέοι Ορίζοντες

κ.Νίκος Κουτσοῦ.

Ν.ΚΟΥΤΣΟΥ (Πρόεδρος του κόμματος Νέοι Ορίζοντες): Αγαπητοί Σύνεδροι, ο Ανδρέας Παπανδρέου ο ιδρυτής και Πρόεδρος σας, μια από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας, πέρασε από χθες στην αιωνιότητα. Από σήμερα, οι όποιες πράξεις και αποφάσεις σας, θα κρίνονται από την ελληνική κοινωνία, τον Ανδρέα και την ιστορία.

Οι Νέοι Ορίζοντες της Κύπρου σας εύχονται σ' αυτό το ιστορικό Συνέδριο, κάθε επιτυχία. Σας ευχόμαστε να πάρετε εκείνες τις αποφάσεις που είναι αναγκαίες για την πρόοδο και το καλό της ελληνικής κοινωνίας για την κατοχύρωση της εδαφικής ακεραιότητας και ανεξαρτησίας της Ελλάδας, της Κύπρου, του ελληνισμού.

Σας ευχόμαστε να πάρετε εκείνες τις αποφάσεις που απαιτούνται για τη συγκρότηση μιας συνολικής, ελληνικής, εθνικής στρατηγικής. Καλή επιτυχία και σας ευχαριστούμε για την πρόσκληση.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον κ.Κώστα Θεμιστοκλέους, Αντιπρόεδρο του Ανανεωτικού Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού Κινήματος ΑΔΗΣΟΚ της Κύπρου, να έρθει στο βήμα.
Κ.ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ (Πρόεδρος ΑΔΗΣΟΚ): Κύριε Πρωθυπουργέ της Ελλάδας, κύριε Πρόεδρε του Συνεδρίου, αγαπητοί σύνεδροι, από μέρους του ΑΔΗΣΟΚ, σας εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες για τη δυνατότητα που μας δίνετε να είμαστε σήμερα μαζί σας.

Από μέρους του ΑΔΗΣΟΚ, σας εύχομαι κάθε επιτυχία στο 4ο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ. Μέχρι χθες, αυτό το Συνέδριο ήταν σημαντικό. Από σήμερα, όμως, γίνεται οριακό, γιατί ακριβώς χωρίς τον ιστορικό του ηγέτη, χωρίς τη χαρισματική φυσιογνωμία, το ΠΑΣΟΚ καλείται να χαράξει το νέο του δρόμο.

Ενας μεγάλος ηγέτης έφυγε. Όμως, υπάρχει εδώ ένα μεγάλο κόμμα που καλείται ακριβώς να αναζητήσει το νέο του ρόλο μέσα στις νέες συνθήκες τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη, αλλά και παγκόσμια.

Καλείται το Συνέδριο να δώσει ένα νέο περιεχόμενο στο σύνθημα για μια Ελλάδα νέα. Ελλάδα που πλέον καλείται να δουλέψει στο χώρο της ενωμένης Ευρώπης. Καλείται να διαδραματίσει ρόλο και να αναπτύξει πρωτοβουλίες, για να δώσει ένα ουσιαστικό παρόν στη νέα οντότητα της ενωμένης πλέον Ευρώπης.

Η ανάγκη για μια νέα, για μια ισχυρή Ελλάδα, είναι άμεσα δεμένη και με τα σημαντικά εθνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το έθνος και πρώτα και κύρια, όπως το ΠΑΣΟΚ έχει από καιρό ιεραρχήσει το κυπριακό πρόβλημα. Αυτό το πρόβλημα βρίσκεται ακριβώς σε μια κρίσιμη καμπή.

Στην Κύπρο υπάρχει διχοτόμηση. Εκείνο που καλούμαστε είναι ακριβώς να εργαστούμε για να ανατρέψουμε αυτή τη διχοτόμηση.

Κλείνοντας αυτό το σύντομο χαιρετισμό, εύχομαι ξανά στο Συνέδριό σας κάθε επιτυχία, εύχομαι να παρθούν ακριβώς εκείνες οι αποφάσεις, να ενισχύσουν το ΠΑΣΟΚ, γιατί υπάρχει ανάγκη να ενισχυθεί το ΠΑΣΟΚ, γιατί σήμερα το ΠΑΣΟΚ έχει στα χέρια του τις τύχες του έθνους. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Και καλείται στο βήμα ο κ. Γεώργιος Αντωνιάδης μέλος του Π.Γ. του Κόμματος Φιλελευθέρων. Είναι το τελευταίο Κυπριακό κόμμα και με αυτό τελειώνουν οι χαιρετισμοί. Από εκεί και μετά, αρχίζει ο ρόλος των Συνέδρων και των συνεδριαζόμενων.

Γ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ (Μέλος του Π.Γ. του Κόμματος Φιλελευθέρων): Κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης, κύριοι σύνεδροι, εκ μέρους του Κόμματος Φιλελευθέρων και του Προέδρου αυτού, του κ. Νίκου Ρολάντη, εκφράζουμε τα ειλικρινή συλλυπητήρια για το θάνατο του ιδρυτή και αρχηγού που αφήνει ένα τεράστιο κενό.

Η πρόσκληση σ' αυτό το ιστορικό Συνέδριο είναι μια απόδειξη, ότι η συνεργασία των κομμάτων της Κύπρου, μαζί με τα κόμματα της Ελλάδας, βοηθάει τον κυπριακό λαό που περνάει μια πάρα πολύ δύσκολη καμπή της ιστορίας του.

Αλλά αποδεικνύει συνάμα την εκτίμηση και την αμέριστη συμπαράσταση προς το πρόσωπο του Προέδρου του Κόμματος κ. Ρολάντη, που μαζί με το μεγάλο σήμερα απόντα, εργάστηκε στενά για την επίτευξη μιας δίκαιας και εφικτής λύσεως του κυπριακού προβλήματος.

Εμείς ως κόμμα, είμαστε πεπεισμένοι ακραδάντως, ότι οι συνεχιστές του ιδρυτή του Κινήματος, του σεϊμνηστου Προέδρου Ανδρέα Παπανδρέου, δεν θα πτοηθούν, ούτε θα σταματήσουν τις προσπάθειές τους, ούτως ώστε τα οράματα και η προσδοκία αυτού του μεγάλου πολιτικού αντρός, πραγματοποιηθούν, γι' αυτό το προπύργιο του ελληνισμού και φράξεων στην επεκτατικότητα της Τουρκίας.

Εκ μέρους του Προέδρου και εμού προσωπικώς, χαιρετίζουμε το Συνέδριό σας ευχόμενοι κάθε επιτυχία. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Και ευχαριστούμε όλους τους προσκεκλημένους. Ευχαριστούμε περισσότερο τους ξένους αντιπροσώπους, που πιθανώς εκτός νοοτροπίας δικής μας και λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός της φορτισμένης συγκινησιακής κατάστασης των συνέδρων, κάπως το κλίμα ήταν λίγο έντονο. Πάντως ευχαριστούμε όλοι οι σύνεδροι, το ΠΑΣΟΚ όλο, όλους εκείνους που τίμησαν με την παρουσία τους και την ομιλία τους την έναρξη του Συνεδρίου.

Θα έρθει ο Νίκος Αθανασάκης τώρα να μας κάνει μια έκθεση επί των συνέδρων. Όμως σε σχέση με ορισμένα τυπικά θέματα, μετά την ενημέρωση θα σας ενημερώσω κι εγώ, πως προβλέπεται να εξελιχθεί η διαδικασία. Παρακαλώ τον Νίκο Αθανασάκη να έρθει.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Σύντροφοι και συντρόφισσες, η Επιτροπή Δεοντολογίας και Τήρησης Καταστατικού, ολοκλήρωσε σε δύο φάσεις τον έλεγχο για τις διαδικασίες εκλογές των Συνέδρων. Στην πρώτη φάση που αφορούσε τους εκλογικούς καταλόγους και στη δεύτερη φάση που αφορούσε αυτή καθαυτή την εκλογική διαδικασία.

Εξετάσαμε στην α' φάση ελέγχου των εκλογικών καταλόγων, ενστάσεις που αφορούσαν 107 Τοπικές Οργανώσεις από 33 Νομαρχιακές Επιτροπές, 20 οργανώσεις χώρου δουλειάς από 7 Τομεακές Επιτροπές, μία οργάνωση ετεροδημοτών και δύο οργανώσεις της νεολαίας. Αυτές οι ενστάσεις αφορούσαν συνολικά περίπου δύο χιλιάδες μέλη.

Στη β' φάση μετά τις εκλογικές διαδικασίες, εξετάσαμε περίπου 100 ενστάσεις και σε όλες έχουμε ολοκληρώσει τη δουλειά μας. Στις

περισσότερες περιπτώσεις με ομοφωνία ή με ευρύτατες συμφωνίες στην Επιτροπή και έτσι με τις αποφάσεις που έχουμε πάρει, που ήταν αποφάσεις όλες με σταθερά κριτήρια, μπορούμε σήμερα να παραδώσουμε στο προεδρείο σύμφωνα με τον κανονισμό την κατάσταση με το σύνολο των 5.205 συνέδρων που εκπροσωπούν τα 155.624 εγγεγραμμένα μέλη του Κινήματός μας.

Το μόνο που μπορεί να υπάρχει από εδώ και πέρα προς έλεγχο σε ότι αφορά τις καταστάσεις, είναι τυχόν λάθη σε επιμέρους στοιχεία των ονομάτων, τα οποία η επιτροπή θα είναι στη διάθεση των συνέδρων για να τα αντιμετωπίσει. Παραδίδω στον προεδρεύοντα τον κατάλογο των συνέδρων μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ όλοι εμείς εδώ την Επιτροπή Δεοντολογίας και επειδή εμφανίστηκαν μία-δύο μικροενστάσεις στο προεδρείο, αν οτιδήποτε υπάρχει ακόμα σε εκκρεμότητα στην Επιτροπή Δεοντολογίας η οποία και τα εισηγείται.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, υπάρχουν τα εξής θέματα. Τυπικά θα πρέπει να αυτοκηρύξει το Συνέδριο τον εαυτό του ότι είναι νόμιμο και σε απαρτία και σε συμμετοχή και να προχωρήσει στην εκλογή προεδρείου και στη συνέχεια στις άλλες διαδικασίες. Υπάρχει όμως ένα ουσιαστικό πρόβλημα. Δεδομένου ότι οι σύνεδροι που ανέφερα προηγουμένως δεν έχουν κάρτες, επομένως δεν μπορούν να εκφράσουν βούληση σ' αυτό το σώμα. Και υπάρχουν δύο διαδικαστικά θέματα.

Όσον αφορά μεν το προεδρείο, υπάρχει μια ομόφωνη πρόταση του Ε.Γ. που με βάση κάποιες συζητήσεις θεωρείται ότι είναι γενικότερης αποδοχής. Υπάρχει όμως και ένα δεύτερο θέμα, που θα έπρεπε να προηγηθεί της εκλογής προεδρείου. Όπως γνωρίζετε, υπάρχει μία πρόταση ομόφωνη του Ε.Γ. για συμμετοχή στο Συνέδριο ως συνέδρων, των τέων βουλευτών, των τέως μελών της Κ.Ε. και των μελών του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας.

Σύντροφοι, αυτή η πρόταση προς το Συνέδριο, όσο μεν αφορά το Ε.Γ. είναι ομόφωνη. Όσον αφορά όμως την Κ.Ε. ήταν μεν με ισχυρή αν όχι μεγάλη πλειοψηφία, υπήρχε και μειοψηφία αρκετά σοβαρή. Από την άποψη αυτή και επειδή θεωρητικά θα έπρεπε να προηγηθεί η ψηφοφορία από το Σώμα των συνέδρων πλην των τριών κατηγοριών και μετά να εκλέξουμε προεδρείο και αυτό δεν μπορεί να γίνει τώρα γιατί πάρα πολλοί σύνεδροι δεν έχουν πάρει τις κάρτες τους, άρα δεν μπορούν να ψηφίσουν οτιδήποτε θέλουν να εκφράσουν, θα κάνω την πρόταση για το προεδρείο και επειδή εκτιμάται ότι θα έχει μεγάλη αποδοχή, άρα κατ' οικονομίαν μπορεί να θεωρηθεί το Συνέδριο πλήρες και σε απαρτία για να εκλέξει προεδρείο.

Όσον αφορά όμως το ζήτημα των κεντροεπιτροπών των παλαιών, των παλαιών βουλευτών και το Κεντρικό Συμβούλιο της Νεολαίας, θα μπει σε ψηφοφορία αύριο στις 12 το μεσημέρι, αφού έχουν πάρει όλοι οι "νόμιμοι σύνεδροι" τις κάρτες τους. Που σημαίνει ότι αύριο ψηφίζουν γι' αυτό το θέμα οι πάντες, πλην των παλαιών βουλευτών, των παλαιών κεντροεπιτροπών και των μελών του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας, οι οποίοι θα γίνουν κανονικοί σύνεδροι, μόλις και εφ' όσον το Συνέδριο εγκρίνει αυτή την πρόταση. Επομένως, θα διαβάσω το προεδρείο, εκτιμώντας ότι μπορεί να περάσει με μεγάλη πλειοψηφία ή με παμψηφία.

(Διαλογικές Συζητήσεις)

Να κάνουμε οργανωμένη διαδικασία. Σας επαναλαμβάνω, το Ε.Γ. είναι ομόφωνο. Η Κ.Ε. το εισηγείται με μεγάλη πλειοψηφία. Όμως, εάν ανοίξει τώρα διαδικαστική συζήτηση επί αυτού του θέματος και μπούμε σε ψηφοφορίες, εάν τελικά η όποια ψηφοφορία δεν είναι ισχυρή υπέρ της α ή β

άποψης, θα εμφανιστούν και θα πουν όλοι αυτοί οι σύνεδροι δεν έχουν κάρτες, άρα δεν ψήφισαν, άρα αμφισβητείται η νομιμότητα της απόφασης.

Επομένως να κάνουμε αυτή τη διαδικαστική πρόταση δεκτή. Και εγώ συμφωνώ μαζί σου ότι τώρα πρέπει να λήξει το θέμα, όμως δες που τουλάχιστον οι 500 σύνεδροι αν όχι και παραπάνω, δεν έχουν πάρει κάρτες.

Και τι γίνεται στην περίπτωση που το αποτέλεσμα είναι αμφισβητούμενο; Πώς αντιμετωπίζεται; Αρα, με βάση μια ατέλεια της Τεχνικής Γραμματείας ή και δικής μας που δεν κατόρθωσε να δώσει σε όλους τους συνέδρους την κάρτα στο χέρι, γι' αυτό γίνεται αυτή η πρόταση.

Ωστε σε τελική ανάλυση, επειδή είναι σοβαρό θέμα για ορισμένους - για μένα προσωπικά δεν είναι - αύριο στις 12 το μεσημέρι θα είναι ο προσδιορισμένος χρόνος που θα τελειώσει. Εν πάση περιπτώσει, θα πω και ορισμένα άλλα πράγματα στο διαδικαστικό μέρος πριν εγκρίνουμε το προεδρείο αν δεν υπάρχει αντίρρηση, για να είναι σε γνώση όλων μας.

Σε σχέση με τις συζητήσεις, παρακαλώ πάρα πολύ και οι τρεις εισηγήσεις θα γίνουν αντικείμενο εισηγητικής παρουσίας πολύ μικρού χρόνου μαζεμένες. Επομένως, η συζήτηση και οι προτάσεις θα αφορούν και τις τρεις περιπτώσεις και τον απολογισμό και τις θέσεις και το καταστατικό. Με βάση αυτή την λογική, όλες οι ψηφοφορίες θα γίνουν στο τέλος, αφού λήξουν όλες οι συζητήσεις. Πρώτα αυτό.

Δεύτερο, σε σχέση με τον τρόπο συζήτησης. Με βάση το διαθέσιμο χρόνο, χονδρικά μπορούν να μιλήσουν περίπου 240 άτομα, εκτός βέβαια αν κάποιοι είναι πολύ πιο σύντομοι. Προτείνεται το εξής: Να έρθουν εδώ τρεις περιοχές συγκέντρωσης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ομιλία. Θεωρητικά πρέπει μέσα στην κάρτα συνέδρου να υπάρχει κάτι τέτοιο ώστε ο καθένας να το συμπληρώσει.

Στη μία θαβάλουν το όνομά τους οι βουλευτές, όσοι θέλουν ναβάλουν το όνομά τους μέσα. Στην άλλη θαβάλουν το όνομά τους - όσοι θέλουν - τα μέλη της Κ.Ε. της παρούσας βουλής, της παρούσας Κ.Ε. εννοείται. Όσοι βουλευτές είναι και κεντροεπιτροπικοί, είναι δικό τους θέμα να επιλέξουν αν θα πάνε στους βουλευτές ή στους κεντροεπιτρόπους. Στην τρίτη περιοχή θαβάλουν όλοι οι υπολειπόμενοι σύνεδροι.

Με βάση την λογική των 240 περίπου ατόμων, θα μιλάνε κάθε 6 ομιλητές που προέρχονται από οργανώσεις και ένας είτε βουλευτής, είτε κεντροεπιτροπός εναλλακτικά, ώστε να υπάρξει μια ισορροπία ομιλητών σε όλο το επίπεδο.

Για να μην υπάρξει πρόβλημα και οποιαδήποτε παρεξήγηση, το προεδρείο που θα έρθει στη συνέχεια αφού εκλεγεί εδώ, θα κατατάξει με βάση την χ μέθοδο, όχι δηλαδή βγάζει τα ονόματα και θα τα βάζει σε συνέχεια, όπως έρθουν ανακατεμένα, τους βουλευτές, τους κεντροεπιτρόπους και εκείνους που προέρχονται από άλλες κατηγορίες.

Όσον αφορά από τις κατηγορίες τις άλλες, εφ' όσον στη σειρά προτεραιότητας συμπτωματικά πέσουν δύο ή τρία ή τέσσερα άτομα από την ίδια Νομαρχιακή Οργάνωση, ο δεύτερος ή ο τρίτος θα παραλείπεται, έτσι ώστε στους πρώτους 100-120, να εκφραστεί τουλάχιστον ένας από κάθε Νομαρχιακή, Τομεακή ή άλλη Οργάνωση, ώστε να υπάρχει δείγμα το οποίο ούτως ή άλλως θα

είναι τυχαίο.

Εάν υπάρχει περιθώριο χρόνου για όλους τους ομιλητές, οι άλλοι που θα έχουν μεν προηγηθεί στην κατάταξη, αλλά είναι δεύτεροι, τρίτοι, θα μουν στη συνέχεια μετά τους πρώτους 100-120, ώστε με βάση μια ακριβοδίκαιη διαδικασία, να είναι δίκαιος ο χρόνος κατανομής. Όσον αφορά το Ε.Γ., αυτό περιορίζεται σε μέγιστο χρόνο 15 λεπτά.

Δεύτερο. Για να κερδηθεί χρόνος, οι εισηγήσεις, επειδή έχουν ήδη μοιραστεί, η εισηγήση για τον απολογισμό κακώς δεν μοιράστηκε, είναι έτοιμη, θα μοιραστεί τώρα στους συνέδρους, θα είναι ελάχιστος ο χρόνος ο εισηγητικός ώστε να κερδηθεί χρόνος.

Τρίτο. Υπάρχει ένα θέμα το οποίο ξεκαθαρίζεται από τώρα, ώστε να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα. Επειδή υπήρξαν ορισμένα μέλη του Ε.Γ. που είχαν βγει απ' την Κ.Ε. του '94, που ήταν μέλη του Ε.Γ. μέχρι τον Οκτώβρη πρόσφατα, υπάρχει σκέψη στους γενικούς ομιλητές να συμπεριληφθούν, ανεξάρτητα αν εκλεγούν ή όχι από τη κάλη και όλα τα μέλη του Ε.Γ. από το '94 και εδώ.

Και τέταρτο. Πρέπει να είσαστε ξεκαθαρισμένοι μεταξύ σας, επειδή πιθανώς πέντε-έξι εκ των υπουργών λόγω του αντικείμενου το οποίο διαχειρίζονται στην κυβέρνηση, να μουν αντιμετώποι της όποις κριτικής ή κάποιων διευκρινίσεων και αν τυχόν δεν είναι μέσα στη λίστα θα μιλήσουν κι αυτοί.

Ποια είναι η ειδοποιός διαφορά. Για να μπορέσει να καλυφθεί ο χρόνος του Συνεδρίου από το μοίρασμα του χρόνου που έχουμε κάνει, για τους όλους άλλους ομιλητές πλην Ε.Γ. εκτιμάται ότι ο χρόνος των τεσσάρων λεπτών θα είναι επαρκής. Όμως, εάν κάποιοι εκ των υπουργών ή κάποιοι άλλοι έχουν τόσο σημαντικό πράγμα να πουν, κάτι ιδιαίτερο, θα υπάρξει η ανοχή του προεδρείου. Αυτά όλα, διότι δέστε, υπάρχει πρόβλημα σοβαρό.

Και δύο τελευταία θέματα. Εάν υπάρχουν ζητήματα που αφορούν αμφισβητήσεις συνεδριακού χαρακτήρα, θα πηγαίνουν στην Επιτροπή Δεοντολογίας. Εάν υπάρχουν θέματα που αφορούν τη διαδικασία, θα τίθενται στο προεδρείο με γραπτό κείμενο, δεν μπορεί να υπάρξει μια δικαστική εμπλοκή από εδώ πέρα και τελεσίδικα στα διαδικαστικά θέματα θα αποφαιίνεται το προεδρείο. Δεν μπορεί να υπάρξει άλλη διαδικασία.

Τρίτο. Επειδή υπάρχουν τα δύο βασικά θέματα, το ένα θέμα είναι οι θέσεις και το δεύτερο το καταστατικό, θα προτείνει το προεδρείο - σε λίγο θα σας προτείνω εγώ αφού έρθει και το υπόλοιπο προεδρείο που θα προτείνω - δύο επιτροπές ολιγομελούς 8-10 το πολύ ατόμων. Αυτοί θα παραλαμβάνουν όλες τις γραπτές προτάσεις, ότι και να είναι αυτές, είτε αφορούν τις θέσεις, είτε αφορούν το καταστατικό, ώστε να κάνουν μια επεξεργασία.

Όσες μεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές κοινά να πάνε στη δευτερολογία και να ψηφιστούν. Όσες δε, δεν γίνουν δεκτές, να κωδικοποιηθούν προκειμένου να μουν σε ψηφοφορία. Αρα, το προεδρείο δεν πρόκειται να κάνει κωδικοποίηση προτάσεων για ψηφοφορία. Θα θέτει απλώς προς ψηφοφορία προτάσεις που θα έρθουν από την επιτροπή, είτε την μία, είτε την άλλη. Αυτό να είναι ξεκαθαρισμένο.

Τα λέω σε όλους, για να μην υπάρξει καμία αμφισβήτηση. Είναι τόσο το κλίμα ευαισθητοποιημένο για πολλούς λόγους, που αν δεν υπάρχει μια ξεκαθαρισμένη διαδικασία του τρόπου που λειτουργούμε, μπορεί να υπάρξουν εμπλοκές. Κάτι τέτοιο δεν πρέπει να γίνει.

Και επιτρέψτε μου και κάτι άλλο. Παρότι αυτό δεν πρέπει να γίνεται σε ένα σώμα τέτοιο υψηλού επιπέδου που είναι τα στελέχη μας, εάν χρειαστεί το προεδρείο μπορεί να πάρει και πειθαρχικά μέτρα προς τους συνέδρους. Δηλαδή είτε να αποβάλλει από την αίθουσα, είτε να διακόψει την ομιλία.

Και ένα θέμα ξεκαθαρισμένο. Επειδή το ζήτημα του χρόνου είναι κρίσιμο, υπάρχει εδώ αυτό το κουμπί που κλείνει τους ομιλητές. Ανοχή θα υπάρξει σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Όμως, αν πάμε σε μια σπατάλη χρόνου, που δεν θα επιτρέψει τουλάχιστον στους 240 να μιλήσουν, στο τέταρτο λεπτό ειδοποίηση, στο πέμπτο κλείνουμε. Αυτό να είναι τελειωμένο.

Με βάση αυτά, θα σας προτείνω το προεδρείο και υπάρχει μια πρόταση για να εκτονωθούμε και λίγο, να υπάρξει ένα διάλειμμα μισής ώρας. Το προεδρείο όμως θα καθίσει εδώ και παρακαλώ την Τεχνική Γραμματεία να κάνει αυτές τις τρεις περιοχές υποδοχής εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ώστε να μπορέσει τα χαρτιά που θα ετοιμάσετε εσείς για ομιλητές, να τα κωδικοποιήσει, να είναι έτοιμα.

Σας επαναλαμβάνω, τους ομιλητές θα προσπαθήσουμε σε τρεις-τέσσερις-πέντε ώρες το πολύ να τους βγάλουμε σε λίστα, να είναι κρεμασμένοι και οι γενικότεροι και οι ειδικότεροι, ώστε να μην αμφισβητείται από κανέναν ότι αυτή είναι η σειρά μου και την πήρε κάποιος άλλος. Αυτό ξεκαθαρισμένο.

Βάζω την πρόταση του Ε.Γ. για προεδρείο προς κρίση το Συνεδρίου. Το προτεινόμενο προεδρείο είναι οι εξής: Ο υποφαινόμενος από πλευράς Ε.Γ. Αθανασάκης Νίκος, Ακριτιάδης Νίκος, Αντωνίου Τόνια, Γείτονας Κώστας, Θάνος Δημήτρης, Κουλούρης Κίμων, Κουτσούκος Γιάννης, Λαμπράκη Ρένα, Λιόλιος Νίκος, Μαγκριώτης Γιάννης, Νικολάου Γιάννης, Πανοπούλου Ιωάννα, Παπαγεωργίου Θανάσης του Οργανωτικού και Φλωρίδης Γιώργος. Συντρόφισσες και σύντροφοι, διαπιστώνω με ευχαρίστησή μου ότι μεταξύ των προτεινόμενων και εμού, υπάρχουν στους 15 έξι Γιάννηδες. Ελπίζω να μην εμφανιστούμε μ' αυτούς που δεν έχουν τη γνώση του κοκόρου. Τίθεται σε ψηφοφορία η πρόταση το Ε.Γ.

Διεξάγεται ψηφοφορία δι' ανατάσεως της χειρός για εκλογή προεδρείου

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εκλέγονται ομόφωνα οι κ.κ.:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ
ΤΟΝΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΘΑΝΟΣ
ΚΙΜΩΝΑΣ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
ΡΕΝΑ ΛΑΜΠΡΑΚΗ
ΝΙΚΟΣ ΛΙΟΛΙΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Και ελπίζουμε να μην είναι η μόνη ομόφωνη απόφαση του Συνεδρίου. Να έχουμε και άλλες ομοφωνίες. Παρακαλώ το προεδρείο να έρθει να παραλάβει τις θέσεις του.

Παρακαλώ, υπάρχει ένα δεύτερο θέμα. Επειδή η δουλειά των Εφορευτικών Επιτροπών είναι πάρα πολύ σοβαρή, θα παρακαλέσω να απευθυνθείτε στον Μανώλη Δασκαλάκη του Ε.Γ. διότι χρειάζονται τουλάχιστον 100 μέλη Εφορευτικών Επιτροπών. Επομένως, είτε στο προεδρείο να κατατεθούν οι προτάσεις για Εφορευτική Επιτροπή ή στον σύντροφο Μανώλη Δασκαλάκη, ώστε να μπορέσουμε σε επόμενη φάση να θέσουμε σε ψηφοφορία τις Εφορευτικές Επιτροπές.

Σύντροφοι, θα προτείνω κι εγώ μια πρόταση. Ελπίζω να είναι κι αυτή ομόφωνη για το προεδρείο, διότι καταχρώμαι της μονοκρατορίας του Προέδρου που είχα πέντε ώρες τώρα. Προτείνω - παρ' ότι το νούμερο θα είναι ζυγό - να έρθει στο προεδρείο και ο Γιώργος ο Παπανδρέου.

Διεξάγεται ψηφοφορία δι' ανατάσεως της χειρός για την εκλογή του Γεωργίου Α. Παπανδρέου στο προεδρείο

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εκλέγεται ομόφωνα ο Γεώργιος Α. Παπανδρέου ως 16ο μέλος του προεδρείου.

Και πάλι εκφράζω από μέρους του διευρυμένου πλέον προεδρείου, τις ευχαριστίες για την τιμή που μας κάνατε, όλων πλέον συλλογικά.

ΔΙΑΛΕΙΨΗ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, από μέρους του Προεδρείου, ζητάμε να εκτιμήσετε ότι χρειάστηκε κάποιος χρόνος να συζητήσουμε τον τρόπο τήρησης της διαδικασίας μέχρι λεπτομερειών, έτσι ώστε να μην υπάρχει καμία αμφισβήτηση από καμία πλευρά ανεξάρτητα το ποιός θα είναι στο Προεδρείο.

Θα σας ξανακάνω πάλι μια κωδικοποίηση του τρόπου διαλόγου για να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα και αμέσως μετά θα αρχίσουμε τις ομιλίες.

Πρώτο. Η Τεχνική Γραμματεία εξακολουθεί να δέχεται προτάσεις για Εφορευτική Επιτροπή. Αρα θέλουν να καταθέσουν προτάσεις, δίπλα.

Δεύτερο. Επειδή πιθανώς να μην είχε ακουστεί ότι μπορούν να καταθέσουν οι πάντες και εκείνοι που πιθανώς να νομιμοποιηθούν αύριο το χαρτί τους για να μιλήσουν, μπορούν να το καταθέσουν και αυτοί δίπλα. Αρα εδώ τελειώσαμε.

Δεύτερο, είπαμε ότι με βάση μια λίστα που θα ετοιμαστεί, θα μιλάνε έξι αντιπρόσωποι οργανώσεων γενικότερα και εναλλακτικά είτε ένας βουλευτής, είτε ένας κεντροεπιτροπος. Πιο πέρα, είπαμε όποιος θέλει να θέσει διαδικαστικό θέμα θα το θέτει γραπτά στο προεδρείο και το προεδρείο θα αποφασίζεται τελεσίδικα. Ό,τι αποφασίσει αυτό είναι και τελειωμένο.

Πέραν αυτού, επειδή υπάρχει πιθανότητα λόγω του χρόνου που έχουμε στην διάθεσή μας, να μην μπορέσουν να μιλήσουν όσοι σύνεδροι θέλουν να μιλήσουν, μπορούν να καταθέσουν από τώρα γραπτά την τοποθέτησή τους στην Τεχνική Γραμματεία, έτσι ώστε να συμπεριληφθεί στα πρακτικά του Συνεδρίου, είτε προλάβουν να μιλήσουν, είτε δεν προλάβουν.

Πέραν αυτού είπαμε, ότι θα δημιουργηθούν δύο επιτροπές. Μία για τις θέσεις και μία για το καταστατικό. Ανεξάρτητα το τι λέγεται εδώ, ή τι δεν λέγεται, ανεξάρτητα αν προλάβουν να μιλήσουν κάποιοι ή όχι, μπορούν να αρχίσουν από τώρα μόλις ανακοινώσουμε τις Επιτροπές, να καταθέτουν τις προτάσεις τους εκεί, ώστε να προλάβει η επιτροπή να τις επεξεργαστεί και ότι μεν γίνεται δεκτό, να έρθει ως προσθήκη στις δευτερολογίες και να ψηφιστεί. Οτι δε, δεν γίνεται δεκτό, να διαμορφωθεί σε πρόταση, ώστε το Προεδρείο να κάνει μόνο ψηφοφορίες.

Δηλαδή το Προεδρείο δεν θα λύνει ζητήματα ουσίας, απλώς θα θέτει σε ψηφοφορίες τις προτάσεις που έχουν διαμορφωθεί ήδη. Ελπίζω να είμαστε σαφείς.

Και ένα τελευταίο θέμα. Επειδή πάλι είδα και κυκλοφορούν ανάμεσά μας άτομα τα οποία δεν διαθέτουν κάρτα συνέδρου, θα τους παρακαλέσουμε για πολλοστή φορά να μην μας βάλουν στη δύσκολη θέση, να τους πούμε να φύγουν από το χώρο, τουλάχιστον, του Συνεδρίου. Να πάνε στις παρυφές, να ακούνε απ' έξω.

Αύριο το πρωί όμως, θα υπάρχει αυστηρός έλεγχος και δεν θα επιτραπεί στην είσοδο η παρουσία κανενός, παρά μόνο των συνέδρων. Και θα υπάρχει μόνο τεχνική υποστήριξη του Προεδρείου. Ουδείς άλλος. Αυτό να είναι ξεκαθαρισμένο και τελειωμένο, να μην έχουμε εμπλοκές, τι και πώς.

Όρα έναρξης του Συνεδρίου αύριο το πρωί 9.00 και θα συνεχίζονται οι ομιλίες και με βάση την προηγούμενη λογική, όσοι απουσιάζουν με βάση τη λίστα, απλώς θα διαγράφονται, δεν θα μετατίθενται.

Για σήμερα δεν βάζουμε όριο, διότι θέλουμε να εξαντλήσουμε και την ελάχιστη δυνατότητα παρουσίας κάποιων συνέδρων, ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αριθμός εκείνων που μπορούν να μιλήσουν.

Σε τελική ανάλυση, έστω και λίγοι, ας ακούσουν κάποιον. Αρα, έχουμε όρια προς τα πάνω μη επηρεαζόμενα από εμάς. Θα διευρύνουμε. Το μόνο σταθερό χρονικό όριο είναι, ότι ξεκινάμε στις 9.00 το πρωί με ομιλίες. Πρώτο. Και δεύτερο, ψηφοφορίες για καταστατικό και για θέσεις, ξεκινάμε το Σάββατο στις 2.00 το μεσημέρι.

Επειδή στην ημερήσια διάταξη που έχετε γράψετε Σάββατο απόγευμα εκλογή Προέδρου, είναι θέμα σε εκκρεμότητα. Αύριο θα σας ενημερώσουμε κατά πόσο αυτό θα γίνει Σάββατο, ή θα γίνει την Κυριακή μαζί με τις υπόλοιπες ψηφοφορίες.

Απόψε θα κρατήσουμε μέχρι να υπάρχουν άνθρωποι παρόντες. Εδώ καλύτερα να μιλήσουν πέντε άνθρωποι, 15 έστω με 200 ακροατήριο, παρά να φτάσουμε στο σημείο αντί να έχουμε 240 να έχουμε μόνο 180. Σε τελική ανάλυση ορισμένες τηλεοράσεις δείχνουν τις ομιλίες, άρα κάποιοι εκτός Συνεδρίου, μπορεί να παρακολουθήσουν. Μπορεί να είναι και σύνεδροι που

κάθονται στα ξενοδοχεία ή στα σπίτια τους και βλέπουν τηλεόραση. Εμείς θα μεγιστοποιήσουμε το χρόνο για να μεγιστοποιηθεί η δυνατότητα Συνέδρων να μιλήσουν.

Πιστεύω ότι ήμουν σαφής. Έχει πάει ένα κλιμάκιο του Προεδρείου να κατατάξει τις ομιλίες, θα μας δώσει τους δέκα πρώτους, ώστε να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε. Και θα παρακαλέσω από μέρους της Επιτροπής Οικονομικού Ελέγχου, να γίνει Οικονομικός Απολογισμός, διότι το Ε.Γ. ξεκαθάρισε, ότι δεδομένου ότι έχουν μοιραστεί οι εισηγήσεις, δεν θα απορροφήσει χρόνο εισηγούμενο τα ήδη γνωστά κείμενα.

Το μόνο που πρέπει να προσεχτεί από την Τεχνική Γραμματεία είναι, επειδή μέσα στους φακέλους δεν είχε μπει ο απολογισμός της Κ.Ε., ερωτώ εάν μοιράστηκε.

Παρακαλώ για τον Οικονομικό Απολογισμό να έρθει ο σύντροφος Σμυρλής, που είναι μέλος της Επιτροπής Οικονομικού Ελέγχου.

ΧΡ. ΣΜΥΡΛΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, η Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου της Κ.Ε., αποτελούμενη από τους συντρόφους Βασιλακάκη Βασίλη, Κώστα Γείτονα, Κοντόπουλο Ηλία, Πρωτόπαππα Χρήστο, Σμυρλή Χρήστο και Σταυρακάκη Μηνά, παρουσιάζει την έκθεσή της, γύρω από την οικονομική διαχείριση των χρημάτων του ΠΑΣΟΚ.

Ο έλεγχος αυτός είναι μέχρι 31/5/1996. Ξεκινάει από το 1994 μέχρι πριν από ένα μήνα. Η Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου άσκησε στην κεντρική διαχείριση τον προβλεπόμενο από το καταστατικό έλεγχο. Ο έλεγχος είχε κατ' εξοχήν πολιτικό χαρακτήρα και η Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου θέλησε να διαπιστώσει εάν η διαχείριση των πόρων του Κινήματος, εξυπηρέτησε τους πολιτικούς μας στόχους.

Σημειώνεται, ότι αυτοτελής διαχείριση διεξάγεται από τις Νομαρχιακές Επιτροπές και τις Τομεακές Επιτροπές και από τις επιχειρήσεις του Κινήματος. "ΕΞΟΡΜΗΣΗ Α.Ε.", "ΤΗΛΕΡΟΗ" και "ΑΙΧΜΗ Ε.Π.Ε.".

Ετσι, είναι φανερό, ότι η Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου, δεν ήταν δυνατόν να σχηματίσει πλήρη εικόνα για τη συνολική οικονομική διαχείριση των οικονομικών του Κινήματος. Οι πόροι από συνδρομές, εισφορές και ενισχύσεις από μέλη και οργανώσεις, δίνονταν με κουπόνια και αποδείξεις. Ήδη μετά και από παρατήρηση της Επιτροπής Οικονομικού Ελέγχου του 3ου Συνεδρίου, σταμάτησε πλέον η έκδοση κουπονιών από την Επιτροπή Οικονομικού της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ.

Θα σας αναφέρω λίγα στοιχεία. Να πω ότι στα ταμεία μας 31/5/1996 υπάρχουν 933.108.081 δραχμές. Τα έσοδα αυτού του διαστήματος '94-'95 μέχρι 31/5/1996, ήταν 17.852.834.679 δραχμές.

Θα πω ενδεικτικά από πού ήταν αυτά τα έσοδα. Από κρατική επιχορήγηση 9.000.000.000. Από συνδρομές βουλευτών 573.000.000, από συνδρομές Ευρωβουλευτών 71.660.000 και την οικονομική εξόρμηση την οποία είχαμε κάνει το 1994 και ήταν 847.742.000 δραχμές.

Επίσης, επειδή τα χρήματα τα οποία είχαμε δεν ήταν ικανά για τα έξοδά μας, αναζητήσαμε από δάνεια κρατικών τραπεζών, συγκεκριμένα της Εθνικής Τράπεζας, 6.600.000.000 δραχμές. Το συνολικό ποσό των εξόδων ήταν 17.000.000.000 δραχμές.

Ετσι το υπόλοιπο που ανέφερα ήταν στα ταμεία μας και αναλύονται σε ενοίκια κτιρίων, το ΠΑΣΟΚ αυτή τη στιγμή ενοικιάζει 11 κτίρια. Είναι γραμμένα στο έντυπό σας. Παρακαλώ να το διαβάσετε.

Οι αποδοχές του προσωπικού τα οποία βρίσκονται στα κεντρικά γραφεία του ΠΑΣΟΚ είναι κι αυτά αναλυτικά. Οι διαφημίσεις οι οποίες έγιναν το 1994 και το 1995 και μέχρι σήμερα, παρουσιάζονται στο έντυπο.

Καθώς επίσης, τα ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία κατά διαστήματα έχουν βγει από το ΠΑΣΟΚ είναι όλα και παρουσιάζονται και τα οικονομικά και οι δαπάνες οι οποίες κάνουμε σε αυτό το έντυπο.

Παρατηρήσεις και προτάσεις. Ο έλεγχος διεξήχθη με τη δειγματοληπτική μέθοδο. Μόνο στα βιβλία και τα στοιχεία του κεντρικού λογιστηρίου. Από την ανάλυση των γενικών εσόδων - εξόδων, κλιμακίων κλπ. προκύπτει, ότι είναι δυνατή η εξοικονόμηση πόρων με αυστηρές προδιαγραφές κατανομής δαπανών.

Παρατηρείται, ότι στις μη εκλογικές και συνεδριακές χρονιές, τα έσοδα από διάφορες πηγές σημειώνουν σημαντική κάμψη. Το 20% των λειτουργικών εξόδων προκύπτει από τόπους και ενισχύσεις εντύπων.

Το Κίνημα οφείλει να θεσμοθετήσει τον υποχρεωτικό έλεγχο των οικονομικών από την Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου κατ' έτος και κατ' αντιστοιχία με το νέο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο πρόσφατα περάσαμε στη Βουλή.

Σημειώνεται ότι παρ' όλο ότι το 3ο Συνέδριο πραγματοποιήθηκε τον Απρίλη του '94, ο παρόν έλεγχος συμπεριλαμβάνει ολόκληρο το έτος 1994 μέχρι 31/5/1996. Επίσης, ότι φέτος δόθηκαν για πρώτη φορά οικονομική ενίσχυση στις Νομαρχιακές Επιτροπές κατ' αναλογία της δύναμής τους. Μέτρο που ελπίζουμε ότι θα ακολουθηθεί και στο μέλλον.

Μετά απ' όλα αυτά, προτείνουμε ότι:

- 1.- Η διαχειριστική απαλλαγή των μελών του Ε.Γ. και του Τομέα Οικονομικού.
- 2.- Η έκφραση της εκτίμησης του Κινήματος σε όλο το προσωπικό, πολιτικό και μη, για το δύσκολο έργο που επιτέλεσαν κατά τη χρονική περίοδο που ελέγχθηκε.
- 3.- Ακόμη προτείνεται, όπως εκκαθαρίζουν τους λογαριασμούς τους όλες οι οργανώσεις και τα μέλη που δεν έχουν αποδώσει μέχρι σήμερα.
- 4.- Ο Τομέας Οικονομικού υποχρεούται να διατηρεί μετά την απαλλαγή του, τα παραστατικά και στοιχεία που επιβάλλει το νομοθετικό πλαίσιο.
- 5.- Εν κατακλείδι, το Κίνημα με τα αρμόδια όργανα, οφείλουν συνεχώς να προωθούν την οικονομία αυτοδυναμία του ΠΑΣΟΚ, την απαιτούμενη διαφάνεια και αποδοτικότητα στις οικονομικές συναλλαγές και να οργανώσουν αποτελεσματικότερα τις εισπρακτικές και λογιστικές υπηρεσίες του.
- 6.- Με την επιτυχή πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ που θέσπισε την κρατική

επιχορήγηση, έγινε ένα σημαντικό βήμα για την προώθηση της οικονομικής αυτοδυναμίας των κομμάτων, με όλες τις θετικές επιπτώσεις στη λειτουργία τους και της δημοκρατίας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, πιστεύουμε και προτείνουμε, ότι πρέπει να ακολουθήσουν και νέες πρωτοβουλίες προς την ίδια κατεύθυνση. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι ευχαριστούμε τον κ.Σμυρλή. Για τα τέως Κ.Ο. τέως βουλευτές, τέως κεντροεπιτρόπους και μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας, υπάρχει ομόφωνη πρόταση του Ε.Γ. να έρθουν ως σύντροφοι πρώτο.

Δεύτερο, υπάρχει με ισχυρή πλειοψηφία πρόταση της Κ.Ε. Όμως επειδή η Κ.Ε. έχει μια μειοψηφία που έχει άλλη άποψη, είπαμε αυτό το θέμα να λυθεί αύριο το μεσημέρι στις 12 η ώρα με ψηφοφορία. Μέχρι τότε, όσοι ανήκουν στις τρεις κατηγορίες, μπορούν να πάρουν τον λόγο, να τοποθετηθούν και εκτιμούμε ότι και το Συνέδριο θα ανταποκριθεί ανάλογα θετικά.

Όπως γνωρίζετε, το ποιοι συμμετέχουν στο Συνέδριο προβλέπεται από το καταστατικό. Με βάση αυτή τη λογική, μόνο το Συνέδριο μπορεί να διαφοροποιήσει τη σύνθεσή του. Γι' αυτό το λόγο, αυτό θα ψηφιστεί αύριο το μεσημέρι.

Απλώς σε καμία περίπτωση δεν λειτουργεί, είτε υπάρχει σκέψη αρνητική απέναντι σ' αυτές τις τρεις κατηγορίες συντρόφων. Σε καμία περίπτωση. Και το ότι το Ε.Γ. είναι ομόφωνο, σημαίνει πολλά πράγματα. Και το ότι η Κ.Ε. στην μεγάλη της πλειοψηφία συμφωνεί, σημαίνει και αυτό άλλα πράγματα. Αλλά αφήστε να το λύσουμε αύριο. Δεν είναι ζήτημα έλλειψης σεβασμού. Πρώτο.

Δεύτερο. Είπα και προηγουμένως, ότι όσοι εκ των συνέδρων δεν έχουν πάρει την κάρτα τους - και ήταν ένας από τους λόγους που θα κάνουν αύριο ψηφοφορία - υπάρχει έξω το Γραφείο Οργανωτικού που έχει τις κάρτες όσων δεν τις έχουν. Και είπαμε παράλληλα, επειδή υπάρχουν κάποιες εκκρεμότητες, μέχρι αύριο το μεσημέρι η Επιτροπή Δεοντολογίας θα έχει ξεκαθαρίσει αυτό το θέμα. Αυτό το επαναλαμβάνω για τους τυχόν απόντες.

Τώρα, για να αρχίσουμε τις τοποθετήσεις, σας διαβάζω τους πρώτους έξι ομιλητές που προέρχονται από οργανώσεις. Πατεράκης Αντώνης Νομαρχιακή Επιτροπή Ρεθύμνης, Αγγέλου Δημήτριος Νομαρχιακή Επιτροπή Βοιωτίας, Σουκαράς Σπύρος Τομεακή Επιτροπή Κίνησης, Ιωάννου Σπύρος Νομαρχιακή Επιτροπή Πειραιά, Κώστας Μαμέλης Νομαρχιακή Επιτροπή Α' Θεσ/νίκης και Καραμπούλου Ελευθερία Τομεακή Επιτροπή Συνταξιούχων. Αυτοί είναι οι έξι πρώτοι. Είπαμε χρόνος ομιλίας 4 λεπτά.

Παρακαλώ τον σύντροφο Πατεράκη, σύντροφο Αγγέλου, να έρθω εδώ να εναλλασσόμαστε γρήγορα. Ο σύντροφος Πατεράκης απ' ότι πληροφορήθηκα απ' ότου άφησε το χαρτί του αρρώστησε και δεν είναι παρών. Αγγέλου Δημήτριος Νομαρχιακή Επιτροπή Βοιωτίας. Απών. Σουκαράς Σπύρος Τομεακή Επιτροπή Κίνησης.

ΣΠ. ΣΟΥΚΑΡΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, μετά από 22 χρόνια ενεργό συμμετοχή στο Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα, μου έλαχε ο κλήρος σ' αυτό το ιστορικό Συνέδριο, με απόντα τον μεγάλο ηγέτη τον Ανδρέα Παπανδρέου, αυτό τον άνθρωπο που πραγματικά ξεσήκωσε το πανελλήνιο, να πάρω το λόγο και να τοποθετηθώ μέσα σ' αυτό το ιστορικό Συνέδριο.

Πραγματικά η συγκίνηση που με διακατέχει είναι μεγάλη, διότι σήμερα κρίνεται και η ενότητα του ΠΑΣΟΚ, αλλά και η τύχη της δημοκρατικής παράταξης. Θα ήθελα να σταθώ στην τοποθέτηση που έκανε ο σύντροφος ο Πρωθυπουργός ο Κώστας Σημίτης, μία τοποθέτηση που πραγματικά σηματοδοτεί τις εξελίξεις και τις καταστάσεις μέσα σ' αυτό το Συνέδριο, που θα ολοκληρωθεί την Κυριακή το βράδυ.

Ηταν μία τοποθέτηση ξεκάθαρη. Εγώ δεν θα την αποκαλέσω καθарές λύσεις. Θα πω ότι ήταν μία κρυστάλλινη τοποθέτηση ενός συντρόφου που είπε για πρώτη φορά τα πράγματα με το όνομά τους μέσα σε ένα συνέδριο όπως το σημερινό.

Ναι σύντροφοι, θα πρέπει να πορευτούμε με ξεκάθαρες λύσεις. Αυτό που είπε ο σύντροφος ο Πρωθυπουργός ισχύει για όλους, δεν ισχύει μόνο γι' αυτόν. Εάν θα θέσει υποψηφιότητα και το Σώμα των συνέδρων δεν του κάνει την τιμή να τον εκλέξει στο ανώτατο αξίωμα του Προέδρου του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, τότε ε μη τι άλλο, ηθικά, πολιτικά, κομματικά του μένει; Φυσικά να πάρει το δρόμο της παραίτησης και να ενταχθεί κι αυτός όπως όλοι οι άλλοι μέσα στην μαχόμενη πολιτική της κυβέρνησης και του Κινήματος.

Όμως σύντροφοι, αυτό είναι ένα θέμα το οποίο θα το αντιμετωπίσουμε όλες αυτές τις μέρες. Τα προβλήματα όμως της κοινωνίας, πιστεύω ότι είναι πάρα πολύ μεγάλα. Γι' αυτό οι σύνεδροι, δεν θα πρέπει μόνο να ορκιστούν συστοίχιση ή στον ένα ή στον άλλον.

Θα πρέπει να προβληματιστούν οι σύνεδροι και φυσικά να αποφασίσουν και να ψηφίσουν και για τα άλλα τα ζητήματα, ζητήματα που έχουν σχέση με το καταστατικό και με τη λειτουργία του Κινήματος, αλλά και ζητήματα που έχουν σχέση με τα προβλήματα της ανεργίας.

Ενα μέγα πρόβλημα σύντροφοι και συντρόφισσες που απασχολεί σήμερα την κοινωνία, είναι η ανεργία. Ενα άλλο ζήτημα που απασχολεί σήμερα και την εθνική οικονομία, αλλά και όλο το πανελλήνιο, είναι η ανάπτυξη. Άλλο ένα ζήτημα που απασχολεί σήμερα όλη την Ελλάδα, αρχής γενομένης από την κυβέρνηση, το Κόμμα, τις Ενοπλες Δυνάμεις, τον απλό τον πολίτη, είναι η εξωτερική πολιτική.

Τρία ζητήματα που θα πρέπει το Συνέδριο να δώσει τη θέση του και να πάρει τις αποφάσεις του. Υπάρχει ένα ζήτημα που πραγματικά όλοι το ζούμε στην καθημερινότητα, το ζήτημα της νεολαίας. Μια νεολαία η οποία είναι μακριά από τα κόμματα, είναι μακριά από την πολιτική.

Αυτή την νεολαία θα πρέπει σήμερα και να την ακούσουμε, αλλά και να την καθοδηγήσουμε σωστά, ούτως ώστε να συμμετέχει έτσι στην πολιτική, αλλά και στο κόμμα. Πιστεύω ότι η τοποθέτηση του συντρόφου Πρωθυπουργού του Κώστα του Σημίτη είναι μία τοποθέτηση η οποία θα πρέπει να προβληματίσει όλους τους συνέδρους.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, να τελειώσουμε, ορισμένα πράγματα. Σύντροφοι, υπάρχει η δημοκρατία της ισότητας. Ή τηρούμε το μέτρο των τεσσάρων λεπτών άντε αν χρειαστεί πέντε για όλους, οπότε το προεδρείο πρέπει να είναι ψυχρό και ψυχραιμο ή είμαστε χαλαροί. Επειδή εγώ πιστεύω ότι η δημοκρατία είναι η ισότητα μεταξύ όλων, καλύτερα να είμαστε αντιδημοτικοί, αλλά τελικά δίκαιοι σε όλους.

Ο σύντροφος Κώστας Μαμέλης.

Κ. ΜΑΜΕΛΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, προσέρχομαι στο βήμα προσέρχομαι στο βήμα αυτό, με το ιερό δεός ενός απλού περιφερειακού στελέχους της οργάνωσης του ΠΑΣΟΚ, για να σας πω πως η πρόθεσή μας όταν προκηρύχτηκε το 4ο Συνέδριό μας, ήταν να έρθουμε στο βήμα αυτό για να διακηρύξουμε σε όλους τους τόνους, πως το βασικό σημείο προβληματισμού και σύνθεσης αυτής της κορυφαίας κομματικής διαδικασίας, δεν θα μπορούσε να είναι τίποτα άλλο, παρά ένα Συνέδριο θέσεων και πολιτικής και όχι ένα Συνέδριο διχασμού και πλαστών διλημάτων.

Ερχόμαστε από μακριά όλοι εμείς που βρισκόμαστε σ' αυτή την αίθουσα, άλλος λίγο, άλλος πολύ, άλλος με μικρή και άλλος με μεγαλύτερη συμμετοχή. Ερχόμαστε εδώ για να συμβάλλουμε στην ανάδειξη εκείνων των σημείων, που θα διαμορφώσουν τους κοινούς βηματισμούς ακόμη κι αν οι κοινοί βηματισμοί έχουν διαφοροποιήσεις, έχουν αντιθέσεις.

Αρκεί μέσα σ' αυτή τη διαδικασία οι κοινοί βηματισμοί, να είναι το πρόσταγμα και το διακύβευμα να μην είναι η ενότητα του Κινήματός μας, να μην είναι η μεγάλη ευθύνη που ως κληροδότημα μας άφησε ο Πρόεδρός μας ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Και αντί να υπάρχει αυτό το πρόσταγμα, ακούσαμε δυστυχώς απ' αυτό το βήμα ότι το διακύβευμα είναι κάτι πολύ πιο σημαντικό. Μέσα από μια διαδικασία μεταφοράς του κέντρου βάρους της λήψης των αποφάσεων από την ιστορία στην παρθενογένεση, γιατί όλοι εμείς ξέρουμε πάρα πολύ καλά ποια είναι τα αρνητικά μας. Ξέρουμε πολύ καλά ότι απ' την ιστορία θα κρατήσουμε όλα εκείνα τα θετικά και θα κάνουμε μια προσπάθεια να υπερβούμε τα αρνητικά, αλλά δεν μπορεί κανείς απ' αυτό το βήμα να ισχυρίζεται ότι βρίσκεται σε μια διαδικασία παρθενογένεσης.

Από τη δράση στον ευτελισμό, όχι σύντροφοι. Από τη δράση κρατάμε μια σειρά σημεία, που αποτελούν τον κεντρικό και βασικό πυρήνα της μετεξέλιξής μας. Από το Κόμμα του 13,5% στο Κόμμα του κέντρου βάρους του πολιτικού μας συστήματος. Και δεν μπορεί μέσα από μια διαδικασία πλήρους διαγραφής του παρελθόντος, να δούμε ποια είναι τα σημεία που δεσμεύουν ιστορικά το Κίνημα, για να μπορέσουν να βιώνονται στο παρόν και να αποτελούν την προοπτική για το μέλλον.

Και επειδή είναι αδήρητος ο χρόνος από τις συντεταγμένες διαδικασίες, από το Κόμμα θεσμό, θα δεχτούμε όλοι εμείς να μπούμε σε μια διαδικασία αποδοχής ενός Κόμματος μιας διαδικασίας δημοσκοπήσεων; Αυτός ο εξωστρακισμός δεν θα δικαιωθεί ιστορικά. Μπορεί να έχει μια πλειοψηφική καταγραφή στην α ή στην β χρονική συγκυρία, αλλά στο βάθος του χρόνου να ξέρετε ότι υπάρχει πάντα ο στίχος για την τελευταία στρατιά των νικημένων στρατιωτών. Και νομίζω ότι το Συνέδριό μας αυτό δεν θα το επιτρέψει.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο Σύντροφος Τσώνης έχει τον λόγο.

Ν. ΤΣΩΝΗΣ (Νομαρχιακή Επιτροπή Θεσσαυτίας): Συντρόφισσες και Σύντροφοι, εγώ δεν θα φάω πολύ χρόνο. Νομίζω ότι ήρθε η ώρα της ευθύνης, ήρθε η ώρα της αληθείας, μετά το θάνατο του Προέδρου μας πρέπει να σταθούμε σ' αυτό που εκείνος που μας έλεγε. "Απελευθερωθείτε, εκφραστείτε ελεύθερα". Τότε ήταν η μεγάλη του παρουσία, ήταν η μεγάλη του μαχητικότητα, που πολλά πράγματα δεν τα άφηγε τα προχωρήσουν. Προχώρησαν οι τομές, σήμερα καλούμαστε εμείς να χειραφετηθούμε σαν Κίνημα.

Μίλησε ο Πρωθυπουργός και Σύντροφος, μίλησε με ειλικρίνεια, είπε αλήθειες, καλούμε όλους τους Συντρόφους να έρθουν εδώ να μιλήσουν με ειλικρίνεια, να πουν αλήθειες ώστε να μπορέσουμε εμείς ελεύθερα και δημοκρατικά ν' αποφασίσουμε. Μπορούμε το ΠΑΣΟΚ ενωμένο, το ΠΑΣΟΚ σύγχρονο μπορεί ν' απαντήσει στα σύγχρονα προβλήματα. Έχουμε την δυνατότητα, έχουμε την ευθύνη απέναντι στο λαό, απέναντι στην ιστορία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο Σύντροφος Κωνσταντάκος έχει τον λόγο.

Γ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΣ (Καρδίτσα): Αγαπητοί Σύντροφοι, εγώ προέρχομαι από την Αριστερά, από την ΕΠΟΝ Ρήγας Φερραίου, προδικτατορικά και μεταδικτατορικά, πολιτεύτηκα το 1989 και ύστερα με το ΠΑΣΟΚ. Ξέρουμε ότι το 1974 άνοιξε ένας πολιτικός κύκλος. Αυτός ο πολιτικός κύκλος σήμερα κλείνει οριστικά, ότι το 1974 ήταν καινούριο, σήμερα πάλιωσε και πρέπει ν' ανανεωθεί. Ο Πρωθυπουργός της χώρας νομίζω ότι με την ομιλία του άνοιξε ουσιαστικά τον πολιτικό προβληματισμό γι' αυτό τον νέον πολιτικό κύκλο.

Γιατί η περίοδος εκείνη, όταν δημιουργήθηκε το ΠΑΣΟΚ ήταν η περίοδος του κρατικού παρεμβατισμού. Σήμερα και στην Ευρώπη, αλλά και στον αναπτυγμένο κόσμο δοκιμάστηκε και το κεντρικό κράτος και η αγορά και τα δύο απέτυχαν παταγωδώς, κατά ένα περίεργο τρόπο. Η χώρα μας επιμένει να συντηρεί τις ξεπερασμένες κρατικιστικές δομές του παρελθόντος και κατά ένα περίεργο καπρίτσιο της ιστορίας η χώρα που γέννησε τη πόλη - κράτος και ανέδειξε δυναμικές και αυτόνομες κοινωνίες, η χώρα αυτή κατοικείται σήμερα από τους πιο σκληρούς κρατικιστές.

Ετσι λοιπόν μία περίοδος έκλεισε, η καινούρια περίοδος που έρχεται βηματοδοτεί καινούριες ανάγκες και καινούρια αναπτυξιακά πρότυπα. Αν λοιπόν σε όλο τον κόσμο δοκιμάζεται η συνταγή ανάπτυξη με ιδιωτική πρωτοβουλία και ατομική ευθύνη στην Ελλάδα δεν μπορούμε να συντηρούμε μια κρατική μηχανή, η οποία έχει στοιχεία από τον φαναριώτικο γραφειοκρατικό μηχανισμό, από την Βαλκανική Νομενκλατούρα και από τον μεσανατολίτικο οχαδερφισμό.

Χρειάζεται ένα νέο περιεχόμενο και στην πολιτική και στο ΠΑΣΟΚ. Σ' αυτό το νέο περιεχόμενο είναι όχι μόνο ο εκσυγχρονισμός, αλλά και πολιτικός διαφωτισμός που έχει στον πυρήνα του την αρχαία Ελληνική γραμματεία. Γιατί νομίζω μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θ' ανανεώσουμε το Κίνημα και θα καθιερώσουμε πραγματικά πολιτισμένα πολιτικά ήθη. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον Σύντροφο Πουλιάρη να έρθει στο βήμα.

Γ.ΠΟΥΛΙΑΡΑΣ (Ν.Ε. Κέντρου Δυτικής Γερμανίας): Συντρόφισσες και Σύντροφοι, από την Νομαρχιακή Επιτροπή Κέντρου Δυτικής Γερμανίας. Εκλέχθηκα αντιπρόσωπος στο Συνέδριο με το σκεπτικό ότι θα βοηθήσω να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τις κρίσεις. Με την δικιά μου ψήφο, φτάνοντας στο σημείο, πατώντας στην Αθήνα έγινε κουκί των μεν και των δε. Εκλεγμένος από μία Νομαρχιακή Συνέλευση, χωρίς να χωρίσει σε Σημιτικούς, Ακικούς φτάνουμε στο σημείο να μας αγοράζουν εδώ στο Συνέδριο. Είναι απαράδεκτο να φτάνουμε και να μονοπωλούμε το χώρο με δύο ανθρώπους, η ηγεσία σας πρέπει λίγο να κοιταχθεί στα μάτια. Πρέπει να κοιταχθεί στα μάτια, γιατί οι ευθύνες της είναι τεράστιες.

Αυτές οι ευθύνες μεταβιβάστηκαν και χωλαίνει σήμερα το Συνέδριο, έχει πολωθεί το Συνέδριο. Απ' αυτή την διεξοδο είμαστε υποχρεωμένοι να βάλουμε το χέρι στη καρδιά και να προχωρήσουμε για τον

αγώνα τον καταξιωμένο, που τόσα χρόνια δίνουμε με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο Παναγιώτης Κουρουπλής έχει τον λόγο.

Π.ΚΟΥΡΟΥΠΛΗΣ: Σύντροφοι και Συντρόφισσες, βρισκόμαστε μπροστά σε μια ιστορική στιγμή, είναι το πρώτο Συνέδριο που γίνεται χωρίς τον Ανδρέα Παπανδρέου. Και εδώ θ' αποδειχθεί πόσο άξιοι είμαστε απέναντι σ' αυτή την ιστορική ευθύνη ή πόσο ανάξιοι και μικροί μπροστά σ' αυτές τις ιστορικές στιγμές.

Γιατί Σύντροφοι, χωρίς Πασοκικό σοβινισμό οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι οι ελπίδες αυτού του λαού είναι και πάλι εναποθετημένες επάνω στο ΠΑΣΟΚ. Γιατί το ΠΑΣΟΚ είναι το κίνημα με την κοινωνική ευαισθησία που μπορεί ν' απαντήσει στα μεγάλα προβλήματα της εποχής απέναντι στα προβλήματα της ανεργίας, της φτώχειας, της εξασθλίωσης, της εγκατάλειψης, των αστέγων, των ανθρώπων που βρίσκονται στο περιθώριο, που απειλούνται από τα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού.

Σύντροφοι και Συντρόφισσες, ζω σε ένα τομέα της Πρόνοιας όπου κανείς εκεί μπορεί να δει τι ακριβώς συντελείται μέσα στην κοινωνία, ποιά απελπισία καταλαμβάνει τους ανθρώπους κάτω από το βάρος αυτών των κοινωνικών φαινομένων. Διολισθαίνουν συνεχώς χιλιάδες άνθρωποι στη φτώχεια και στην εξασθλίωση. Η ανεργία και όλα αυτά τα φαινόμενα σπρώχνουν ανθρώπους πραγματικά στην απελπισία.

Απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα του πόνου, της αγωνίας, της εξασθλίωσης, η μόνη ελπίδα είναι το ΠΑΣΟΚ. Και το ΠΑΣΟΚ αυτή την στιγμή περνάει την δική του κρίση, αναζητεί την δική του ταυτότητα, το δικό του πρόσωπο, το δικό του κοινωνικό πρόσωπο και όχι το κοινωνικό προσωπείο. Αν δεν λειτουργήσουμε, Σύντροφοι και Συντρόφισσες, εισέλθει ανάμεσά μας ένας πολιτικός ρατσισμός. Ένας πολιτικός ρατσισμός που διογκώνει τις όποιες διαφορές μας και υποβαθμίζει τις ομοιοτητές μας.

Αλλά η πραγματικότητα είναι ότι είμαστε πολιτικά κύτταρα του ίδιου πολιτικού γεννήτορα. Αλληλοεξαρτώμενα μεταξύ μας, είναι αναγκαία η συνύπαρξή μας μέσα από την διαφορετικότητα των απόψεων και των θέσεων, μέσα από τον σεβασμό της διαφοράς στην άποψη, αλλά μέσα από μία ενωτική αντίληψη και άποψη, γιατί έχουμε υποχρέωση ν' απαντήσουμε στα κοινωνικά προβλήματα που αυτή την στιγμή ταλανίζουν την Ελληνική κοινωνία και τον Ελληνικό λαό.

Σύντροφοι, ας αναλογιστούμε τις ευθύνες μας, 50 χρόνια μεταβενιζελικής περιόδου, η δημοκρατική παράταξη είχε και πρόσωπα είχε και ηγετικές προσωπικότητες. Δεν είχε όμως την ενότητα. Κυβέρνησε την Ελλάδα μόνο 46 μήνες με τεράστιες επιπτώσεις και για τον τόπο και για τον Ελληνικό λαό. Γιατί πραγματικά αυτοί που τον κυβέρνησαν είναι γνωστά τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις που είχε αυτή την διακυβέρνηση της δεξιάς για τον Ελληνικό λαό.

Οφείλουμε να διδαχθούμε απ' αυτά τα ιστορικά δεδομένα για να στηρίξουμε μια ενωτική προοπτική. Μια προοπτική που δεν θα δημιουργείται μέσα από την σύνθεση των διαφορετικών απόψεων, αλλά μέσα από τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης θυσιάζοντας το εγώ στο εσύ. Αυτολεηλατώντας τις αδυναμίες μας ή τις όποιες μας φιλοδοξίες.

Μόνο Σύντροφοι, μέσα από την αντίληψη των ανθρώπινων αξιών που

πιστεύει το ΠΑΣΟΚ που είναι η ειδοποιός διαφορά του, οι αξίες στην κοινωνική δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, την κοινωνική ευαισθησία, μόνο με τέτοιες αρχές θα χαλυβδώσουμε τις σχέσεις μας και θα διαμορφώσουμε ένα ΠΑΣΟΚ, ένα ρωμαλέο ΠΑΣΟΚ που θ' απαντά στα κοινωνικά προβλήματα, θα είναι κοντά στο λαό, θα επικοινωνεί με το λαό και θα υπηρετεί το λαό. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Καπακάκης Αντώνιος, Ατομα με ειδικές ανάγκες.

Α.ΚΑΠΑΚΑΚΗΣ (Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κωφών Ελλάδος): Αγαπητοί σύνεδροι, είμαι κωφός και εκπροσωπώ τον Σύνδεσμο Κωφών Ελλάδος. Θέλω να μιλήσω για δύο βασικά προβλήματα που απασχολούν το χώρο των κωφών.

Το πρώτο, είναι η ανάγκη μας για επικοινωνία. Για την επικοινωνία αυτή χρησιμοποιούμε την νοηματική γλώσσα, που ακόμη δεν έχει αναγνωριστεί από το κράτος. Αυτό σημαίνει, ότι υπάρχει έλλειψη της φωνής των κωφών, γι' αυτό ζητάμε να αναγνωριστεί η νοηματική γλώσσα και την εισαγωγή της στα σχολεία ως επίσημη γλώσσα, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες. Ακόμη ζητάμε να εφαρμοστεί ο νόμος που προβλέπει διερμηνέα στα Μέσα Ενημέρωσης.

Δεύτερο ζήτημα, είναι η δημιουργία Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης Κωφών, ώστε τα παιδιά όταν τελειώσουν το σχολείο, το Δημοτικό ή το Γυμνάσιο, να ξέρουν τι θα κάνουν και που θα πάνε και να αντιμετωπιστεί η ανεργία των κωφών. Παράλληλα ζητάμε την αναβάθμιση της εκπαίδευσης των κωφών με την ίδρυση πανεπιστημιακού τμήματος ειδικής εισαγωγής για το κωφό παιδί.

Ξέρουμε ότι στο χώρο του ΠΑΣΟΚ υπάρχει ευαισθητοποίηση στον τομέα των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ελπίζουμε να δείξετε κατανόηση στα προβλήματα. Πιστεύω, ότι είναι βασικό να ισχυροποιηθεί ο κοινωνικός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ, όπως ο ίδιος ο Παπανδρέου εδραίωσε. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Αναστασιάδης Πάνος από την Νεολαία. Ο σύντροφος Κίβαλος είναι εδώ. Σύντροφοι έχω το εξής πρόβλημα: Δεν μου έχουν δώσει ακόμη τον κατάλογο των κοινών ομιλητών. Έχουν ετοιμάσει τον κατάλογο βουλευτών και κεντροεπιτρόπων και Κεντρικού Συμβουλίου Νεολαίας και είναι λάθος να εξαντλήσουμε τον κατάλογο των βουλευτών και των Επιτρόπων, όταν είναι γνωστό να μπαίνει ένας κάθε έξι.

Ο σύντροφος Πασχαλίδης είναι εδώ; Όχι. Ο σύντροφος Σκουλαρίκης είναι εδώ; Όχι. Ο σύντροφος Καψής Γιάννης είναι εδώ; Ο σύντροφος Μπένος έχει το λόγο.

Σ.ΜΠΕΝΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, αναμφισβήτητα ζούμε μεγάλες στιγμές και πρέπει να πάρουμε μεγάλες αποφάσεις. Η ατμόσφαιρα είναι φορτισμένη κι αυτό θεωρώ ότι είναι πολύ φυσικό. Εφυγε ο ηγέτης μας και ο λαός του ΠΑΣΟΚ μέσα από το φευγικό του δονούσε τον αέρα με τα συνθήματα: "Ανδρέα ζεις, εσύ μας οδηγείς", "το ΠΑΣΟΚ είναι εδώ, ενωμένο, δυνατό" και μας καλούσε ο λαός να είμαστε όλοι ενωμένοι.

Καλούμαστε σύντροφοι και συντρόφισσες, όλοι εμείς, τα παιδιά του Ανδρέα Παπανδρέου να ανδρωθούμε μέσα σε 4 μέρες, καλούμαστε να γυρίσουμε το ρολόι της ιστορίας σε 4 μέρες, καλούμαστε να ακροβατήσουμε ανάμεσα στο συναίσθημα και στο αίσθημα ευθύνης.

Για πολλά πράγματα θα μπορούσαμε να συζητήσουμε στο Συνέδριο αυτό, για την νέα φυσιογνωμία μας, την προοπτική μας, το κοινωνικό μας

πρόσωπο, τον πατριωτικό μας χαρακτήρα, την νέα σχέση μας με νέες κοινωνικές δυνάμεις που έρχονται δυναμικά στο προσκήνιο, αλλά κυρίως αυτό που πρέπει να συζητήσουμε, γι' αυτό που πρέπει να συμφωνήσουμε είναι η νέα θεσμική μορφή του Κινήματός μας.

Το Συνέδριο αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, θα αποβεί ιστορικό αν θα δώσει απάντηση στο μεγάλο αυτό θέμα. Και προκειμένου να δώσουμε τις καλύτερες απαντήσεις, πρέπει να υποτάξουμε το συναίσθημα στο αίσθημα ευθύνης και πρέπει να υπηρετήσουμε όλοι τους νέους κομματικούς θεσμούς που θα αποφασίσουμε και προσέξτε, όχι να διαμορφώσουμε θεσμούς με στόχο θεμιτές προσωπικές επιδιώξεις και ρόλους.

Ας δούμε όμως τα πράγματα πολύ πρακτικά και συγκεκριμένα. Το πρώτο μεγάλο ζήτημα σε σχέση με το νέο κομματικό θεσμό που πρέπει ν' αποφασίσουμε στο Συνέδριο. Είναι βεβαίως το πρώτο ζήτημα, πώς σφυρηλατείται η ενότητα;

Ενότητα, συντρόφισσες και σύντροφοι στη νέα ιστορική φάση σημαίνει, ότι όλα τα λουλούδια, δηλαδή όλες οι ιδέες πρέπει να ανθίζουν. Το ερώτημα είναι, πώς επιτυγχάνεται αυτό; Εδώ την απάντηση θα μου επιτρέψετε να την αναζητήσω από τις σκέψεις ενός αγαπημένου συντρόφου μας που έφυγε νωρίς, του Γιώργου Γεννηματά, που μιλούσε και ξαναμιλούσε για συλλογική δουλειά συντρόφισσες και σύντροφοι. Και συλλογική δουλειά σημαίνει ενιαίο πολιτικό κέντρο με έναν επικεφαλής, που θα είναι όμως πρώτος μεταξύ ίσων.

Συνεπώς, συντρόφισσες και σύντροφοι, πρέπει να διαμορφώσουμε τους αντίστοιχους κομματικούς θεσμούς που θα οδηγούν σ' αυτό το αποτέλεσμα. Είναι λοιπόν μέγα λάθος να αναζητούμε διακριτούς ρόλους, δηλαδή στην πράξη ανταγωνιστικούς πόλους εξουσίας που δεν οδηγούν στη σύνθεση και στο διάλογο, αλλά στη διαρκή αντιπαράθεση στο κομματικό επίπεδο και στην παραλυσία στο κυβερνητικό επίπεδο.

Είναι αντίθετα αναγκαίο να διαμορφώσουμε θεσμούς διαλόγου και σύνθεσης όλων των απόψεων κι αυτό μπορούμε νηφάλια να το αναζητήσουμε στα πλαίσια της λειτουργίας του Ε.Γ., της Πολιτικής Γραμματείας της Κ.Ε.

Ζήτημα δεύτερον, πώς εξασφαλίζεται η ενότητα; Με την αποδοχή, συντρόφισσες και σύντροφοι, των αποτελεσμάτων του Συνεδρίου από όλους μας.

Και κλείνοντας, να εκφράσω μια επιθυμία και ταυτόχρονα μια ευχή, γιατί το πρωί ακούστηκαν κάποιες κραυγές που δεν έχουν θέση σ' αυτή την αίθουσα συντρόφισσες και σύντροφοι.

Μπορεί να υπάρχουν πολλά ελλείμματα, μπορεί να υπάρχει έλλειμμα στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς, μπορεί να υπάρχει έλλειμμα στην οικονομία, αλλά για μένα το σημαντικότερο έλλειμμα είναι το έλλειμμα πολιτισμού και αισθητικής.

Ας κατακτήσουμε ένα νέο πολιτισμό σ' αυτό το Συνέδριο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συντρόφισσα Εύη Τζαβέλα έχει το λόγο.

Ε.ΤΖΑΒΕΛΑ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, μετά από 18 χρόνια λειτουργίας μου στο Κίνημα χαιρετίζω το 4ο Συνέδριό μας. Το Συνέδριο του λαού μας, του κόσμου μας, το Συνέδριο της χειραφέτησής μας.

Το παρόν συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι μια στιγμή που περνάει. Το παρελθόν είναι η ύπαρξή μας, η οντότητά μας μέχρι αυτή τη στιγμή. Το ζητούμε όμως είναι το μέλλον. Στηριζόμαστε στο παρελθόν μας, μάθαμε από τις εμπειρίες μας, αλλά το μέλλον μας σήμερα το χαράζουμε.

Γι' αυτό το μέλλον θέλω να σας μιλήσω σήμερα και όχι μόνον. Θέλω να σας μιλήσω και για το ΠΑΣΟΚ του λαού, το ΠΑΣΟΚ το ενωμένο και δυνατό. Αυτές οι έννοιες πάνε μαζί, είναι δεμένες, ΠΑΣΟΚ, Κίνημα λαού, Κίνημα όχι Κόμμα, ενωμένο, είναι συλλογική ευθύνη και συντροφική λειτουργία, όχι μοίρασμα θέσεων. Ενεργοποίηση της Πολιτικής μας Γραμματείας, σύνθεση απόψεων και δημοκρατικές διαδικασίες.

Δυνατό, πλειοψηφική δυναμική με πρόταση εξουσίας. Σύμπνοια και ανανέωση με συνεργασία στον ευρύτερο χώρο των σοσιαλιστικών και κοντινών μας Κομμάτων. Μεγαλύτερη κοινωνική συναίνεση, άπλωμα στο χώρο της κεντροαριστεράς και μέλλον με τις πιο πάνω προϋποθέσεις ανοίγουμε φτερά για την πραγματοποίηση του ονείρου της κοινωνίας και του λαού μας.

Θυμόμαστε και προχωράμε στο όραμα για ανάπτυξη με κοινωνική συναίνεση, κοινωνική αλληλεγγύη, κράτος πρόνοιας, ανοιχτή και δημοκρατική συνεργασία, ισονομία, ισοπολιτεία, αξιοκρατία.

Χθες κλάψαμε το χαμό του ιδρυτή μας. Ορφανέψαμε όλοι μας. Αυτό το κλάμα ήταν σαν το κλάμα του παιδιού που βγαίνει από την προστατευτική μήτρα της μάνας του στον άγριο κόσμο της πραγματικότητας. Και πριν συνέλθουμε από το σοκ. Αυτό το σοκ το τραυματικό πρέπει να σηκωθούμε στα πόδια μας και ούτε καν να μπουσουλίσουμε.

Σύντροφοι της καθοδήγησης μην μας φοβίσετε σ' αυτά τα βήματα, μην μας απογοητεύσετε. Αφήστε να σταθούμε όρθιοι, να κοιτάζουμε τον κόσμο στα μάτια θαρρετά και ξεκάθαρα και να πούμε πρόταση για το μέλλον βρέθηκε. Πρόεδρο και πρωθυπουργό έχουμε ένα. Εναν πρώτο μεταξύ ίσων.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Νίκος Πετράτος έχει το λόγο.

Ν. ΠΕΤΡΑΤΟΣ (Νομαρχιακή Επιτροπή Β' Πειραιά): Σύντροφοι, είναι μια μέρα δύσκολη για όλους μας. Σήμερα δεν είχα έρθει με την πρόθεση, δεν είχα προετοιμαστεί ψυχολογικά να το πω έτσι, να κάνω αντιπαράθεση. Αντιπαράθεση πολιτική με κορυφαία στελέχη του Κινήματος.

Όμως περίμενα ίσως στη διάρκεια του Συνεδρίου τις επόμενες ημέρες να μας δίνετο η ευκαιρία ή σε μένα ή σε άλλους συντρόφους να μπαίναμε και σ' αυτό το δίλημμα. Αλλά καλύτερα τώρα ίσως παρά αργότερα κι αυτό το λέω μέσα από την τοποθέτηση του συντρόφου πρωθυπουργού, του συντρόφου Κώστα Σημίτη.

Σύντροφοι, όλοι γνωρίζουμε πολύ. Είμαι από την Νομαρχιακή Επιτροπή Α' Πειραιά και έχω πολλές φορές μιλήσει και πολλές φορές συζητήσει σε πολλά θέματα και με έχει απασχολήσει πολλές φορές το θέμα της συλλογικής ηγεσίας, όπως και όλους εδώ μέσα και πολλές φορές το έχουμε θίξει και στο Περιστέρι και αλλού και μιλάγαμε όταν ακόμα ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν στη ζωή και λέγαμε, ότι δεν μπορεί να είναι ηγεμόνας και να τα έχει όλα.

Σήμερα βρίσκεται ο σύντροφος πρωθυπουργός και λέει, ο καταξιωμένος και τον στηρίζουμε και θα τον στηρίξουμε αν είναι και ο πρωθυπουργός της επόμενης τετραετίας και βγαίνει και λέει, θα βάλω

υποψηφιότητα, ένα εκβιαστικό δίλημμα μέσα στο Συνέδριο. Εάν δεν εκλεγώ, θα παραιτηθώ.

Δεν μπορεί στην έναρξη σύντροφοι της διαδικασίας ενός Συνεδρίου που ακόμα χθες ο λαός στην Μητρόπολη φώναζε ενότητα, να είστε ενωμένοι έλεγε, να βγείτε ενωμένοι από τις διαδικασίες αύριο κι εμείς να βάζουμε αυτά τα δίλημματα. Κάποτε ας αναλογιστούμε τις ευθύνες μας. Στελέχη έχουμε. Να καθίσουν τα στελέχη, να κοιταχτούν στα μάτια και να βρουν τις λύσεις όλοι τους, μηδενός εξαιρουμένου. Οι ρόλοι υπάρχουν για όλους.

Είναι καιρός να καθίσουμε να βάλουμε ένα πλαίσιο πολιτικό και μια συμφωνία πολιτική και επάνω εκεί να βαδίσουμε ενωμένοι και να δώσουμε προοπτική για το 2000 και έπειτα. Καιρούς σύντροφοι να αφήσουμε τα μικροδίλημματα. Καιρός είναι να αφήσουμε τις μικροπολιτικές.

Η ανάγκη της χώρας είναι τεράστια και στον εσωτερικό τομέα, όσο και στον εξωτερικό. Ο χρόνος είναι λίγος, σίγουρα πιστεύω ότι όλοι τα ξέρουμε. Δεν μπορούμε να κάνουμε ευρύτερες πολιτικές αναλύσεις, αλλά καιρός είναι να αναλογιστούμε τις ευθύνες μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Θεόδωρος Γεωργιάδης. Θα σας δώσω για να επικυρώσετε την πρόταση που είναι ομόφωνη για την Εφορευτική Επιτροπή, για να μπορέσει κι εκείνη να ξεκινήσει τη δουλειά της. Μιλάμε για το κεντρικό κομμάτι της Εφορευτικής Επιτροπής. Η πρόταση είναι Δεληγιάννης Τάσος και Κεσοχλίδης Χαράλαμπος, Πρέγιαννης Γιώργος, Παύλου Νίκος, Πέππας Γιάννης και Στάμου Σπύρος.

Εάν το Συνέδριο δέχεται την πρόταση μπορεί να σηκώσει το χέρι και να ψηφίσει. Ποιοί ψηφίζουν υπέρ;

Διεξάγεται ψηφοφορία δι' ανατάσεως της χειρός για την εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εγκρίνονται ως μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής οι κ.κ.:

**Δεληγιάννης Τάσος
Κεσοχλίδης Χαράλαμπος
Πρέγιαννης Γιώργος
Παύλου Νίκος
Πέππας Γιάννης
Στάμου Σπύρος**

Παρακαλούνται να πάνε στο γραφείο 15 να συνεδριάσουν και να συνεννοηθούν με το σύντροφο Δασκαλάκη.

Θ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Σύντροφοι και συντρόφισσες, δεν είχα σκοπό να μιλήσω σ' αυτό το Συνέδριο αν δεν γινόταν κάτω από τον τρόπο ο οποίος φαίνεται να προδιαγράφεται. Ζούμε μια ιστορική στιγμή μετά από το χαμό του μεγάλου μας ηγέτη, του Ανδρέα Παπανδρέου.

Ερχόμαστε εδώ όλοι ακούγοντας μία μόνο διακριτή λέξη. Τη λέξη ΕΝΟΤΗΤΑ και να φύγουμε όλοι από εδώ ενωμένοι. Η ενότητα ειπώθηκε, δεν είναι αυτοσκοπός. Η ενότητα στηρίζεται πάνω σε συγκεκριμένες πολιτικές συμφωνίες, πάνω σε μια συγκεκριμένη πολιτική πρακτική.

Πραγματικά χάρηκα, ένιωσα ότι βρισκόμουν στο ΠΑΣΟΚ πολλά χρόνια πριν, όταν άκουσα - εγώ θα το χαρακτηρίσω και θα το επιχειρήσω -

ένα πολιτικό ντοκουμέντο το οποίο κατατέθηκε από τον Γραμματέα της Κ.Ε. το σύντροφο Σκανδαλίδη. Πιστεύω ότι αποτελεί κείμενο που ανοίγει τεράστιους δρόμους, ανοίγει μια βαθιά πολιτική συζήτηση στο χώρο του ΠΑΣΟΚ. Και αυτό σύντροφοι καλούμαστε να το επιχειρήσουμε.

Υπάρχει μια πολιτική πρόκληση. Φυσικά ένα τέτοιο κείμενο δεν πρόκειται να συζητηθεί κάτω από πρακτικές οι οποίες παρουσιάστηκαν το τελευταίο διάστημα στο ΠΑΣΟΚ, κάτω από πολιτικές προσωπικές οι οποίες καθημερινά μας βομβάρδιζαν από τα ΜΜΕ, από πολιτικές πρακτικές τις οποίες κανείς μόνο θα μπορούσε να αθροίσει, αλλά που σε καμία περίπτωση δεν αποτελούσαν μια συνολική πολιτική έκφραση στο ΠΑΣΟΚ, όπως το ΠΑΣΟΚ είχε συνηθίσει τον ελληνικό λαό να εκφράζεται.

Πρέπει σύντροφοι να κατανοήσουμε όλοι ότι τέτοιες αδιέξοδες προσωπικές πολιτικές θα πρέπει να πάψουν να παρουσιάζονται από τα ΜΜΕ. Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να εκφραστεί ενιαίο από όλους τους συντρόφους.

Ενα δεύτερο ζήτημα είναι το ζήτημα της συλλογικότητας. Σαφέστατα ποιά είναι τα προβλήματα του ΠΑΣΟΚ νομίζω τα γνωρίζουμε όλοι μας. Τα ζούμε και τα γνωρίζουμε. Μπορούμε όλοι μας να τα διορθώσουμε. Αλλά μπορούμε να τα διορθώσουμε όλοι μαζί. Όχι οι μισοί από τη μια και οι μισοί από την άλλη.

Εάν δεν φύγουμε από εδώ όλοι ενωμένοι είναι σίγουρο ότι δεν πρόκειται να κατορθώσουμε να προσφέρουμε τίποτα στην ελληνική κοινωνία. Εχουμε ήδη καταθέσει από τη Νομαρχιακή Συνέλευση Σάμου συγκεκριμένη πρόταση.

Πιστεύουμε ότι περνάμε μια κρίσιμη μεταβατική περίοδο που διέρχεται το Κίνημά μας και δεν φαίνεται να τελειώνει. Ευχόμαστε να τελειώσει με το πέρας αυτών των διαδικασιών του Συνεδρίου. Όλοι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε την ευθύνη μας, μα κύρια πιστεύουμε ότι σ' αυτή τη φάση θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη τα ηγετικά στελέχη του Κινήματός μας.

Όλα τα ηγετικά στελέχη ώστε να βγούμε ενωμένοι από αυτό το Συνέδριο. Λογικές εκβιασμών ή λογικές αποκλεισμών δεν πρέπει να έχουν θέση σ' αυτό το Συνέδριο. Γιατί πιστεύουμε από την ακριτική Σάμο, ότι αν δεν συνειδητοποιήσουμε γρήγορα την πραγματικότητα θα μετατραπούμε σε μια οργάνωση αξιωματούχων χωρίς μέλη, βαθιά νυχτωμένοι από τα πραγματικά προβλήματα του λαού και του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Καψής.

Γ. ΚΑΨΗΣ: Σύντροφοι, δεν είχα την ελπίδα ότι θα προκριθώ από τους πρώτους ομιλητές και δεν είχα μαζί μου τις σημειώσεις. Καλύτερα! Δεν θα σας μιλήσω με πολιτικές, κομματικές ή μικροκομματικές σκοπιμότητες, αλλά θα σας μιλήσω με την ψυχή μου.

Χθες κηδέψαμε τον Ανδρέα μας. Δεν έχουμε δικαίωμα αύριο να θάψουμε το ΠΑΣΟΚ. Εάν δεν δώσουμε την εντύπωση και τη βεβαιότητα μιας γρανιτινής ενότητας μιας γραμμής της ενότητας να πάμε στα σπίτια μας. Δεν αξίζουμε να εκπροσωπούμε αυτό που δημιούργησε ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Αλλά είμαι αισιόδοξος. Πιστεύω, ότι όλα έγιναν από μια βαθιά παρεξήγηση. Δεν νομίζω, δεν συμφωνώ, το απορρίπτω ότι ο σύντροφος πρωθυπουργός λέγοντας, ότι θα παραιτηθεί, ήθελε να εκβιάσει το Συνέδριο.

Είναι ευφύεστατος και γνωρίζει ότι το Συνέδριο δεν αποτελείται από 5.000 ρηψάρχηδες οι οποίοι θα σκύψουν το κεφάλι.

Τον κατηγορήσαν στους διαδρόμους άδικα, ότι ήθελε να απειλήσει αυτούς που έχουν ένα κομματάκι εξουσίας. Δεν νομίζει ο πρωθυπουργός μας ότι είμαστε ένα σύνολο ευτελών που γλείφουν το κομμάτι της εξουσίας.

Ο πρωθυπουργός παλιό, ιστορικό και καταξιωμένο στέλεχος του ΠΑΣΟΚ εξελέγη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα με μία εντολή, να οδηγήσει το Κόμμα στη νίκη και να είναι ο πρωθυπουργός της επόμενης τετραετίας. Και υπήρχε άλλος Πρόεδρος, δεν δόθηκε η εντολή υπό κανέναν όρον και στο ΠΑΣΟΚ είμαστε στρατιώτες, δεν έχει κανείς το δικαίωμα να παραιτηθεί.

Σύντροφοι, συμφωνώ με τον πρωθυπουργό. Καλώ το σύντροφο πρωθυπουργό να εφαρμόσει αυτό που είπε και συμφωνώ απόλυτα, ότι από εδώ και εμπρός εκσυγχρονισμένο ΠΑΣΟΚ σημαίνει λειτουργίες των οργάνων, σημαίνει λειτουργία της Κ.Ε., σημαίνει λειτουργία του Εκτελεστικού και σε μια τέτοια περίπτωση όποιος Πρόεδρος δεν θα κατευθύνει ούτε το Κίνημα, ούτε την κυβέρνηση, θα εκτελεί τις αποφάσεις του κορυφαίου οργάνου που λέγεται Κεντρική Επιτροπή.

Συνεπώς, ο σύντροφος πρωθυπουργός έκανε ένα μικρό λάθος και τον καλώ, τον παρακαλώ και τον εκλιπαρώ, να έρθει και να πει, θα μείνω ο πρωθυπουργός όσο με θέλετε, όσο με διατάζετε, όσο με βάζετε στην πρώτη γραμμή του αγώνα. Και τότε σύντροφοι, όλοι θα τον χειροκροτήσουμε, γιατί ο πρωθυπουργός του ΠΑΣΟΚ πρέπει να έχει την στήριξη όλων μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον σύντροφο Οικονόμου να πάρει το λόγο.

Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, να ξεκινήσω κι εγώ με μια αναφορά στον ιδρυτή και ηγέτη μας, όχι όμως επειδή επιβάλλεται μόνο από την περίπτωση, αλλά γιατί έτσι επιβάλλεται και από την πολιτική ανάγκη. Την ανάγκη του ΠΑΣΟΚ, την ανάγκη του λαού μας, να μιλήσουμε πολιτικά και να αποφασίσουμε πολιτικά.

Είναι ανάγκη όπως πάντοτε έκανε και πάντοτε έδειχνε ο Ανδρέας Παπανδρέου, να μην συμβιβάζομαστε με το σήμερα και να μην φοβόμαστε το αύριο. Εχουμε χρέος να δώσουμε τέλος στην περίοδο της σύγχυσης, να τερματίσουμε την ανασφάλεια που κατατρέχει τους συμπολίτες μας και να θέσουμε τους στόχους που θα κινητοποιήσουν το λαό με αισιοδοξία για να πάμε καλύτερα.

Οτιδήποτε λιγότερο απ' αυτό, θα ήταν μειωτικό για το Κίνημά μας και για τον καθένα από εμάς ξεχωριστά. Θα ήταν τελικά απαξίωση της πολιτικής παρακαταθήκης του Ανδρέα Παπανδρέου. Αλλά αυτή η πολιτική παρακαταθήκη συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν είναι μια συσκευασία από συνθήματα και από τακτικές κινήσεις, έχει πολιτικό περιεχόμενο, έχει αριστερό και πατριωτικό χαρακτήρα και έχει και ένα έργο που είναι δείγμα γραφής και είναι δέσμευση για όποιον διαδέχτηκε τον Ανδρέα Παπανδρέου και για όσους πρόκειται να τον διαδεχθούν στο μέλλον.

Είναι πριν απ' όλα, η γενναία απόφαση που πήρε ο ιδρυτής μας μαζί με τους συντρόφους μας και συνεργάτες του να οικοδομήσει ένα κοινωνικό κράτος την δεκαετία του '80 κόντρα στο ρεύμα. Στην δεκαετία που ο νεοφιλελευθερισμός σάρωνε την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Και ενώ παντού αλλού γκρεμίζονταν οι κατακτήσεις δεκαετιών, εδώ χτίσαμε με θάρρος, με λάθη ίσως και καθυστερήσεις, καινούρια πράγματα. Πράγματα που δεν είχε ξαναγνωρίσει ο λαός μας.

Χρειάστηκε το 1990 να έρθει η Ν.Δ. και μέσα σε τρία χρόνια, δημιουργήθηκε το σημερινό εφιαλτικό τοπίο, ένα κακέκτυπο αντίγραφο των όσων συμβαίνουν στις δυτικές κοινωνίες.

Οι όροι της εργασίας έχουν αλλάξει δραματικά. Οι μισθοί και τα μεροκάματα έχουν μειωθεί δραματικά και έχουν ανέβει εντυπωσιακά τα κέρδη των μεγάλων επιχειρήσεων. Οι κλάδοι της βιομηχανίας όλο και περισσότεροι αποκτούν ολιγοπωλιακή διάρθρωση και με αυξήσεις τιμών πολύ πάνω από τον πληθωρισμό, τροφοδοτούν την ακρίβεια και υπονομεύουν τη σταθεροποίηση της οικονομίας.

Η ανεργία έχει ξεπεράσει το 10%. Οι νέοι περιμένουν για αρκετά χρόνια πριν αποκτήσουν τελικά το δικαίωμα να δουλέψουν και μάλιστα μετά από σπουδές που τις έχουν πληρώσει πολύ ακριβά.

Ενας μεσήλικας που χάνει την δουλειά του είναι πάρα πολύ δύσκολο να την ξαναβρεί. Και όσοι έχουν το προνόμιο να δουλεύουν, αισθάνονται τη θέση τους πολύ πιο επισφαλή απ' ό,τι αισθανόντουσαν πριν λίγα χρόνια. Μαγαζιά και μικρές επιχειρήσεις κλείνουν και μαζί τους κλείνουν οι ζωές οικογενειών και οι περισσότεροι αγρότες μας περιμένουν ένα γκρίζο αύριο.

Η αγωνία αυτή διακατέχει όχι μόνο το 20% του λαού μας που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας, αλλά ένα 50% συνολικά που άγγεται για το αύριο. Αυτό το συναίσθημα, απομονώνει τους πολίτες της χώρας από το πολιτιστικό τους περιβάλλον, τους οδηγεί ανυπεράσπιστους σε τηλεοπτικές εικόνες και σε όγκους άχρηστων, δήθεν ειδήσεων και διαλύει τη χώρα πολιτισμικά ανατρέποντας ό,τι στήριζε τον καθημερινό μας βίο για δεκαετίες.

Δεν χρειάζεται πολύ φαντασία για να προβλέψει κάποιος τι θα συμβεί εάν εξακολουθήσει αυτή η κατάσταση. Η αξιοθαύμαστη Χιλή της δεκαετίας του '60 διαλύθηκε και εξακολουθεί να σέρνεται ακόμη όχι από την δικτατορία συντρόφισσες και σύντροφοι, αλλά από τις συνταγές των παιδιών του Σικάγο.

Την ίδια κερκόπορτα άνοιξε το '90-'93 η Δεξιά και στην Ελλάδα και το ΠΑΣΟΚ έχει μόνο μια επιλογή, να την κλείσει, να ανατρέψει την πολιτική της διάλυσης και τους κήρυκές της. Θα μου πείτε ότι το θέμα είναι απλό συντρόφισσες και σύντροφοι, επειδή είμαστε ΠΑΣΟΚ. Ε, λοιπόν, δεν είναι. Γιατί η σκέψη μας δεν είναι πάντα καθαρή.

Εχουμε όλοι ακούσει για το πρόγραμμα σύγκλισης. Εχουμε όλοι ακούσει ότι πρέπει πρώτα να γίνει σταθεροποίηση της οικονομίας, μετά θα επακολουθήσει ανάπτυξη και συνέχεια από τα περισεύματα εάν και εφόσον υπάρξουν, ίσως και στην μεθυστική ζωή για τους περισσότερους από τους παρόντες, τότε θα μπορέσει να γίνει κοινωνική πολιτική.

Κι αυτά τα έχουμε ακούσει από στελέχη μας. Αν αυτός είναι εκσυγχρονισμός, τότε δεν είναι αριστερή τοποθέτηση. Τότε δεν έχει σχέση με το ΠΑΣΟΚ. Αυτή δεν είναι η πολιτική μας. Και άκουσα από τον Πρωθυπουργό,

ότι ταχθήκαμε κατά της πορείας της σύγκλισης. Όχι βέβαια. Η απάντηση είναι πως για λόγους οικονομικούς, πολιτικούς και εθνικούς, βεβαίως θέλουμε να μπούμε στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση και μάλιστα όσο το δυνατόν πιο γρήγορα.

Αλλά για να το δούμε λιγάκι από πιο κοντά. Ξέρουμε όλοι τη συνθήκη του Μάαστριχτ και ξέρουμε τα κριτήρια που έχει θέσει. Υποτίθεται ότι έτσι θα φτιαχτεί ένας ενιαίος οικονομικός χώρος και τα κράτη μέλη θα γίνουν ανταγωνιστικά. Δυστυχώς τα κριτήρια της σύγκλισης είναι λειψά και λαθεμένα σύντροφοι.

Οι πιο κρίσιμες παράμετροι της ανταγωνιστικότητας, το εκπαιδευτικό απόθεμα των λαών, η υγεία, η ασφάλεια που πρέπει να αισθάνεται ένας πολίτης για να αποδώσει απουσιάζουν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει διδαχθεί τίποτα από το θαύμα που πέτυχε η Ιαπωνία μέσα σε 50 χρόνια. Μια χώρα καταστραμμένη από τον πόλεμο που ξεπέρασε τις Ηνωμένες Πολιτείες με όπλα την πλήρη απασχόληση, την εξασφάλιση κάθε θέσης εργασίας και την εκπαίδευση εργατών και επιχειρηματιών.

Οι συνεταίροι μας δεν έχουν μάθει τίποτα και επιμένουν ορισμένοι και στην Ελλάδα να ακολουθήσουμε αυτή τη χρεοκοπημένη συνταγή. Δεν θα το κάνουμε. Οι λαμπρές ανθρωπιστικές παραδόσεις, αν για όλη την Ευρώπη είναι παρελθόν, για την Ελλάδα είναι παρόν και τις έχει κάνει παρόν το ΠΑΣΟΚ και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ.

Δεν έχουμε αναλάβει καμία συμβατική υποχρέωση να ακολουθήσουμε χρεοκοπημένες συνταγές. Εχουμε μόνο μια υποχρέωση. Υποχρέωση απέναντι στο λαό που μας ψήφισε. Να οδηγήσουμε την Ελλάδα μπροστά με ασφάλεια, με εκπαίδευση και με σιγουριά για τον πληθυσμό. Και οι συνταγές που φοβάμαι, ότι πάμε να ακολουθήσουμε, σίγουρα δεν είναι αυτές.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, έχω ακούσει πάρα πολλά για την περίφημη σταθεροποίηση της οικονομίας. Κανείς δεν είπε, ότι δεν πρέπει να βάλουμε τάξη στα δημοσιοοικονομικά. Οποιος όμως πιστεύει, ότι φτάνει το νοικοκύρεμα στα δημόσια οικονομικά για να γίνει η Ελλάδα ανταγωνιστική, πλανάται οικτρά, κάνει λάθος. Κάνει μεγάλο λάθος.

Και το αδιέξοδο το οποίο ήδη αντιμετωπίζει η σημερινή κυβέρνηση, δεν επιδέχεται ούτε έκτακτα μέτρα, ούτε εκλογές. Επιβάλλει αλλαγή πορείας, επιβάλλει να αναγνωριστεί, ότι ο άνθρωπος είναι στο επίκεντρο της ανάπτυξης και πρέπει όλες οι προσπάθειες να δοθούν σ' αυτή την κατεύθυνση.

Και δείχνει ακόμη, πόσο οπισθοδρομικοί είναι κάποιοι, δυστυχώς, κάποιοι ανάμεσά μας, που τρίβουν τα χέρια τους ήδη από τη χαμηλή απορροφητικότητα των πόρων του 2ου ΚΠΣ για τους ανθρωπίνους πόρους, πιστεύοντας ότι τελικά τα κονδύλια θα μετακινηθούν σε πιο "χρήσιμες" δραστηριότητες.

Αυτές οι αντιλήψεις, δεν είναι αντιλήψεις του ΠΑΣΟΚ. Μια χώρα, δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική, όταν χορεύει στο ρυθμό που επιβάλλει η παγκόσμια εταιρική εμποροκρατία. Η σύγχρονη μορφή της κλεπτοκρατίας, αυτή που έχει αιματοκυλήσει τη Βοσνία για τον έλεγχο της Εγνατίας Οδού, αυτή που αιματοκύλισε την Τσετσενία για τα πετρέλαια της Κασπίας, δεν είναι συνταγή την οποία πρέπει να ακολουθήσει η Ελλάδα για να γίνει

ανταγωνιστική. Είναι η συνταγή που πρέπει να αμφισβητήσει η Ελλάδα. Είναι η συνταγή που πρέπει το ΠΑΣΟΚ να αμφισβητήσει, εάν θέλει να είναι συνεπές με τις υποθήκες του Ανδρέα Παπανδρέου.

Αν εκσυγχρονισμός είναι η υποταγή στα πολιτισμικά και στα γλωσσικά πρότυπα της νέας τάξης πραγμάτων, δεν είναι πολιτική του ΠΑΣΟΚ. Τότε διαφωνούμε. Δεν είμαστε σύμφωνοι.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, αν ήταν η φτώχεια, η ανεργία και η αβεβαιότητα τα μόνα μας προβλήματα, θα έλεγε κάποιος πως είχαμε ένα θέμα να συζητήσουμε. Αλλά έχουμε και κάτι άλλο. Παραμένει πάντοτε ανοιχτό το μεγάλο θέμα της εθνικής μας ασφάλειας, η τουρκική απειλή.

Εδώ πρέπει να είμαστε απολύτως καθαροί μεταξύ μας. Τα πράγματα έχουν πάρει ανησυχητική τροπή. Επί χρόνια το ΠΑΣΟΚ προσπάθησε και πέρασε σαν εθνική στρατηγική και ακολουθείται αυτό πια και από άλλα κόμματα, ότι πρέπει να απορριφθούν όλες οι τουρκικές διεκδικήσεις στο τόξο Κύπρος, Αιγαίο και Θράκη.

Και παράλληλα πρέπει να έχουμε μια αξιόπιστη αποτρεπτική δύναμη. Δεν διεκδικούμε τίποτα, δεν παραχωρούμε τίποτα. Δεν υπάρχουν διημερείς διαφορές. Υπάρχουν μονομερείς τουρκικές διεκδικήσεις. Περαιτέρω προέλασε τουρκικών δυνάμεων στην Κύπρο για την Ελλάδα είναι casus belli.

Αυτές ήταν οι θέσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, κόντρα στο ρεύμα και με τη βοήθεια των άξιων συνεργατών του, που γέμισαν με ασφάλεια τον ελληνικό πληθυσμό, που μπόρεσε να προχωρήσει και να μεγαλουργήσει την τελευταία 10ετία. Και προχωρήσαμε ακόμα περισσότερο με την καινούρια κυβέρνηση 1993-1995.

Ο ενιαίος αμυντικός χώρος της Ελλάδας και Κύπρου, η ανατροπή των προϋποθέσεων που θα επέτρεπαν στην Τουρκία να επαναλάβει στη Θράκη το προηγούμενο της Κύπρου και η βελτίωση της ελληνικής στρατιωτικής παρουσίας στα νησιά του Αιγαίου, ήταν πολιτικές που προώθησαν πιο αποτελεσματικά την αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής.

Βεβαίως, παραμένει πάντοτε δεδομένη η πλουσιοπάροχη στήριξη των δυτικών δυνάμεων στην Τουρκία. Αλλά πρέπει κάποτε να εξηγήσουμε στους εταίρους και συμμάχους μας, ότι ρίχνουν χρήματα σε μια μαύρη τρύπα. Χρήματα και πολιτική επιρροή και αυτό δεν μπορεί να αποτρέψει αυτό που φοβούνται, δηλαδή ένα νέο ανατολικό ζήτημα. Πρέπει να συνηθίσουν στην ιδέα ότι πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτή την κρίση και όχι να προσπαθούν να την αποτρέψουν.

Σ' αυτό το περιβάλλον συντρόφισσες και σύντροφοι πρέπει να είμαστε αποφασιστικοί. Σήμερα, στο στόχαστρο βρίσκεται το Αιγαίο. Πράγματι η αποτρεπτική μας δύναμη χάνει σε μεγάλο βαθμό την αξία της, όταν αμφισβητηθεί μια βραχονησίδα με στρατιωτικά ή με διπλωματικά μέσα.

Θα ήταν αδιανόητο να χρησιμοποιηθεί η στρατιωτική ισχύς για μια αντιπαράθεση όταν η Τουρκία αμφισβητεί τα Ιμια. Αντίθετα, κάτι τέτοιο μπορούσε να οδηγήσει σε ένα τραπέζι διαπραγματεύσεων, όπου η Ελλάδα θα είχε μόνο να χάσει. Αλλά ακόμα μεγαλύτερο λάθος συντρόφισσες και σύντροφοι, θα ήταν η εκ μέρους μας αποδοχή ενός διαλόγου με την Τουρκία, απλούστατα γιατί θα οδηγούμασταν στο ίδιο τραπέζι, έχοντας

αυτοεξουδετερώσει μόνοι μας την αποτρεπτική μας δύναμη.

Σύντροφοι, θέλω να πω το εξής για να κλείσω το θέμα των εθνικών και να πω αυτά που έχουν σχέση με εμάς. Ακούω διάφορες θεωρίες για τα εθνικά μας θέματα. Η τελευταία απ' αυτές, είναι η θεωρία περί επίλυσης των διαφορών από διεθνή δικαστήρια και μεσολαβήσεις, με το επιχείρημα ότι εκεί η Ελλάδα είναι πανίσχυρη.

Η Ελλάδα ασφαλώς σέβεται το διεθνές δίκαιο. Η αρχή αυτή άλλωστε είναι αναπόσπαστο στοιχείο της φυσιογνωμίας, μιας μικρής μεγάλης δύναμης όπως η Ελλάδα, που πρέπει να φωτίζει με την αλήθεια τα προσχήματα των μεγάλων δυνάμεων. Αλλά δεν δικαιούμαστε απέναντι στον λαό που μας έχει ψηφίσει να είμαστε αφελείς, ώστε να αναγορεύουμε το διεθνές δίκαιο σε πανάκεια για την αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής.

Υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο νόμος ισχύει μόνο για τους αδύνατους, ενώ για τους ισχυρούς ισχύει το συμφέρον; Το διεθνές έγκλημα του Κυπριακού που είναι ανοιχτό κόντρα σε κάθε έννοια δικαίου επί 22 χρόνια, δεν έχει διδάξει τίποτα την πολιτική ηγεσία αυτού του τόπου;

Και πόσο μακριά μπορεί να μας πάει η κουλτούρα της ευπρέπειας; Πόσο συνένοχοι μπορεί να γίνουμε στο ξαναγράψιμο της ιστορίας, με την πλαστή γλώσσα της νέας τάξης πραγμάτων; Ένα ΠΑΣΟΚ που έχει τέτοιες λανθασμένες αντιλήψεις, δεν μπορεί να υπηρετεί σωστά τα εθνικά συμφέροντα. Δεν μπορεί να είναι ένα Κίνημα πατριωτικό. Και ένα Κίνημα που δεν είναι πατριωτικό δεν είναι ΠΑΣΟΚ.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι αλήθεια ότι έχουμε διαφωνίες. Απ' τις διαφωνίες δεν κινδυνεύει η ενότητα, πολύ περισσότερο όταν έχουμε Συνέδριο. Ακούγονται οι απόψεις και παίρνονται οι αποφάσεις. Αυτό απ' το οποίο κινδυνεύει το ΠΑΣΟΚ, είναι η ήττα. Και η ήττα δεν έχει σχέση με το ποιος είναι στο πηδάλιο. Έχει σχέση με το τι θέλει να κάνει.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέλω να πω μια πάρα πολύ απλή αλήθεια, ένα πολύ απλό επιχείρημα και μ' αυτό κλείνω. Κανείς δεν εμποδίζει κανέναν να κάνει την πολιτική του ΠΑΣΟΚ, την πολιτική που αποφάσισε το προηγούμενο Συνέδριο και θα αποφασίσει αυτό το Συνέδριο.

Εκείνο το οποίο όμως έχει σημασία, είναι ότι η κυβέρνηση είναι μια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και πρέπει να εφαρμόσει την πολιτική του ΠΑΣΟΚ. Ο Πρωθυπουργός θα φύγει από εδώ με αποφάσεις του Συνεδρίου και κανείς δεν μπορεί να εμποδίσει αυτή την πολιτική. Αυτό όμως που πρέπει και μπορεί να εμποδίσει το Συνέδριο, είναι να γίνει μια άλλη πολιτική. Γιατί τότε δεν θα είχαμε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Θα είχαμε κυβέρνηση προσωπικοτήτων.

Ακούστε συντρόφισσες και σύντροφοι, να μιλήσουμε καθαρά. Αν σκεφτόμουν συντρόφισσες και σύντροφοι όπως σκέφτεται δυστυχώς μια μικρή μειοψηφία, θα πρότεινα στον Πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη να αναλάβει και την προεδρία του Κινήματος, για να ακολουθήσει όποια πολιτική θέλει και να έχουμε τον κίνδυνο της ήττας.

Επιτρέψτε μου να σκέφτομαι αλλιώς. Δεν επιδιώκω να πάει ένα κομμάτι του ΠΑΣΟΚ μόνο του στην ήττα. Η πρότασή μου είναι να πάμε όλοι μαζί στη νίκη. Και δεν είναι δυνατόν να ανακαλύπτουμε ξαφνικά, αφού έχουμε συμμετάσχει σε μια ολόκληρη διαδικασία που την δεχτήκαμε χωρίς

επιφυλάξεις, ότι η απόφαση της Κ.Ο. αποτελεί πρόκριμα και ουσιαστικά δεν επιτρέπει στα μέλη του ΠΑΣΟΚ στο Συνέδριο, να πάρουν όποια απόφαση θέλουν.

Θα αποφασίσουμε ελεύθερα. Θα πάρουμε όποια απόφαση εμείς θέλουμε. Δεν υπάρχει κανένα συνταγματικό και νομικό κώλυμα και θα πάμε μαζί στη νίκη. Αυτή είναι η πορεία για το ΠΑΣΟΚ. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο Σύντροφος Αμαλός έχει τον λόγο.

Α. ΑΜΑΛΟΣ: Συντρόφισσες και Σύντροφοι, πιστεύω πως δύο μεγάλα γεγονότα σηματοδοτούν το 4ο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ που σήμερα βρισκόμαστε μπροστά του. Το ένα είναι ο θάνατος του ιδρυτή και Προέδρου του ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, ενός εθνικού πραγματικά ηγέτη, που αφήνει ένα δυσαναπλήρωτο κενό στο όλο πολιτικό πεδίο της χώρας και όχι μόνο στο ΠΑΣΟΚ.

Το δεύτερο σημείο, που νομίζω πως σήμερα σημαδεύει επίσης τις εργασίες τούτου του Συνεδρίου είναι δύο καταλυτικές πολιτικές ομιλίες κατά την ταπεινή μου άποψη. Η πρώτη του Σύντροφου Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του Κώστα Σκανδαλίδη και η δεύτερη μία επίσης ανεπανάληπτη θαρραλέα πολιτική ομιλία του σημερινού Πρωθυπουργού της χώρας του Κώστα Σημίτη.

Μια πολιτική ομιλία που θέλησε Σύντροφοι να ξεκαθαρίσει αυτό το ομιχλώδες τοπίο, που άφησε να φανεί ο Κώστας ο Σκανδαλίδης ότι έχει δημιουργηθεί σήμερα στο ΠΑΣΟΚ, που ήθελε να μας πει για το ποιο ΠΑΣΟΚ μιλάμε σήμερα. Τι περιμένουμε και τι προσμένουμε απ' αυτό. Θέλουμε μια κλειστή περιθωριακή, περιθωριοποιημένη οργάνωση που να μην μπορεί να παρεμβαίνει στην κοινωνία, να μην έχει πολιτικό λόγο και να είναι μίζερη και περιθωριοποιημένη;

Η θέλουμε μια οργάνωση ανοιχτή στη κοινωνία που να μπορεί να παρεμβαίνει καταλυτικά επάνω στα μεγάλα προβλήματα του τόπου και του λαού και να σηματοδοτεί την πορεία και την πολιτική και το δρόμο του ΠΑΣΟΚ. Αυτά είναι τα μεγάλα προβλήματα σήμερα που ξανοίγονται μπροστά μας.

Και μίλησε προηγουμένως κάποιος Σύντροφος και είπε ότι αποτελεί εκβιασμό η θαρραλέα πολιτική απόφαση του Κώστα του Σημίτη που είπε αν τούτο το Συνέδριο, που το θεωρώ καταλυτικό και το κύριο πραγματικά, το μεγαλύτερο όργανο του ΠΑΣΟΚ δεν με εκλέξει Πρόεδρο, εγώ θα το έχω το θάρρος να παραιτηθώ και από Πρωθυπουργός, πως ο Πρόεδρος που θα εκλέξει από το Συνέδριο θα είναι ο μελλοντικός Πρωθυπουργός της χώρας.

Και αναρωτιέμαι Σύντροφοι, αυτή η θαρραλέα πολιτική απόφαση, αυτή η παλικαριά η πολιτική είναι εκβιασμός; Και δεν αποτελεί υποκρισία και εκβιασμό, αυτό που είπε προηγουμένα ο Γιάννης ο Καψής τον Κώστα τον Σημίτη τον θέλουμε για Πρωθυπουργό, αλλά για Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ δεν μας πάει.

Εγώ πιστεύω Σύντροφοι, πως δεν θα έχουμε διλήμματα και ψευτοδιλήμματα. Πιστεύω ότι από την Δευτέρα το πρωί ο Κώστας ο Σημίτης θα είναι και Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, γιατί το αξίζει, γιατί έχει την πολιτική πρόταση, για την καινούρια κοινωνία, για το καινούριο ΠΑΣΟΚ που οραματιζόμαστε, για το ΠΑΣΟΚ που δώσαμε όλοι ένα κομμάτι από την νιότη μας, ένα κομμάτι από την ωριμότητά μας.

Και θα ήθελα Σύντροφοι να τελειώσω με κάτι που σκεφτόμουν χθες την ώρα που κηδεύαμε τον Ανδρέα Παπανδρέου. Σκεφτόμουν εκείνη την ώρα, αλήθεια με ποια λόγια θα έπρεπε ν' αποχαιρετούσαμε τον Πρόεδρο και μου ήρθε στο νου και στην καρδιά ο στίχος του μεγάλου μας εθνικού ποιητή του Ελύτη. "Θα πενθούμε πάντα για σένα Πρόεδρε, μόνοι στο παράδεισο".

Αναρωτιέμαι Συντρόφισσες και Σύντροφοι αν ζούσε σήμερα ο Πρόεδρος μας τι θα ήθελε να κάνουμε; Να στεκόμαστε ανήμποροι ή να στεριώσουμε και πάλι αυτή την ελπίδα στο λαό, για ένα καλύτερο κόσμο που μπορούμε να κάνουμε, για μια καλύτερη κοινωνία που πρέπει να δημιουργήσουμε.

Αλήθεια δεν έχουμε και δεν πρέπει να σκεφτούμε και πάλι πώς θα κάνουμε καλύτερη αυτή την πατρίδα, πιο ρωμαλέα, πιο ισχυρή για ν' ανταπεξέλθει στα μεγάλα μηνύματα των καιρών, δεν θα πρέπει και πάλι να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε γαλάζιες θάλασσες, πάρκα για τα παιδιά και τα εγγόνια μας, για ένα κόσμο που δημιουργείται να χτυπήσουμε την ανεργία, την μίζερια, αλλά να καθίσουμε περιθωριοποιημένοι εδώ και να σκεφτόμαστε μόνο τα μικρά καθημερινά προβλήματα και τους μεταξύ μας ανταγωνισμούς.

Οχι, Σύντροφοι, εγώ νομίζω πως ο Σοσιαλισμός είναι η αλυσίδα για ένα καλύτερο κόσμο και γι' αυτό το κόσμο, γι' αυτή την κοινωνία θα δώσουμε και την τελευταία ικμάδα της δύναμής μας. Έχουμε υποχρέωση, είναι χρέος μας αναφαίρετο και θα το κάνουμε όσο μπορούμε και όπως μπορεί ο καθένας μας. Η ελπίδα είναι ανοιχτή μέσα μας. Το ΠΑΣΟΚ θα μείνει και για τα άλλα χρόνια, θα μείνει για μπορέσει να υλοποιήσει αυτές τις ελπίδες του λαού μας. Γεια σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ. ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ): Ο σύντροφος Χρήστος Παπουτσης έχει τον λόγο.

Χ. ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ: Συντρόφισσες και Σύντροφοι, είναι αλήθεια το τόνισαν ήδη πολλοί ομιλητές ότι βρισκόμαστε σήμερα μπροστά στην πιο κρίσιμη καμπή της ιστορίας του Κινήματός μας. Ζούμε ώρες ιστορικές, ζούμε ώρες ευθύνης, ώρες απόφασης και κρίσιμων επιλογών. Καλούμαστε όλοι μαζί και ο καθένας όμως ξεχωριστά ν' αγωνιστούμε για την συνέχεια, για την ενότητα και για την προοπτική του ΠΑΣΟΚ.

Εχοντας όμως και σ' αυτή την δύσκολη, την κρίσιμη ώρα καθοδηγητή το όραμα, τις ιδέες, την σκέψη του Προέδρου μας, του ιδρυτή μας, του ηγέτη μας, του ηγέτη του ΠΑΣΟΚ, του Ανδρέα Παπανδρέου. Και είμαστε περήφανοι που αποτελούμε την αγωνιστική και πολιτική συνέχεια της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης του Ελληνικού Κινήματος του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού.

Και είμαστε ταυτόχρονα περήφανοι γιατί αγωνιστήκαμε στο πλαίσιο αυτού του Κινήματος, είμαστε περήφανοι γιατί αγωνιστήκαμε στο πλευρό του Ανδρέα Παπανδρέου. Και εύχομαι ειλικρινά, εύχομαι ειλικρινά από τα βάθη της καρδιάς μας σε όσους στάθηκαν, σε όσους στέκονται ακόμη και σήμερα με κριτική σ' αυτή την πορεία εύχομαι ειλικρινά στο δικό τους διάβα, στη δικιά τους διαδρομή όποια και αν είναι να δώσουν μεγαλύτερη προσφορά, να έχουν μεγαλύτερους θριάμβους, να φέρουν περισσότερες νίκες για το λαό μας, για την κοινωνία, για την πατρίδα μας. Περισσότερες νίκες απ' αυτές που έφερε ο Ανδρέας Παπανδρέου και το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι, στην 10ετία του '60 ο Ανδρέας

Παπανδρέου εισήγαγε ένα νέο όρο στην πολιτική ζωή: τον όρο πολιτικό και οικονομικό κατεστημένο. Και το ΠΑΣΟΚ κάτω από την καθοδήγησή του αναπτύχθηκε ως κίνημα λαϊκό, ως κίνημα ριζοσπαστικό ενάντια σε αυτό το κατεστημένο, αναπτύχθηκε και αγωνίστηκε για την Δημοκρατία και την Αλλαγή.

Και όλα αυτά τα χρόνια ζήσαμε μεγάλες και ιστορικές στιγμές, αλλά ζήσαμε και ώρες δύσκολες. Πολλοί νιώθουμε ότι σ' αυτή την πορεία χάσαμε κάτι από την ορμή μας, χάσαμε είναι αλήθεια, κάτι από την ψυχή μας. Και ήρθε η ώρα σήμερα να προβληματιστούμε με θάρρος και ειλικρίνεια για την πορεία μας. Σήμερα όμως κινδυνεύουμε να χάσουμε το ριζοσπαστικό μας λόγο και κινδυνεύουμε να γίνουμε μέρος ενός νέου πολιτικού και οικονομικού κατεστημένου που διαμορφώθηκε στη χώρα μας. Και πιστεύω ότι δεν υπάρχει κανείς που ν' αρνείται αυτή την αλήθεια.

Σήμερα όμως πρέπει να τολμήσουμε ξανά και να πούμε όχι στην ενσωμάτωση, να πούμε όχι στην συναλλαγή. Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να πλησιάσει ξανά το λαό και ν' αντλήσει δύναμη απ' αυτόν. Σήμερα περισσότερο από ποτέ πρέπει να σκύψουμε στις βασικές μας αρχές, στις βασικές μας αξίες, για να πάρουμε ξανά δύναμη και για να προχωρήσουμε μπροστά. Για να δώσουμε νέα πνοή στο μεγάλο ΠΑΣΟΚ, στο λαϊκό ΠΑΣΟΚ, σ' αυτό το ΠΑΣΟΚ που αποτελεί την μεγάλη πολιτική κληρονομιά του Ανδρέα Παπανδρέου.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι, γίνεται πολύ συζήτηση τους τελευταίους μήνες για μια νέα εποχή που αρχίζει, ακούγονται πολλά ωραία και αρκετά συνθήματα, ωραία λόγια, πολλά συνθήματα. Για την αντιπαράθεση ανάμεσα στο νέο και ανάμεσα στο παλιό. Ανάμεσα στο σύγχρονο και στο οπισθοδρομικό. Κανείς δεν αρνείται τα νέα δεδομένα, κανείς δεν αρνείται την παγκοσμιοποίηση των οικονομικών σχέσεων. Κανείς δεν αρνείται την επίδραση των νέων τεχνολογιών, κανείς δεν αρνείται τις νέες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες, μέσα στις οποίες σήμερα καλούμαστε ν' αγωνιστούμε για την χώρα μας και για το λαό μας.

Η έξαρση της τουρκικής επιθετικότητας όλους τους τελευταίους μήνες ήρθε να μας υπενθυμίσει με δραματικό τρόπο, την ειδική θέση και την φυσιογνωμία που έχει η Ελλάδα μέσα στο Ευρωπαϊκό οικοδόμημα, μια χώρα της περιφέρειας της Ευρώπης με μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα. Το μοναδικό κράτος - μέλος της Ένωσης που έχει ανοιχτά, εθνικά θέματα και αντιμετωπίζει απειλές σε βάρος της εθνικής του κυριαρχίας. Στη βάση αυτής της ανάλυσης, αυτής ακριβώς της ανάλυσης οικοδομήθηκε τα τελευταία 22 χρόνια η στρατηγική πρόταση του ΠΑΣΟΚ.

Για την Ελλάδα και την θέση της στην Ευρώπη, για την προάσπιση της εθνικής μας ανεξαρτησίας και των δικαιών του Ελληνισμού. Χωρίς αμφιβολία μέσα σ' αυτές τις δύο 10ετίες πολλά άλλαξαν, τόσο στον ευρύτερο διεθνή και Ευρωπαϊκό περίγυρο, όσο και στο εσωτερικό της χώρας μας. Στο ίδιο μας το κίνημα. Όμως οι βασικοί λόγοι που δημιούργησαν το ΠΑΣΟΚ, τα βασικά σημεία της ανάλυσης του Ανδρέα Παπανδρέου, αυτά παραμένουν σταθερά και επίκαιρα και σηματοδοτούν την φυσιογνωμία μας, σηματοδοτούν τον πολιτικό μας λόγο, σηματοδοτούν την δράση μας.

Και διαψεύστηκαν και θα διαψευστούν όσοι νομίζουν ότι μπορούν με μια μονοκονδυλιά να διαγράψουν ή να υποβαθμίσουν αυτή την πολιτική φυσιογνωμία. Γιατί η πολιτική πορεία και ο χαρακτήρας των κινήματων και των κομμάτων δεν καθορίζονται από εύκολες αφαιρέσεις και συνθήματα, δεν καθορίζονται από δημοσιογραφικές αναλύσεις και προσωπικές προθέσεις. Αλλά,

Συντρόφισσες και Σύντροφοι, είναι η ίδια η ιστορική διαδρομή των λαών, οι οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες που καθορίζουν αυτή την πορεία και αυτό πρέπει να καταλάβουν όλοι εκείνοι που βιάστηκαν να μιλήσουν με τόσο μεγάλη ευκολία για την νέα μεταπολίτευση τραβώντας μια αυθαίρετη διαχωριστική γραμμή από το παρελθόν.

Πρέπει να καταλάβουν όσοι θεωρούν ότι μπορούν να αντικαταστήσουν την ιδεολογική και πολιτική διεργασία με την επικοινωνιακή πολιτική, με τις δημόσιες σχέσεις και τις επαφές με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Πρέπει να καταλάβουν ότι βιάστηκαν να δώσουν διαφορετικό περιεχόμενο στους στόχους και στις ιδέες μας, χωρίς να λάβουν υπόψη μας την ιστορική διαδρομή που τους διαμόρφωσε και τους επέβαλε.

Πώς μπορεί σήμερα άλλωστε ορισμένοι να υποστηρίζουν, ότι ο πατριωτικός και λαϊκός χαρακτήρας του Κινήματός μας, δεν αρμόζει σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κόμμα; Πώς μπορεί σήμερα ορισμένοι να ισχυρίζονται ότι έχει έρθει το τέλος των ιδεολογικών αντιπαράθεσεων; Και θέλω να υπογραμμίσω, ότι είναι τουλάχιστον αφέλεια να δέχονται ορισμένοι ότι καταρρίπτονται οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στην πρόοδο και τη συντήρηση.

Αυτό σύντροφοι δεν συμβαίνει πουθενά στην Ευρώπη, ούτε στα κράτη-μέλη, ούτε στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Απλώς η εξέλιξη της κοινωνίας επιβάλλει την εμφάνιση αυτών των αντιθέσεων σε νέα επίπεδα και την αντιπαράθεση σε νέους τομείς. Για μας το τρίπτυχο της 3ης του Σεπτεμβρίου, δεν αποτελεί απλά ιστορικό ορόσημο και αφετηρία.

Συνεχίζει να είναι επίκαιρο και να μας εμπνέει, καθώς λαμβάνει νέα διάσταση και νέο περιεχόμενο. Είμαστε σύντροφοι και είμαστε εδώ όλοι μαζί, γιατί ξέρουμε καλά ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ένα γνήσιο πατριωτικό Κίνημα και σήμερα περισσότερο από ποτέ, απαιτείται μια πιο δυναμική εθνική στρατηγική, μια σθεναρή στάση στα εθνικά θέματα, χωρίς παλινωδίες και χωρίς ευκαιριακές επιλογές.

Σήμερα, απαιτείται πατριωτική εγρήγορση. Απαιτείται ενίσχυση και κινητοποίηση των δυνάμεων του ελληνισμού απανταχού της γης. Και οι απόδημοι Έλληνες δίνουν παντού τη μάχη, ακόμη και σήμερα, που η ανάγκη του εκσυγχρονισμού του κυβερνητικού σχήματος, υπέβαλλε σε υποβάθμιση το Υπουργείο Αποδήμων.

Αγωνιζόμαστε, είμαστε σύντροφοι ένα καθαρό ευρωπαϊκό κόμμα. Και αγωνιζόμαστε στα ευρωπαϊκά πλαίσια για την ισότιμη συμμετοχή της χώρας μας και του λαού μας στις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Για μας η ευρωπαϊκή πορεία αποτελεί μια συνειδητή επιλογή διεκδίκησης και συνεχούς διαπραγμάτευσης για τη χώρα μας και για τον λαό μας. Μια συνειδητή δέσμευση κοινού αγώνα, με τους συντρόφους μας από τα άλλα σοσιαλιστικά και τα εργατικά κόμματα, στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών θεσμών, αλλά και του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Για μια ενωμένη Ευρώπη της δημοκρατίας, της ανάπτυξης, αλλά και της αλληλεγγύης. Είμαστε όμως ταυτόχρονα και όσο και αν θέλουν να το ξεχνούν ορισμένοι, ένα λαϊκό Κόμμα, που πιστεύει και βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή του πολίτη, του εργαζόμενου, του αγρότη, των νέων και των γυναικών.

Και αγωνιζόμαστε και συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για την λαϊκή κυριαρχία. Αγωνιζόμαστε για την ενίσχυση των θεσμών της δημοκρατίας, για την κατοχύρωση της οικονομικής και κοινωνικής δημοκρατίας. Το ΠΑΣΟΚ είχε πάντα και θα έχει πάντα, ένα ανοιχτό μέτωπο με τα κέντρα που προσπαθούν να επιβάλλουν τους δικούς τους όρους στις πολιτιστικές εξελίξεις και στην άσκηση της πολιτικής λειτουργίας.

Πιστεύουμε ταυτόχρονα όμως βαθιά, στην ανανέωση του πολιτικού λόγου. Πιστεύουμε βαθιά στον εκσυγχρονισμό του κράτους και της δημόσιας διοίκησης. Αλλά πιστεύουμε ταυτόχρονα στην ανάδειξη των νέων πολιτικών ηγετών, μέσα από τους κοινωνικούς και τους πολιτικούς αγώνες. Δεν δεχόμαστε την κατασκευή των στελεχών, με αποφάσεις που λαμβάνονται στα γραφεία των εφημερίδων, των τηλεοράσεων και των μεγάλων επιχειρήσεων.

Η πίστη μας, η δική μας πίστη, ο αγώνας μας, είναι η κατοχύρωση της πολιτικής αυτονομίας των κομμάτων, της πολιτικής αυτονομίας των βουλευτών, των εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού στην Περιφερειακή και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Και πρέπει να βάλουμε φραγμό με τη στάση μας και την πολιτική μας τακτική, στα απολιτικά πρότυπα, στον ατομικισμό, στην κοινωνική αδιαφορία, αλλά και στον άκρατο ευδαιμονισμό.

Και πρέπει ταυτόχρονα να σπάσουμε τον φαύλο κύκλο μιας κοινωνίας κατανάλωσης, μιας κοινωνία ευμάρειας, όπου οι λίγοι ονειρεύονται και οι πολλοί δυστυχούν. Και έχουμε μεγάλη ευθύνη ως κυβέρνηση και έχουμε μεγάλη ευθύνη ως Κίνημα, αν οι Έλληνες σιγά-σιγά από πολίτες μετατραπούν σε απλούς καταναλωτές.

Πρέπει όμως να δώσουμε ξανά νόημα στην πολιτική και πρέπει ξανά να δώσουμε ένα όραμα για τον λαό. Πρέπει να ανυψώσουμε την κοινωνική και την πολιτική συνείδηση, την αγωνία και την αγωνιστική επαγρύπνηση για το μέλλον του τόπου. Είμαστε όμως ταυτόχρονα - και ας το ξεχνούν πάλι ορισμένοι - ένα Σοσιαλιστικό Κίνημα, γιατί αγωνιζόμαστε για την κοινωνική απελευθέρωση, για μια κοινωνία αλληλεγγύης, για μια κοινωνία ίσων ευκαιριών, για μια κοινωνία που θα έχει σαν κέντρο της τον άνθρωπο.

Και αγωνιζόμαστε για την οικονομική ανάπτυξη, που δεν θα περιορίζεται απλά και μόνο στην ευημερία των οικονομικών δεικτών. Αγωνιζόμαστε για την οικονομική ανάπτυξη που θα κινητοποιεί τις υγιείς δυνάμεις της παραγωγής αλλά και της εργασίας και θα δημιουργεί νέες θέσεις απασχόλησης.

Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για άλλη κοινωνική πολιτική. Αναφέρονται στο κόστος του κοινωνικού κράτους, στα όρια που θέτει ο στόχος της οικονομικής σύγκλισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, ότι η Ελλάδα πρέπει να προλάβει το τρένο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Τα προβλήματα όμως της Ελλάδας, είναι κατ' εξοχήν πολιτικά. Η οικονομική στασιμότητα δεν είναι αποτέλεσμα της δημοσιονομικής πειθαρχίας ή του Μαστριχτ όπως λένε ορισμένοι. Η οικονομική στασιμότητα, έχει να κάνει με τα μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας μας, αλλά έχει να κάνει δυστυχώς σύντροφοι και συντρόφισσες, με τον ασφυκτικό έλεγχο που ασκούν στην οικονομία οργανωμένες ομάδες και οργανωμένα συμφέροντα.

Συμφέροντα που δεν αφήνουν τον πραγματικό, τον υγιή

ανταγωνισμό να δουλέψει και καταστρατηγούν με τρόπο απαράδεκτο, με τρόπο προκλητικό, στις αρχές της οικονομικής ισοπολιτείας. Μια οικονομία όμως για να αναπτυχθεί, πρέπει να ανταμείβει αυτούς που δουλεύουν και όχι όσους γνωρίζουν καλά το παιχνίδι της πολιτικής και κρατικής διαφθοράς.

Γι' αυτό σύντροφοι, είναι θέμα πολιτικών επιλογών εάν θα τολμήσουμε να προωθήσουμε πολιτικές αναδιανομής του πλούτου. Αν θα τολμήσουμε να προωθήσουμε πολιτικές κοινωνικής αλληλεγγύης.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, βρισκόμαστε πράγματι σήμερα σε μια πολύ δύσκολη στιγμή. Μια στιγμή που ο ιστορικός του μέλλοντος θα την καταγράψει - είναι απολύτως βέβαιο - με πολύ καθαρά γράμματα. Όλοι αγωνιούμε. Όλοι προσπαθούμε. Όλοι θέλουμε να ελπίζουμε.

Δεν μπορούν όμως ορισμένοι που επαγγέλλονται τον εκσυγχρονισμό, να χρησιμοποιούν καθαρά παλαιοκομματικές μεθόδους. Δεν μπορούν ορισμένοι να μιλούν για την ενίσχυση της εθνικής λειτουργίας της οργάνωσης και να αναπτύσσουν οι ίδιοι τη λογική των μετώπων και των ομάδων.

Σήμερα, δεν συγκρούονται οι απόψεις που επιδιώκουν τον εκσυγχρονισμό από τη μια μεριά και οι άλλες που τον αντιμάχονται. Το ΠΑΣΟΚ και ο Ανδρέας Παπανδρέου από την αρχή αγωνίστηκαν για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας, για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Για 22 χρόνια ήταν αυτό το δικό μας πιστεύω.

Και πολύ περισσότερο σύντροφοι, δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι σήμερα συγκρούονται πρόσωπα και προσωπικές φιλοδοξίες. Το δίλημμα δεν είναι αν η επιλογή θα είναι ανάμεσα στον σύντροφο Τσοχατζόπουλο ή στον σύντροφο Σημίτη. Αυτό που κρίνεται σήμερα σύντροφοι στα αλήθεια, είναι ο ίδιος ο χαρακτήρας, η ίδια η φυσιογνωμία του Κινήματός μας. Είναι η ίδια μας η πολιτική ταυτότητα.

Θα επιτρέψουμε να συμβιβαστεί το ΠΑΣΟΚ στο ρόλο ενός κόμματος απλής διαχείρισης της εξουσίας; Να ένα ερώτημα για απάντηση. Θα αφήσουμε να ετεροπροσδιοριστεί το ΠΑΣΟΚ στο πλαίσιο μιας θολής έννοιας της Κεντροαριστεράς; Να ένα ερώτημα για απάντηση. Θα συνεχίσει να είναι το ΠΑΣΟΚ ο βασικός φορέας της προόδου και της αλλαγής στη χώρα μας, ή θα εκφυλιστεί σε έναν μηχανισμό εξουσίας και προώθησης προσωπικών φιλοδοξιών;

Ο Πρόεδρος μας σύντροφοι, μας είχε πει στο προηγούμενο Συνέδριο, ότι το ΠΑΣΟΚ δεν τεμαχίζεται, δεν κληρονομείται, δεν παραχωρείται. Και εγώ επιτρέψτε μου σήμερα μαζί με εσάς, να πούμε όλοι μαζί, ότι το ΠΑΣΟΚ δεν παραδίδεται. Το ΠΑΣΟΚ στο οποίο πιστέψαμε, το ΠΑΣΟΚ για το οποίο αγωνιστήκαμε στο πλευρό του Ανδρέα Παπανδρέου αντιστέκεται, δεν συμβιβάζεται. Αγωνίζεται για μια άλλη πιο δίκαιη, πιο ελεύθερη κοινωνία.

Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι η ενίσχυση της συλλογικής λειτουργίας του Κινήματος, θα δημιουργήσει προβλήματα στην κυβέρνηση. Σήμερα όμως, όλοι υποστηρίζουμε, όλοι έχουμε δεσμευτεί ότι στηρίζουμε την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και είναι αυτονόητο ότι ο Πρωθυπουργός είναι εκείνος που έχει την ευθύνη της άσκησης της κυβερνητικής εξουσίας.

Στηρίζουμε τον Πρωθυπουργό, γιατί θέλουμε ισχυρό Πρωθυπουργό, γιατί θέλουμε ισχυρή κυβέρνηση, αλλά θέλουμε και ισχυρό Κόμμα σύντροφοι με

συλλογικότητα και διακριτούς ρόλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Θέλουμε να ζητήσουμε απ' όλους να μας βοηθήσετε, γιατί ξέρουμε και έχουμε συνείδηση το Προεδρείο για τις δυσκολίες που έχει στην διεξαγωγή αυτού του Συνεδρίου. Όλες οι διαδικασίες πρέπει να βγούνε σε πέρας και να βγούμε πολύ πιο ώριμοι και πολύ πιο ενωμένοι. Γι' αυτό όχι αποδοκιμασίες, έχουμε καλή πίστη, θέλουμε την δικιά σας βοήθεια.

Ο σύντροφος Γιάννης Παρασκευάς έχει το λόγο.

Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν θα αναφερθώ στην κρισιμότητα του Συνεδρίου. Θα αναφερθώ σε δύο παραμέτρους οι οποίοι πλανιούνται μέσα σ' αυτή την αίθουσα. Η πρώτη παράμετρος και πιο σημαντική, η έλλειψη του πολιτικού λόγου και της καθοδήγησης του Ιδρυτού και Προέδρου του Κινήματος. Και ο δεύτερος, η καταλυτική και παντοδύναμη παρουσία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, είναι δύο παράμετροι οι οποίοι βαρύνουν τις διαδικασίες αυτού του Συνεδρίου.

Και κάτω από το βάρος αυτών των δύο παραμέτρων ερχόμαστε εμείς με την ψήφο μας ν' αποφασίσουμε για την μελλοντική πορεία του Κινήματος. Είναι μία ψήφος κρίσιμη. Είναι μία ψήφος η οποία θα καθορίσει την πορεία του λαϊκού μας Κινήματος για τις ερχόμενες δεκαετίες.

Κι εμείς έχουμε απόλυτη πίστη, ότι αυτό το Κίνημα θα πρέπει να ζήσει γιατί το επιβάλουν οι κοινωνικές συνθήκες, το επιβάλουν οι πολιτικές συνθήκες, το επιβάλει η αναγκαιότητα της χώρας.

Θα πρέπει εάν οι δικές μας αποφάσεις δεν κατευθύνουν προς αυτή την πορεία, τότε εμείς αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες θα ζυγιστούμε και θα βρεθούμε ελλιπείς.

Η σημερινή διαδικασία είναι η πιο κρίσιμη απ' όλες τις διαδικασίες των 22 χρόνων και προσωπικά θα πρέπει να καταθέσω την θλίψη μου, την αγωνία μου, τα ερωτηματικά μου μετά απ' αυτά τα οποία συνέβησαν το πρωί.

Οι συνθήκες οι οποίες επικράτησαν το πρωί να βρεθεί μία μεγάλη μερίδα συνέδρων να αποδοκίμασει τον πρωθυπουργό της χώρας. Ήταν μία διαδικασία η οποία δεν τιμά το Συνέδριό μας. Αλλά από την άλλη μεριά δεν ήταν εκείνος ο πολιτικός λόγος ο οποίος άρμοζε για την κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων από την μεριά του συντρόφου πρωθυπουργού.

Δεν μπορούμε σ' αυτή την αίθουσα να μιλάμε με εκβιαστικά διλήμματα. Δεν μπορούμε να θέτουμε πάνω απ' όλα προσωπικές φιλοδοξίες. Δεν μπορούμε να θέτουμε προσωπικές στρατηγικές. Δεν μπορούμε να απαντάμε σε εκβιαστικά διλήμματα σ' αυτό το χώρο.

Οι θέσεις του καθενός από εμάς πρέπει να ξεκινάνε από τους στόχους που 22 χρόνια τώρα παλεύουμε, από τους στόχους τους οποίους είχε θέσει ο Πρόεδρος και ιδρυτής του Κινήματος, ο Ανδρέας Παπανδρέου, από τους στόχους που όλοι εμείς έχουμε ξοδέψει ένα κομμάτι της ζωής μας.

Σ' αυτό το Συνέδριο κρίνεται η φυσιογνωμία του Κινήματός μας. Υπάρχουν παράμετροι που δεν μπορούν να μην μουν στο τραπέζι των συζητήσεων. Ο πατριωτικός χαρακτήρας του Κινήματος, η σοσιαλιστική φυσιογνωμία του Κινήματος, η ιστορική μας διαδρομή, οι αγώνες μας και οι

νίκες μας, οι ελπίδες και οι προσδοκίες που έδωσε αυτό το Κίνημα στον ελληνικό λαό, δεν μπορούν να παραγραφούν με μία μονοκονδυλιά.

Δεν μπορούμε να αναφερόμαστε σε κέντρα και παράκεντρα του ΠΑΣΟΚ. Δεν μπορώ εγώ να διανοηθώ ότι η πλειοψηφία των μελών του Συνεδρίου ανήκε σε κέντρα ή παράκεντρα ή ανήκε σε ομάδες ή υποομάδες, ότι συρόταν και φερόταν από το ένα στέλεχος και από το άλλο στη λήψη των οποιωνδήποτε αποφάσεων.

Δεν αποτελούμε ομάδες σύντροφοι. Εγώ τουλάχιστον προσωπικά δεν θέλω να συστρατευτώ ή να στρατευτώ από καμία ταμπέλα και δεν δέχομαι στο μέτωπό μου καμία ταμπέλα. Δέχομαι μόνον μία και μοναδική, του μέλους του ΠΑΣΟΚ που ανάλωσα 22 χρόνια και περισσότερα από την ζωή μου παλεύοντας αυτές τις αρχές.

Και αυτή την ταμπέλα οφείλουμε όλοι μας να προστατεύσουμε. Δεν ανήκουμε σε κανέναν. Ανήκουμε στο ΠΑΣΟΚ και με την ψήφο μας αυτό θα προσπαθήσουμε να διασφαλίσουμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε και τον σύντροφο Παρασκευά που δεν εξάντλησε το χρόνο του. Ο σύντροφος Σωτήρης Σωτηρίου έχει το λόγο.

Σ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ένας ηλικιωμένος άνθρωπος, ένας σύντροφος παλιός μου έλεγε προχθές: "όσο αναπνέει ο Ανδρέας Παπανδρέου, το ΠΑΣΟΚ δεν διαλύεται. Και μόνον που αναπνέει το ΠΑΣΟΚ θα είναι ενωμένο".

Μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του καθόριζε το πρώτιστο ζήτημα για μας, την ενότητά μας, δηλαδή την ύπαρξη του ΠΑΣΟΚ. Αυτό το ΠΑΣΟΚ που άρχισε σαν Κίνημα και έγινε παράταξη, που συγκέντρωσε την Αριστερά του Κέντρου, την ευρύτερη Αριστερά, την Βενιζελική παράταξη, ένωσε τους αγώνες τις Εθνικής Αντίστασης, ένωσε τους "αγλωνες" εναντίον της Χούντας, το Πολυτεχνείο και μέσα από την διαφορετικότητα των θέσεων και τοποθετήσεων έγινε παράταξη με ορισμένα χαρακτηριστικά που ανέβασαν το οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο του λαού μας με τα όποια ελαττώματα, τις όποιες παραλείψεις, τις όποιες ανακολουθίες.

Το ΠΑΣΟΚ υφίσταται σήμερα γιατί δέχτηκε όλους μας με την διαφορετικότητά μας, χωρίς σκληρά και θα το πω πικρά διλήμματα, αν δεν με θέλετε, φεύγω. Και εδώ θα πω κάτι καινούριο, κάτι που βγαίνει μέσα από την ψυχή μου, ελπιδοφόρο, αλλά και επαναστατικό σαν τον χώρο μας σύντροφοι.

Μην μας πολώνετε σύντροφοι κορυφαίοι, διότι εάν ο ένας λέει φεύγω και ο άλλος λέει δεν θέλω να μείνω, τότε ας έρθει ένας τρίτος, ας έρθει ένας άλλος Παπανδρέου και αυτό που κλαίγοντας φώναζε ο λαός: "Παπανδρέου ζεις, εσύ μας οδηγείς", να γίνει πράξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Ανδρέας Παγκράτης έχει το λόγο.

Α. ΠΑΓΚΡΑΤΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, το Συνέδριο το ΠΑΣΟΚ διεξάγεται μέσα σε μια πολλαπλότητα διεθνών και εσωτερικών αλλαγών σε κάθε επίπεδο, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό.

Κράτη και πολιτικά συστήματα έχουν χαθεί από το ιστορικό και ιδεολογικό χάρτη, όπως χάνονται καθημερινά ή αλλάζουν χιλιάδες θέσεις εργασίας, πατροπαράδοτες κοινωνικές συνήθειες και σχέσεις, αξίες και στόχοι.

Οι αλλαγές αυτές αντί να ξυπνήσουν την πολιτική περιέργεια και να οδηγήσουν σε κομματικές συνθετικές διαδικασίες που θα συσπείρωναν κάθε πνευματική, ψυχολογική, ιδεολογική και πολιτική δύναμη στο ΠΑΣΟΚ, είναι απλά τα άλλοθι για αρχομανείς συνεντεύξεις, βρόμικες φιλοφρονήσεις, χιούμορ, σπέκουλα και ακούραστη συνθηματολογία.

Μεγάλα και διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας και του ελληνισμού μένουν και θα μείνουν φοβάμαι αναπάντητα χωρίς τον πολιτικό λόγο, το ιδεολογικό φίλτρο και την στρατηγική τους ένταξη σε μια νέα αισιόδοξη σύγχρονη εικοπλαστική θεωρία και λειτουργία.

Ποιά θα είναι τα πρότυπα, τα κίνητρα, οι θεσμοί και τα μέσα που θα αντιπαραθέσουμε με συνέπεια λακωνικά και αποτελεσματικά στην εικόνα μιας κλινικά νεκρής ελληνικής κοινωνίας; Θα συνεχίσουν τα κόμματα να είναι πολιτικοί θεσμοί, θα υπάρχει και ποιά είδους κρατική παρέμβαση για την διευθέτηση των κοινωνικών ανισοτήτων και προβλημάτων;

Η εθνική μας ακεραιότητα είναι μια υπόθεση στην οποία θα στρατευτούμε όλοι ή μια απλή τηλεοπτική φιλολογία; Θεωρούμε το νεολαιίστικο, το συνδικαλιστικό και τα άλλα κοινωνικά Κινήματα θεμιτή και αναγκαία πολιτική συμπεριφορά ή ουτοπία; Είναι η γλώσσα μας, ο αυθορμητισμός, οι ενέργειές μας και τα άλλα εθνικά και κοινωνικά μας χαρακτηριστικά βασικός οπλισμός για την βασική μας επιβίωση ή απλά ένα πρόσχημα για εθνική καπηλεία και κοινωνικές οριοθετήσεις;

Εχουμε την πείρα, την ιστορική ευθύνη, τις εισηγήσεις και την πολιτική ικανότητα να απαντήσουμε θετικά στα σοβαρά αυτά πρόβλημα. Εχουμε όμως την πολιτική ωριμότητα και το πολιτικό θάρρος να διακρίνουμε τις ευθύνες αυτές από τις προσωπικές μας πολιτικές επιδιώξεις και συμφέροντα;

Τελικά το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ θα κρύβει μυστικά και μυστήρια, θα είναι μια ακόμα κλοπή και παραχάραξη της εντολής και έκφρασης της κομματικής βάσης ή εκκίνηση μιας νέας πολιτικής σκέψης, νοοτροπίας και συμπεριφοράς;

Θα είναι ένας χώρος στράτευσης με πολιτικές ιδεολογικές συνθήκες ή ένας χώρος με στρατοκρατούμενα καπετανάτα; Θα επιβεβαιώσει τις ελπίδες για μια νέα ριζική συγκλονιστική πολιτική εισβολή ή τους φόβους για κερδοσκοπισμό και οπισθοδρόμηση;

Το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ πρέπει να απαντήσει με σκληρό και οριστικό τρόπο στα διλήμματα αυτά. Να κατοχυρώσει την πολιτική διαφορετικότητα, τα ρεύματα και τις κομματικές μειονότητες, τους διακριτούς ρόλους. Να οργανώσει την ιδεολογική, ηθική, πολιτική, πλειοψηφική υποστήριξη της κυβέρνησης. Να σχεδιάσει την υλοποίηση, τις προϋποθέσεις για την επικείμενη ανοιχτή πολιτική σύγκρουση με τις δυνάμεις της συντήρησης και την θετική νικηφόρα έξοδο από την σύγκρουση αυτή πριν, στην διάρκεια και μετά τις επόμενες βουλευτικές εκλογές.

Να σχεδιάσει την συνεχή ενημέρωση και την συνειδητοποίηση του ελληνικού λαού και του ελληνισμού για την οικοδόμηση της εθνικής ενότητας και την κοινωνική αλληλεγγύη. Προϋπόθεση ηθικής πολιτικής ετοιμότητας για την υπεράσπιση και κατοχύρωση των εθνικών μας εδαφών και δικαιωμάτων.

Να αναζητήσει νέους τρόπους πολιτικής επικοινωνίας και

διαλόγου και κατανόησης των νέων κοινωνικών φαινομένων και οικονομικών δεδομένων, των νέων κοινωνικών παρεμβάσεων και νοοτροπιών, των νέων κοινωνικών στρωμάτων και συμπεριφορών, ιδιαίτερα εκείνο στο περιθώριο που βρίσκονται της απλής επιβίωσης με αξιοπρεπή και ανθρωπιά.

Να επιβεβαιώσουμε τέλος τον καταλυτικό και καθοριστικό ρόλο που διαδραμάτισε η μεγάλη πολιτική φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ, του Ανδρέα Παπανδρέου, για να ζήσουμε πολιτικά, για να μην σβήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Κ.ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ): Σύντροφοι, ζητάμε την έγκρισή σας, επειδή ο σύντροφος Παύλου έχει αδιαθετήσει, προτείνουμε στη θέση του στην Εφορευτική Επιτροπή τον σύντροφο Τρέπα. Τον εγκρίνετε;

Διεξάγεται ψηφοφορία δι' ανατάσεως της χειρός

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εγκρίνεται. Η συντρόφισσα Πανοπούλου.

Ι. ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Σύντροφοι, χθες σ' αυτή την μεγαλειώδη πορεία που έγινε στους δρόμους της Αθήνας, την ώρα που ο κόσμος κλαμένος μας φώναζε "ενωμένοι", μου ήρθε στο μυαλό τα λόγια από ένα τραγούδι που τραγουδάει κυρίως η νεολαία. "Φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα, χωρίς εμένα".

Στο Συνέδριο αυτό, έχουμε όλοι τη βαριά ευθύνη, να πιστεύουμε και να νιώθουμε πως εκφράζουμε το ΠΑΣΟΚ. Και να γνωρίζουμε, ότι από τη δική μας απόφαση κρίνεται το μέλλον του ΠΑΣΟΚ και της χώρας. Αλλά για να γυρίσουμε λίγο πίσω. Ποιόν εκφράζουμε εμείς;

Ας δούμε - γιατί όλοι ερχόμαστε από τις Οργανώσεις μας, τι συμβαίνει στις Οργανώσεις. Ποιες Οργανώσεις του ΠΑΣΟΚ υπάρχουν και λειτουργούν. Με πόσα μέλη λειτουργούν. Πόσοι είναι στα σπίτια τους. Και ας σκεφτούμε πίσω απ' αυτούς ποιο είναι το μεγάλο ποτάμι, ποιες είναι οι στρατιές του λαού, που πιστεύουν στο ΠΑΣΟΚ, που έχουν επενδύσει τις ελπίδες τους σ' αυτό και περιμένουν τα πάντα απ' αυτούς που έχουν την ευθύνη να αποφασίσουν σήμερα.

Σύντροφοι, αν γυρίσουμε λίγο πίσω μεταξύ μας και κοιταχθούμε, θα αναρωτηθούμε γιατί αυτές οι βίαιες αντιδράσεις. Μου έδωσε όμως ένα νόημα η τοποθέτηση του σύντροφο Παπουτσή. Τον άκουσα να προσπαθεί να τεκμηριώσει την όποια αντίθεση και αυτό φάνηκε από τις αντιδράσεις με την ομιλία του, σε ιδεολογικό επίπεδο.

Ούτε λίγο ούτε πολύ εγώ κατάλαβα, ότι εκφράζει αμφιβολίες και δίνει ιδεολογικό περιεχόμενο και διαφορά ιδεολογικοπολιτική στην έκφραση κεντροαριστερά. Εάν είναι έτσι αναρωτιέμαι, γιατί εκπλήττεται και θεωρεί ότι αποτελεί εκβιασμό η παραίτηση που είπε ο Πρωθυπουργός; Σ' αυτή την περίπτωση, σε έναν που ιδεολογικά διαφωνούμε και πιστεύουμε ότι κάτι άλλο εκφράζει, γιατί θέλουμε και διεκδικούμε να τον αναγκάσουμε να έχει το ύψιστο αξίωμα της χώρας;

Επιτέλους σύντροφοι, ας μιλήσουμε μια φορά κοιτάζοντας ο ένας τον άλλο στα μάτια και ας πούμε ποιες είναι οι διαφορές μας, γιατί μέσα απ' αυτές θα βρούμε την ενότητά μας. Ας έρθει όποιος θέλει να είναι Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και ας πει την πολιτική του πλατφόρμα. Γιατί όλοι είμαστε ΠΑΣΟΚ, αλλά το ΠΑΣΟΚ είναι πολυσυλλεκτικό Κόμμα και το ξέρουμε.

Εχουμε ιδεολογικές αρχές. Ας καταθέσουμε την πολιτική μας πρόταση, εδώ στο Συνέδριο, για να μην ψηφίζουμε πρόσωπα, για να μην

ψηφίζουμε μηχανές, αλλά να ψηφίζουμε ανθρώπους που έχουν προτάσεις να κάνουν και τις επιλέγουμε συνειδητά.

Και έτσι, να νιώσουμε για άλλη μια φορά, ότι η όποια επιλογή κάνουμε, θα είναι δεσμευτική, αλλά κυρίως θα είναι αποτέλεσμα συλλογικής έκφρασης της θέλησης και της πολιτικής τοποθέτησης. Θα πω άλλη μια κουβέντα. Απ' αυτό το Συνέδριο μία δέσμευση πρέπει να έχουμε. Οτι θα σεβαστούμε όλοι τις δημοκρατικές διαδικασίες, ότι θα σεβαστούμε το αποτέλεσμα και θα μείνουμε ενωμένοι.

Και το κυριότερο, ότι δεν είναι δυνατόν να πείσουμε την κοινωνία ότι υπάρχει Πρωθυπουργός που δεν τον σέβεται το Συνέδριο. Μ' αυτό δεν εκβιάζω ούτε πιστεύω κι εγώ ότι πρέπει να πούμε θα είναι ο α ή ο β. Αλλά αυτός που θα είναι, πρέπει να έχει και την εμπιστοσύνη του Συνεδρίου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Παπαδημητρίου Δήμος έχει το λόγο.

Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Πέλλα): Συντρόφισσες και σύντροφοι, τώρα που λείπει η προστατευτική ομπρέλα του μεγάλου ηγέτη, του Ανδρέα Παπανδρέου, φαίνεται περίτρανα το ειδικόν βάρος μας. Δυστυχώς, δείχνουμε να είμαστε κατώτεροι της κρισιμότητας των στιγμών. Αντί να συζητούμε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του νέου ΠΑΣΟΚ μετά τον Ανδρέα, αυτό που ενδιαφέρει ορισμένους, είναι μόνον η ανακατανομή της κομματικής εξουσίας.

Ειλικρινά φοβάμαι και αγωνιώ για την ενότητα και την προοπτική του ΠΑΣΟΚ. Ασφαλώς και αναγνωρίζω το θάρρος με το οποίον ο πρωθυπουργός σύντροφος Κώστας Σημίτης ξεκαθάρισε την θέση του. Αναρωτιέμαι όμως, αν αυτό είναι αρκετό, αν δηλαδή υπάρχει κάτι ποιο αναγκαίο και ανώτερο από το ηγετικό σχήμα διαδοχής στο Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα.

Πιστεύω, πως ο δημοκρατικός λαός της Ελλάδας, οι φίλοι και οι οπαδοί του ΠΑΣΟΚ ενδιαφέρονται περισσότερο για την πραγματική ενότητα, την συνέχεια και την προοπτική του δημοκρατικού και σοσιαλιστικού Κινήματος της πατρίδας μας από το μονοπρόσωπο ή το πολυπρόσωπο της διάδοξης ηγεσίας.

Γι' αυτό αγωνιώ, γιατί βλέπω πως έχει διαρραγεί ο ψυχικός θεσμός ανάμεσά μας. Σε ένα κρίσιμο κομματικό Συνέδριο σαν το δικό μας, δεν υπάρχουν πολλοί υποψήφιοι για την διαδοχή. Μια τέτοια όμως κατάσταση προϋποθέτει υπεύθυνη και σοβαρή προεργασία και προετοιμασία και κατεβαίνει στο Συνέδριο μια κοινή πρόταση. Και εάν υπάρχουν διαφωνίες στην κοινή αυτή πρόταση, τότε διατυπώνεται η αιτιολόγηση της διαφορετικής άποψης.

Δεν μπορεί στο Συνέδριο να έρχονται κορυφαία στελέχη, ο καθένας ξεχωριστά και να προωθούν προσωπικές στρατηγικές. Και δεν μπορεί να ζητείται η ευθύνη για το Συνέδριο μόνον από τους συνέδρους. Αυτό αποτελεί κατά την άποψή μου ένα θεσμικό έλλειμμα στη λειτουργία μας.

Αντίθετα η ευθύνη των κορυφαίων στελεχών, δηλαδή των μελών του Ε.Γ. που δεν προετοίμασαν και δεν επεξεργάστηκαν μια κοινή πρόταση προς το Συνέδριο, είναι οι ευθύνες αυτές τεράστιες και για την συγκυρία ευθύνες ιστορικές.

Γι' αυτό κάνω έκκληση και προτείνω στα κορυφαία στελέχη του Κινήματος, να συνέλθουν και να εξαντλήσουν όλα τα όρια και όλα τα περιθώρια για την εξεύρεση μιας κοινής γλώσσας, ώστε να αποτραπεί το διχαστικό κλίμα που περιρρέει την ατμόσφαιρα του Συνεδρίου.

Όταν με ένα τόνο όλοι διακηρύσσουν πως στο ΠΑΣΟΚ δεν περισσεύει κανένας, τότε αυτό να επιβεβαιωθεί στην πράξη. Να μουν στα σπαθιά στις θήκες, το πνεύμα και η σκιά του Ανδρέα Παπανδρέου μας παρακολουθεί. Ο λαός της Ελλάδας αγωνιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Νίκος Σηφουνάκης έχει το λόγο.

Ν. ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι αλήθεια ότι στα 22 χρόνια της πορείας του ΠΑΣΟΚ, είχαμε μάθει, είχαμε αποκτήσει διαφορετικές εμπειρίες στο πως πηγαίνουμε και τι ζητάμε από τα Συνέδρια.

Είναι αλήθεια επίσης ότι στο τελευταίο Συνέδριο που έγινε λίγο μετά την νίκη του ΠΑΣΟΚ, όλοι μαζί είχαμε αποφασίσει ότι αυτή η τετραετία, η τετραετία της νίκης θα ήταν μία διαφορετική, θα χάραζε μία διαφορετική πορεία για το ΠΑΣΟΚ.

Είναι αλήθεια επίσης, ότι ο Πρόεδρος μας κατ' επανάληψη και στο 1ο Συνέδριο και στο 2ο είχε τοποθετηθεί πως έβλεπε αυτός την παρουσία και την παρέμβαση των πολιτικών κομμάτων μέσα στην κοινωνία. Η δικιά μας η εμπειρία της πρώτης τετραετίας σίγουρα δεν οδήγησε σε ένα ποθητό αποτέλεσμα, που κι εμάς τους ίδιους θα μας είχε γαλουχήσει διαφορετικά ποιός είναι ο ρόλος του Κόμματος και ποιός είναι ο ρόλος του κράτους.

Πολλές φορές εμείς οι ίδιοι ανάλογα με τις εμπειρίες που είχαμε, θέλαμε να αντιγράψουμε διαφορετικά μοντέλα. Είναι όμως αλήθεια ότι στην δεύτερη τετραετία από το '85 και μετά ο Ανδρέας Παπανδρέου δειλά - δειλά άρχιζε να μιλάει για τον διαχωρισμό του Κόμματος με το κράτος.

Δεν το πετύχαμε όμως. Και δεν το πετύχαμε όχι γιατί η κυβέρνηση δεν το ήθελε, όχι γιατί ίσως το Κόμμα και οι αποφάσεις του ή εκείνων των συλλογικών ηγεσιών δεν το ήθελαν. Δεν το πετύχαμε γιατί ίσως κι εμείς οι ίδιοι δεν το θέλαμε, γιατί είναι αλήθεια, ότι το ΠΑΣΟΚ όταν ξεκινούσε δεν πίστευε κανείς ότι σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα θα είχε γίνει ένα τόσο μεγάλο Κόμμα και ένα Κόμμα εξουσίας. Κανείς κατά βάθος δεν πίστευε και δεν ήθελε να προχωρήσει σ' αυτό τον διαχωρισμό.

Όταν το 1994 ψηφίζοταν ο Νόμος ο λεγόμενος του Πεπονή που πάρα πολλοί από εμάς δεν τον είδαν με καλό μάτι και ξέρουμε γιατί. Πιστέψαμε όμως και ομόφωνα η Βουλή ψήφισε, ότι αυτό ήταν η απαρχή μιας διαφορετικής αντίληψης για το τι είναι το Κόμμα και πώς πρέπει να λειτουργεί.

Πρέπει δηλαδή το Κόμμα να είναι πηγή εξουσίας για όλους εμάς και μόνον ή πρέπει το Κόμμα να είναι όπως γίνεται στην άλλη Ευρώπη που θέλουμε ν' ανήκουμε και που συζητάνε πολιτικά και που στα Συνέδρια παίρνονται πολιτικές αποφάσεις για το πώς θα πορευτεί η κοινωνία και βεβαίως για το πώς θα πορευτεί το Κόμμα.

Εάν φίλες και φίλοι, σύντροφοι, θέλουμε πραγματικά να γίνουμε ένα άλλο Κόμμα διαφορετικό, θα το δεχθώ εγώ, από εκείνο που ο Ανδρέας Παπανδρέου μέχρι σήμερα έτσι όπως λειτουργούσε είχε, τότε θα πρέπει να δεχτούμε, ότι πρέπει ν' αλλάξουμε τις δομές αυτού του Κόμματος.

Και οι δομές αυτού του Κόμματος δεν μπορούν ν' αλλάξουν όταν κρατήσουμε την ίδια διαδικασία λειτουργίας του. Αυτό πάει να πει, ότι σίγουρα ο πρωθυπουργός που εξελέγη μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες από την Κ.Ο. του Κόμματός μας, σαφώς θα είναι ο πρωθυπουργός και δεν μπορεί να

αρνηθεί να μην είναι ο πρωθυπουργός.

Αλλά θα πρέπει επίσης το Κόμμα να έχει μια άλλη διαφορετική λειτουργία απ' αυτή που είχε μέχρι σήμερα. Γιατί αν ο Ανδρέας Παπανδρέου ο ιδρυτής και δημιουργός έβλεπε το Κόμμα ίσως και ως δικό του ή έβλεπε το Κόμμα ότι έπρεπε να λειτουργεί έτσι ή αν ορισμένες φορές έκανε παρεμβάσεις που πολλοί δεν τις ενέκριναν, σήμερα δεν πάει να πει ότι το Κόμμα πρέπει να εξακολουθεί να λειτουργεί με την ίδια λογική και με την ίδια διαδικασία.

Άλλο πράγματα το Κόμμα, άλλο πράγμα η κυβέρνηση. Αν θέλουμε να πούμε, να πούμε ότι πάμε σε μια νέα πορεία, αν δεν το δεχτούμε αυτό, τότε θα είμαστε στην ίδια πορεία που είμαστε μέχρι σήμερα και οι κοινωνίες ζητούν άλλο, δεν ζητούν μία από τα ίδια. Ζητάνε κάτι το διαφορετικό.

Είναι δική μου άποψη, είναι δική μου θέση, δεν μου την επέβαλε κανείς. Εχω ζήσει πολλά χρόνια στην Ιταλία, έχω ζήσει στη Γαλλία, ξέρω πως λειτουργούν τα Κόμματα. Το δικό μας το Κόμμα δεν μπορεί να εξακολουθεί να λειτουργεί διαφορετικά από το πως λειτουργούν τα κόμματα εκεί αφού είμαστε και στην Ευρώπη.

Πιστεύω, ότι θα πάμε καλά, αν υπάρξουν αυτές οι διακριτές εξουσίες, αν υπάρξει μια λειτουργία που ο καθένας να έχει το ρόλο του. Και στο ΠΑΣΟΚ μέσα τα αξία και πολλά στελέχη έχουν ρόλο για όλους. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Χατζηγιάννου έχει το λόγο.

Γ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΟΥ: Σύντροφοι, μετά από 22 χρόνια στο ΠΑΣΟΚ ακούμε εμείς κι εσείς, η μια και η άλλη πλευρά. Πριν από το Συνέδριο ακούγαμε σκορ, μέσα στο Συνέδριο ακούμε αποδοκimasίες. Αυτά είναι απαράδεκτα. Ακούγονται και είναι πια ξεκάθαρο, ότι δεν υπάρχει πια η ψυχική ενότητα στην κορυφή και πολύ φοβάμαι και στην βάση του Κινήματός μας.

Προβάλλονται συνταγματικά επιχειρήματα. Όμως τον Νόμο τον επικαλούνται αυτοί που δεν συμφωνούν μεταξύ τους. Η επίκληση του Συντάγματος προϋποθέτει ότι θεωρούμε αδύνατη την πολιτική σύνθεση. Αλλά η πολιτική σύνθεση είναι αυτό που είμαστε υποχρεωμένοι και τώρα και πάντα να επιδιώκουμε.

Είναι γεγονός ότι υπάρχουν ελλείψεις στην πολιτική παιδεία του Κόμματος και υπάρχουν και ευθύνες γι' αυτό. Μπορώ να αναφερθώ σε ένα τμήμα αυτών των ευθυνών, επειδή έχω προσωπική εμπειρία από την συμμετοχή στον Τομέα Διαφώτισης του Κινήματος.

Ανάμεσα στο 2ο και στο 3ο Συνέδριο με Γραμματέα του Τομέα τον Γιάννη Παπαδάτο, οι Οργανώσεις έπαιρναν μηνιαία πολιτική ενημέρωση. Υπήρχε περιοδικό που εκδιδόταν κάθε τρεις μήνες. Ανάμεσα στο 3ο και στο 4ο Συνέδριο του Κινήματος με Γραμματέα του Τομέα τον σύντροφο Γιώργο Πασχαλίδη δεν υπήρξαν αυτά τα πράγματα, δεν υπήρξε λειτουργία του Τομέα.

Αυτό γιατί το λέω; Όχι σαν προσωπική μομφή, αλλά γιατί υπάρχει μία πρόταση που λέει, ότι οι Τομείς της Κεντρικής Επιτροπής πρέπει να αποτελούνται από μέλη της Κεντρικής Επιτροπής και βουλευτές. Είναι βέβαιον ότι οι σύντροφοι αυτοί έχουν σημαντικές πολιτικές απασχολήσεις στο κράτος και στη Βουλή, που αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούν ταυτόχρονα να λειτουργούν και τους Τομείς του Κινήματος.

Τέλος, έχω να πω όσον αφορά το περίφημο θέμα που προέκυψε με την σταθερότητα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Γιατί για μένα είναι κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και όχι του Κώστα Σημίτη, όπως πολλοί λένε.

Εάν η πολιτική που καλείται να εφαρμόσει αυτή η κυβέρνηση, είναι η ενιαία πολιτική που προκύπτει από το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ, που ενέκρινε ο λαός το 1993, τότε η οποιαδήποτε επιλογή στο Κόμμα δεν επηρεάζει την σταθερότητα της κυβέρνησης. Εάν πρόκειται να έχουμε κάποιο άλλο πρόγραμμα, κάποια άλλη πολιτική, καλό είναι να την μάθουμε.

Τελειώνοντας, ήθελα να πω δυο πράγματα προς όλη την ηγεσία του Κινήματος και νομίζω πως πολλοί σύντροφοι της βάσης συμφωνούν σ' αυτό. Σας θέλουμε όλους μαζί διαδόχους, δεν θέλουμε επίγονους. Και ένα άλλο θέμα που αφορά τον ιδρυτή του Κινήματός μας, τον Πρόεδρό μας, τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ορισμένοι μπορεί να αισθάνονται την ψυχολογική ανάγκη να χτυπήσουν τον Ανδρέα Παπανδρέου, μπορεί να θεωρούν σκόπιμο τον συμβολικό του φόνο. Εγώ μόνο ένα πράγμα έχω να πω, ότι σ' αυτό το φόνο δεν θα με έχετε σύνενοχο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Μικρόπουλος Κοσμάς έχει το λόγο.

Κ. ΜΙΚΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γερμανία): Συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν έγραψα κανέναν βαρυσήμαντο λόγο για να εκφωνήσω στο σημερινό Συνέδριο. Δεν είμαι από τους επώνυμους που παρουσιάζουν τα ΜΜΕ. Είμαι από τους εκπροσώπους του μεταναστευτικού Κινήματος που 25 ολόκληρα χρόνια δίνουμε την μάχη για τον ελληνισμό, για έναν άλλο κόσμο, για το συμφέρον αυτού που λέγεται Ελληνικού Έθνους.

Στα πλαίσια αυτά εμείς οι Έλληνες μετανάστες έχουμε μία ιδιαίτερη σχέση με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Δεν είναι για μας μόνον ο μεγάλος πολιτικός ηγέτης, δεν είναι μόνον ο εμπνευστής, αλλά είναι ο ευαίσθητος άνθρωπος με την μεγάλη διορατικότητα, όπου από τις σχέσεις δουλείας που υπήρχε για τους Έλληνες μετανάστες, ζήτησε άλλες συνθήκες και ενεργοποίησε τον Ελληνισμό της διασποράς σε μία άλλη διάσταση για να παίξει έναν άλλο ρόλο.

Όπως καταλαβαίνετε το έργο του οραματιστή Ανδρέα Παπανδρέου με την δημιουργία του ΣΑΕ δίνει μια άλλη διάσταση στον Ελληνισμό και αυτή την πρόταση του Απόδημου Ελληνισμού ήρθα να καταθέσω εδώ στο Συνέδριο. Να ευαισθητοποιήσω τους επώνυμους και μη επώνυμους ανθρώπους της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης να σταθούμε στο ύψος της παρακαταθήκης που άφησε ο Ανδρέας Παπανδρέου, που επιβάλλεται να κρατήσει το ΠΑΣΟΚ για να φτιάξουμε μία άλλη Ελλάδα που είχαμε οραματιστεί και για να ανταποκριθούμε στους στόχους αυτούς που βάλαμε όλοι δεκαετίες ολόκληρες για να φτιάξουμε εκείνη την μεγάλη Ελλάδα, εκείνη την Ελλάδα που όλοι οραματιστήκαμε.

Με τις σκέψεις αυτές σκεφτόμενοι ότι για μας δεν υπάρχουν διλήμματα στα πρόσωπα. Υπάρχει στον καθένα από εμάς νομίζουμε η πολιτική ωριμότητα να σταθούμε το ύψος των καιρών και να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες του ελληνικού λαού, που βροντοφώναξε στην ύστατη απομονή τιμής στον Πρόεδρό μας, ότι θέλει ενότητα και προοπτική.

Μεταφέρω σ' αυτό το Συνέδριο την αγωνία του Απόδημου Ελληνισμού, τα 7.000.000 αυτών των Ελλήνων, που δεν είναι Ευρωπαίοι πολίτες όπως τους ονομάζεται, ζούνε στα χυτήρια, ζούνε στα σκλαβοπάζαρα της Ευρώπης κάτω από άθλιες συνθήκες και φοβούμενοι μην τους κάψουν με τη

βία που εξελίσσεται και τον ρατσισμό ανά τον κόσμο.

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω, είναι χρέος μας σε όλους γι' αυτό συμβαίνει εκσυγχρονισμός στο ΠΑΣΟΚ, μέσα στη φιλοσοφία του ΠΑΣΟΚ, εσείς από εδώ κι εμείς από εκεί να φτιάξουμε μια Ελλάδα που να μας χωράει όλους σ' αυτά τα πλαίσια. Τότε θα θωρακίσουμε και τις ακριτικές μας περιοχές που έχουμε εγκαταλείψει, όταν θα ασκήσουμε μία τέτοια πολιτική. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κολιοπάνος Θεόδωρος έχει το λόγο.

Θ. ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, πιστεύω, ότι είναι απαραίτητο να χαμηλούς τόνους να κρατήσουμε και αυτοσυγκράτηση και ηρεμία, γιατί είναι βέβαιον ότι υπάρχει πολύ, ίσως και δικαιολογημένη, αλλά πολύ μεγάλη ένταση στην αίθουσα.

Ο χρόνος που έχουμε στην διάθεσή μας είναι ελάχιστος και γι' αυτό δεν μπορούμε να μακρηγορήσουμε. Θέλω να σταθώ μόνο σε δύο σημεία. Το μεγάλο ζητούμενο αυτού του Συνεδρίου μετά την απώλεια του ηγέτη Ανδρέα Παπανδρέου, είναι η διαμόρφωση των πολιτικών μας θέσεων από εδώ και στο εξής και η εκλογή νέας κοινοτικής ηγεσίας.

Ένα θέμα που για πολλούς μήνες το τελευταίο διάστημα μας απασχοληθεί, είναι το λεγόμενο ασυμβίβαστο του πρωθυπουργού και του Προέδρου του Κινήματος. Θέλω να θυμίσω, αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, ότι τον περασμένο Γενάρη ουσιαστικά τέθηκαν ενώπιον της Κ.Ο. πριν από την τελική μας απόφαση δύο λύσεις.

Η μία ήταν να προχωρήσουμε με έναν πρωθυπουργό που στη συνέχεια δεν θα διεκδικούσε την αρχηγία του Κόμματος, δηλαδή με έναν μη δελφίνο πρωθυπουργό. Και η άλλη αυτή που τελικά καταλήξαμε, ήταν ν' ακολουθήσουμε την λύση ενός πρωθυπουργού που στη συνέχεια στο Συνέδριο που θα ερχόταν θα είχε όχι μόνον το δικαίωμα, αλλά και την υποχρέωση να διεκδικήσει μέσα από το Συνέδριο και την κοινοτική ηγεσία.

Αρα, τα περί ασυμβίβαστου δεν έχουν ουσιαστικά καμία βάση και αναπτύχθηκαν μετά την εκλογή της 18ης Ιανουαρίου του 1996.

Το άλλο ζήτημα είναι, αν ο σημερινός πρωθυπουργός πράγματι πρέπει μετά από μια αποδοκιμασία από το Συνέδριό μας να παραμείνει στη θέση του πρωθυπουργού. Όσο κι αν αυτό σοκάρει, όσο κι αν αυτό αποτελεί μια ωμή αλήθεια, καταλαβαίνουμε όλοι μας, συντρόφισσες και σύντροφοι, ότι ένα στέλεχος μας, ο πρωθυπουργός που θα αποδοκιμάζονταν απ' αυτό το Συνέδριο, θα ήταν αδύνατο να συνεχίσει να ασκεί την κυβερνητική πολιτική, για να μην πω, ότι θα ήταν και ανάξιο.

Ας φανταστούμε τον πρωθυπουργό να δηλώνει, ότι όποια και αν είναι η απόφαση του Συνεδρίου, εγώ θα παραμείνω πρωθυπουργός. Μήπως αυτό δεν θα σοκάρει ακόμα περισσότερο; Αρα αυτή την αλήθεια, αυτή την ειλικρίνεια, θα ήταν άδικο να την ερμηνεύσουμε σαν προσπάθεια εκβιασμού του Συνεδρίου.

Αρα, πιστεύω, ότι ο καθένας μας πρέπει να κρίνει με ηρεμία, με νηφαλιότητα, αλλά χωρίς να αδικούμε κανέναν από τους συντρόφους, πολύ περισσότερο την ειλικρίνεια με την οποία τοποθετήθηκε ο σύντροφος Σημίτης. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κόκκας Χρήστος έχει το λόγο.

ΧΡ. ΚΟΚΚΑΣ (Αργολίδα): Συντρόφισσες και σύντροφοι, ακούγεται και θα

ακούγεται όλες αυτές τις μέρες του Συνεδρίου η λέξη ενότητα. Η λέξη ενότητα η οποία για μας σε καμία περίπτωση δεν είναι έννοια αφηρημένη, η λέξη "ενότητα" η οποία έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο.

Ζήσαμε τους τελευταίους μήνες μια άγονη πιστεύω κινδυνολογία για ζητήματα και κινδύνους διασπάσεως ή υπονόμευσης της ενότητας μέσα από τις επικείμενες διαδικασίες του Συνεδρίου. Από την Κυριακή όμως τα πράγματα άλλαξαν. Η απώλεια του ηγέτη μας, του ιδρυτή και Προέδρου μας άλλαξε το περιεχόμενο του Συνεδρίου όσον αφορά τις καταστατικές αλλαγές και τις καταστατικές επιλογές που θα γίνουν.

Δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί μας φοβίζουν, ένα ώριμο πλέον πολιτικό Κίνημα, εσωκομματικές δημοκρατικές διαδικασίες που μπορεί να έχουν το οποιοδήποτε αποτέλεσμα και το οποίο όλοι είμαστε υποχρεωμένοι ως ελάχιστο χρέος προς τον ιδρυτή μας να αποδεχτούμε, να αγωνιστούμε για την συνέχεια της πορείας και του έργου του.

Οι ρόλοι, η έννοια του ασυμβίβαστου κακώς τίθεται. Επιβάλλεται η ενιαία έκφραση Κόμματος και κυβέρνησης, αλλά παράλληλα επιβάλλεται η κατοχύρωση ουσιαστικής συλλογικότητας και στην λήψη των αποφάσεων και στη δράση. Και πάνω απ' όλα πρέπει να απαλείψουμε την οποιαδήποτε σύγχυση που αφορά και τον ελληνικό λαό, την ελληνική κοινωνία, το εκλογικό σώμα, για το οποίο στοχεύουμε να μας δώσει και νέα νίκη, την οποία κι αυτή πρέπει να κατακτήσουμε, γιατί αυτό επιβάλλουν οι προκλήσεις και οι απαιτήσεις των καιρών.

Θα πρέπει το Κόμμα μας να μπει σε μια άλλη δομή και λειτουργία. Να μην ξεχνάμε ότι πρέπει να συνδεθούμε με την κοινωνία και τις νέες κοινωνικές δυνάμεις που βγαίνουν στο προσκήνιο. Να μην ξεχνάμε ότι θα πρέπει πολλά στελέχη, τα οποία με τον τρόπο με τον οποίο λειτούργησε μέχρι σήμερα το Κίνημα εξέφρασαν, παρ' ότι είχαν σοβαρούς πολιτικούς προβληματισμούς, μια αποστροφή σ' αυτές τις λειτουργίες. Θα πρέπει να κατοχυρώσουμε διαφάνεια, αξιοκρατία, εσωκομματική δημοκρατία. Έτσι, να ξεπεράσουμε και τις οργανωτικές αδυναμίες και να στραφούμε σε ένα καινούριο τρόπο λειτουργίας.

Προτείνω, να ενισχυθεί σ' αυτό το πλαίσιο και η περιφερειακή συγκρότηση της κοινοτικής λειτουργίας σε αντιστοιχία της νέας διοικητικής δομής που επιχειρείται στο κράτος.

Τέλος, το χρέος μας και η ευθύνη μας για μια σειρά θεμάτων τα οποία θα πρέπει να επεξεργαστούμε και να συζητήσουμε σε εξειδικευμένες Συνδιασκέψεις για εξωτερική πολιτική, ανάπτυξη, για οικονομική πολιτική και κοινωνική πολιτική συγχρόνως, να αποτελέσουν αντικείμενα θεματικών Συνδιασκέψεων.

Προς το παρόν θα πρέπει να δώσουμε μια ισχυρή κυβέρνηση, να δώσουμε έναν πρωθυπουργό ισχυρό, να είμαστε αξιοί συνεχιστές, να προκύψουν καθαρές λύσεις, απόρροια καθαρών θέσεων, οι οποίες είναι δημιουργήματα καθαρών σκέψεων. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, ήδη συνειδητοποιήσαμε ότι υπάρχει κόπωση και αποφασίσαμε να το κλείσουμε εδώ.

Καλή βραδιά.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 1ης ΗΜΕΡΑΣ

4ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΑΣΟΚ

ΗΜΕΡΑ 2η ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 Ιουνίου 1996

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ

ΤΟΝΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΘΑΝΟΣ

ΚΙΜΩΝΑΣ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

ΡΕΝΑ ΛΑΜΠΡΑΚΗ

ΝΙΚΟΣ ΛΙΟΛΙΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ν.ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ): Σύντροφοι καλημέρα. Το Προεδρείο καθυστέρησε λίγο γιατί ήταν σε συνεδρίαση. Παρακαλώ, η Τεχνική Γραμματεία να ενημερώσει όσους συνέδρους βρίσκονται έξω από την αίθουσα ότι είμαστε έτοιμοι να ξεκινήσουμε τη σημερινή διαδικασία.

Οι πρώτοι ομιλητές σήμερα από τον κατάλογο των Νομαρχιακών Οργανώσεων: Σπύρου Μπενέτος από τα Βόρεια Δωδεκάνησα, Καζαντζίδης Χρήστος απ' την Ιταλία, Παπαδάκης Νίκος, Βαϊλάκης Στυλιανός, Σχοινάς Ευάγγελος. Παρακαλώ τον σύντροφο Σπύρο Μπενέτο να 'ρθει στο βήμα.

ΣΠ. ΜΠΕΝΕΤΟΣ (Β.ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ): Σύντροφοι και συντρόφισσες, δεν εκπροσωπώ μόνο τα Βόρεια Δωδεκάνησα, εκπροσωπώ κι ένα νησί μικρό κοντά στη Φαρμάκω, κοντά στ' Αγαθονήσι, κοντά στα Ιμια. Το λέω αυτό, σύντροφοι, όχι για να έχω ούτε την ανοχή σας ούτε την ευαισθησία σας, αλλά για να ξύσω λίγο τη μνήμη σας.

Γιατί αυτά τα νησιά, μαζί με τον Αγιο Ευστράτιο, μαζί με τα Ψαρρά, μαζί με τους Φούρνους, μαζί με το Καστελόριζο, μαζί με τη Σύμη και μια σειρά από βράχους και βραχονησίδες στο Αιγαίο, αν δεν υπήρχαν, θα υπήρχε η Αθήνα, την οποία θεωρώ βασική υπεύθυνη και γι' αυτή την κατάσταση που ζούμε σήμερα στο Συνέδριο σ' αυτού του ΠΑΣΟΚ, για το οποίο έχουμε πονέσει τόσο πολύ όλα αυτά τα χρόνια.

Σ' αυτή την Αθήνα, η οποία διαμόρφωσε την αθηνοκεντρική Ελλάδα και η οποία σήμερα μας φέρνει σ' αυτό το μεγάλο δίλημμα, που πραγματικά

μετά από 20 τόσα χρόνια παρουσίας στο ΠΑΣΟΚ δεν περίμενα σήμερα να ζήσω. Και δεν το περίμενα, γιατί, όταν κάποτε ορισμένοι μιλούσαν για μια συζήτηση, μια συνδιάσκεψη στο ΠΑΣΟΚ, για το κόμμα και, αν θέλετε, ακόμα περισσότερο, μια και το ΠΑΣΟΚ ήταν ν' ανέβει στην εξουσία, το ρόλο του κόμματος σε μια πορεία μετάβασης, αντιμετώπιζονταν ή με αναθεματισμούς ή με αφορισμούς.

Σ' αυτό το ΠΑΣΟΚ όσοι θέλησαν να βάλουν τα εθνικά ζητήματα αντιμετώπιστηκαν, όπως αντιμετώπιστηκε τελευταία ο δήμαρχος της Καλύμνου - και ας μου επιτραπεί να το αναφέρω αυτό - με μια λογική τρομοκρατίας, τελικά, αυτού του κόσμου που ζει εκεί πέρα με το φόβο δήθεν του πολέμου.

Αντιμετώπιστηκαν, λοιπόν, όλοι αυτοί οι σύντροφοι που θέλησαν να βάλουν κάποιες διαδικασίες αναγέννησης αυτού του χώρου, ζητώντας ειδικές συνδιασκέψεις, όπως είπα, για το κόμμα, για το συνδικάτο, για την Παιδεία, για το ρόλο του Πανεπιστημίου στην κοινωνική αναπαραγωγή, μια και βρισκόμασταν σε μια πορεία μετάβασης, αντιμετώπιστηκαν, πραγματικά, μ' ένα όχι πάρα πολύ δημοκρατικό τρόπο.

Και βέβαια, σήμερα μπαίνει αυτό το μεγάλο δίλημμα τελικά σ' όλους: τι να κάνουν. Και το δίλημμα του τι να κάνουν τίθεται όχι για κανέναν άλλο λόγο, παρά γιατί όσο ζούσε ο Ανδρέας ο Παπανδρέου δεν τολμούσε κανείς απ' όλους να εκφράσει ανοιχτά και κατηγορηματικά αυτή την αντίθεση και τη διαφοροποίηση σ' αυτά τα ζητήματα.

Είχαν φθάσει μέχρι το δίλημμα να αναρωτιούνται, τελικά, ποιον από τους 5 θεωρητικούς του κόσμου, που διαμόρφωσαν τη θεωρία της εξάρτησης, τη θεωρία της άνισης ανάπτυξης και της μητρόπολης - περιφέρειας, θα 'πρεπε να διαλέξουν. Και ένας απ' αυτούς δεν ήταν άλλος απ' τον Πρόεδρό μας.

Αυτά, λοιπόν, τα ζητήματα είναι που οδήγησαν, σύντροφοι, σ' αυτό το αδιέξοδο το Κίνημά μας σήμερα και δύσκολο πραγματικά είναι κανείς ν' απαντήσει. Είναι πάρα πολύ δύσκολο και φοβάμαι ότι θα είναι πολύ δύσκολο για πολλούς συντρόφους, αν και πραγματικά μετά λύπης μου δεν εκφράζω καμία σε κανέναν. Είδα αυτή τη μία μέρα και κάτι διχασμένο και σπασμένο το Συνέδριο, οι μεν με τους μεν, οι άλλοι με τους δε.

Αυτό είναι ένα ζήτημα νομίζω που δεν θα πρέπει να δημιουργεί αναστολές στους συντρόφους. Εγώ προσωπικά αδυνατώ να κάνω επιλογή, εκτός κι αν δώ αυτή τη μιάμιση μέρα που μας μένει πραγματικά κάποιες τοποθετήσεις, που να απελευθερώνουν αυτό το χώρο, να αναγεννούν αυτό το χώρο και, πάνω απ' όλα, να απελευθερώνουν την κοινωνία, που περιμένει απέξω με πολλή αγωνία τελικά τι θα γίνει.

Και η απελευθέρωση αυτής της κοινωνίας και αυτού του χώρου δεν μπορεί να γίνει με τα διλήμματα που τέθηκαν, χθες, όλη την ημέρα. Θα τεθούν με μια κατεύθυνση πολυκεντρικής Ελλάδας, πολυκεντρικού περιφερειακού ΠΑΣΟΚ, μια κατεύθυνση που κάνει την Αθήνα να συγκλίνει με τις περιφέρειες της. Κι αυτό δεν είναι ζήτημα ύπαρξης μόνο του ΠΑΣΟΚ, είναι ζήτημα ύπαρξης ολόκληρης της Ελλάδας.

Το ΠΑΣΟΚ γεννήθηκε ως εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα, ως εθνικοανεξαρτησιακό κίνημα και προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να συγκλίνει. Αν, πραγματικά, σύντροφοι, δεν συγκλίνουμε σήμερα, φοβάμαι ότι

έχουμε χάσει όχι τα ραντεβού με την Ιστορία - αυτά τα χάσαμε - αλλά χάσαμε το τρένο πραγματικά κάποιων άλλων καταστάσεων.

Γιατί αυτά που συνέβησαν χθες - πραγματικά το λέω με πάσα ειλικρίνεια - φοβάμαι ότι δεν απασχόλησαν ούτε προβληματίσαν κανένα κόμμα, τουλάχιστον στην Ευρώπη, για να μην πω ότι απασχόλησαν πολύ λίγα κόμματα επαναστατικά, εθνικοαπελευθερωτικά σ' όλο τον κόσμο. Το κατά πόσον τελικά ο Πρόεδρος θα είναι Γραμματέας, αν θα είναι ταυτισμένος με το κράτος ή την κυβέρνηση κ.λ.π.

Θα κλείσω μόνο μ' αυτό: Στο προηγούμενο Συνέδριο μιλούσαμε για μη κρατικό ΠΑΣΟΚ. Γιατί σήμερα, λοιπόν, ξαναμπαίνει αυτό το δίλημμα; Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Καζαντζίδης δεν είναι εδώ. Προχωράμε στο σύντροφο Νίκο Παπαδάκη. Ούτε αυτός είναι εδώ. Ο σύντροφος Βαϊλάκης Στυλιανός; Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΣΤ. ΒΑΪΛΑΚΗΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ-ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι, διεκδικώ για τον εαυτό μου να έχει κάνει πράξη ζωής τον όρο - και τον εννοώ. Είμαστε, σήμερα, σ' ένα ιστορικό Συνέδριο, χωρίς το μεγάλο τιμονιέρη και πρέπει να αποδείξουμε ότι έχουμε ενηλικιωθεί, ότι μπορούμε να ζήσουμε και να επεκτείνουμε ό,τι μπορούμε να επεκτείνουμε και ό,τι η κοινωνία ζητάει από μας.

Είναι, βέβαια, μέσα στη διαδικασία και θα 'πρεπε να γίνει από όλους, σ' ένα τέτοιο Συνέδριο να αποτιμούμε την πορεία μας από το περασμένο Συνέδριο μέχρι σήμερα, να αποδίδουμε τις ευθύνες, όσες και όπου υπάρχουν, με ονοματεπώνυμο, και να προδιαγράψουμε την παραπέρα πορεία.

Βγήκαμε σε κλίμα ευφορίας από το περασμένο Συνέδριο. Είχαμε μόλις κερδίσει τις εκλογές και βγήκαμε με μεγάλες εκκρεμότητες. Προδιαγράψαμε μια πανελλαδική συνδιάσκεψη που πήγαμε το '95 και πήγαμε για να λύσουμε εκείνες τις εκκρεμότητες και δεν τις λύσαμε. Και για να θυμίσω σε σας, που μπορεί να το έχετε ξεχάσει, τι λέγαμε τότε, τότε διεκδικούσαμε να κατοχυρώσουμε μέσα από την Πανελλαδική του Περιστερίου εκείνο που 20 χρόνια ήταν ζητούμενο και είναι, δυστυχώς, και σήμερα: το ενιαίο καθοδηγητικό κέντρο, το συλλογικό ΠΑΣΟΚ, τη συλλογική λειτουργία των οργάνων, όχι τις συλλογικές ηγεσίες. Δεν τέθηκε τέτοιο θέμα.

Τέθηκε θέμα διεκδίκησης της συλλογικής λειτουργίας των οργάνων, όργανα που δεν δούλεψαν μέχρι σήμερα, που η οργανωμένη βάση, την οποία νομίζω και επιδιώκω να εκφράσω, γιατί είμαι μαζί της 21 χρόνια στο πεζοδρόμιο, τις καλές και τις κακές στιγμές. Ζητούσε και ζητά και λέει ότι πρέπει, επιτέλους, να πορευτούμε συλλογικά, για να έχουμε μαζί της αποφάσεις και μαζί της ευθύνες.

Δεν το κάναμε, συντρόφισσες και σύντροφοι, και φθάσαμε σε μια δύσκολη στιγμή, σε μια στιγμή με το μεγάλο τιμονιέρη άρρωστο και, τότε, εκ των πραγμάτων, κάποια όργανα έπρεπε να δικαιολογήσουν τη συλλογική τους λειτουργία. Και πήγαμε και πανηγυρίσαμε, την άλλη μέρα, της εκλογής του πρωθυπουργού ότι κερδίσαμε το μεγάλο στοίχημα. Γιατί δεν λέμε αλήθεια, σύντροφοι; Γιατί, υπήρχε περίπτωση να μη λειτουργήσουμε δημοκρατικά, υπήρχε περίπτωση να λεγόμαστε ΠΑΣΟΚ και να μη λειτουργήσουμε με άσφorges κοινοβουλευτικές διαδικασίες;

Κάτι άλλο εκφράσαμε, που όλοι το αναγνωρίζουμε. Δυστυχώς, κανέναν δεν άκουσα να το πει. Αυτό το στοιχείο που κερδίσαμε, σύντροφοι, ήτανε ότι εκφράσαμε την ελληνική κοινωνία, δείξαμε ότι είμαστε ΠΑΣΟΚ, γιατί η ελληνική κοινωνία, εκείνη τη στιγμή, ένα έλεγε: Πρωθυπουργός πρέπει να είναι ο Σημίτης. Το έλεγε όλη η Ελλάδα. Και η Κοινοβουλευτική Ομάδα το επιβεβαίωσε και το απέδειξε ότι είναι σε θέση να εκφράσει την ελληνική κοινωνία.

Και ερχόμαστε σήμερα, συντρόφισσες και σύντροφοι, εμείς, ένα μικρό κομμάτι των 143.000 μελών κι ένα πάρα πολύ μικρό κομμάτι των 3,5 εκατ. ψηφοφόρων, που περιμένουν από μας ένα ΠΑΣΟΚ μεγάλο και δυνατό, ένα ΠΑΣΟΚ στο οποίο εγώ λέω πάντα ότι θέλω να είναι πόλη κι ας είμαι ο τελευταίος της πόλης κι όχι να είναι χωριό, έστω κι αν είμαι ο πρώτος του χωριού.

Και πρέπει να αποδείξουμε σήμερα ότι το ΠΑΣΟΚ είναι μεγάλη πόλη. Και θα το αποδείξουμε, συντρόφισσες και σύντροφοι, γιατί ο λαός απαιτεί από μας να έχει και ισχυρό κόμμα και ισχυρή κυβέρνηση. Οποιος νομίζει ότι μπορεί να έχει καλό κόμμα και κακή κυβέρνηση, δεν σκέφτεται σωστά. Και τα δυο πάνε παρέα και τα δυο πρέπει να παλέψουνε μαζί και δεν πρέπει ο ένας να υποσκάπτει τον άλλο και να του αποδίδει ευθύνες. Επιτέλους, οι ευθύνες πρέπει να έχουν ονοματεπώνυμο. Σήμερα θα αποδειχθεί και η φωνή θα είναι η ίδια, η έκφραση των 3,5 εκατ., που, όπως απάντησε στον πρωθυπουργό, θα απαντήσει και στον Πρόεδρο. Κι αυτό είναι βέβαιο και θα χειροκροτηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Σχοινιάς Βαγγέλης και ακολουθούν Γρετζελιάς Παντελής, Καραμπάσης Αγαθοκλής, Μπιλιάκης Κώστας. Παρακαλώ οι ομιλητές να έρχονται κοντύτερα στο βήμα για να κερδίζουμε χρόνο. Ο σύντροφος Σχοινιάς είναι εδώ; Απών, διαγράφεται. Ο σύντροφος Γρετζελιάς Παντελής; Απών, διαγράφεται. Ο σύντροφος Καραμπάσης Αγαθοκλής από τη Λάρισα; Απών, διαγράφεται. Ο σύντροφος Μπιλιάκης Κώστας από την Α' Αθήνας; Απών, διαγράφεται.

Σύντροφοι, χθες το βράδυ, είχε ανακοινωθεί ο κατάλογος των 10 πρώτων της πρώτης σειράς σήμερα για ομιλίες και το Προεδρείο θα συνεχίσει να προχωρεί με διαγραφές όσων ομιλητών καλούνται στο βήμα και δεν είναι εδώ.

Ο σύντροφος Καρέλης Μανώλης; Ορίστε, έχεις το λόγο.

Μ.ΚΑΡΕΛΗΣ (Τ.ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Στα πρόσωπα αναφέρεται κυρίως ο προβληματισμός του Συνεδρίου - ας τον πούμε έτσι, προβληματισμό - και το πολύ στην ερμηνεία ορισμένων εκφράσεων - κλειδιών, όπως λ.χ. διαρχία και καθαρότητα.

Μάταια αναμέναμε εμείς οι περιφερειακοί, μεταξύ των οποίων και ένας σεσημασμένος, ο ομιλών, ότι η κομματική αποκέντρωση, μια ανάγκη για έναν Οργανισμό που εκυριαρχείτο μέχρι πρότινος από τον πιο αυθεντικό και ανόθευτο συγκεντρωτισμό, περί τις διακηρύξεις περί του αντιθέτου, θα ήταν στο κέντρο των συζητήσεων, των επιδιώξεων, των οραματισμών.

Η ευθύνη γι' αυτό τον παραμερισμό βαρύνει ασφαλώς πολλούς, κυρίως όμως τους πολίτες της περιφέρειας, που αποδεικνύουν για μια φορά ακόμα ότι διαθέτουν θεία αφέλεια και απύθμενη ελαφρότητα, πέφτοντας στην παγίδα των υποσχέσεων και των δελεασμών, ενώ βέβαια ήταν στο χέρι τους, είναι στο χέρι μας, να οδηγήσουμε τις εξελίξεις προς το επιθυμητό

αποτέλεσμα, που είναι η μετατόπιση του κέντρου λήψης των αποφάσεων και πέραν των ορίων της τέως διοίκησης πρωτευούσης.

Δεν έχουν, ευτυχώς, εξανεμισθεί όλες οι ελπίδες. Απομένει ακόμα χρόνος και μάλιστα κρίσιμος για την εκλογή της κορυφής του ΠΑΣΟΚ, για την ανάδειξη των οργάνων, που αποφασίζουν και διαμορφώνουν πολιτική.

Κι εδώ επικαλούμαι την προσοχή σας όσων προέρχετε απ' την περιφέρεια και είστε η μεγάλη πλειοψηφία στην αίθουσα αυτή. Το καθήκον μας να στείλουμε στην κορυφή εκείνον, που θα συγκεντρώσει τη μεγαλύτερη βαθμολογία στις πανελλήνιες εξετάσεις της αποκέντρωσης και της περιφερειακής ιδεολογίας, εκείνον που θα έχει διακριθεί σε αγώνες εναντίον της κομματικής γραφειοκρατίας και αγκύλωσης και του συντροφισμού και του αποκλεισμού των περιφερειακών.

Και να προωθήσουμε στα αποφασίζοντα και καθοδηγούντα όργανα όχι απλώς τα άτομα που κατοικούν στην περιφέρεια, αλλά τους πολίτες εκείνους, που έχουν ξεκαθαρίσει τις ιδέες τους για τις προτεραιότητες της περιφέρειας και τις έχουν υποστηρίξει με τις θέσεις τους, με την ψήφο τους και με τον τρόπο της ζωής τους.

Και θα έχουμε την πρόσθετη ικανοποίηση, αν η συμπεριφορά μας είναι η σωστή, αν αναδείξουμε εκείνους που πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμά μας και των άλλων κομματικών οργανισμών, με αποτέλεσμα να γενικευθεί και να παγιωθεί η αποκέντρωση, να αποφευχθεί, με άλλα λόγια, ένας γνήσιος εκσυγχρονισμός.

Και δυο παρατηρήσεις και τελειώνω. Θα προχωρήσουμε όλοι μαζί, ένοχοι και αθώοι. Τάδε έφη ο σύντροφος Γραμματέας Σκανδαλίδης, όταν μιλούσε εισαγωγικά. Κι ήταν σημαντική η ομιλία του. Θα διαφωνήσω μαζί του. Και ιδού γιατί, αν θέλουμε να μεταφέρουμε ένα καλάθι με σαλιγκάρια - κοχλιούς τα λέμε στην Κρήτη και προέρχεται η λέξη από τον αρχαιοπρεπή κοχλία - θα πρέπει να προσέξουμε να μην υπάρξει έστω κι ένα ψόφιο μέσ' στο καλάθι, γιατί τότε στον Πειραιά θα βρεθούν ψόφια όλα τα σαλιγκάρια, όλοι οι κοχλιοί. Είναι, δε, το ψόφιο σαλιγκάρι, ο ψόφιος κοχλιός, το ισοδύναμο του ένοχου κομματικού στελέχους.

Και μία άλλη παρατήρηση αναφέρεται στην ενόχληση για τη κομψή διατύπωση. Ήταν, βλέπετε, κομψοί οι "νάνοι" και κομψά όλα τα συναφή που ακούστηκαν για τα κέντρα των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης που αποφασίζουν και τη συμπεριφορά που βρίσκεται, όπως είπε ο σύντροφος επιτροπός στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εγώ θα ρωτήσω κάτι άλλο: Ήσαν αληθινά; Και αν η απάντηση είναι "ναι" - και δεν μπορούν να είναι "όχι", γιατί το αποδεικνύουν οι κλειστές οργανώσεις - τότε όλα τα άλλα τα περί κομψών διατυπώσεων πηγαινούν περίπατο και αποδεικνύονται παραπλανητικά και υποκριτικά. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ το σύντροφο Μαλέσκο Χρήστο. Απών, διαγράφεται. Ακολουθούν ο σύντροφος Κοκκαλιάς, ο σύντροφος Χρονόπουλος, ο σύντροφος Βαθιάς Γιάννης. Ο σύντροφος Κοκκαλιάς Γιάννης από το Βύρωνα; Απών, διαγράφεται. Ο σύντροφος Αποστολάκης Δημήτρης; Απών. Η συντρόφισσα Μοίρα Μαρία; Απούσα. Ο σύντροφος Κοντογιαννάτος Παναγιώτης από τη Λακωνία.

Π.ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΤΟΣ (ΛΑΚΩΝΙΑ): Σύντροφοι και συντρόφισσες, δυστυχώς, κι εγώ είχα την ίδια τύχη με το σύντροφο Καψή. Εχασα την τσάντα με την ομιλία

μαζί με τα κλειδιά και τα υπόλοιπα χρήσιμα αντικείμενα που είχα μέσα. Θα πω δυο πράγματα μέσα απ' την καρδιά μου, ειδικά για το θέμα της νεολαίας, που σε λίγο ίσως μπει σε ψηφοφορία.

Σύντροφοι,

Ένα βιβλίο χρήσιμο και επίκαιρο είναι το βιβλίο του Δρίσιου "Γιατί με σκοτώνεις, σύντροφε;". Όσοι το 'χουν διαβάσει θα θυμούνται ότι σε κάποιο κομμάτι αναφέρεται σε μία εκδήλωση, σε μία γιορτή που έκαναν οι πολιτικοί πρόσφυγες του χωριού Μπελογιάννης της Ουγγαρίας.

Σύντροφοι Έλληνες,

Γιορτάζανε την 25η Μαρτίου με ποιήματα και με τραγούδια. Τα παιδιά φορούσαν φουστανέλες και είχαν ντυθεί με τις εθνικές ενδυμασίες. Στο τέλος της εκδήλωσης και μετά το φαγητό, τα παιδιά, σύντροφοι, πήγανε, άλλαξαν τα ρούχα τους και φόρεσαν τα κανονικά ρούχα της εποχής, που, αν θυμάστε, ήταν σκιστό σακάκι και "καμπάνα" παντελόνι. Ξέρετε, σύντροφοι, τι συνέβη; Τα έβγαλαν τα παιδιά έξω οι υπεύθυνοι της εκδήλωσης και όχι απλά τα μάλωσαν, αλλά τα έδειραν κιόλας.

Και συνεχίζει ο συγγραφέας: Η νεολαία, όμως, μας τιμώρησε. Δεν ξανασυμμετείχε ποτέ σε καμία μας εκδήλωση. Και η ειρωνεία, σύντροφοι, ξέρετε ποια ήταν; Η ειρωνεία ήταν ότι, μετά από μία εβδομάδα, κοινοβουλευτική αντιπροσωπία από την Ελλάδα, με δύο μέλη της ΕΔΑ, επισκέφθηκαν την Ουγγαρία. Αυτοί οι δύο της ΕΔΑ φορούσαν σκιστό σακάκι και "καμπάνα" παντελόνι.

Σύντροφοι,

Φύγαμε από τη Λακωνία και τα παιδιά μας μας έβλεπαν και κλαίγαμε. Μας ρώτησαν: Γιατί; Ο μεγάλος μας ηγέτης έκανε τόσους πολλούς άντρες να κλαίνε. Στη Λακωνία μετράμε τον πόνο με το πόσοι άντρες κλαίνε - και ας με συγχωρήσουν οι συντρόφισσες. Μας είδαν, λοιπόν, να κλαίμε. Δώσαμε την υπόσχεση ότι θα κρατήσουμε την ενότητα του ΠΑΣΟΚ. Ας μην είμαστε επίορκοι, σύντροφοι. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Χρονόπουλος Κώστας απ' την οργάνωση του Πειραιά, παρακαλώ, έχει το λόγο.

Κ. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ (Β' ΠΕΙΡΑΙΑ): Σύντροφοι, συντρόφισσες,

Εγώ ήρθα εδώ για να σας πω για ένα όνειρο που 'δα χθες το βράδυ. Ήταν, λέει, μια σύναξη σαν τη δικιά μας κι εκεί στο πάνελ ήταν ο Ανδρέας ο Παπανδρέου, ο Γιώργος ο Γεννηματάς, η Μελίνα η Μερκούρη, ο Γιάννης ο Αλευράς, ο μπαρμπα-Μήτσος ο Διαμαντίδης, ο Παντελής ο Νικολαΐδης, ο Πέτρος ο Μοράλης κι εδώ στο πάνελ του Προεδρείου ήταν κάποιες άλλες φιγούρες, κάποιες άλλες μορφές.

Ήταν, λέει, ο Κολοκοτρώνης, ο Καραϊσκάκης, ο Παπαφλέσσας, η Μαντώ Μαυρογένους, και μιλούσαν για άλλα πράγματα. Ήταν τότε που είχε ελευθερωθεί το γένος απ' τους Τούρκους και χαίρονταν οι Έλληνες τη λιακάδα της λευτεριάς και γιόρταζαν την ανάσταση με χαρές και τραγούδια και στήνανε χορό στο άπλωμα της καρδιάς τους, ο οποίος όμως δεν έμελλε να κρατήσει πολύ, γιατί οι μέτοχοι του αγώνα θεώρησαν δικιά τους παραγγελιά αυτό το χορό και άρχισαν να μαλώνουν για το ποιος θα σύρει πρώτος το χορό.

Και οι πρόκριτοι με τους Ζαΐμηδες και τους Πετμεζαίους και οι караβοκυραίοι με τους Κουντουριώτες και οι Φαναριώτες με τους Μαυροκορδάτους κι ο λαός με τους ήρωές του. Και πάνω στο γλέντι άρχισε η

φαγωμάρα για το ποιος θα σύρει πρώτος το χορό. Κι ο χορός της λύτρωσης έγινε τότε χορός πάθους και μαρτυρίου, χορός των σπαθιών, που μεταλλάζει το τραγούδι σε μοιρολόι δραματικό, επιβεβαίωση της ίδιας της ζωής για το πόσο κοντά στη χαρά βρίσκεται η λύπη.

Και ξαφνικά το όνειρο άλλαξε, γιατί πήρε το λόγο ο Ανδρέας ο Παπανδρέου και άρχισε να μας μιλάει για κάποια άλλα πράγματα, να μας θυμίζει το 3ο Συνέδριο και να μας μιλάει για την ανάγκη της αναγέννησης των αξιών και των θεσμών της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, γιατί αυτό είναι μία καθαρά προοδευτική υπόθεση.

Να μας μιλάει για ανεξαρτησία των εξουσιών, για αναβάθμιση των αντιπροσωπευτικών θεσμών, για αποκέντρωση, για κοινωνία ίσων ευκαιριών και αξιοκρατικών επιλογών, για κοινωνικές συμφωνίες και συναινέσεις, που στηρίζουν την αναγεννητική προσπάθεια, για την προσπάθεια που πρέπει να κάνουμε για να απενοχοποιήσουμε την πολιτική.

Είπε πολλά ο Ανδρέας ο Παπανδρέου στ' όνειρό μου. Δεν μπόρεσα να τα συγκρατήσω, αλλά μπόρεσα να συγκρατήσω το τελευταίο, αυτό που μας έλεγε πάντα, που μας έσπρωχνε στην αμφισβήτηση και μας έμαθε πολλές φορές ν' αμφισβητούμε κι αυτόν τον ίδιο. Απ' αυτό παίρνω σαν δίδαγμα να πω για τα χτεσινά.

Σύντροφε πρωθυπουργέ Σημίτη,

Είπες πολλές αλήθειες. Έκανες, όμως, κι ορισμένα λάθη. Το μεγάλο σου λάθος χθες ήταν όταν μας είπες ότι τάχα δεν θα μπορείς να 'σαι πρωθυπουργός, αν είναι άλλος Πρόεδρος, γιατί δεν θα μπορείς αυτά να υπόσχεσαι να τα κάνεις. Διερωτώμαι, σύντροφε Σημίτη: Αν εκεί πάνω ήταν σήμερα ο Ανδρέας ο Παπανδρέου κι αν αύριο επιλέγαμε τον καινούριο μας Πρόεδρο, κοντά στη δική του υποψηφιότητα, έπρεπε να βάλεις κι εσύ τη δική σου μ' αυτό το σκεπτικό;

Σύντροφε Σημίτη, σύντροφοι της καθοδήγησης, που για 22 χρόνια είχαμε,

Πρέπει να μπορέσετε να κοιτάτε ο ένας τον άλλον στα μάτια, να δώσετε τα χέρια, να βάλετε τις πλάτες, να κρατήσετε ψηλά τον ήλιο, γιατί ο ήλιος, τώρα που 'φυγε ο Ανδρέας, είναι πολύ βαρύς για τις πλάτες ενός.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ το σύντροφο Καρούτσο θανάση και θ' ακολουθήσει ο σύντροφος Αποσκίτης Πέτρος.

Α. ΚΑΡΟΥΝΤΖΟΣ (Β6 ΑΘΗΝΑΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Θα 'θελα να θέσω μία άλλη διάσταση, που ειλικρινά θα περίμενα να την ακούσω, γιατί, αν πραγματικά μας έχει δώσει μία ιδεολογική και πολιτική κληρονομιά ο Ανδρέας Παπανδρέου, θα έπρεπε από αυτούς που σήμερα διεκδικούν την ηγεσία του Κινήματος να μας έκαναν μία ανάλυση, όσον αφορά το γεωπολιτικό χάρτη της περιοχής, τη θέση της Ελλάδας στα Βαλκάνια, τη θέση στην Ευρώπη, γιατί μιλάμε, για ποιες σφαίρες και ποιες δυνάμεις. Και, μέσα από έναν τέτοιο σχεδιασμό, πραγματικά θα μπορούσαμε να καταλήξουμε και να πούμε ότι πάμε στη μία ή στην άλλη κατεύθυνση.

Ένα δεύτερο ζήτημα, που για μένα είναι μεγάλη ανησυχία και που έρχονται σήμερα να συγκρουστούν κάποιες αρχές, είναι ότι έχουμε ξεχάσει τις ρίζες μας και ο Ανδρέας Παπανδρέου ποτέ δεν ήθελε σχήματα του στιλ Κέντρο ή Κεντροαριστερά, αλλά έβαζε μια διάσταση, που είχε να κάνει με τις αρχές της νεομαρξιστικής σχολής, που είτε αυτές εκφράζονταν από τον Σουϊζί, τον Πάραν, τον Μπέτελεμ και μια σειρά θεωρητικούς, που τον έκαναν

να διαφοροποιηθεί και να απορρίψει λογικές του πώς θα πάρουμε ένα Κέντρο την εποχή του '74 και να έρθει και να βάλει λογικές ότι θέλει ανασύνταξη ο χώρος της Αριστεράς, θέλει ανασύνταξη ο χώρος ο δημοκρατικός, χρειάζονται οι αγρότες, χρειάζονται οι εργάτες, χρειάζονται οι βιοτέχνες, χρειάζονται όλοι εκείνοι για μια άλλη πολιτική και μια άλλη ιδεολογία, που έπρεπε να ξεχωρίζει η Ελλάδα.

Και γι' αυτό βγήκε το ζήτημα "η Ελλάδα στους Ελληνες" και γι' αυτό βγήκαν ζητήματα που αφορούσαν στην εθνική λαϊκή ενότητα και μια σειρά ζητήματα, που δεν είναι το παλιό, δεν έχουν σχέση αυτά με τις νέες λογικές για το νέο, αλλά έχουν σχέση με τις ρίζες του ΠΑΣΟΚ και με τις ρίζες του λαϊκού κινήματος.

Επομένως, είναι επίκαιρο το ζήτημα να αναλυθούν αυτά και μέσα από αυτά να αναδειχθεί μια νέα ιδεολογική και πολιτική ταυτότητα του ΠΑΣΟΚ, που δεν έχει να κάνει με μοίρασμα καρέκλας, αλλά έχει να κάνει με μία προοπτική. Γι' αυτό πραγματικά αυτού του είδους τα διλήμματα δεν πρέπει να τίθενται σ' αυτό το Συνέδριο.

Το μεγάλο δίλημμα είναι τι πολιτική θ' ακολουθήσει το ΠΑΣΟΚ, τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τόσο στο χώρο των Βαλκανίων, τόσο στο ζήτημα του Πόντου, τόσο σε ζητήματα που αφορούν στην ανάπτυξη. Και δεν άκουσα κουβέντα για όλα αυτά, αν και περίμενα, πραγματικά, από έναν πρωθυπουργό να πάρει θέση σ' αυτά τα ζητήματα και να δημιουργήσει εκείνο το στίγμα, το νέο, το ιδεολογικό και το πολιτικό, που βέβαια θα αιτιολογούσε τις οποιεσδήποτε προσωπικές φιλοδοξίες.

Ετσι, λοιπόν, πρέπει να είμαστε πολύ ειλικρινείς και πολύ ξεκάθαροι. Πρέπει να μην να βαδίσουμε σε μία ενωτική προσπάθεια, αλλά και προς μία ταυτότητα, που την έχουμε όλοι ανάγκη. Και η ανάγκη αυτή δεν πηγάζει σε λογικές απομόνωσης ή σε λογικές εκβιαστικών διλημάτων. Δεν είναι καιρός για τέτοιου είδους διλήμματα. Δεν μπορεί ένα Συνέδριο του Κινήματος να έρθει και να πάρει θέση πάνω σ' αυτά.

Το βασικότερο που για μένα πρέπει να γίνει σ' αυτή την πορεία είναι να δούμε, τελικά, αυτές τις δύο μέρες, ποιες είναι οι πολιτικές που μπορούν να απαλειφθούν και, μέσα απ' αυτές, να κρίνει, χωρίς διλήμματα και χωρίς εκβιασμούς ο κάθε σύντροφος και να παρθεί η οποιαδήποτε απόφαση. Πιστεύω ότι αυτό πρέπει να είναι το ζήτημα αιχμής και το ζήτημα της ενότητας του ΠΑΣΟΚ. Κι όχι να ερχόμαστε και να εκφράζουμε καλά λόγια για τον Πρόεδρο, αλλά, τελικά, να παίζουμε όλοι μ' αυτό το κεφάλαιο που λέγεται "Ανδρέας Παπανδρέου". Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ το σύντροφο Αποσκήτη Πέτρο να έρθει στο βήμα και αμέσως μετά παρακαλώ το σύντροφο Κουλουμπή Βαγγέλη.

Π. ΑΠΟΣΚΗΤΗΣ (ΥΓΕΙΑΣ): (Στην αρχή, μιλάει σε κλειστό μικρόφωνο). Το Συνέδριο που βρίσκειται μπροστά μας είναι σημαντικό. Ας μην αποδειχθούμε κατώτεροι των περιστάσεων. Να μη γίνει Συνέδριο σύγκρουσης προσώπων, αλλά Συνέδριο πολιτικών θέσεων. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι όχι ένα Συνέδριο μεταμορφισμών, αλλά ένα Συνέδριο αλήθειας και ιστορικής ευθύνης. Όταν ένα κόμμα είναι αναξιόπιστο στο εσωτερικό του, σύντροφοι, γιατί να είναι αξιόπιστο στους πολίτες;

Δεν αρκούν, πλέον οι δηλώσεις για το ποιος είσαι, αν είσαι εκσυγχρονιστής, αν είσαι ανανεωτής, αν είσαι οικολόγος, αν είσαι εκφραστής

του νέου. Τώρα, χρειάζονται έργα. Η υπομονή του ελληνικού λαού έχει εξαντληθεί. Να το λάβουμε σοβαρά υπόψη. Η κρίση της δημοκρατίας σήμερα προετοιμάζει τον Μπερλουσκόνι του αύριο, σύντροφοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστώ το σύντροφο Αποσκήτη. Παρακαλώ το σύντροφο Κουλουμπή και να ετοιμάζεται η συντρόφισσα Καραμάνου, αν είναι εδώ.

ΕΥ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΑΕ): Πρόεδρε, θα προσπαθήσω να μοιράσω το χρόνο που μου ορίσατε, μιλώντας και ως Πρόεδρος και ως μέλος του Συνεδρίου.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Πιστεύω ότι ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα των τελευταίων κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ, αν όχι το μεγαλύτερο, είναι η θεσμοθέτηση της αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αυτός ο θεσμός ήταν το όραμα των φωτισμένων ανθρώπων της προοδευτικής παράταξης για πολλές γενεές και είναι η ελπίδα του πολίτη. Αυτό γιατί το συγκεντρωτικό κράτος, που γνωρίσαμε για πολλές δεκαετίες, έχει εξαντλήσει τα όριά του, για να μην πω ότι έχει σπίσει, και το κλειδί στην υπόθεση είναι η αποκέντρωση.

Οι πολίτες πιστεύουν ότι με την αποκέντρωση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια ο κάτοικος θα λύνει πολύ πιο εύκολα τα προβλήματά του. Από τα πρώτα βήματα λειτουργίας μας, όπως ξέρετε, αντιμετωπίζουμε χιλιάδες προβλήματα. Δυστυχώς, όμως, το χειρότερο είναι ότι διαπιστώνουμε ένα αρνητικό κλίμα και μια προσπάθεια μείωσης του θεσμού, για να μην πω ότι κάποιοι προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα μέτωπο αντίδρασης στο νέο θεσμό.

Είναι εκείνοι που φανερά πολέμησαν το θεσμό και το χειρότερο, όμως, είναι κι εκείνοι που, ενώ φανερά υποστηρίζουν το θεσμό, στην ουσία όμως κρυφά πολεμούν το νέο θεσμό. Και κάποιοι άλλοι σύντροφοι - το λέω με λύπη αυτό - προσπαθούν να ενσπείρουν ζιζάνια ανάμεσα στην αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στον Α' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τους διαβεβαιώνω, όμως, ότι οι σχέσεις μας είναι και θα παραμείνουν απόλυτα αρμονικές. Για μας, για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, για την αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ο Α' βαθμός είναι ο φυσικός μας σύμμαχος. Πρέπει, όμως, να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα. Πρέπει να οριοθετηθούν και να περιγραφούν με σαφήνεια οι αρμοδιότητες όλων των επιπέδων διοίκησης και της κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και πιστεύω ότι είναι εύκολο να ξεκαθαρίσουμε ποιες είναι οι γενικές αρμοδιότητες του κράτους και ποιες οι τοπικές υποθέσεις.

Και δεν μπορώ να καταλάβω αυτούς που προσπαθούν να μπερδέψουν τα πράγματα. Εάν πιστεύουμε στην αποκέντρωση, εάν θέλουμε και η χώρα μας να πάει μπροστά, τότε η κυβέρνηση θα πρέπει να διατηρήσει μόνο τον επιτελικό της ρόλο και χαρακτήρα, να χαράσσει πολιτικές και να παρακολουθεί αυτές τις πολιτικές και όλες τις αρμοδιότητες τοπικού χαρακτήρα να τις μεταβιβάσει στην αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στον Α' βαθμό. Μόνο έτσι θα πάμε σε ουσιαστική αποκέντρωση.

Σας είπα ότι ο Β' βαθμός είναι το μεγάλο επίτευγμα. Εάν, όμως, αποτύχει η αιρετή Αυτοδιοίκηση, εάν δεν βοηθηθεί από το κράτος και την Πολιτεία, αν δεν τη βοηθήσει η κυβέρνηση, δεν θα χάσει μόνο η χώρα μας, θα χάσει και το ίδιο το ΠΑΣΟΚ, γιατί θα λειτουργήσει ως μπουμερανγκ ο νέος θεσμός.

Επιτρέψτε μου, όμως, Πρόεδρε, να πω δυο λόγια και ως σύνεδρος, γιατί η ως τώρα ομιλία μου αφορούσε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Δυο λόγια μόνο.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Η δημοκρατική παράταξη ευτύχησε στα χρόνια μας να έχει τον πιο μεγάλο ηγέτη του κόσμου. Αυτό να το ξέρουμε. Θυμάμαι, πριν από 10 χρόνια, τον ίδιο το Μιττεράν, σε συγκέντρωση πρωθυπουργών και υπουργών απ' όλο τον κόσμο, με την ευκαιρία της ημέρας του περιβάλλοντος, να λέει ότι ο μεγαλύτερος ηγέτης των ημερών μας λέγεται Ανδρέας Παπανδρέου. Κι όταν αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, το λέει ο Μιττεράν, που ξέρουμε όλοι ότι είχε μία αντιπαλότητα με Αντρέα, καταλαβαίνουμε πόσο μεγάλη σημασία έχει αυτό.

Και νομίζω πως όλοι συμφωνούμε ότι το μεγαλύτερο ίσως επίτευγμα για τον Ανδρέα Παπανδρέου είναι ότι όχι μόνο έφερε τη δημοκρατική παράταξη στην εξουσία, αλλά τη στέριωσε για να μείνει για πολλές δεκαετίες. Αυτό το επίτευγμα του μεγάλου ηγέτη μας εμείς οι μικροί καλούμεθα να μην το καταστρέψουμε. Πρέπει να διατηρήσουμε το οικοδόμημα του Ανδρέα Παπανδρέου.

Στην Ελλάδα δεν πέφτει καμιά κυβέρνηση από την αντιπολίτευση. Στην Ελλάδα οι κυβερνήσεις πέφτουν απ' τον κακό εαυτό τους και ξέρουμε όλοι ότι οι εμφύλιοι πόλεμοι είναι οι χειρότεροι πόλεμοι με τα περισσότερα θύματα.

Δεν πρέπει να εφησυχάζουμε επειδή η Ν.Δ. έχει τα χάλια της και δεν πρέπει να την ακολουθούμε σε λάθη και σε ανικανότητα, γιατί, απ' τα τελευταία 15 χρόνια, σύντροφοι, τα 11 χρόνια είμαστε εμείς στην κυβέρνηση και δεν μπορούμε σήμερα να μιλάμε για απειρία στελεχών.

Αναρωτιέμαι, συντρόφισσες και σύντροφοι, εάν, μετά από 11 χρόνια κυβερνητικής πείρας, έχουμε γίνει σήμερα καλύτεροι. Και η διαπίστωση που κάνω και με την οποία θέλω να τελειώσω είναι ότι δεν έχουμε δημιουργήσει αυτά τα ικανά στελέχη - και δεν εννοώ μόνο σε επίπεδο υπουργών, αλλά σε όλα τα επίπεδα. Μετά από 11 χρόνια, σήμερα έπρεπε οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ να μην κάνουν κανένα λάθος. Και ξέρουμε ότι δεν είμαστε σε επίπεδο για να υποστηρίξουμε κάτι τέτοιο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Να έρθει η συντρόφισσα Καραμάνου. Επαναλαμβάνω, σύντροφοι, μια ανακοίνωση που είχε γίνει χθες. Υποψηφιότητες για την Κ.Ε. θα κατατίθενται έως τις 2.00 το μεσημέρι σήμερα. Θα πηγαίνετε στην Τεχνική Γραμματεία του Προεδρείου για να πάρετε την ειδική φόρμα κατάθεσης υποψηφιότητας. Έως τις 2.00 το μεσημέρι σήμερα, παρακαλώ να μην ξεχαστεί κανείς, παρά το ότι συνήθως έχουμε πολλές υποψηφιότητες, δεν μας λείπουν. Είναι εδώ η συντρόφισσα Καραμάνου; Όχι. Ο σύντροφος Φλωρίδης, παρακαλώ.

Γ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ (Κιλκίς): Συντρόφισσες και σύντροφοι, θα ήθελα να ξεκινήσω με μία μικρή επισήμανση που τη διαπιστώνουμε διαρκώς κατά την πορεία των εργασιών του Συνεδρίου. Και αυτοί είναι ότι μερικοί σύντροφοί μας από του βήματος που θέλουν να τιμήσουν τον Ανδρέα Παπανδρέου κάνοντας συνεχείς αναφορές στο όνομά του, διεκδικούν δυστυχώς με τρόπο καθόλου κομψό, για τη μνήμη και την ιστορία του, να εμφανιστούν και ως οι μοναδικοί πολιτικοί του κληρονόμοι.

Δεν διστάζουν να υπαινιχτούν με αρκετή σαφήνεια, ότι ήδη πήγαν

σε συμβολαιογράφο, έκαναν αποδοχή της πολιτικής του κληρονομιάς, την μετέγραψαν στο Υποθηκοφυλάκειο και τώρα εμφανίζονται ως οι μοναδικοί ιδιοκτήτες και όχι εξ αδιαίρετου συγκύριοι, ενώ κάποιοι άλλοι θεωρούνται ότι έχουν αποκληρωθεί.

Ξέχασαν πολύ σύντομα τη φράση του μεγάλου μας ηγέτη, ότι το ΠΑΣΟΚ δεν κληρονομείται, δεν τεμαχίζεται, σε χωρίζεται σε τιμάρια. Προσωπικά αισθάνομαι απόλυτη αδυναμία, να εξηγήσω τη φράση που άκουσα χθες εδώ από υψηλόβαθμο στέλεχος, ότι περίπου δεν θα παραδώσουμε το ΠΑΣΟΚ. Ποιοί άραγε σύντροφοι δεν θα παραδώσουν το ΠΑΣΟΚ και σε ποιούς θα το παραδώσουν;

Και από τότε οι δημοκρατικές εκλογικές διαδικασίες ενός Συνεδρίου, μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν άλωση φρουρίων, που τα υπερασπίζουν κάποιοι ηρωικοί μαχητές; Ποιος ξέρει άραγε ποιας μοναδικής κομματικής νομιμότητας. Και αφού ακούμε αυτές τις απόψεις, έχουμε στη συνέχεια τις κορώνες περί ενότητας.

Στους συντρόφους αυτούς, αναγνωρίζουμε την υποχρέωση να τιμούν για προσωπικούς λόγους τον Ανδρέα Παπανδρέου, επειδή είναι γνωστό ότι σ' αυτόν οφείλουν αποκλειστικά την πολιτική τους ανέλιξη και την κοινωνική τους θέση. Θα μας επιτρέψουν όμως, να μη τους θεωρούμε ως μοναδικούς του εκτελεστές της πολιτικής του διαθήκης.

Θα υπενθυμίσω το αυτονόητο. Ότι το ΠΑΣΟΚ είναι Κίνημα που μας ξεπερνά και ανήκει στο σύνολο των Ελλήνων πολιτών και θα υπάρχει πέρα από εμάς και έξω από εμάς και μετά από εμάς. Για να συνεχίσουμε να ηγεμονεύουμε πολιτικά και ιδεολογικά στην ελληνική κοινωνία, χρειάζεται πρώτα να διατηρήσουμε την ενότητά μας για να παραμείνουμε Κόμμα εξουσίας.

Ένα Κίνημα που δεν μπορεί να εφαρμόσει από θέση εξουσίας τις ιδέες του, θα καταντήσει πολύ σύντομα ένα μικρό περιθωριακό κομμάτι. Και αυτό δεν είναι απαίτηση των Ελλήνων πολιτών. Και για να γίνει αυτό, θα πρέπει πολύ σύντομα να απαντήσουμε υπεύθυνα στα σύγχρονα προβλήματα της χώρας, για την αποτελεσματική υπεράσπιση της εθνικής μας ανεξαρτησίας, την εξέλιξη του κράτους δικαίου, τις τομές στην διοίκηση, την αποκέντρωση, την Αυτοδιοίκηση, τις τομές στην υγεία, τις τομές στην παιδεία, τις τομές για ένα σύγχρονο ελληνικό κράτος, ικανό να σταθεί ισότιμα στην διεθνή Κοινότητα.

Αυτά όμως πώς μπορούν να γίνουν; Ακούμε σύντροφοι απόψεις και νομίζω ότι πρέπει να τις σεβαστούμε όλοι ακούγοντάς τις. Για τους διακριτούς ρόλους, για το ενιαίο κέντρο, για την ενιαία έκφραση. Ακούμε παραδείγματα από ξένες χώρες, ότι στην Γαλλία συμβαίνει αυτό, στην Γερμανία είναι διακριτοί ή οπουδήποτε αλλού συμβαίνουν κάποια άλλα.

Σύντροφοι, στις επόμενες εκλογές δεν θα ψηφίσουν Γάλλοι και Γερμανοί στην Ελλάδα. Θα ψηφίσουν Έλληνες που έχουν διαμορφωμένη πολιτική κουλτούρα για το πως θέλουν τα κόμματα εξουσίας. Και βεβαίως, τους διακριτούς ρόλους τους ζήσαμε πολύ καθοριστικά το τελευταίο 5μηνο και δεν νομίζω ότι μπορούμε να είμαστε υπερήφανοι για την εικόνα του Κινήματός μας στην ελληνική κοινωνία.

Όπως ζήσαμε και τις διαρκείς προσπάθειες, να υπάρξει μία καινούρια λειτουργία δημοκρατική, στα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, για να

Ξέρουμε τελικά αν υπάρχει φόβος στην ενιαία έκφραση ή αν το ζητούμενο είναι οι δημοκρατικές λειτουργίες στα θεσμικά, κομματικά και κυβερνητικά μας όργανα, που μπορούν να παράγουν πολιτική χωρίς ηγεμονικές θέσεις.

Νομίζω ότι θα πρέπει να εκφράσουμε αυτό που σήμερα η ελληνική κοινωνία ζητά, αυτό που η ελληνική κοινωνία έχει γαλουχηθεί. Και στη διαμόρφωση της πολιτικής συνείδησης της κοινωνίας για τα κόμματα εξουσίας το ΠΑΣΟΚ έχει μεγάλη συμβολή σύντροφοι και σήμερα ξαφνικά δεν μπορούμε να ανατρέψουμε αυτή την 22χρονη πορεία μας στην διαμόρφωση της πολιτικής συνείδησης των Ελλήνων πολιτών.

Ισχυρή κυβέρνηση, ισχυρό Κόμμα, δημοκρατική λειτουργία των θεσμικών μας Οργάνων και προπαντός ενιαία έκφραση, για να υπάρχει εμπιστοσύνη των Ελλήνων πολιτών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστώ σύντροφο Φλωρίδη. Ο σύντροφος Καστανίδης έχει το λόγο.

Χ.ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, υπάρχει μια μελαγχολία αισιόδοξη όμως, μια μελαγχολία εξαιτίας των περασμένων ημερών, αυτή που με οδήγησε καθώς διαλογιζόμουν με τον εαυτό μου να σκεφτώ αν έπρεπε να σας μιλήσω απ' την καρδιά ή με βάση τη λογική και το επιχείρημα. Να μιλήσω απ' την καρδιά, γιατί πιστεύω πως η καρδιά είναι τελάλης που φέρνει μηνύματα απ' το μέλλον, αλλά να σας μιλήσω ύστερα και με τη λογική.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, θα ήθελα να κάνω μια παρατήρηση. Άκουσα, σε δύσκολες ώρες, πολλούς συντρόφους, κατανοώντας την ανάγκη τους, να ανεβαίνουν τη φωνή, καθώς αναφέρονταν στον Ανδρέα Παπανδρέου και μου θύμιζε πως, όσο ανέβαζαν τη φωνή, ίσως τόσο λιγότερη πίστη θα μπορούσε να κρύβει αυτή η ένταση.

Επιτρέψτε μου μια ύστερη κουβέντα, με την επιλογή μιας ελεγχείας, που όμως θα παραπέμπει στο συμπέρασμα και στη λογική. Αν ήθελα ν' αποχαιρετίσω, θα 'λεγα τα λόγια του Ψυχάρη, όταν ένας μεγάλος ποιητής, ο Αργύρης Εφταλιώτης, πέθανε. Όταν, λοιπόν, μπροστά στον Αργύρη Εφταλιώτη έσκυψε ο Ψυχάρης, είπε τούτα τα λόγια: "Χρυσέ μου, Αργύρη, είναι κάτι πουλιά που συνοδεύουν στη θάλασσα τα καράβια και λένε οι Γάλλοι γι' αυτά τα πουλιά πως είναι οι ψυχές αυτών που δεν χάρηκαν τη ζωή".

Τέτοια πουλιά δεν θα γίνουμε ποτέ εμείς. Και ήταν μέσα σε μια συγκινητική και εμπιστευτική συνομιλία με το νεκρό σύντροφο. Η γενναιότητα ενός αγωνιστή, που ήξερε πως η ζωή του δεν πήγε ξόδι. Ήταν γόνιμη και δημιουργική. Και ήταν γόνιμη και δημιουργική η ζωή όλων μας με τον Ανδρέα Παπανδρέου, γιατί ήταν μια γενιά που έζησε και το θάνατο και τον συνάντησε, γιατί ήταν μια γενιά και όλοι μαζί εμείς αγγιχτήκαμε απ' την τύχη και συγκλονιστήκαμε από μια μεγάλη πορεία.

Σκέφτομαι, συντρόφισσες και σύντροφοι, πως είναι άτυχοι και τιμωρούνται απ' το θεό αυτοί που δεν περιδινήθηκαν μέσα στις συγκλονιστικές αναταραχές της πορείας απ' το '74 μέχρι σήμερα. Και τιμωρούνται πριν απ' το θεό όσοι τιμωρούν τον εαυτό τους. Και θα πρέπει, συντρόφισσες και σύντροφοι, επειδή ζήσαμε πολλές φωτεινές ώρες μαζί, να μην τιμωρήσουμε τον εαυτό μας εξωστραχισμένοι από την Ιστορία και απ' τα συγκλονιστικά γεγονότα που έρχονται.

Γι' αυτό, όταν αναφωνούμε στο όνομα της ενότητας, πρέπει, πρώτα απ' όλα, να αναφωνήσουμε ότι πρέπει να είμαστε τίμιοι με την

Ιστορία, με το μέλλον και με τη λογική, γι' αυτό και θέλω αυτή την εντιμότητα σήμερα να παρουσιάσω.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Όταν θα τελειώσει αυτό το Συνέδριο, θα πρέπει να μην έρχεται στα χείλη μας η αποστροφή "ήταν κάτι πεθαμένο μέσ' στην ψυχή μας". Και ήταν η ελπίδα που ήταν πεθαμένη. Πρέπει να πούμε το αντίθετο. Ότι ήταν κάτι ζωντανό μέσ' στην ψυχή μας και ήταν η ελπίδα που ήταν ζωντανή. Αλλά για να συμβεί αυτό, συντρόφισσες και σύντροφοι, πρέπει - επαναλαμβάνω - να είμαστε τίμιοι με τη λογική. Και δώστε μου δύο λεπτά, για να σας πω τι εννοώ εντιμότητα έναντι του μέλλοντος.

Άκουσα χθες - και πρέπει ο ένας να αποδέχεται τον άλλον όπως είναι - άκουσα χθες συντρόφους να αποδοκιμάζουν με έντονο τρόπο έναν άνθρωπο. Και την ίδια ώρα, άκουσα με έντονο τρόπο να χειροκροτούν όσοι τον καλούσαν να μη φύγει. Αν ένας πρωθυπουργός, συντρόφισσες και σύντροφοι - για να μην έχουμε μεταξύ μας σχέσεις υποκρισίας - αν ένας πρωθυπουργός αξίζει το γιουχαίσμά σας, τότε δεν υπάρχει καμιά σχέση αληθινού εραστή, πρέπει να τον διώξετε.

Εάν - και άκουσα από μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου - εάν είναι αληθές - άρα αυτή είναι υποκρισία - ότι μια κυβέρνηση δεν είναι εκσυγχρονιστική, αν είναι αληθές ότι μια κυβέρνηση μπαίνει στη λογική του εθνικού ενδοτισμού, όπως κάποιοι ισχυρίστηκαν, αν μια κυβέρνηση δεν είναι αριστερή, αν μια κυβέρνηση παίζει την ταυτότητα του ΠΑΣΟΚ, όπως είπε ένας φίλος μου απ' το Εκτελεστικό Γραφείο, αν όλα αυτά συμβαίνουν, τότε η ειλικρινής στάση δεν μπορεί να είναι το ξόρκι απέναντι σ' έναν άνθρωπο και να του ζητείται να μείνει.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Ας είμαστε ειλικρινείς. Καλλιεργείται επικίνδυνα μια ψυχολογία ιδιοκτησίας. Στο ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχουν ούτε ιδιοκτήτες του κόμματος ούτε αυτοί που επέρχονται με έφοδο. Το πρόβλημα είναι ότι κάποιοι δεν έκαναν αποδεκτό το μήνυμα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Θέλω να σας πω τούτο: Υπάρχει μία θεωρία - και αυτό είναι το μόνο στοιχείο στο οποίο θα μείνω - και είναι κρίμα για όλους μας. Όλοι μας σ' αυτό το κόμμα αναγνωρίζουμε μια πολύ απλή αρχή και αρετή. Ότι είμαστε πάντα ένα δημοκρατικό και πατριωτικό κόμμα. Κάνω έκκληση αυτό τουλάχιστον να μην αμφισβητείται από κανέναν, διότι καλλιεργείται τούτες τις μέρες η θεωρία του εθνικού ενδοτισμού.

Τάχατες δεν είμαστε πατριώτες, όταν αποσύραμε το βέτο για να συνδεθεί η Τουρκία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και, τώρα, που επαναφέρουμε το βέτο, είμαστε λιγότερο πατριώτες;

Αραγε, δεν είμαστε πατριώτες, όταν υπεγράφητο η ενδιάμεση συμφωνία για τα Σκόπια και τώρα, που απλώς κυλάμε στην εφαρμογή της είμαστε λιγότερο;

Αραγε, όταν, μετά από μια κρίση του '75, ισχυρίστηκα ότι η υφαλοκρηπίδα έπρεπε να κριθεί στη Χάγη, είμαστε πατριώτες και, τώρα, που λέμε, μετά από μια κρίση πάλι, ότι θα 'πρεπε να κριθεί στη Χάγη, είμαστε λιγότερο;

Ας μην αμφισβητήσει τουλάχιστον αυτό τον πυρήνα της καρδιάς μας. Όλα τα υπόλοιπα μπορούμε να τα βρούμε. Σας λέγω μόνο, σύντροφοι, τούτο το τελευταίο: Ας παλέψουμε όλοι μαζί, ας μην αναζητήσουμε την ενότητα μέσα από ρόλους. Η συλλογική λειτουργία, που είναι αναγκαία, είναι πράξη ζωής, διαχέεται σε όλα τα όργανα του Κινήματος και είναι πολιτική συμπεριφορά ανιδιοτελής. Δεν προϋποθέτει ρόλους που ως κίνητρο βοηθούν στη συλλογική εργασία.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Σας καλώ όλους μαζί να δώσουμε τη μάχη της ενότητας. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Μουλασιώτης έχει το λόγο.

Δ. ΜΟΥΛΑΣΙΩΤΗΣ (Κοζάνη): Συντρόφισσες και σύντροφοι, σαν απλός σύνεδρος κι εδώ ήρθα να εκφράσω την αγωνία αυτή που διακατέχει πιστεύω την μεγαλύτερη μερίδα του ΠΑΣΟΚ. Και δεν είναι καμία άλλη αυτή η αγωνία, παρά το πώς θα προχωρήσουμε, πώς θα είναι η επόμενη ημέρα για το μεγάλο αυτό Κόμμα που λέγεται ΠΑΣΟΚ.

Κατά την διάρκεια του προσυνεδριακού διαλόγου ακούσαμε πολλά. Ακούσαμε πράγματα τα οποία για μας τα περισσότερα ήταν πρωτόγνωρα. Και αναρωτιέται κανείς σήμερα, πώς θα προχωρήσουμε; Πώς θα προχωρήσουμε χωρίς να βάζουμε τα ιδεολογικά και τα πολιτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουμε σαν μεγάλο Κόμμα εξουσίας.

Δεν πρέπει σύντροφοι να κάνουμε επιλογές προσώπων. Το θέμα είναι πολιτικό. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τα ιδεολογικά, πολιτικά και εκλογικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει αυτό το Κόμμα. Δεν μπορώ να σταματήσω σε ψευδοδιλήμματα ή εγώ ή τίποτα. Πάντα το ΠΑΣΟΚ λειτουργούσε ενιαία, πάντα είχε στελέχη που λειτουργούσαν για το καλό και την άνοδο της κοινωνίας.

Σύντροφοι, τα προβλήματα σήμερα είναι πολλά. Πρέπει ξεκάθαρα να τοποθετηθούμε. Δεν μπορώ, σύντροφοι, να αισθάνομαι εθνικά υπερήφανος, όταν ακούω τον πρωθυπουργό από το βήμα της Βουλής να ευχαριστεί τον ρόλο των Αμερικάνων. Γύρισα πολλά χρόνια πριν, όταν ο αείμνηστος Παπανδρέου κατήγγειλε το "γίες μεν της Δεξιάς".

Αλλά έχουμε ακούσει κι άλλα που μας ξενίζουν, που ντρεπόμαστε να κοιτάξουμε ο ένας στα μάτια των άλλων. Σύντροφε πρωθυπουργέ, έχεις πει, ότι σε υπονομεύουν. Ποιοί σε υπονομεύουν; Ένας έντιμος πολιτικός, ένας πολιτικός που θέλει να είναι αξιόπιστος καταγγέλλει και παραιτείται πριν από το Συνέδριο.

Δεν μπορείς να είσαι αξιόπιστος, όταν πριν 7 μήνες επαγγέλλεσαι τα ευρωπαϊκά κόμματα, όταν επαγγέλλεσαι την λειτουργία θεσμών και οργάνων και όταν πάρεις την εξουσία με τον τρόπο που πάρθηκε από μια μικρή ομάδα, τότε προσδιορίζεις ξανά, τότε αλλάζεις τα σχέδιά σου και προσδιορίζεις καινούριους ρόλους.

Δεν μπορώ να κατανοήσω γιατί πριν 7 μήνες ο κ. πρωθυπουργός μιλούσε για μείωση του προϋπολογισμού των αμυντικών δαπανών και τώρα καταλαβαίνοντας την αναγκαιότητα και τους κινδύνους που υπάρχουν για την πατρίδα μας, να μιλάει διαφορετικά.

Και κλείνοντας σύντροφοι, αυτό που πρέπει να σκεφτούμε όλοι κι αυτό που θα πρέπει να μας απασχολήσει, είναι πώς θα μπορέσουμε να κρατήσουμε την ενότητα. Μια ενότητα που δεν θα είναι αποτέλεσμα ούτε εκβιαστικών διλημάτων, ούτε πολιτικών απειλών, ούτε συμφωνιών κορυφής, αλλά αποτέλεσμα πολιτικής και ιδεολογικής συμφωνίας του ΠΑΣΟΚ. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε σύντροφε. Ο σύντροφος Περράκης Γιώργος έχει το λόγο.

Γ. ΠΕΡΡΑΚΗΣ (Τ. ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι, ο σύντροφος που κατέβηκε από το βήμα μόλις, έκανε όπως είχε κάθε δικαίωμα σε μια κομματική - εσωκομματική διαδικασία σκληρή κριτική στον πρωθυπουργό. Αλλά τέτοιας λογής κριτικής και χειρότερη σύντροφοι, δεν γίνονται μέσα στο Κίνημα, αλλά γίνονται από κανάλι σε κανάλι και από τηλεόραση σε τηλεόραση και από εφημερίδα σε εφημερίδα.

Σύντροφοι, έχω την αίσθηση πως ο ελληνικός λαός δεν νοστάλησε την Δεξιά, δεν θέλει να ξαναφέρει Νέα Δημοκρατία. Δεν φαντάζεται καν τον Εβερτ πρωθυπουργό, όπως δεν φανταζόταν κάποτε ποτέ το Μητσοτάκη.

Αλλά σύντροφοι, αν δεν προσέξουμε αυτές τις ώρες που περνάμε θα ανοίγουμε το δρόμο και θα ψαχνόμαστε ποιος έφταιξε. Σε ένα σημείο θα σταθώ να το σχολιάσω, αφού αυτές τις μέρες για διακριτούς ρόλους και για χωριστές ιδιότητες.

Αυτά με απλά λόγια σύντροφοι, ο λαός μας τα καταλαβαίνει, πως το οικοδόμημα το μεγάλο που χτίσαμε ο καθένας πιστεύοντας πως έχει ένα δικαίωμα, διεκδικεί και ένα διαμέρισμα. Αλλά σύντροφοι αν τα διεκδικήσουμε, διεκδικώ κι εγώ μια πέτρα που κουβάλησα από την Κρήτη για να το θεμελιώσουμε και να το χτίσουμε. Και αν όλοι μας σύντροφοι ζητήσουμε τις πέτρες, θα μείνει το οικόπεδο και δεν θα μένει, παρά να το πάρει αντιπαροχή ο Εβερτ και άλλοι για να διεκδικήσουν γκαρσονιέρες για το οικόπεδο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Σισούρας Αρης έχει το λόγο.

Α. ΣΙΣΟΥΡΑΣ (Φωκίδα): Συντρόφισσες και σύντροφοι, είμαστε σε μια γόνιμη ώρα του Συνεδρίου μας. Παρακαλώ πάρα πολύ με την στάση μας να δείξουμε ότι θέλουμε να κρατήσουμε το Συνέδριό μας στο ύψος που αρμόζουν στις περιστάσεις μας.

Είναι η μοίρα εμάς των πολλών να είμαστε μόνον συνθηματολογικοί και κάπου και συναισθηματικοί μέσα στα 4' αυτά που μας δίνονται. Ας είναι. Σύντροφοι και συντρόφισσες, αν είχα την ευκαιρία να μπω σε πολιτική ανάλυση, θα προσέγγιζα το πρόβλημα της ενότητας, το κυρίαρχο ζήτημα όπως μπήκε στο Συνέδριό μας όχι με όρους αντιπαράθεσης και εκκλήσεων, αλλά μέσα από το έργο, το έργο της δημιουργίας που έχουμε μπροστά μας να ολοκληρώσουμε και την απάντηση που πρέπει να δώσουμε στα ερωτήματα.

Με ποιές δυνάμεις δημιουργίας, με ποιές ικανότητες και με ποιές δυνάμεις γνώσης και σύγχρονης αντίληψης και σίγουρα όχι μέσα από τις δυνάμεις των μετριοτήτων, αλλά και με ποιά κοινωνική ευθύνη και συνείδηση θα ολοκληρώσουμε αυτό το έργο;

Θα συμφωνήσουμε όλοι, ότι εμείς σαν ΠΑΣΟΚ έχουμε ένα τεράστιο ανεκπλήρωτο έργο ακόμη μπροστά μας σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού της κοινωνίας μας. Και θα αναφερθώ μόνο σε δύο κραυγαλέες και αδήριτες προτεραιότητες της συνολικής μας πολιτικής.

Πρώτον, έχουμε δουλειά ακόμα να κάνουμε σε ασυμπλήρωτους θεσμούς, αλλά και ανανέωση με σύγχρονες θεσμικές αναδιατάξεις στο έργο των 15 χρόνων του ΠΑΣΟΚ, στην οικονομία, στη δημόσια διοίκηση, στην κοινωνική πολιτική, στην παιδεία, στην αποκέντρωση.

Δεύτερον, έχουμε να αναδείξουμε νέους ρυθμούς αποτελεσματικότητας στο έργο μας και στην πολιτική μας πράξη και στην ανάπτυξη ενός νέου ήθους που θεωρεί ως πρώτο μέλημα την παροχή των ικανοποιητικών υπηρεσιών προς τον πολίτη.

Να πάρω ένα παράδειγμα που ταιριάζει με την διαστροφή μου, για πολλούς με τον ρομαντισμό μου, για μένα την μεγάλη μου πολιτική κατάθεση. Το έργο που μας περιμένει ακόμη για την υγεία και το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Το διαμάντι από της δημιουργικής πορείας του ΠΑΣΟΚ, η μεγάλη μας κατάκτηση, ο χώρος που σηματοδοτεί την κοινωνική διάσταση του ΠΑΣΟΚ και εκεί που ο πολίτης περιμένει την κορυφαία εκδήλωση της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Στο ΕΣΥ έχουμε μια συνέχεια στην πολιτική εφαρμογή του και θεσμούς και μεταρρυθμίσεις ακόμη ανεκπλήρωτους. Πρέπει να ολοκληρώσουμε και να υπερβούμε τις συντεχνιακές εξαρτήσεις και τις αγκυλώσεις της παρωχημένης μας δημόσιας διοίκησης.

Ενώ από την άλλη μεριά ο χώρος αυτός της υγείας αποτελεί το κατ' εξοχήν πεδίο που θα πρέπει να συνδεθεί η ανάγκη της δημοσιονομικής σταθερότητας με την ανάγκη για την ανάδειξη του κοινωνικού προσώπου του ΠΑΣΟΚ και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, σε όλες τις βαθμίδες καταλάβετε το και πρέπει να το καταλάβουμε, ο Έλληνας πολίτης δεν ενδιαφέρεται αν έχουμε διακριτούς ρόλους, Πρόεδρο ή Αντιπρόεδρο, Γραμματέα, αλλά το πώς το Κίνημά μας θα προωθήσει τους κοινωνικούς, οικονομικούς θεσμούς και θα βελτιώσει την ποιότητα της καθημερινής μας ζωής.

Η ενότητα για μένα κρίνεται στο αποτελεσματικό έργο που πρέπει να δώσουμε και σε μια συλλογική ανάταση που θα κριθεί στο επίπεδο της δράσης και της αποκεντρωμένης κινητοποίησης των δυνάμεων μας και όχι μέσα από συμφωνίες κορυφής.

Αυτό για μένα είναι ο εκσυγχρονισμός. Και σ' αυτό καλώ τις δυνάμεις της κοινωνικής συνείδησης και του εκσυγχρονισμού να δημιουργήσουμε το όραμα του αποτελεσματικού και δημιουργικού έργου, την στήριξη μιας άλλης Ελλάδας. Της Ελλάδας της δημιουργίας όπως είπε ο πρωθυπουργός, αλλά με βαθιά την κοινωνική ευθύνη απέναντι στον πολίτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Νικολάου έχει το λόγο.

Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ: Αγαπητές συντρόφισσες, αγαπητοί σύντροφοι, το θέμα είναι πώς θα βρισκόμαστε μαζί την Δευτέρα για να διασφαλίσουμε το μεγάλο και ενιαίο ΠΑΣΟΚ που έχει ανάγκη η χώρα και απαραίτητη προϋπόθεση να κερδίσουμε τις επόμενες εκλογές είναι η ενότητά μας.

Δεν έχει ανακαλυφθεί άλλος τρόπος, εκτός από τον σεβασμό στις αποφάσεις της πλειοψηφίας. Και είναι πολύ σημαντικό που σήμερα συνομολογούμε πως το ΠΑΣΟΚ, το Κίνημά μας θα είναι ενιαίο και μεγάλο όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα που θα βγάλει το Συνέδριό μας.

Κατανοώ βέβαια το γεγονός, ότι ορισμένοι από τους συντρόφους μας δεν έχουν συνηθίσει να βρίσκονται στην μειοψηφία. Αυτός όμως είναι ο κανόνας της δημοκρατίας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, ο Ανδρέας Παπανδρέου υπήρξε εθνικό κεφάλαιο και σαν τέτοιο αγκάλιασε όλο τον ελληνικό λαό, πολύ δε περισσότερο όλο το Κόμμα του. Θα πρέπει να θυμηθούμε ότι υπήρχαν κάποιοι στο Κίνημά μας που έλεγαν με θάρρος και παρρησία την γνώμη τους όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν όρθιος και μάχιμος, έστω και αν πολλές φορές αυτή η γνώμη τους ήταν αντίθετη με την δική του και αναλάμβαναν και το αντίστοιχο κόστος γιατί η ειλικρινής και έντιμη πολιτική σχέση ακόμα και με έναν ηγέτη τέτοιου μεγάλου βεληνεκούς, ακόμα και με έναν τέτοιο ηγέτη εθνικό κεφάλαιο στηρίζεται στην ειλικρίνεια της γλώσσας, στην δυνατότητα να λες με θάρρος και παρρησία και να διατυπώνεις την γνώμη σου.

Ας αφήσουμε κατά μέρος όλες τις απόπειρες να εκμεταλλευτούμε. Ο Ανδρέας Παπανδρέου ανήκε σε όλους μας. Συντρόφισσες και σύντροφοι εσχάτως ανακαλύπτουμε ανάμεσά μας πολιτικές διαφορές. Και λέω ανακαλύπτουμε, γιατί όσα ακούγονται περί κοινωνικού προσώπου του ΠΑΣΟΚ, περί εθνικής πολιτικής η οποία δεν είχα τόσα τόσο ανεξάρτητη και τόσο δυναμική, αποτελούν κατά την γνώμη μου απόπειρα να υπάρξει ένα ιδεολογικό και πολιτικό άλλοθι.

Να είμαστε μεταξύ μας ειλικρινείς. Πολιτικές διαφορές έχουμε, διαφορετικές απόψεις έχουμε και να σας πω μερικές. Είχαμε π.χ. μεταξύ μας πολιτικές διαφορές για τον τρόπο που λειτουργούσε το Κίνημά μας. Υπήρχαν κάποιοι που ήταν μονίμως ικανοποιημένοι με τον τρόπο που λειτουργούσαμε, έστω και αν δεν συνεδρίαζε σχεδόν καθόλου η Κ.Ε., έστω και αν κάναμε Εθνικά Συμβούλια που ήταν όργανα που ουσιαστικά δεν συζητούσαμε, έστω και αν δεν υπήρχαν σοβαρές προγραμματικές επεξεργασίες και αυτά τα πληρώσαμε στη συνέχεια στην κυβέρνησή μας, όταν δεν είχαμε πολιτικές πλατφόρμες να αντιμετωπίσουμε τα δύσκολα προβλήματα.

Σήμερα δεν έχουμε άλλο τρόπο, από το να λειτουργήσουμε ενιαία και συλλογικά. Και συλλογικά σημαίνει λειτουργία των συλλογικών οργάνων του Κινήματος, δηλαδή αναβάθμιση της Κεντρικής Επιτροπής. Δεν καταλαβαίνω, πώς θα βοηθήσει στην αναβάθμιση της συλλογικής μας λειτουργίας η παρεμβολή μονοπρόσωπων οργάνων και μάλιστα εκλεγμένων πιθανά από το Συνέδριο, που ουσιαστικά θα σημαίνει μόνον την υποβάθμιση ακόμα μια φορά της Κ.Ε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέλω να διατυπώσω και την γνώμη μου για μια αντίφαση που υπάρχει και κινείται μέσα στο Συνέδριό μας. Ο πρωθυπουργός δήλωσε, ότι εάν δεν εκλεγεί, θα παραιτηθεί. Είναι δικαίωμά του, συμφωνούμε ή διαφωνούμε.

Υπήρξαν κάποιοι σύντροφοι που τον κατηγορήσαν γι' αυτό. Οι ίδιοι σύντροφοι που προσάπτουν στην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ σήμερα έλλειμμα στο κοινωνικό πρόσωπο, έλλειμμα στην εξωτερική πολιτική και που λένε περίπου, ότι δεν κινείται στις αρχές και τις προδιαγραφές του κυβερνητικού προγράμματος του ΠΑΣΟΚ.

Εγώ θα έλεγα, ότι εάν είχαμε τέτοιες απόψεις για την σημερινή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, θα έπρεπε αυτοί που τις έχουν να είναι οι πρώτοι που θα ζητάγαν από τον πρωθυπουργό να παραιτηθεί.

Πώς τον καλούμε να παραμείνει στην κυβέρνηση, όταν τον καταγγέλλουμε ότι η πολιτική της κυβέρνησης δεν είναι η πολιτική που εκφράζει το Κίνημά μας;

Πιστεύω, αγαπητές συντρόφισσες και αγαπητοί σύντροφοι, ότι για να είμαστε μαζί την Δευτέρα και πιστεύω ότι θα είμαστε, υπάρχει ένας μόνο δρόμος. Να ψηφίσουμε ανοιχτά και με θάρρος την γνώμη μας και σε πολιτικές και σε πρόσωπα, η δημόσια πολιτική συζήτηση απουσιάζει, τι να κάνουμε, έτσι έχουμε μάθει στο Κίνημά μας και πρέπει να τ' αλλάξουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Μπουραντάς έχει τον λόγο.

Δ. ΜΠΟΥΡΑΝΤΑΣ (Εύβοια): Σύντροφοι και Συντρόφισσες, θα ξεκινήσω με μία παράκληση χτεσινές αντιδράσεις πρόσβαλλαν το περιβάλλον του Συνεδρίου από άποψη αισθητικής και πολιτισμού. Το είπε πάρα πολύ εύστοχα ο Σύντροφος ο Μπένος.

Δεν πρέπει να παρεμβαίνουμε βάνουσα στο περιβάλλον το αισθητικό, το δημοκρατικό του κορυφαίου οργάνου που είναι το Συνέδριο. Είχα ετοιμάσει να κάνω προτάσεις για το Καταστατικό, όμως βλέπω ότι η προτεραιότητα είναι άλλη. Θα βάλω ερωτήματα καίρια Σύντροφοι, στα οποία εγώ έχω απαντήσει και πιστεύω και η πλειοψηφία του Συνεδρίου.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι, όλοι έχουμε ζήσει από την αρχή μέχρι σήμερα το ΠΑΣΟΚ σε πάρα πολλές περιπτώσεις για τις διαδικασίες, για την διαφάνεια και την συλλογικότητα. Πρέπει ν' αποτιμήσουμε θετικά ή αρνητικά την πλειοψηφία του γραφειοκρατικού μηχανισμού, ο οποίος έχει και την πρώτη ευθύνη και δεν είναι κακό να το αναφέρουμε ξανά. Σε τι θίχθηκε ο κυρίαρχος μηχανισμός όταν αναφέρθηκε από τον Πρωθυπουργό ότι δεν ήταν και καθαρές οι διαδικασίες πάντοτε στο Κίνημά μας.

Δεύτερον. Σύντροφοι, υπάρχει μια μεγάλη αντίφαση, ειπώθηκε χθες και κρίθηκε χθες το κυβερνητικό έργο λίγων μηνών ότι δεν πάει πουθενά καλά. Και ρωτάω τον Σύντροφο Παπουτσή, πώς είναι δυνατόν αφού δεν έκανε τίποτα καλό αυτή η Κυβέρνηση με πρωθυπουργό το Σύντροφο Σημίτη να είναι καλός για Πρωθυπουργός. Δηλαδή αφού η πολιτική αυτή που έχει μέχρι σήμερα εφαρμόσει δεν είναι καλή γιατί επιμένει να είναι ντε και καλά συνέχεια Πρωθυπουργός;

Σύντροφοι, τελικά κάτι δεν πάει καλά, μήπως η οικονομική πολιτική δεν είναι αυτή που εφαρμόζεται αποτέλεσμα των συλλογικών οργάνων και του αειμνήστου Προέδρου μας Ανδρέα Παπανδρέου έτσι όπως προδιαγράφηκε στη διεθνή έκθεση Θεσσαλονίκης. Μήπως το δίδυμο του συντρόφου Παπαντωνίου και του συντρόφου Παπαδόπουλου δεν επιλέχθηκε από την ηγεσία του Κόμματος και της Κυβέρνησης και μάλιστα με πιο ευμενή σχόλια στ' αποτελέσματα της πολιτικής, ξαφνικά διαπίστωσε ο σύντροφος Παπουτσης ότι είναι δεξιός ο Πρωθυπουργός;

Μήπως η εξωτερική πολιτική που εφαρμόζεται δεν είναι απόρροια μιας δρομολόγησης προηγούμενων αποφάσεων που εφαρμόζει ο σημερινός Υπουργός ο Θόδωρος ο Παγκαλός. Η ενδιάμεση συμφωνία δεν ήταν προγενέστερη πολιτική επιλογή. Μήπως σύντροφοι, ξαφνικά γίναμε εθνικόφρονες και θέλουμε να μειώσουμε την εθνική συνείδηση που όλοι έχουμε στο Κίνημά μας και αφήνουμε έμμεσα, αλλά σαφώς ότι χάνει το ΠΑΣΟΚ τον πατριωτικό του χαρακτήρα; Τελικά δεν είναι πατριωτικό κίνημα και μέσα σε 4 μήνες αλλοιώθηκε η φυσιογνωμία του;

Μήπως ο χώρος γεωγραφικά της Κεντροαριστεράς τελευταία αναφέρεται ενοχλεί κάποιους γιατί σηματοδοτεί γεωγραφικά τον πολιτικό χώρο και δεν τους δίνει το δικαίωμα να μιλάνε για κεντροδεξιά σενάρια; Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ν. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ): Συντρόφισσες και Σύντροφοι, πριν συνεχίσει ο κατάλογος με τον Αλεξόπουλο τον Νεκτάριο που να είναι έτοιμος, θα σας ανακοινωθούν τα ονόματα των αντιπροσωπειών που σήμερα είναι εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ρ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ): Σύντροφοι και Συντρόφισσες, αντιπροσωπείες από 42 κόμματα της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας τιμούν με την παρουσία τους το σημερινό μας Συνέδριο και τους ευχαριστούμε θερμά γι' αυτή την παρουσία.

Από το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα ο Γενικός Γραμματέας Ζαν Φρανσουά Βαλέν. Από την Σοσιαλιστική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο σύντροφος Μανουέλ Μεντίνα. Από το Δημοκρατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα της Σλοβενίας ο Μαρσέλ Κοπρόλ. Από την SPD η συντρόφισσα Μέλνιντ Ρότε, η συντρόφισσα είναι και Πρόεδρος της Μεικτής Επιτροπής Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την Κύπρο και συμβάλλει πολύ για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Γαλλίας ο Αλέν Σενάλ, από το PDS Γερμανίας η κα Γκάμπι Τσίμερ. Από το Ουγγρικό Σοσιαλιστικό Κόμμα ο Γκιόρκι Φόλντες. Από το "PSOE" η συντρόφισσα Μαρία Σολάνας.

Από την συμμαχία της Σερβίας ο Ντράγκαν Ποπάντικ. Από το Εργατικό Κόμμα ο Ντένβιντ Μέφαντ. Από το Σουηδικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Λάιφ Λίντεχτ. Από το Βουλγαρικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Γκρασιμίρ Πρεμιάνοφ. Από το Πορτογαλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Αντώνιο Γκαλάμπα. Από το Κίνημα των Πολιτών Οντιντιέ Μοχάνεντ. Από το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Αλβανίας ο Ιλίρ Μέτα και ο Αναστάς Αντζέλι. Από το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Σερβίας Σλαβίκα Ντιούκινγ Ντιανόβικ και Αλεξάντερ Ρουστόβικ. Από το Σοσιαλιστικό Δημοκρατικό Κόμμα Ρουμανίας ο Ιών Σολκάνου και Σερβάν Μιχαηλέσκου. Από το Μόντε Νέγκρο το Σοσιαλιστικό Κόμμα Μποζόβικ.

Από την Ασία. Από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας Λου Γιουν Σαν. Από το Κουρδικό Δημοκρατικό Κόμμα του Ιράκ Χοσανίρ Σεμπαρί. Από το Εργατικό Κόμμα Κορέας Παγκ Γιονγκ Γκολ. Από το Κομμουνιστικό Κόμμα Λιβάνου Χουσεΐν Χαμντάν, από το Κομμουνιστικό Κόμμα Βιετνάμ ο πρέσβης Μαγκντούγκ. Από το Εργατικό Κόμμα του Ισραήλ Ευφραήμ Μπαρ Σμουέλ.

Από την Κουρδική Επιτροπή αντιπροσωπεία με επικεφαλής Γκέντετ Αμέντ. Από την Πατριωτική Ένωση Κουρδιστάν Σαρμπάς Μπαμαρνί. Από την Λατινική Αμερική, από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κούβας Ντένις Γκουσνάν. Και από την Αφρική, από την Ένωση Σοσιαλιστικών Δυνάμεων Ραχλίντ Μπεναμπελάχ και από το Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα του Σουδάν Αντίλ Σιντ Αμέντ Αμντέλ Χαντί.

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ν. ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ): Συντρόφισσες και Σύντροφοι ξαναρχίζουμε. Ο σύντροφος Αλεξόπουλος Νεκτάριος έχει τον λόγο.

Ν. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ (Μεσσηνία): Συντρόφισσες και Σύντροφοι, θα ήθελα να συνεισφέρω και εγώ κάποιες σκέψεις επάνω στο θέμα της εκλογής του νέου Προέδρου του ΠΑΣΟΚ ως το κυρίαρχο θέμα του Συνεδρίου μας, επισημαίνοντας κάποια παράδοξα όπως τα λέω στην απόφαση του Πρωθυπουργού να θέσει

υποψηφιότητα για την θέση του Προέδρου.

Το δίλημμα που μπαίνει στο Συνέδριό μας όπως έχουν πει όλοι είναι διακριτοί ή όχι οι ρόλοι. Άλλος Πρόεδρος, άλλος Πρωθυπουργός ή το ίδιο πρόσωπο. Εδώ Σύντροφε, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι πρόκειται για δύο διαφορετικά πράγματα, άλλη η δουλειά του Προέδρου του Κόμματος και άλλη η δουλειά του Πρωθυπουργού. Ο ηγέτης του Κόμματος πρέπει να οδηγεί στην σύνθεση και να εκφράζει προς τα έξω την κυρίαρχη ιδεολογική και πολιτική πλατφόρμα του Κόμματος.

Συνεπώς αυτός που θέλει να γίνει Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ πρέπει πρώτα απ' όλα να κάνει τις πολιτικές θέσεις πλειοψηφούσες στο Κόμμα. Εδώ πιστεύω ότι είναι το πρώτο παράδοξο με την απόφαση του Πρωθυπουργού να θέσει υποψηφιότητα για την ηγεσία του Κόμματος.

Οι θέσεις του συντρόφου Πρωθυπουργού ήταν πάντοτε μειοψηφία στο ΠΑΣΟΚ, επιδιώκει να ηγηθεί συνεπώς ενός Κόμματος με του οποίου τις πολιτικές και ιδεολογικές αναλύσεις, αλλά και πρακτικές διαφωνεί. Θέλει πρώτα να ηγηθεί του Κόμματος και στη συνέχεια να το αλλάξει.

Ονομάζει δε την στάση αυτή καθαρή λύση. Αυτό, Σύντροφοι, είναι αυτό που ονομάζω όχι καθαρή στάση. Καθαρή λύση είναι να βγει ο υποψήφιος Πρόεδρος και να πει ψηφίζοντας εμένα ο πατριωτικός και σοσιαλιστικός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ όπως τον ξέραμε επανεκτιμάται και γι' αυτό ανοίγει ένας ουσιαστικός διάλογος για να καταλήξουμε σε νέες θέσεις. Κάτι που δεν έγινε με αυτό το Συνέδριο.

Δεν επιλέγουμε ηγέτες από τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά, αλλά από τις θέσεις τους. Αυτό Σύντροφοι, δεν είναι καθαρή στάση. Προσέξτε, δεν ψηφίζουμε απλά για το είδος της ηγεσίας που θέλουμε, αλλά αποφασίζουμε για την πολιτική και την ιδεολογική ταυτότητα του ΠΑΣΟΚ με αυτή μας την επιλογή. Η συνειδητή υποβάθμιση του παραπάνω μόνο ως επιχείρηση άλωσης φυλάκων εξουσίας από την πίσω πόρτα μπορεί να εκληφθεί.

Δεύτερο παράδοξο. Ο σύντροφος Πρωθυπουργός φιλοδοξεί να είναι ηγέτης όλου του ΠΑΣΟΚ, την στιγμή που η μέχρι τώρα κυρίαρχη στάση του ΠΑΣΟΚ εκπροσωπεί τον αναχρονισμό, την συντήρηση, την μετριότητα. Το ζητούμενο Σύντροφοι, δεν είναι γενικά και αόριστα η ενότητα, αλλά η σύνθεση. Όλοι ξέρουμε ότι η σύνθεση είναι η κατάληξη μιας διαδικασίας που έχει ως προηγούμενα στάδια την θέση, την αμφισβήτηση της θέσης. Η δουλειά της ηγεσίας είναι να εξασφαλίζει την συνοχή και την συνέχεια αυτής της βασανιστικής πορείας.

Ο ηγέτης πρέπει ν' αποδείξει στην πράξη ότι έχει αυτές τις δυνατότητες, θα ήθελα πράγματι να ρωτήσω τον Πρωθυπουργό μετά την τοποθέτησή του στο Συνέδριο, εφόσον έχεις την εικόνα ότι η μέχρι τώρα κυρίαρχη τάση του ΠΑΣΟΚ εκπροσωπεί τον αναχρονισμό, αν εκλεγεί Πρόεδρος πώς θα εκπροσωπήσει αυτό που απορρίπτει είναι έτοιμος να εκφράσει τον αναχρονισμό ή θα επιχειρήσει να συνθέσει τον αναχρονισμό με τον εκσυγχρονισμό;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο Σύντροφος Κηπουρός έχει τον λόγο.

ΧΡ. ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, άκουσα, ακούσατε κι εσείς, μερικές απόψεις περί πατριωτισμού, που θα μπορούσα να τις χαρακτηρίσω απλοϊκές ή επί το ηπιότερο ατελείς. Εγώ επειδή πιστεύω ότι πατριωτισμός κατ' εξοχήν πρέπει να είναι ένα επεξεργασμένο εθνικό σχέδιο που να

διαθέτει ευφυΐα, αυτόχθονη πολιτική παιδεία, σοβαρότητα και αξιοπρέπεια, επειδή πιστεύω ότι ακόμη πατριωτισμός πρέπει να είναι να πληρώσουν φόρους οι αφορολόγητοι δανειστές του δημοσίου και να μην πάνε να επενδύσουν τα χρήματά τους σε ξένους επενδυτικούς οργανισμούς, θα σας πω μερικά πράγματα και πιστεύω να καταλάβετε τι εννοώ.

Δεν χρειάζεται κανείς να είναι διεθνολόγος ή κοινωνιολόγος ή τουρκολόγος για να διαπιστώσει ότι στην γειτονική χώρα ο επεκτατισμός είναι αυτοφυής και καλλιεργείται ελεύθερα. Παρόλη όμως την ήττα του και την αποθάρρυνσή του από τα ανατολικά του, απ' τον αέρα που φυσάει στις πηγές του Ευφράτη και στο κουρδικό κίνημα, στα δυτικά του, δηλαδή προς εμάς, υπάρχει μια θεατρική εν πολλοίς αποθράσυνση, που όμως στηρίζεται στην ελληνική υπαρκτή υποχωρητικότητα.

Στη Γαύδο δεν πήγαμε μέσω Κρήτης. Πήγαμε αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς μέσω Νταβός, μέσω της άρσης του βέτο και μέσω της Ιμίας. Τρεις ελληνικές πολιτικές ήττες, τρεις οι δικαιώσεις της στάσης μας και της διαφωνίας μας. Τρεις όμως και οι παραπομπές μας στην Επιτροπή Δεοντολογίας. Αυτή είναι η αλήθεια. Ενώ το ζητούμενο έπρεπε να είναι επιβολή κυρώσεως σε βάρος της Τουρκίας, αλλά και πρόληψη τέλεσης νέων αδικημάτων, το ΠΑΣΟΚ έμεινε με ξύλινα γραπτά και φλυαρίες τηλεοπτικές στα προφορικά.

Είναι και αυτό μια επιβεβαίωση, ότι πρέπει να αποκατασταθεί η ιστορική πολιτική και ηθική πραγματικότητα. Όταν πριν 10 χρόνια, το 1986 ο Μιχάλης δημοσίευσε στην "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" ένα άρθρο με τίτλο "Ιμβρος και Τένεδος - επιστροφή και αυτοδιάθεση", μετά απ' τα σχόλια και τα δημοσιεύματα της "ΜΙΛΙΕΤ", θα τον διέγραφαν όλοι μαζί τότε και ευτυχώς που υπήρχε ο αείμνηστος Πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς, ο οποίος παρενέβη επειδή παράλληλα προσέφυγαν οι βουλευτές Ασλάνης, Βουνάτσος και Σταματοπούλος απειλώντας ανεξαρτητοποίηση.

Αυτό πρέπει να αποκαταστήσει την ιστορική πραγματικότητα. Όμως κοιτάξτε μέσα σε 10 χρόνια πόσα πράγματα άλλαξαν. Θα φέρω αυτό το συγκεκριμένο παράδειγμα. Υπάρχουν όλα εκείνα τα στοιχεία που επιτρέπουν μια σοβαρή πολιτική διπλωματική και νομική προετοιμασία, να προσφύγει η Ελλάδα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για την Ιμβρο. Είναι καλύτερα να μιλάμε για Ιμβρο παρά να μιλάμε για Ιμια.

Εγώ δεν περίμενα την προσφυγή στην Χάγη για την Ιμβρο να την κάνει ο Καραμανλής ή ο Βαρβιτσιώτης ή ο Μητσοτάκης. Περίμενα όμως να την κάνει την προηγούμενη δεκαετία ακόμα η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Γιατί στη δεκαετία που πέρασε με αρχή το Νταβός, στην ουσία το ΠΑΣΟΚ απώλεσε την μορφωτική πολιτική και ηθική του ηγεμονία.

Δεν θα υπήρχε όμως μεγαλύτερη αστοχία από το πατριωτικό ΠΑΣΟΚ, αν δεν υπήρχε το περιφερειακό ΠΑΣΟΚ. Το περιφερειακό ΠΑΣΟΚ συνετρίβη υπό τους τροχούς του μετρώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, μεταξύ των φίλων που τιμούν σήμερα το Συνέδριό μας, είναι και ο Δόκτωρ Αχμάτ Νταργάμ, εκπρόσωπος του Παναραβικού Σοσιαλιστικού Κινήματος "ΜΠΑΘ" της Συρίας.

ΧΡ. ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Αυτό που χρειάζεται είναι ένα σοβαρό σχέδιο, που σημαίνει και περιφερειακά όργανα και ασυμβίβαστο. Όχι όμως ένα ασυμβίβαστο τύπου ιμιτασιόν, σε όλα τα επίπεδα, γι' αυτό πρέπει να βρούμε τους νέους ιστορικούς μας συνομιλητές.

Αυτοί είναι η Κρυστάλλω από τον Εβρο, είναι η Ελεονώρα από την Βόρειο Ηπειρο, είναι οι μαθητές προχθές στη Βουλή που μίλησαν και εξέφρασαν το νέο πατριωτικό Κίνημα. Ούτε ο Χατζηνικολάου είναι, ούτε ο Τέρενς Κουίκ, ούτε ο Ευαγγελάτος. Γεια σας σύντροφοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Γιάννης Χαραλαμπίδης έχει τον λόγο.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, πριν 20 μέρες περίπου είχα τη μεγάλη τύχη να συναντήσω τον Ανδρέα Παπανδρέου. Μου εξέφρασε τη βαθιά του ανησυχία για την πορεία των εθνικών μας θεμάτων. Μου εξέφρασε τον έντονο προβληματισμό του για την πορεία του ΠΑΣΟΚ και μου είπε όταν έφυγα ότι δεν έχουμε το δικαίωμα να απογοητεύσουμε το δημοκρατικό λαό, που τα τελευταία 20-30 χρόνια δώσαμε μάχες όλοι μαζί για να τον ενώσουμε και να τον οδηγήσουμε στη νίκη και στην εξουσία.

Χθες και προχθές δώσαμε όλοι όρκο ότι θα συνεχίσουμε το έργο του και τις παρακαταθήκες του και θα κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας για να διατηρήσουμε την ενότητα αυτού του μεγάλου προοδευτικού, ριζοσπαστικού, λαϊκού κινήματος, του ΠΑΣΟΚ.

Χάρηκα πάρα πολύ όταν άκουσα χθες την ομιλία του Κ. Σκανδαλίδη. Ήταν μια από τις καλύτερες ομιλίες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα στο Συνέδριο. Και πώς τελείωσε ο Κ. Σκανδαλίδης; Είπε ότι ορκιζόμαστε ότι θα κρατήσουμε το ΠΑΣΟΚ ενωμένο και δυνατό να συνεχίσει την πορεία του.

Όμως, η χτεςινή εικόνα ύστερα από την ομιλία του Πρωθυπουργού δεν ήταν εικόνα που ανταποκρινόταν στο καθολικό αίτημα του δημοκρατικού λαού για την ενότητα. Ο Πρωθυπουργός της χώρας πριν γίνει η εκλογή του είχε συναντήσεις με όλους μας, είχε συναντηθεί και μαζί μου. Και είχαμε συζητήσει την πορεία, πώς θα πάμε στην εκλογή Πρωθυπουργού.

Είχε μιλήσει εκείνος για οριστική λύση. Εγώ είχα μιλήσει για ενωτική μεταβατική λύση. Και όταν μου εξήγησε τι εννοεί οριστική λύση ήταν ακριβώς αυτό που έγινε και αποφασίστηκε. Δηλαδή ότι ο Πρωθυπουργός που θα εκλεγεί, όποιος κι αν εκλεγεί, θα εξαντλήσει την τετραετία και θα οδηγήσει το ΠΑΣΟΚ στις εκλογές και στη νίκη. Αυτή ήταν η συμφωνία μας, αυτή ήταν η θέση του Κ. Σημίτη.

Εγώ σύντροφοι και συντρόφισσες δεν διαφωνώ θεωρητικά με αυτά τα οποία υποστήριξε χθες ο Κ. Σημίτης σε σχέση με το ότι το ίδιο πρόσωπο μπορεί και πρέπει να είναι κατά την άποψη του αρχηγός και Πρωθυπουργός. Δεν συμφωνώ θεωρητικά. Διαφωνώ ως προς τη συγκυρία, πρώτον, ως προς το χρόνο δηλαδή. Και δεύτερον διαφωνώ διότι κανείς από εμάς και ας βρεθεί ένας, να μας πει ότι μπορεί να αντικαταστήσει τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Αυτός είναι ο λόγος που εμένα τουλάχιστον προσωπικά με κάνει να προσχωρήσω προς την άποψη ότι σήμερα η συγκυρία, η κατάσταση μέσα στο ΠΑΣΟΚ μας υποχρεώνει να δεχτούμε τους διακριτούς ρόλους.

Είχα δηλώσει πριν από ενάμιση μήνα περίπου ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα είναι τεράστια και το γνωρίζουμε όλοι μας, ότι ο Πρωθυπουργός έχει ένα τεράστιο έργο να επιτελέσει. Έχει πολλά προβλήματα. Θα πρέπει να αφοσιωθεί σ' αυτό το έργο και να τον υποστηρίξουμε βεβαίως όλοι ανεξαιρέτως.

Και ότι δεν πρέπει κατά την άποψη μου να εμπλακεί σε

διαδικασίες αυτής της μορφής και να έχουμε την απαράδεκτη εικόνα που είχαμε χθες. Γι' αυτό πιστεύω ότι αυτό που όλος ο λαός ο δημοκρατικός περιμένει από εμάς είναι αυτοσυγκράτηση, είναι να αρθούμε όλοι στο ύψος των περιστάσεων, να αναλογιστούμε εκείνους που αγωνίστηκαν για 30-40 χρόνια για να έρθουν στο προσκήνιο της ιστορίας αυτοί που ήσαν στο περιθώριο όλα αυτά τα χρόνια.

Ξεχνάτε σύντροφοι και συντρόφισσες όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου μπήκε στον πολιτικό στίβο ότι εδώ είχαμε αμερικανοκρατία, είχαμε το κράτος της δεξιάς, το αστυνομικό κράτος, είχαμε τις παρακρατικές, τις παραστρατιωτικές οργανώσεις; Τολμούσε κανείς να μιλήσει τότε για εθνική ανεξαρτησία; Το "Η Ελλάδα στους Έλληνες" ήταν εκείνο που συνήρπασε τους πάντες και ακολούθησαν τον Α. Παπανδρέου.

Συμμερίζομαι αυτή την ανησυχία όλων μας και φυσικά του Α. Παπανδρέου για την πορεία των εθνικών μας θεμάτων. Θέλω να πιστεύω ότι η κυβέρνηση η δική μας δεν θα προχωρήσει σε καμιά μορφή διαλόγου με την Τουρκία. Το μόνο πράγμα που εμείς δεχόμαστε ότι υπάρχει ως διαφορά και ως εκκρεμότητα είναι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας.

Θα πρέπει, επίσης, να αλλάξουμε αυτό που λέγαμε παλιά, ότι δεν διεκδικούμε τίποτα, δεν παραχωρούμε τίποτα. Δεν παραχωρούμε τίποτα, αλλά διεκδικούμε στο ακέραιο τα αναφαίρετα δίκαια του ελληνισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΣΟΥΛΛΑΔΑΚΗΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι, επειδή φαίνεται, ότι λίγοι από εμάς, δεν σέβονται την ιδιότητα του μέλους του ΠΑΣΟΚ και την ιδιότητα του συνέδρου. Κάποιος σύντροφος Τσαϊκόπουλος, ήταν παρών με κάρτα κάποιου συντρόφου Μαλίνου.

Με βάση αυτό που ζητήσαμε προηγουμένως, προτείνω στο Συνέδριο με απόφασή του να τους διαγράψει και τους δυο από το ΠΑΣΟΚ. Είναι θέμα Συνεδρίου. Πρόταση είναι να διαγραφούν από το ΠΑΣΟΚ.

Το λόγο έχει ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Γιάννης Παπαντωνίου.

Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, κεντρικό θέμα του Συνεδρίου μας είναι η διαδοχή του Ανδρέα Παπανδρέου. Η απόφασή μας για το πρόσωπο του Προέδρου και το ηγετικό σχήμα, θα καθορίσει την πορεία του Κινήματος για πολλά χρόνια.

Είναι η στιγμή να ανατρέξουμε στις ιδεολογικές μας ρίζες για να δείξουμε τη γνώση και τη δύναμη που μας είναι απαραίτητες για να πάρουμε τις σωστές αποφάσεις. Η εδραίωση της λαϊκής κυριαρχίας, η αποκατάσταση της εθνικής ανεξαρτησίας, η δημιουργία μιας δίκαιης κοινωνίας, υπήρξαν οι αρχές που θεμελίωσαν την πολιτική μας.

Τους δύο πρώτους στόχους τους υλοποιήσαμε σε μεγάλο βαθμό και τη δημοκρατία και την εθνική ανεξαρτησία. Στο χώρο της οικονομίας και της κοινωνικής πολιτικής, υπήρξε πρόοδος, αλλά έγιναν και λάθη.

Η δημιουργία του κοινωνικού κράτους που ήταν πράγματι απαίτηση του δημοκρατικού λαού, δεν θεμελιώθηκε σε στενές οικονομικές δομές. Αντίθετα, οδήγησε σε υπερχρέωση και διαιώνισε την οικονομική κρίση. Και μια οικονομία σε κρίση συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν είναι μια οικονομία που μπορεί να στηρίξει φιλόδοξες κοινωνικές πολιτικές.

Η αναγνώριση αυτής της αλήθειας, οδήγησε τον Ανδρέα Παπανδρέου σε μια νέα αντίληψη οικονομικής πολιτικής που συνοψίστηκε το τρίπτυχο σταθεροποίηση - ανάπτυξη - κοινωνική δικαιοσύνη.

Την πολιτική αυτή υλοποίησε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας ο αείμνηστος σύντροφός μας, ο μεγάλος αγωνιστής της δημοκρατίας, ο Γιώργος Γεννηματάς.

Την πολιτική αυτή, την ίδια πολιτική, συνεχίζω και εγώ, που είχα την τιμή να τον διαδεχτώ στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και με την κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου και με την κυβέρνηση του Κώστα Σημίτη. Είναι η ίδια πολιτική. Σταθεροποίηση - ανάπτυξη - κοινωνική δικαιοσύνη.

Η σταθεροποίηση προχωράει με γρήγορα και αποφασιστικά βήματα. Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέτουμε τις βάσεις μιας υγιούς και ανταγωνιστικής οικονομίας, που είναι έτοιμη να μπει δυναμικά μέσα στον 21ο αιώνα. Και στην ανάπτυξη προχωρήσαμε πιο γρήγορα, απ' ό,τι περιμέναμε. Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας φέτος είναι περίπου διπλάσιος απ' ό,τι στην υπόλοιπη Ευρώπη. Και αυτή η ανάπτυξη στηρίζεται σε επενδύσεις, σε στέρεα πόδια.

Κι έρχομαι τώρα στο κρίσιμο ζήτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, κάτι που σχολίασαν χθες με άδικο και ανακριβή τρόπο μέλη του Ε.Γ. Βασική μας αρχή -και θα τους απαντήσω ευθέως, ειλικρινώς- και ας το γνωρίζουν αυτό όλοι, είναι ότι η κοινωνική πολιτική δεν μπορεί και δεν πρέπει να υπερβεί τα όρια αντοχής της εθνικής μας οικονομίας.

Εάν συμβεί αυτό, εξαπατούμε το λαό, λέμε ψέματα στο λαό, γιατί ο πληθωρισμός και η υπερχρέωση πλήττουν κυρίως τους χαμηλοσυνταξιούχους, πλήττουν κυρίως τις ασθενέστερες οικονομικές τάξεις. Και επιπλέον, υπονομεύουν το μέλλον της εθνικής μας οικονομίας.

Είναι όμως λάθος να υποστηρίζεται και είναι το μεγάλο ψέμα, ότι δήθεν η σημερινή κοινωνική πολιτική ασκείται με το "περίσσευμα" της ανάπτυξης. Η σημερινή οικονομική και κοινωνική πολιτική αρνείται βέβαια το λαϊκισμό των παροχών, χωρίς αντίκρισμα, αλλά η σημερινή πολιτική, έχει βαθιά αναδιανεμητικό χαρακτήρα.

Η φορολογική πολιτική που ασκήσαμε με συνέπεια και αποφασιστικότητα τα τελευταία χρόνια προκάλεσε τη μεγαλύτερη αναδιανομή εισοδήματος της τελευταίας 20ετίας. Εκεί στηριχτήκαμε, στο χτύπημα της φοροδιαφυγής για να ενισχύσουμε τα χαμηλά εισοδήματα και το κάναμε αυτό πράξη.

Και επιπλέον, η καταπολέμηση της σπατάλης στο δημόσιο τομέα, μια νέα πολιτική που αποφάσισε το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι κι αυτή μια βαθιά αναδιανεμητική πολιτική. Είναι σύγκρουση με συμφέροντα, για να βρούμε πόρους, για να χρηματοδοτήσουμε φιλόδοξες πολιτικές στον κοινωνικό χώρο, για την υγεία, την παιδεία, τις χαμηλές συντάξεις, την ανεργία.

Μόνο με συγκρούσεις, μόνο με αναδιανομή του εισοδήματος θα πετύχουμε αυτούς τους στόχους. Η οικονομία έχει μπει στο σωστό δρόμο. Το δρόμο του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης. Αυτό αναγνωρίζεται πια απ' όλους. Η ίδια η ανάπτυξη και η αναδιανομή του εισοδήματος δημιουργούν τις

συνθήκες για να κάνουμε φιλόδοξη κοινωνική πολιτική.

Και έρχομαι με δύο λόγια στο θέμα της διαδοχής. Οι θέσεις μου είναι γνωστές. Πιστεύω ότι άλλο είναι η συλλογική λειτουργία και άλλο είναι η συλλογική ηγεσία. Συλλογική λειτουργία σημαίνει δημοκρατική διαδικασία, σημαίνει ενίσχυση των συλλογικών οργάνων, σημαίνει συστηματικό έλεγχο και ανακλητότητα κάθε προϊσταμένης αρχής.

Πιστεύω στη συλλογική λειτουργία. Είναι στοιχείο της δημοκρατίας. Συλλογική ηγεσία, σημαίνει συμμετοχική άσκηση εξουσιών και αρμοδιοτήτων. Σημαίνει εντάσεις, τριβές, απουσία σαφούς προσανατολισμού. Σημαίνει μετάθεση ευθυνών σε περιπτώσεις αποτυχίας. Δεν είναι σύμπτωση, ότι όπου δοκιμάστηκε συνδέθηκε με μακρά παραμονή στην αντιπολίτευση.

Οι διακριτοί ρόλοι με την έννοια του τεμαχισμού της ηγετικής λειτουργίας είναι σύμπτωμα πολιτικής παρακμής. Σηματοδοτούν τη μετεξέλιξη πολιτικών οργανισμών σε μηχανισμούς τακτοποίησης προσωπικών φιλοδοξιών. Και είναι θεμιτό, είναι αυτονόητο για υπεύθυνους πολιτικούς να μην θελήσουν να παίξουν τέτοιους διακριτικούς ρόλους.

Και ένα μήνυμα για την ενότητα. Πιστεύω ότι πρέπει να μείνουμε πιστοί στην εντολή του Ανδρέα Παπανδρέου. Να μείνουμε όλοι μαζί, ενωμένοι, δυνατοί και κορυφαία εκδήλωση σεβασμού στον Πρόεδρό μας τον Ανδρέα Παπανδρέου που τιμούμε όλοι μας είναι να σεβαστούμε όλοι σαν ένας άνθρωπος τις αποφάσεις που δημοκρατικά θα πάρουμε την Κυριακή στο τέλος του Συνεδρίου.

Όλοι μαζί, ενωμένοι, δυνατοί για ένα νέο ΠΑΣΟΚ εγγυητή μιας νέας πολιτικής δύναμης, που θα βάλει την Ελλάδα στον 21ο αιώνα. Όλοι μαζί. Γεια σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Γιάννης Σκουλαρίκης έχει το λόγο.

Γ. ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ: Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, να μου επιτρέψετε μια προσωπική αναφορά πριν αρχίσω την ομιλία μου.

Είμαι μέσα σε εκείνους τους συντρόφους που φέρνουμε στους ώμους μας αγώνες δεκαετιών με θυσίες της προσωπικής ελευθερίας και της οικογένειάς μας. Τέλος, θα πρέπει να θυμίσω, ότι προσωπικά είμαι από τα 120 ιδρυτικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ που στις 3 Σεπτέμβρη του 1974 ιδρύσαμε το ΠΑΣΟΚ και από τότε εκλέγομαι βουλευτής συνεχώς με μεγαλύτερη, κάθε φορά, πλειοψηφία από την προηγούμενη εκλογή.

Όλα αυτά σας τα αναφέρω για να σας επισημάνω, ότι υπό το βάρος αυτής της προσωπικής μου ιστορίας και ευθύνης, δεν ανήκω, ούτε και θα μπορούσα να ανήκω σε ομάδα. Κι έτσι ελεύθερος και αδέσμευτος θα σας εκθέσω μερικές μου απόψεις.

Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες ποτέ δεν μπορούσα να φανταστώ, όταν συμμετείχα σε αυτούς τους αγώνες, πως το Συνέδριο της επομένης της κηδείας του ιδρυτή και αρχηγού μας, θα παρουσίαζε αυτό το θέαμα που όλοι ζήσαμε χθες.

Το Συνέδριο αυτό δεν συζητιούνται τα θέματα της ελληνικής κοινωνίας, δεν συζητιούνται οι θέσεις του ΠΑΣΟΚ στην οικονομία της χώρας μας, από τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Θέμα που ανέφερε στην άριστη χτεσινή εισήγησή του ο Γραμματέας της Κ.Ε., ο Κώστας Σκανδαλίδης.

Δεν μας προβληματίζει η αυτοματοποίηση, η αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων που φέρνουν οι νέες τεχνολογίες, καταργώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας και οδηγούν στη γενικευμένη ανεργία και στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Δεν συζητούμε τη συγκέντρωση του παγκόσμιου εμπόριου σε όλο και λιγότερα χέρια, οδηγώντας στο κλείσιμο των επιχειρήσεων, των αδυνάτων οικονομιών. Δεν εξετάζουμε τη θέση της Ελλάδας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, όπου ο ρόλος της από το διεθνές υπερεθνικό κεφάλαιο, έχει προκαθοριστεί να λειτουργεί σε συγκεκριμένα και περιορισμένα ήσσονος σημασίας πλαίσια.

Σ' αυτό το Συνέδριο ήταν η ευκαιρία να συζητήσουμε εάν και κατά πόσο σ' αυτό το λόγο οφείλεται και η αντίθεση των ισχυρών, κάθε φορά, στα εθνικά μας θέματα και όχι στην αδυναμία να κατανοήσουν το δίκαιο των αιτημάτων μας.

Ηταν η ευκαιρία να εξετάσουμε εάν ήταν τυχαία τα γεγονότα της Ιμια που μας οδηγούν στην αύξηση των στρατιωτικών μας δαπανών, αντί της μείωσης που είχε εξαγγείλει η κυβέρνηση. Να εξετάσουμε ακόμη μήπως η διένεξη για την υφαλοκρηπίδα εντάσσεται στο να μας εμποδίσουν να εκμεταλλευτούμε τα πετρελαϊκά κοιτάσματα του Αιγαίου και ακόμη εάν τα εμπόδια που συναντά ο αγωγός Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, οφείλονται στην ίδια στρατηγική, των ισχυρών να μείνουμε μια οικονομικά εξαρτημένη χώρα.

Εάν είναι έτσι, όπως προσωπικά πιστεύω, να καθορίσουμε και την δική μας στρατηγική για την αντιμετώπιση τέτοιων ζητημάτων. Σ' αυτό το Συνέδριο οφείλαμε επίσης να επανακαθορίσουμε το ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας του κράτους μας, οι ατέλειες του οποίου διαμορφώθηκαν κάτω από μια νόθα και στρεβλή αστικοποίηση της κοινωνίας μας, που έλαβε χώρα στα μετα-επαναστατικά χρόνια.

Ακόμη σ' αυτό το Συνέδριο επιβάλλεται να θέσουμε θέμα επανεξέτασης και επαναπροσδιορισμού της ιδεολογικής φυσιογνωμίας του Κινήματος που αλλοιώθηκε στην πορεία του και ιδιαίτερα μετά την ανάληψη της εξουσίας, ώστε τα όρια της ασκούμενης απ' αυτό κυβερνητικής πολιτικής και της Ν.Δ. σιγά-σιγά να γίνονται όλο και πιο δυσδιάκριτα.

Αλήθεια σύντροφοι, υπάρχει κανείς στο ΠΑΣΟΚ που μπορεί να πιστεύει, ή να ισχυριστεί, ότι το σημερινό ΠΑΣΟΚ έχει καμία σχέση με το ΠΑΣΟΚ του 1981, ή πολύ περισσότερο με το ΠΑΣΟΚ του 1974; Ένα Συνέδριο που θα ασχολείτο με όλα αυτά τα θέματα, θα αποτελούσε πραγματική τομή στην ιστορία του ΠΑΣΟΚ και θα μας εδικαίωνε στον ελληνικό και τους οπαδούς μας.

Αντίθετα, το Συνέδριο εξελίσσεται σε αντιπαραθέσεις που έχουν προσωπικά χαρακτηριστικά και δεν αναφέρονται στα θέματα που απασχολούν και το ίδιο το Κίνημα και την κοινωνία μας. Σ' αυτά τα ερωτήματα χρειάζεται να απαντήσουμε και όχι να αναλίσκουμε εδώ σε αντιπαραθέσεις μεταξύ δικών μας και αντιπάλων, όπως κατόντησε να μας διαιρέσουν και να βλέπουμε το φαινόμενο σαν να βρισκόμαστε στη Βουλή, που μιλάει το ένα κόμμα και αντιδρά το άλλο.

Είναι λυπηρό αυτό το φαινόμενο που παρατηρείται αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες. Πιστεύω ότι τα μηνύματα τα οποία υπέβαλα ως

σας προβληματίσουν την ώρα της ψηφοφορίας. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΛΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Γιώργος Πασχαλίδης έχει το λόγο.

Γ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ως είμαστε σαφείς και ψυχραιμοί. Καθαρές κουβέντες, καθαρές λύσεις και στο τέλος όλοι μαζί. Τη Δευτέρα το πρωί όλοι μαζί. Προχθές αποχαιρετήσαμε τον ηγέτη των ρήξεων και δυο μέρες τώρα σ' αυτό το Συνέδριο, συζητάμε την νομιμότητα και το πρόβλημα του ρηξικέλευθου λόγου.

Και είναι παράδοξο πως από τη μια μεριά ζητούμε αυτό τον ρηξικέλευθο λόγο και τον χαρακτήρα στο δικό μας Κόμμα και από την άλλη ορισμένοι φίλοι - αρκετοί θα έλεγα - και σύντροφοι, κηρύσσουν τον καθωσπρεπισμό. Δεν υπάρχουν ρήξεις καθωσπρέπει και θα έλεγα πως η ιστορία και η ευγένεια ποτέ δεν τα πήγαιναν καλά μέχρι τώρα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, η χτεσινή ομιλία του Πρωθυπουργού, σηματοδότησε μία ρήξη με τις αρνητικές πλευρές ενός παρελθόντος που αποχαιρετάμε. Δεν ήταν μία απλή κατάθεση υποψηφιότητας. Όλοι μιλάμε για το καινούριο που έρχεται, που δεν έχει δείξει ακόμα το πρόσωπό του.

Επιτέλους, θα πρέπει να φρονήσουμε ρήξεις για να έρθει αυτό το καινούριο. Καμία πορεία δεν μηδενίζουμε. Τίποτα θετικό δεν ισοπεδώνουμε. Και όταν μιλάμε για την ανάγκη ενός νέου πολιτικού πολιτισμού, όταν μιλάμε για την ανάγκη του πολιτικού εκσυγχρονισμού του κόμματος, όταν μιλάμε για την ανάγκη του κοινωνικού εκσυγχρονισμού της χώρας, αυτό δεν σημαίνει πως στρέφουμε το πρόσωπό μας σε μια θετική πορεία του ΠΑΣΟΚ, που έχει 22 χρόνια αναδείξει την εθνική συμφιλίωση, την ανακατανομή του πλούτου, την περιφερειακή οργάνωση της χώρας.

Ο σύντροφος Παπουτσης διακινδύνευσε θα έλεγα, ρίσκαρε χθες μία φράση. Είπε πως το ΠΑΣΟΚ δεν παραδίνεται. Δεν παραδίνεται σε ποιούς σύντροφε Παπουτση; Σε ποιούς; Σαν να πρόκειται για κάποιο φυλάκιο υπό κατοχή, για κάποια πατρίδα που κινδυνεύει. Λοιπόν, θα παραδοθεί σύντροφε Παπουτση. Θα παραδοθεί στην πλειοψηφία αυτού του Συνεδρίου, την οποία πλειοψηφία και θα έλεγα στην αγκαλιά της πλειοψηφίας αυτού του Συνεδρίου.

Εχω υποστηρίξει εδώ και μήνες, επώνυμα, ενυπόγραφα και ευδιάκριτα, την ανάγκη των λύσεων που θα δίνουν προοπτική σε μια κυβέρνηση και σε ένα κόμμα, που έχει την ανάγκη της αναζωογόνησης και της αναγέννησης και της αναβάπτισης στην κοινωνία.

Και χάρηκα που χθες ο Πρωθυπουργός της χώρας, αρνήθηκαν τον ρόλο του Αμλετ που κάποιοι θέλανε να παίξει εδώ και καιρό και αντέστρεψε τα διλήμματα. Και σήμερα η γενναιότητα αφορά όλους. Δεν είναι το "όλα ή τίποτα". Είναι όποιος έχει εναλλακτική λύση, όποιος έχει πολιτική φόρμουλα και πλατφόρμα, να προχωρήσει τον δημοκρατικό εκσυγχρονισμό του Κόμματος και να κυβερνήσει τη χώρα, ως θέσει υποψηφιότητα σ' αυτό το Συνέδριο.

Γιατί επιτέλους έχουμε δημοκρατία και στη δημοκρατία πρέπει να το πάρουμε απόφαση, ψηφίζουν κάθε φορά οι περισσότεροι και αυτό θα γίνει και σήμερα και αύριο και μεθαύριο σ' αυτό το Συνέδριο. Χωρίς να φοβηθούμε αποτελέσματα, θα έλεγα να σεβαστούμε αποτελέσματα.

Σύντροφοι το ΠΑΣΟΚ δεν είναι ανώνυμη εταιρεία να κατανείμει ρόλους. Δεν είναι σωματείο συνδικαλιστικό, με μεγαλομέτοχους και μικρομέτοχους. Το ΠΑΣΟΚ είναι συλλογικότητα και συμφωνώ με τον τίτλο του

σημερινού Συνεδρίου "πολιτικά ενήλικοι" και ήρθε η ώρα αυτό να το αποδείξει στην πράξη σήμερα, αύριο και μεθαύριο.

Στους διαδρόμους διαχέονται κάποιες ενστάσεις, τις οποίες θα προσπαθήσω να απαντήσω. Η πρώτη ένσταση είναι, "εκβιάζετε". Όχι σύντροφοι, κανείς δεν εκβιάζει. Σεβόμαστε το Σύνταγμα και την πλειοψηφία του Συνεδρίου.

Δεύτερη ένσταση. "Θα φύγουν, θα φύγετε, θα φύγουμε" κλπ. Δεν θα φύγει κανείς σύντροφοι. Ίσως λίγες μέρες διακοπές εάν χρειαστεί και μετά όλοι μαζί να στηρίξουμε τη νέα κυβέρνηση και το Κόμμα που λέγεται ΠΑΣΟΚ.

Τρίτη ένσταση. "Τα θέλετε όλα", λέει. Όχι. Όσα χρειάζονται, με σεβασμό στο Σύνταγμα και στην λαϊκή ετυμηγορία. Μία απορία. Γιατί σύντροφοι ένα κομμάτι του Συνεδρίου αποδοκίμασε τον Πρωθυπουργό της χώρας, ενώ την ίδια στιγμή του ζητάει να παραμείνει Πρωθυπουργός της χώρας; Αυτή η αντίφαση πρέπει να λυθεί στην ψυχή σας.

Και μια αγωνία που διαχέεται στην αίθουσα και στους διαδρόμους και στα κανάλια και στα ραδιόφωνα. Τα σκιάχτρα της διάσπασης να τα μαζέψουν από τους αγρούς και από τα κομματικά γραφεία. Τη Δευτέρα θα είμαστε όλοι μαζί, με σεβασμό στην πλειοψηφία. Και σύντροφοι, οι περισσότεροι εδώ μέσα αποδείξαμε 20 χρόνια τώρα, πολλές φορές σε βάρος της αξιοπρέπειάς μας, πως σεβόμαστε την πλειοψηφία. Ας το αποδείξουν όλοι αυτό την Κυριακή το βράδυ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Ρ.ΛΑΜΠΡΑΚΗ): Σύντροφοι και συντρόφισσες, τιμούν ακόμα με την παρουσία τους στο Συνέδριό μας από τη Λίστα των Σοσιαλιστών Δημοκρατών της Σλοβενίας ο κ. Ράντοβ Πόμιτς. Από το Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Αρμενίας ο Αραμ Μανουκιάν και από το Ινδικό Εθνικό Κογκρέσο η κα Μείρα Κουμάρ. Τους ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συντρόφισσες και σύντροφοι το λόγο έχει ο παλαιόμαχος αγωνιστής των δημοκρατικών αγώνων, ένα από τα πρώτα και παλιότερα στελέχη του Κινήματός μας και της Δημοκρατικής Παράταξης της χώρας ο Στέφανος ο Τσαπάρας, τιμητικά για όλο αυτό τον κόσμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ): Σύντροφοι, μετά τη λήξη της ομιλίας του συντρόφου Τσαπάρα θα γίνει ψηφοφορία για το θέμα του αφήσαμε σε εκκρεμότητα χθες.

ΣΤ.ΤΣΑΠΑΡΑΣ: Σύντροφοι και συντρόφισσες, δεν ήρθα να κάνω πολιτική. Ηρθα να σας πω τρεις-τέσσερις κουβέντες από την πρακτική της πολιτικής ζωής. Είδα τα συντρίμια του κόμματος του Ελευθέριου Βενιζέλου. Είδα τα συντρίμια του κόμματος του Πλαστήρα. Είδα τα συντρίμια του κόμματος του Γεωργίου Παπανδρέου, της παράταξής μας.

Και μην λησμονείτε ότι όταν αυτή η παράταξη δεν έχει τη δυνατότητα της εξουσίας, έχουμε και επιπλοκές. Ετσι ήρθε η δικτατορία του Μεταξά. Ετσι ήρθε η δικτατορία η χουντική. Συνεπώς, το ΠΑΣΟΚ ήταν και είναι εγγυητής της πραγματικής δημοκρατίας, είναι εγγυητής των καλύτερων αποτελεσμάτων ολοκλήρου του 20ου αιώνα.

Και μη ξεχνάτε ότι στο τελευταίο αυτό τέταρτο του αιώνα, κυβερνήσαμε τρεις τετραετίες. Μπορούμε να κυβερνήσουμε και άλλες τετραετίες, αλλά ενωμένοι, ενωμένοι, ενωμένοι, ενωμένοι. Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες ποιας ενότητας. Η πολιτική έχει διεξόδους. Ο πολιτικός

πάντοτε όταν ομιλεί έχει δρόμους και διεξόδους, όχι αδιέξοδα.

Και θα ήθελα να τονίσω σύντροφοι και συντρόφισσες, το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα που το φτιάξαμε μαζί με τον αείμνηστο Ανδρέα Παπανδρέου, με τον μεγάλο ηγέτη, δώσαμε εμείς οι παλαιοί τα πάντα και δεν πήραμε τίποτα από το ΠΑΣΟΚ. Και αυτό γιατί; Γιατί πιστεύουμε στην ενότητα της παράταξης. Αγωνιστήκαμε για την παράταξη και θα αγωνιζόμαστε μέχρι τελευταίας ρανίδος του αίματός μας.

Όλοι μαζί είμαστε δύναμης, ο καθένας ξεχωριστά είμαστε τίποτα. Και αυτό γιατί; Διότι ο ελληνικός λαός, αυτή η τεράστια δύναμη και μη ξεχνάτε ότι ο ελληνικός λαός στην πλειοψηφία του το 50, 60% είναι δημοκρατικός, αλλά ζητά ηγέτες να τον κατανοούν. Και ήθελα να τονίσω και στο σημερινό Πρωθυπουργό και στον Ακη Τσοχατζόπουλο και στους συναδέλφους οι οποίοι επηρεάζουν και τους μεν και τους δε, το τελευταίο αυτό 24ωρο να βρουν τη δυνατότητα και τη δύναμη μιας ενότητας και μιας γεφύρωσης.

Αυτή είναι η λύση. Αυτός είναι ο παραταξιακός στρατηγικός στόχος και όχι οι διαχωρισμοί. Πρέπει μετά το Συνέδριο να πείσουμε στη μάχη, να εδραιώσουμε το ΠΑΣΟΚ, γιατί μας περιμένει και άλλη 4ετία. Αλλά 4ετία ενωμένη. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΣΟΥΛΑΔΑΚΗΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι, επειδή πρέπει να λύσουμε το διαδικαστικό θέμα που αφήσαμε σε εκκρεμότητα χθες και δεδομένου ότι οι υποψηφιότητες για τα Όργανα, την Κ.Ε. δηλαδή, μπορεί να υποβληθούν μέχρι τις 2 το μεσημέρι, θα βάλουμε το θέμα σε λίγο σε ψηφοφορία. Ένα θέμα που πρέπει να ξεκαθαριστεί. Επειδή έχουν πάρει κάρτα συνέδρου ορισμένοι που είναι σ' αυτή την κατηγορία, θεωρούμε σε επίπεδο συμπεριφοράς κυρίων, ότι δεν θα χρησιμοποιήσουν την κάρτα τους στην ψηφοφορία.

Δεύτερο. Στις ψηφοφορίες για την εκλογή Οργάνων, μαζί με την κάρτα συνέδρου θα επιδεικνύεται και η αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριό που είναι το ίδιο πράγμα. Σε καμία περίπτωση όμως δεν θα ψηφίσει σύνεδρος, εάν δεν έχει στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το όνομα το οποίο αναγράφεται στην ταυτότητα συνέδρου ταυτίζεται με αυτόν τον οποίον ψηφίζει. Μετά την λήξη της ψηφοφορίας, απλώς για να γνωρίζετε, θα μιλήσει ο σύντροφος Πάγκαλος. Μετά τον σύντροφο Πάγκαλο θα μιλήσει ο σύντροφος Βενιζέλος. Επομένως, ψηφίστε γρήγορα για να τους ακούσετε.

Η πρόταση που τίθεται σε ψηφοφορία είναι η εξής: Τα μέλη που διετέλεσαν βουλευτές και δεν είναι σήμερα βουλευτές, τα μέλη που διετέλεσαν μέλη των Κ.Ε. και τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας, αυτές οι τρεις κατηγορίες προτείνεται δεδομένου ότι δεν προβλέπεται στο καταστατικό, να ψηφιστεί από εσάς εφ' όσον το θελήσετε, να συμμετέχουν σ' αυτό το Συνέδριο κανονικά ως σύνεδροι.

Η πρόταση είναι ομόφωνη του Ε.Γ. Όταν λέμε ομόφωνη, εννοούμε και των 19. Πρώτο. Δεύτερο, είναι πρόταση ισχυρής πλειοψηφίας της Κ.Ε. Τρίτο, η πρόταση ως απόφαση της Κ.Ε. είναι ενιαία και μη διαχωριζόμενη. Ποιος είναι ο λόγος. Αυτή η πρόβλεψη της συμμετοχής όσων προτείνονται ως συνέδρων δεν προβλέπεται στο καταστατικό.

Υπάρχει μια πρόταση στο καταστατικό που θα ψηφίσουμε το Σάββατο, αύριο δηλαδή, που λέει ότι εφ' όσον το Συνέδριο είναι πάνω από έναν αριθμό - δύο, τρεις, τέσσερις χιλιάδες άτομα, θα το βρούμε - τότε μπορεί με απόφαση της Κ.Ε. να συμμετέχουν αυτοί ως σύνεδροι. Δηλαδή σε

πιθανά συνέδρια περιορισμένου αριθμού, να μη συμμετέχουν.

Σύντροφοι, επειδή εδώ πρέπει να βρούμε λύσεις για όλες τις ερμηνείες, εγώ ήμουν προεδρείο στην Κ.Ε. και εν πάση περιπτώσει εγώ μεταφέρω μια απόφαση. Είναι σαφές για οποιονδήποτε λόγους, εάν θελήσουν σύντροφοι να το συζητήσουν επί της ουσίας το θέμα, δεν πρόκειται να τους αρνηθεί κανένας. Απλώς, εάν θεωρείτε ότι όλοι μας εδώ γνωρίζουμε τα υπέρ και κατά μιας τέτοιας πρότασης, την σκέψη μας να την εκφράσουμε δια της ψήφου.

Αλλιώς, εάν υπάρχει θέμα συζητήσεως επί της ουσίας, προτείνω ένα ή δύο άτομα που υπερασπίζονται την α' άποψη και ένα ή δύο που υπερασπίζονται την β', να τοποθετηθούν πριν ψηφίσουμε. Ομως, εμείς ως Ε.Γ. δεν διαχωρίζουμε κανέναν εξ αυτών. Είναι ομόφωνη η πρότασή μας και σημειολογικά καταλάβατε τη σημαίνει ομόφωνη.

Παρακαλώ πάρα πολύ, εάν υπάρχουν θέματα προς συζήτηση, να έρθουν εδώ δύο που θέλουν να υπερασπιστούν την άποψη περί μη συμμετοχής και δύο περί συμμετοχής, να τελειώνουμε, να τους ακούσουμε, να ψηφίσουμε.

Σύντροφοι, θα παρακαλέσω εκ των μερών της Κ.Ε., που είχαν τη γνώμη να μην είναι ομόφωνη αυτή η εισήγηση, να έρθουν εδώ να τοποθετηθούν, να εκφράσουν την άποψη της μειοψηφίας της Κ.Ε. Ας έρθουν δύο. Θα περιμένω δύο λεπτά. Εάν δεν εμφανιστούν δύο μέλη της Κ.Ε. από την μειοψηφία για να επιχειρηματολογήσουν, θα μπει η πρόταση σε ψηφοφορία.

Ο σύντροφος Μανίκας στο βήμα.

ΣΤ. ΜΑΝΙΚΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ο τρόπος που οργανώνονται τα δημοκρατικά σώματα των κομμάτων, δεν μπορεί να μεταβάλλεται κάτω από τις διαθέσεις συγκυρίας ή πλειοψηφιών. Γι' αυτό τα κόμματα επιλέγουν πάντοτε σταθερούς κανόνες, ακριβώς για να προστατεύσουν τη δημοκρατική λειτουργία και σύνθεση των οργάνων τους, από οποιαδήποτε πλειοψηφία που μπορεί να επιβάλλει ολοκληρωτικές απόψεις στην μειοψηφία.

Εχουμε αυτή την εμπειρία όλοι στο ΠΑΣΟΚ και γι' αυτό αποφάσισε το 3ο Συνέδριο του 1994, όταν ειρήσθη ο θεσμός των αριστινδην και ξεκίνησε με έναν αριθμό 100 ατόμων και κατέληξε να συμμετέχουν 600. Αποφάσισε το Συνέδριο να προστατεύσει το κύρος του και τον σεβασμό των αποφάσεών του, φτιάχνοντας το άρθρο 41 του Καταστατικού, που ρητά προβλέπει ποιοι συμμετέχουν και ποιοι συγκροτούν το Σώμα του Συνεδρίου.

Γι' αυτό σύντροφοι επειδή ταυτόχρονα στα 22 χρόνια της πορείας μας αντιλαμβανόμαστε και κατανοούμε ότι πολλοί σύντροφοι για διαφορετικούς λόγους έμειναν έξω από τις διαδικασίες και επειδή θέλουμε αυτοί οι σύντροφοι να είναι εδώ, να μας πουν τη γνώμη τους, ιδιαίτερα σ' αυτό το Συνέδριο, προτείνουμε στην Κ.Ε. μία πολιτική πρόταση σύνθεσης.

Εάν εκτιμούμε ότι αυτά τα στελέχη είναι αναγκαία στο Συνέδριό μας, τότε να αναλάβουμε την πολιτική ευθύνη να τους εκλέξουμε και όχι να τους διορίσουμε. Και αυτό σημαίνει ενότητα, σύνθεση, προοπτική, ανανέωση.

Αυτό δεν έγινε. Και η πλειοψηφία της Κ.Ε. αποφάσισε κάτι το διαφορετικό. Για τούτο και η πλειοψηφία της Κ.Ε., επειδή δεν ήθελε - και πρέπει να είμαστε ειλικρινείς - να αυθαιρετήσει, εξέφρασε τη διάθεσή της και είπε να έρθει να το λύσει αυτό το Συνέδριο και έρχεται ως πρόταση να

το λύσει το Συνέδριο και όχι ως απόφαση της Κ.Ε.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι απ' όλα αυτά τα μέλη τα παλιά της Κ.Ε. και της Κ.Ο., πολλοί σύντροφοι μπήκαν στις διαδικασίες του προσυνεδριακού διαλόγου, συμμετείχαν και εξελέγησαν γιατί διατηρούσαν οργανικές και ζωντανές σχέσεις με το κόμμα μας.

Αρα, εδώ θα πρέπει το Συνέδριο και θα σεβαστούμε την οποιαδήποτε απόφασή του όλοι, εάν θα έχουμε διαφορετικής ποιότητας συνέδρους. Και βασικά πιστεύω στην ελεύθερη και αβίαστη έκφραση των αποφάσεων και ποτέ δεν δίστασα να πω τη γνώμη μου και να αναλάβω για το κόστος των επιλογών μου, ολοκληρώνω λέγοντας, ότι υπάρχει ένα ιδιαίτερο θέμα που αφορά την νεολαία μας και πιστεύω ότι το θέμα εδώ είναι κατ' εξοχήν πολιτικό.

Για τούτο και προτείνω να συμμετέχουν κατ' εξαίρεση της νεολαίας για πολιτικούς λόγους, διότι αστόχως το ΠΑΣΟΚ όταν αποφάσιζε οργανωτικά να τη διαχωρίσει, δεν είχε πάρει πρόνοιες για την πολιτική συμμετοχή της νεολαίας στο Συνέδριο του Κόμματος.

Σύντροφοι να αποφασίσουμε και να αποφασίσουμε με γνώμονα ότι τα άρθρα του καταστατικού θα πρέπει να προστατεύσουν το ΠΑΣΟΚ και δεν θα πρέπει να προστατεύουν ούτε τις πλειοψηφίες, ούτε τις μειοψηφίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, σας παρακαλώ πάρα πολύ, ο δεύτερος ομιλητής της μίας άποψης θα είναι ο Χρήστος ο Πρωτόπαπας. Της άλλης άποψης θα είναι ο σύντροφος Αντώνης Καρράς και η συντρόφισσα Τόνια Αντωνίου. Η συντρόφισσα Αντωνίου.

Τ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, βρίσκομαι σ' αυτό το βήμα, γιατί θα πρέπει να αναλύσω στο Σώμα γιατί το Κεντρικό Συμβούλιο με ομόφωνη απόφασή του, ζητά την αυτοδίκαιη συμμετοχή στο 4ο Συνέδριο του Κινήματός μας. Κάνοντας μια μικρή ιστορική αναδρομή γι' αυτά τα 22 χρόνια του Κινήματός μας, θα δούμε ότι σε όλα τα Συνέδρια του Κινήματός μας, συμμετείχαν αυτοδίκαια τα ανώτερα καθοδηγητικά όργανα της νεολαίας ΠΑΣΟΚ, που παλαιότερα ήταν ο Τομέας Νεολαίας ή Επιτροπές Νεολαίας, ήταν ομάδες δουλειάς του Ε.Γ. γιατί έτσι ήταν τότε το οργανωτικό μας σχήμα και στο 3ο Συνέδριο του Κινήματός μας, συμμετείχε το Κεντρικό Συμβούλιο της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ, που ήταν εκλεγμένο από το 1ο Συνέδριό του.

Το Κίνημά μας σύντροφοι το 1992, πήρε απόφαση από το Συνέδριό του, η νεολαία ΠΑΣΟΚ να δημιουργήσει το δικό της οργανωτικό σχήμα. Ήταν μία απόφαση του Συνεδρίου το Κινήματός μας. Στο 4ο Συνέδριο λόγω παράλειψης του καταστατικού, ζητήσαμε όπως ήταν το σωστό, από το ανώτερο σώμα που έχει την ευθύνη της διεξαγωγής του Συνεδρίου, την Κ.Ε., ομόφωνα τη συμμετοχή του Κεντρικού Συμβουλίου, που προέρχεται από το 2ο Συνέδριό της και μάλιστα πρόσφατα.

Η Κ.Ε. με συντριπτική πλειοψηφία, συμφώνησε να συμμετέχει το Κεντρικό Συμβούλιο, διότι θεωρείται το ανώτερο όργανο εκλεγμένο της νεολαίας ΠΑΣΟΚ και πολιτικά ισότιμο με την Κ.Ε. για το χώρο της νεολαίας. Η άποψή μας ως νεολαία ΠΑΣΟΚ, δεν είναι το τυπικό και το καταστατικό του θέματος.

Πιστεύουμε ότι είναι βαθύτατα ιδεολογικό και πολιτικό. Γιατί το ΠΑΣΟΚ ξεκίνησε ως Κίνημα νεολαίας, με την παρακαταθήκη του Ανδρέα Παπανδρέου. Το ΠΑΣΟΚ πάντοτε έχει δείξει ευαισθησία στους νέους ανθρώπους,

στη νέα γενιά. Γιατί πάντα πίστευε ότι είναι το παρόν και το μέλλον όχι μόνο του Κινήματός μας, αλλά της ελληνικής κοινωνίας.

Εγώ δεν ήρθα σ' αυτό το βήμα για να θέσω τα καταστατικά θέματα. Αλλά θεωρώ ότι αυτό το Σώμα του Συνεδρίου όπως έχει αποφασίσει και στα προηγούμενα Συνέδρια, θα δώσει τον ρόλο και τον λόγο που πρέπει στη νεολαία ΠΑΣΟΚ, που συμμετέχει πρωταγωνιστικά σε όλα τα κινήματα νεολαίας. Και λυπάμαι σύντροφοι πραγματικά, που κάποιοι σύντροφοι που έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην ιστορία της νεολαίας ΠΑΣΟΚ, θέτουν θέμα στο Συνέδριο για την μη συμμετοχή του Κεντρικού Συμβουλίου.

Σύντροφοι ζητάμε από το Σώμα να αποφασίσει. Είναι το αρμόδιο όργανο. Αλλά ξέρω πολύ καλά ότι στη θέση που βρισκόμαστε εμείς σήμερα, είσασταν εσείς το '74, το '81, το '89, το '93. Γιατί στη νίκη του 1993 η νεολαία ΠΑΣΟΚ και το ξέρετε όλοι σας, ήταν πρωταγωνίστρια σ' αυτή τη νίκη και θα είναι ξανά πρωταγωνίστρια στη νίκη του 1997. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Πρωτόπαπας.

ΧΡ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ: Εισαγωγικά, από τη στιγμή που η Γραμματέας της νεολαίας επικαλείται παράλειψη του καταστατικού για το Κεντρικό Συμβούλιο και μόνο στην λογική της παράλειψης του καταστατικού και έχοντας υπόψη ότι και αυτοί οι άνθρωποι έχουν εκλεγεί από ένα Σώμα, προτείνω να διαχωριστεί η ψηφοφορία και να κάνουμε αποδεκτή την είσοδο του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας.

Ξαναλέω, με τη επιχείρημα ότι οφείλεται σε παράλειψη του καταστατικού. Οντως υπήρχαν κάποιες συζητήσεις τότε και με το δεύτερο επιχείρημα, ότι είναι άνθρωποι εκλεγμένοι από συγκεκριμένο Σώμα. Από εκεί και πέρα, νομίζω ότι πρέπει να χρησιμοποιήσουμε εκείνο το αρχαίο ρητό που λέει "φίλος μεν Πλάτων, φιλότατη δε η αλήθεια".

Και η αλήθεια λέει, ότι σ' αυτό εδώ το Συνέδριο, που δεν είναι ένα Συνέδριο ζύμωσης, που δεν είναι ένα Συνέδριο παρουσίας πολιτικών θέσεων ή τιμής σε ορισμένα πρόσωπα πέρα από τον νεκρό μας ηγέτη, σ' αυτό το Συνέδριο που θα διαμορφώσουμε με καθοριστικές ψηφοφορίες το μέλλον της παράταξής μας, ουδείς που να μην έχει εκλεγεί μπορεί να συμμετάσχει.

Τιμώ πρώτος την ιστορία της παράταξής μας. Τιμώ τον Στέφανο Τσαπάρα που μίλησε πριν. Τιμώ τους ανθρώπους που διετέλεσαν μέλη της Κ.Ε. ή παλιοί βουλευτές. Σέβομαι τους αγώνες τους, τους οποίους αγώνες με δέος προσπαθώ να συνεχίσω. Όμως τους λέω, ότι αγαπητοί σύντροφοι, αγαπητές συντρόφισσες, πρώτοι εσείς οι μαχητές της δημοκρατίας, οι μαχητές του ανένδοτου, οι μαχητές των λαϊκών αγώνων, δεν έχετε ανάγκη το διορισμό, δεν έχετε ανάγκη κανένα διορισμό.

Δεν είναι δυνατόν σύντροφοι, πράγματι δεν είναι δυνατόν, σε ένα Συνέδριο που ερχόμαστε μέσα από δυσκολίες, έχοντας χαλάσει και τις καρδιές μας, μη μιλώντας σε φίλους μας, για να βγάλουμε εκείνον που θα μας οδηγήσει στη συνέχεια, για να εκλέξουμε την νέα ηγεσία μας.

Σ' αυτό το Συνέδριο που δόθηκαν μεγάλες μάχες απόψεων, μάχες αντιπαραθέσεων, όπου η βάση μας η εκλογική δημοκρατικά αποφάσισε να έρθουμε εμείς σήμερα και να νοθεύσουμε τη θέληση της εκλογικής μας βάσης. Δεν με ενδιαφέρει εάν η Κ.Ε. αποφάσισε. Κανένας δεν μπορεί με μία περιστασιακή ή μία μόνιμη πλειοψηφία να αλλάζει καταστατικά. Δεν έχει δικαίωμα να προσαρμόζει τη δημοκρατία στα μέτρα του.

Προτείνω και κλείνω, σαν ένδειξη σεβασμού σ' αυτούς τους ανθρώπους, να τους επιτρέψουμε να μείνουν στο Συνέδριο. Να τους επιτρέψουμε να μιλήσουν, να μας πουν τις απόψεις τους. Αλλά την ώρα της κάλπης εκεί μόνο η ελεύθερη θέληση των συνέδρων και της βάσης μας. Τίποτα άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Παρακαλώ τον σύντροφο Κοτσακά.

Α. ΚΟΤΣΑΚΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, επιτρέψτε μου να παρακαλέσω τους φανατικούς της μιας και της άλλης άποψης, να ηρεμήσουν και να με ακούσουν. Είναι προφανές ότι υπάρχει μια ένταση στην αίθουσα. Όπως είναι επίσης προφανές, ότι τα Συνέδρια δεν κερδίζονται με τεχνητές πλειοψηφίες και με διαδικαστικές πλειοψηφίες.

Είναι θέμα πολιτικού κλίματος. Σαν Ε.Γ. με σεβασμό απέναντι στη νεολαία του Κινήματος, αλλά και με σεβασμό στην ιστορία του Κινήματος σύντροφοι, ασχοληθήκαμε πολύ σοβαρά. Μας απασχόλησε σε επανειλημμένες συζητήσεις.

Θέλω να θυμίσω στο Σώμα, ότι στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη, υπήρχαν κάποιοι σύντροφοι, εκείνοι που σήμερα θέλουν να οδηγήσουν σε κάποιους αποκλεισμούς, οι οποίοι τότε ανέπτυξαν την θεωρία του κοινωνικού ΠΑΣΟΚ, το οποίο το είχαν θεοποιήσει και προσπάθησαν τότε να δημιουργήσουν ένα δίπολο και ένα δίλημμα.

Το καλό κοινωνικό ΠΑΣΟΚ και το κακό άραγε κοινωνικό ΠΑΣΟΚ. Ξεκινώντας και από μια τέτοια λογική, πήγαμε στην Κ.Ε. μια εισήγηση που έλεγε ότι θεωρούμε απαραίτητο και ήταν ομόφωνη σύντροφοι εκ μέρους του Ε.Γ. Που έλεγε ότι τα ιδρυτικά μέλη της 1ης Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ το 1974-'75, δεν μπορούν να μην είναι εδώ. Γιατί εκείνοι ήταν που μαζί με τον Ανδρέα Παπανδρέου άνοιξαν το δρόμο.

Δεν μπορούν να μην είναι εδώ μαζί μας, όλοι εκείνοι που σ' αυτή την 22χρονη διαδρομή, απετέλεσαν την ραχοκοκαλιά. Και βέβαια, δεν μπορούν να μην είναι εδώ μαζί μας τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας, που εξελέγησαν πρόσφατα από ένα Συνέδριο Νεολαίας και που είναι οιοι, η αντίστοιχη Κ.Ε. της νεολαίας.

Επιχειρείται μια διαδικαστικού χαρακτήρα τώρα, την τελευταία στιγμή, από τους δύο συντρόφους μου που εγώ σέβομαι, που υποστήριξαν την άλλη άποψη, κάνουν ένα διαδικαστικό τερτίπι. Να τα διαχωρίσουμε, να κάνουμε λίγο συνδικαλισμό για να κερδίσουμε την ψηφοφορία. Εγώ δεν υπήρξα ποτέ μου συνδικαλιστής, αλλά κάτι καταλαβαίνετε εσείς οι σύνεδροι του ΠΑΣΟΚ απ' αυτά.

Αν θέλουν να τα διαχωρίσουν, θεωρώντας ότι με διαδικαστικά συνδικαλιστικού χαρακτήρα τερτίπια μπορούν να κερδίσουν ψηφοφορίες, προσωπικά δεν έχω καμία αντίρρηση. Γιατί ξέρω να εμπιστεύομαι την συνείδηση της οργανωμένης βάσης του Κινήματός μας, που είναι οι σύνεδροι.

Πιστέψτε με, δεν έχει κανένα δικαίωμα το Σώμα του Συνεδρίου να επιδείξει μια μιζέρια, μια μικροψυχία σε ένα Σώμα πέντε χιλιάδων διακοσίων συνέδρων, να ζητήσουμε να αποβάλλουμε από την αίθουσα συντρόφους μας, που στην 22χρονη διαδρομή ήταν η ραχοκοκαλιά μας. Ας βάλουμε πάνω από την μικροψυχία και την μιζέρια, το μεγαλείο του μέλους και του στελέχους του ΠΑΣΟΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, επειδή το θέμα έχει σημαντική σοβαρότητα και για να εξαντληθούν όλες οι επιχειρηματολογίες και από εδώ και από εκεί, θα προσθέσω τέσσερις ομιλητές ακόμη. Σύντροφοι, τα δύσκολα θέματα δεν λύνονται με φανατισμούς. Παρακαλώ πάρα πολύ. Υπάρχει από την Επιτροπή Δεοντολογίας και Τήρηση Καταστατικού, ο εκκαθαρισμένος κατάλογος εκείνων για τους οποίους συζητάμε.

Επομένως, τουλάχιστον δεοντολογικά να επιτρέψουμε στην Επιτροπή Δεοντολογίας και Τήρηση Καταστατικού που νομιμοποίησε όλους τους συνέδρους, να διαβάσει τα ονόματα εκείνων για τους οποίους συζητάμε. Συντρόφισσες και σύντροφοι, από πλευράς Ε.Γ. για τρία λεπτά ο σύντροφος Μιλτιάδης Παπαϊωάννου.

Μ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, όταν το θέμα ήρθε στο Ε.Γ., υπήρχε ένα μεγάλο ερώτημα. Θα πάμε ναι ή όχι σύμφωνα με το καταστατικό; Αυτό ήταν το ερώτημα. Και είπαμε ότι υπάρχει πρόβλημα ταυτόχρονα γιατί από λάθη ή παραλείψεις του παρελθόντος - το κάναμε εμείς - υπήρχε ένα ζήτημα με την νεολαία, που πράγματι είναι ένα κομμάτι από το ΠΑΣΟΚ, είναι το αύριο και η προοπτική μας.

Υπήρχε και ένα δεύτερο ερώτημα. Οτι σ' αυτή τη διαδικασία την κορυφαία, δεν μπορεί να λείπει η ιστορία μας. Γιατί δεν επρόκειτο περί αριστίνδην, αλλά από ανθρώπους που τους αναγνώρισε ο λαός κάποια στιγμή να τους εκπροσωπήσουν, από συντρόφους που τους τίμησε η κομματική διαδικασία. Και το πρόβλημα για μένα ήταν απλό.

Επρεπε στο νέο μας καταστατικό, να προβλεφτεί αν έχουμε μαζικά συνέδρια πάνω από δυο χιλιάδες, από τρεις, γιατί κάποια στιγμή μπορεί να πάμε και σε χίλια, αυτοί οι σύντροφοι, να περιληφθεί διάταξη στο καταστατικό, που να μπορεί να είναι μαζί μας σε τέτοιες διαδικασίες. Γιατί είναι σεβασμός, γιατί είναι αγάπη, γιατί είναι αναγνώριση. Και για κανέναν άλλο λόγο.

Και είναι φανερό ότι αφού το καταστατικό δεν το προβλέπει, δεν υπήρχε άλλο σώμα εκτός από όλους εσάς, από όλους εμάς - αυτή ήταν η σκέψη, δεν μονοπωλώ την αλήθεια - να απαντήσουμε με ένα ναι ή με ένα όχι. Για όλους. Κάνουμε καταστατική παράβαση. Δεν μπορώ να διανοηθώ, γιατί από τη μια πλευρά θα υπάρχει μια ιδιαίτερη μεταχείριση και από την άλλη μια κάποια άλλη. Δεν μπορώ.

Ούτε μέτρησα κουκιά, ούτε υπολόγισα. Συμφώνησα σύμφωνα με την συνείδησή μου, με τις αρχές μου. Και νομίζω συντρόφισσες και σύντροφοι, ότι πάνω απ' όλα, πρέπει να μπει σε ψηφοφορία το σύνολο της πρότασης του Ε.Γ. Και θα παρακαλέσω και θα ζητήσω συγγνώμη από τον καθένα χωριστά, από τους συντρόφους που είναι σήμερα εδώ, είτε είναι νεολαίος και αγωνιστής, είτε είναι παλιός αγωνιστής.

Οτι αν το σώμα κρίνει ότι πρέπει να προστατεύσουμε τη σύνθεση του Συνεδρίου για να έχουμε μια νέα αφετηρία, να το σεβαστούμε. Αν όχι το άλλο, το άλλο. Και στο τέλος, όποια και αν είναι η απόφαση, να χειροκροτήσουμε όλοι μαζί. Δεν μπορεί να μας χωρίζει αυτό το ζήτημα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, δύο λεπτά θα γίνει μια ενημέρωση απ' την Επιτροπή Δεοντολογίας.

Ο σύντροφος Αθανασάκης έχει το λόγο.

Α. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Πήρα το λόγο για να σας δώσω τα ακριβή στοιχεία κατ' αρχήν, για να ξέρουμε για τι μιλούμε, επειδή όταν παρουσίασα τον κατάλογο των Συνέδρων είχα πει, ότι υπήρχε μια εκκρεμότητα, ως προς το ακριβές νούμερο αυτών των δύο κατηγοριών, αφού κάποιοι από τους συντρόφους, είχαν εκλεγεί ταυτόχρονα από τις οργανώσεις στις κανονικές εκλογικές διαδικασίες.

Μιλούμε σύντροφοι, για 106 πρώην μέλη της Κ.Ο. και για 108 πρώην μέλη της Κ.Ε. Ξεκινώντας από το 1974 έως σήμερα. Μιλούμε δηλαδή συνολικά για 215 συντρόφους μας στο σύνολο των 5.205 συνέδρων.

Αναφέρω τον αριθμό αυτό και θα κάνω μόνο μια μικρή επισήμανση, επειδή σε μια από τις προηγούμενες τοποθετήσεις, η όλη αυτή διαδικασία χαρακτηρίστηκε και ως προσπάθεια, ως πιθανότητα νόθευσης του σώματος και των αποφάσεων.

Αν υπήρχε τέτοια περίπτωση, η ίδια η επιτροπή μας, θα ήταν εκείνη που πρώτη θα είχε προτείνει την απόρριψη των συντρόφων αυτών. Μιλούμε για 205 συντρόφους με πανσπερμία απόψεων που κανείς δεν μπορεί να τους κατατάξει με όποια κριτήρια του νεοκομματικού μας λεξιλογίου στη μια περίπτωση, ή στην άλλη.

Το θέμα της νόθευσης παρακαλώ από τους συντρόφους που το έθεσαν, να το αποσύρουν οι ίδιοι, γιατί δεν έχει βάση. Καταλαβαίνω επίσης και θα είχαμε εμείς πρώτοι προτείνει την αφαίρεση αυτών των συντρόφων, την ευαισθησία για προηγούμενες επιλογές, για αριστίνδην συνέδρους.

Θέλω να υποστηρίξω ότι είναι στην περίπτωση αυτή μια τελείως διαφορετική αυτή τη φορά, διότι δεν μιλούμε για ανοιχτό κατάλογο αριστίνδην συνέδρων, ο οποίος μεγαλώνει, μεγαλώνει, έως ότου τελειώσει το Συνέδριο. Μιλούμε για πολύ συγκεκριμένο αριθμό 215 συντρόφων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, υπάρχει το εξής θέμα, επειδή πρέπει να βρούμε ένα ομαλό τρόπο για να τελειώσει αυτή η φάση που είναι δύσκολη, αλλά πρέπει να τελειώσει, υπάρχουν δύο τρόποι να ολοκληρώσουμε την διαδικασία και αυτόν θα τον κρίνετε εσείς ως διαδικασία.

Υπάρχει μια σκέψη που όμως, το προεδρείο όχι επειδή δεν μπορεί να ομοφωνήσει, θεωρεί ότι είναι θέμα δικό σας. Εστω ένας εξ εκείνων που αφορά το θέμα, να μπορέσει τρία λεπτά να πει δύο απόψεις.

Σύντροφοι δεν είναι έτσι τα κομματικά Συνέδρια και δεν πρέπει κάθε φορά η διαδικασία εάν είναι αρεστή στους μεν να χειροκροτείται και εάν δεν είναι στους δε, να αποδοκιμάζεται. Η διαδικασία είναι μία και αδιαίρετη και εμείς εδώ σχοινοβατούμε, προκειμένου το Συνέδριο αυτό να ολοκληρωθεί και να μην έχω την κακή τύχη να είμαι ο τελευταίος πρόεδρος Συνεδρίου του ενιαίου ΠΑΣΟΚ.

Υπάρχει λοιπόν μια διαδικαστική πρόταση που θα τεθεί σε εσάς και θα απαντήσετε, εάν θα επιτρέψετε προ ψηφοφοριών να μιλήσει ένας εξ εκείνων τους οποίους αφορά. Εάν δεν το επιτρέψετε, θα πάμε σε ψηφοφορία.

Εύχομαι να έχουμε νου και καρδιά εκεί που χρειάζεται. Θα πάμε σε ψηφοφορία, καθένας με τη συνείδησή του. Εάν δεν θέλετε, δεν θα επιτραπεί από το Προεδρείο. Πιστεύω όμως ότι είναι δικαίωμά του.

Ο σύντροφος Κακλαμάνης θέλει να πει δυο κουβέντες από το Ε.Γ.

Α. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Σύντροφοι και συντρόφισσες, με πόνο ψυχής απευθύνομαι σε όλες και όλους σας. Ιδιαίτερα απευθύνομαι στους τρεις σκληρούς πυρήνες των τριών ομάδων που έχουν τριχοτομήσει το ΠΑΣΟΚ.

Απευθύνομαι σε όλους όσους αισθάνονται ακόμη ελεύθερη τη συνείδησή τους. Είναι μια από τις πιο κρίσιμες ώρες, ίσως η κρίσιμότερη στιγμή της ιστορίας του ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ δεν έχει μόνο παρελθόν, δεν έχει μόνο παρόν, έχει και μέλλον. Και το μέλλον δεν εξαρτάται από τη θέληση της οποιας πλειοψηφίας, της οποιας στιγμής, του όποιου Συνεδρίου.

Το μέλλον του ΠΑΣΟΚ με το οποίο συνδέεται το μέλλον του τόπου, αυτές τις κρίσιμες ώρες που έχουμε ένα ανοιχτό μέτωπο στα ανατολικά μας σύνορα, το ΠΑΣΟΚ το χρειάζεται σήμερα ο τόπος. Δεν είναι ιδιοκτησία, δεν είναι υπόθεση προσωπική κανενός μας. Εχουμε χρέος να διαφυλάξουμε την ενότητα του Κινήματος. Βλέπω πολύ πάθος. Τόσο πάθος, ώστε και αυτή την ώρα που μιλώ, το πάθος αυτό έχει κλείσει πολλών τα αυτιά. Συντρόφισσες και σύντροφοι, το ΠΑΣΟΚ έχει τις ρίζες του. Και οι ρίζες του ξεκινάνε πριν και από τις 3 Σεπτέμβρη του '74. Το ΠΑΣΟΚ αυτό το όμορφο πράσινο δέντρο που όλοι το ποτίσαμε, όλοι το καρπίσαμε με πρώτο τον Ανδρέα Παπανδρέου, έχει ανάγκη και από τα κλαριά του. Και τα κλαριά του είναι η νεολαία, είναι οι γενιές που έρχονται και οι ρίζες του είναι οι αγωνιστές που πέρασαν και οφείλουμε να τους τιμούμε.

Δεν έχουμε δικαίωμα, το τίμιο παρελθόν του ΠΑΣΟΚ και το ελπιδοφόρο μέλλον να τον διώξουμε μέσα απ' αυτή την αίθουσα. Σας κάνω έκκληση, σας κάνω έκκληση και σας παρακαλώ ακούστε με. Ψηφίστε αργότερα ό,τι θέλετε. Αυτό σημαίνει δημοκρατία. Αλλά μην τραυματίσετε αυτό το όμορφο δέντρο που έχει ανάγκες και από τις ρίζες και από τα κλαριά του.

Ενότητα συντρόφισσες και σύντροφοι. Ενότητα θέλει ο λαός. Ενότητα και είναι η κρίσιμη ώρα να αποφασίσουμε αν θα υπηρετήσουμε την ενότητα, το ΠΑΣΟΚ, την Ελλάδα. Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφοι, η ψηφοφορία θα γίνει τώρα. Η πρόταση είναι με βάση το σκεπτικό και τον τρόπο τον διαδικαστικό που πρότεινε ο Μιλτιάδης ο Παπαϊωάννου. Δηλαδή μία και ενιαία.

Διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως της χειρός

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της συμμετοχής όλων όσων αναφέρθηκαν στο Συνέδριο; Ποιοί είναι κατά της συμμετοχής;

Η πλειοψηφία είναι προφανής. Συμμετέχουν.

Σύντροφοι, παρακαλώ ο σύντροφος Πάγκαλος στο βήμα.

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέλω να ξεκινήσω εκφράζοντας πιστεύω για λογαριασμό όλων μας, την συμπάθειά μας προς τον Απόστολο Κακλαμάνη και την ευχή μας να είναι ασήμαντο αυτό που του συνέβη. Νομίζω το κοινό συμπέρασμα που πρέπει όλοι ανεξαιρέτα να βγάλουμε, ακόμα και αυτοί που είναι σε άριστη υγεία και νεαρή ηλικία, είναι ότι το πάθος για την άποψή μας, για την αλήθεια και το συμφέρον του λαού και του τόπου - γιατί αυτό μας φλέγει εδώ μέσα - πρέπει να κρατιέται σε ένα επίπεδο όσο το δυνατό πιο ψυχραίμο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, το ΠΑΣΟΚ ήρθε στο προσκήνιο της χώρας, ως ένα πατριωτικό Κίνημα. Ο πατριωτικός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ, ήταν

ειδοποιός διαφορά που μας ξεχώριζε από την παλιά φιλελεύθερη παράταξη, που είχε αποδεχθεί ένα παιχνίδι μέσα στα γενικότερα πλαίσια και σχεδιασμούς της Δύσης, μας ξεχώριζε επίσης από την παραδοσιακή Αριστερά, που είχε εντάξει το Εργατικό Κίνημα της χώρας στον συνολικό σχεδιασμό του κομμουνιστικού στρατοπέδου.

Εμείς, κάναμε τότε την επιλογή, ούτε Μόσχα, ούτε Ουάσιγκτον. Μόνο κριτήριο, μόνος κριτής ο ελληνικός λαός, το συμφέρον της πατρίδας μας, ο τρίτος δρόμος που ήταν κατ' εξοχήν δρόμος πατριωτικός. Αυτό ήταν στατιστικό στοιχείο του ΠΑΣΟΚ, όπως το είχαν αναλύσει ο Ανδρέας Παπανδρέου και είχε περιγραφεί στην 3η του Σεπτέμβρη.

Χωρίς αυτό το χαρακτηριστικό, το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να υπάρξει. Είναι όμως ανάγκη να δούμε αυτός ο πατριωτισμός μας, που δέχεται προσβολές απ' όλες τις πλευρές, όχι τόσο πια απ' την πλευρά της παραδοσιακής Αριστεράς, που ηττήθηκε παγκόσμια και δεν έχει πια στο χώρο μας αξιώσεις, δεν κάνει πια προσπάθεια ιδεολογικής διείσδυσης αξίας λόγου.

Δέχεται όμως την άλλη προσβολή, την προσβολή της αντιδραστικής ιδεολογίας. Γίνεται προσπάθεια ο γνήσιος πατριωτισμός μας, που σημαίνει αγώνα για τα δίκαια του λαού, αγώνας για την ανεξαρτησία της πατρίδας, αλλά ταυτόχρονα αγώνας για την ειρήνη, για την αδελφοσύνη ανάμεσα στους λαούς, αγώνας για ένα αύριο καλύτερο, πανανθρώπινο και παγκόσμιο, γίνεται προσπάθεια αυτή η ιδεολογία να γίνει ιδεολογία εθνικιστική, ιδεολογία αποκλεισμού, ιδεολογία ξενοφοβίας, ιδεολογία ρατσισμού.

Γίνεται προσπάθεια από την Δεξιά και τα ιδεολογικά της κέντρα, το ΠΑΣΟΚ από πατριωτικό Κόμμα, να μεταβληθεί σε κόμμα εθνικοφρόνων. Αυτή την προσπάθεια συντρόφισσες και σύντροφοι το Συνέδριο πρέπει να την απορρίψει, γιατί είναι ο υπ' αριθμόν ένα ιδεολογικός κίνδυνος που διαθέτουμε. Αυτό σε ότι αφορά τις αρχές.

Σε ότι αφορά την πολιτική που ασκούν οι κυβερνήσεις μας, όταν ήρθε ο Ανδρέας Παπανδρέου στην εξουσία ξανά το 1993, αποκατάστησε την πολιτική που ασκούσε το ΠΑΣΟΚ σε ότι αφορά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Πολιτική που είχαν εγκαταλείψει οι κυβερνήσεις των ύπατων συμμαχιών και οι κυβερνήσεις Μητσοτάκη.

Η πολιτική αυτή είναι, ότι δεν χωρεί διάλογος με την Τουρκία σε διημερές επίπεδο για τα κυριαρχικά μας δικαιώματα και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Αυτή ήταν πάντα η πολιτική του ΠΑΣΟΚ, που εκφράζει τον ελληνικό λαό στο σύνολό του και αυτή την πολιτική ασκούμε και σήμερα.

Υπάρχουν μικρές διαφοροποιήσεις. Στις 5 Μαρτίου του 1995, ο Ανδρέας Παπανδρέου ενόμιζε - όπως είχε κάνει και παλιότερα στο Νταβός - ότι έπρεπε να δοθεί ένα μήνυμα προς την Τουρκία. Μήνυμα καλής διάθεσης. Και η ελληνική κυβέρνηση ενέκρινε τότε την τελωνειακή ένωση Τουρκίας-Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είχα την άποψη και την είχα εκφράσει δημόσια και πολλοί από εσάς μου είχατε πει "μη τα λες δημόσια αυτά τα πράγματα", ότι αυτή η κίνηση ήταν πρόωγη. Αποδείχθηκε δυστυχώς, ότι κάθε φορά που η Ελλάδα κάνει μία κίνηση καλής πίστης απέναντι στο τουρκικό κατεστημένο, δέχεται η χώρα μας μία καινούρια επίθεση.

Γι' αυτό πρέπει όλοι μαζί, χωρίς διαχωρισμούς, χωρίς να δεχόμαστε και να εσωτερικεύουμε τις υπονομεύσεις, να οικοδομήσουμε το μεγάλο πανεθνικό μέτωπο εναντίον αυτής της απειλής. Πανεθνικό μέτωπο, που σημαίνει πειστική διπλωματία, που σημαίνει αποτρεπτική δύναμη ισχυρή, που σημαίνει εύρωστη οικονομία, που σημαίνει σοβαρή και υπεύθυνη πολιτική ηγεσία, στα κόμματα, στη κυβέρνηση και στην αξιωματική αντιπολίτευση.

Δεύτερο μεγάλο θέμα. Είχε αναγορευτεί τον καιρό των κυβερνήσεων Μητσοτάκη. Το θέμα της σχέσης με τα Σκόπια. Στο ζήτημα αυτό ο Ανδρέας Παπανδρέου έκανε το τολμηρό βήμα μπροστά, που συνιστά η ενδιάμεση συμφωνία. Αυτή την ενδιάμεση συμφωνία, η Ελλάδα δίνοντας ένα μήνυμα υπεύθυνης συμπεριφοράς σε όλα τα Βαλκάνια και με την κυβέρνηση Παπανδρέου και με την κυβέρνηση Σημίτη, το εφαρμόζει με συνέπεια.

Δυστυχώς από την άλλη πλευρά, δεν επιδεικνύεται καλή πίστη. Δεν τηρείται το μέρος αυτό της συμφωνίας, που αφορά την αναζήτηση ενός ονόματος που θα είναι κοινά αποδεκτό, δηλαδή ενός ονόματος που θα το δέχεται και η Ελλάδα, δηλαδή ενός ονόματος που δεν θα περιχαράσσει και δεν θα παραποιεί το ιστορικό παρελθόν της Βαλκανικής και δεν θα οικειοποιείται πολιτιστικές αξίες που μας ανήκουν.

Αυτή η υπόθεση είναι δύσκολη και συνεχίζεται ακριβώς κατά γράμμα και στο πνεύμα, όπως είχε διαγραφεί στην ενδιάμεση συμφωνία που είχε υπογράψει τότε ο Ανδρέας Παπανδρέου με την κυβέρνηση των Σκοπίων.

Υπάρχει ακόμα το θέμα των σχέσεων με την Αλβανία. Σ' αυτές τις σχέσεις, το ΠΑΣΟΚ απορρίπτοντας τις εθνικιστικές εξάρσεις και τα δημαγωγικά φασίζοντα κέντρα και κύκλους, τις παραθησκευτικές οργανώσεις, είχε ασκήσει από την αρχή μια συνετή πολιτική φιλίας με τον αλβανικό λαό.

Αυτή η πολιτική ολοκληρώθηκε στις ημέρες μας και αυτή τη στιγμή υπάρχει και έχουν αλλάξει τα δεδομένα σ' αυτή τη γωνιά των Βαλκανίων. Η Ελλάδα ασκεί μια υπεύθυνη εξωτερική πολιτική. Εξωτερική πολιτική σίγουρης δύναμης στα Βαλκάνια. Προβάλλει στου βαλκανικούς λαούς ένα πρότυπο οικονομικής ανάπτυξης μέσα από τη συνεργασία φιλικών σχέσεων, πολιτιστικής άνηθησης, να κάνουμε πράξη την μεγάλη βαλκανική που ονειρεύτηκε ο Ρήγας και οι ποιητές όλων των βαλκανικών λαών.

Αυτό είναι ο προοδευτικός πατριωτισμός του ΠΑΣΟΚ, ένας πατριωτισμός στην υπηρεσία της φιλίας των λαών.

Φίλες και φίλοι, παράλληλα το ΠΑΣΟΚ έκανε μια μεγάλη διαδρομή στην ιστορία του. Σε ό,τι αφορά τη σχέση με την ευρωπαϊκή ιδέα και τη συμμετοχή της χώρας μας στην ενωμένη Ευρώπη.

Όταν ήρθαμε στην εξουσία το '81, η θέση του Κινήματος ήταν να βγει η Ελλάδα από την ενωμένη Ευρώπη και να αναζητήσει μια ιδιαίτερη σχέση σαν αυτή που είχε τότε η Νορβηγία. Πολλοί μας ρωτούν, γιατί αλλάξατε θέση. Και απαντώ πάντα, ότι όπως ήταν τότε η χώρα, η Ελλάδα της δεξιάς, η Ελλάδα της υπανάπτυξης, η Ελλάδα των πολιτικών διαχωρισμών, πράγματι δεν μπορούσε να διεκδικήσει αυτόνομα και πειστικά τα δικαιώματά της στην Ευρώπη.

Δεν μπορούσε να συμβάλλει η Ελλάδα της δεξιάς στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Σήμερα, όμως η Ελλάδα που οικοδομήσαμε όλοι μαζί, η Ελλάδα που έχει κάνει γιγάντια βήματα σε όλους τους τομείς της οικονομικής,

κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, είναι ισότιμος εταίρος και διεκδικεί και υπερασπίζεται αυτή τη θέση.

Η Ελλάδα παίζει αποφασιστικό ρόλο στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Δικιά μας πρόταση και δικιά μας υλοποίηση είναι τα διαρθρωτικά προγράμματα και η πολιτική σύγκλιση των φτωχότερων περιοχών και χωρών της Ευρώπης, το βέτο του Ανδρέα Παπανδρέου στο Δουβλίνο, έδωσε στον ήλιο μοίρα στις φτωχές περιοχές της Κοινότητας που στέναζαν κάτω από τον αδυσώπητο νόμο του φιλελευθερισμού.

Δικιά μας ιδέα και δικιά μας υλοποίηση είναι ο κοινωνικός χώρος της Κοινότητας που μέχρι και σήμερα η αντιδραστική κυβέρνηση της Αγγλίας αρνείται για λόγους ιδεολογικούς και κοινωνικούς. Δικιά μας ιδέα και δικιά μας υλοποίηση είναι τέλος, η ιδέα, ότι πρέπει να αποκτήσει σύνορα, πολιτική άμυνας και ασφάλειας, που θα τα κατοχυρώνει για να μπορέσει να παίξει έτσι πειστικά το ρόλο στην Ευρώπη και τον περίγυρό της και τον υπόλοιπο κόσμο, σαν παράγοντας ειρήνης, σαν παράγοντας εφαρμογής του διεθνούς δικαίου που θα αντικαταστήσει τη βία, το δίκαιο του ισχυρού.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, νομίζω ότι έχει δικαίωμα ο καθένας εδώ στο Συνέδριο, να σχολιάσει, να επιλέξει, ακόμη και να παραποιήσει. Θα ήθελα όμως, όσους συντρόφους δεν το κάνουν από άγνοια, αλλά το κάνουν, γιατί κάτι άλλο επιδιώκουν, να σεβαστούν την ενιαία εξωτερική του ΠΑΣΟΚ που ασκήθηκε με απόλυτη πιστότητα σε όλη την διαδρομή μας και όταν ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου Πρωθυπουργός και τώρα.

Αυτή η πολιτική τους τελευταίους μήνες έχει σε όλες τις αποφάσεις προχωρήσει με ομόφωνες αποφάσεις, όπου ήταν όλοι παρόντες και όλοι συμμετείχαν δημιουργικά στην επεξεργασία τους.

Δεν έχουμε λοιπόν απολογισμό να κάνουμε προς τα κόμματα της πατριδοκαπηλίας και της πλειοδοσίας, δεν έχουμε απολογισμό να κάνουμε προς τα κόμματα της συστηματικής μειοδοσίας και της υποταγής. Το ΠΑΣΟΚ ήταν και είναι το μεγάλο πατριωτικό κίνημα του ελληνικού λαού, η μεγάλη εγγύηση για τα δίκαια της πατρίδας μας και για την εθνική μας ανεξαρτησία.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο Πάγκαλο. Ο σύντροφος Μαρκούλης Κώστας έχει το λόγο.

Κ. ΜΑΡΚΟΥΛΗΣ: Σύντροφοι και σύντροφοι, ίσως να είμαι αν όχι από τους λίγους, από τους μοναδικούς, που αυτή τη στιγμή μιλώντας, εκπροσωπώ και έναν τομέα ξεχασμένο. Τον αγροτικό τομέα. Είμαι συνεταίριστής, Αντιπρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Ετσι, είχα μια θέση γι' αυτό το Συνέδριο που έλεγα, ότι σε αυτή την περίοδο δεν χρειαζόταν, γιατί άλλα είχαν προτεραιότητα. Δεν χρειαζόταν, γιατί και ο αγροτικός τομέας, αλλά και στο σύνολό του ο λαός, περίμενε λύσεις πολιτικές στα προβλήματά του.

Ο αγροτικός κόσμος αυτή τη στιγμή δοκιμάζεται και δεν πιστεύα, όπως βλέπω και δεν το πιστεύω, ότι αυτό το Συνέδριο θα δώσει απάντηση στα αγροτικά προβλήματα. Δεν πιστεύα και δεν πιστεύω, ότι αυτό το Συνέδριο θα δώσει απάντηση στην ανεργία. Δεν πιστεύα και δεν πιστεύω, ότι αυτό το Συνέδριο θα έδινε απάντηση σε μια σειρά προβλήματα, αλλά πιστεύα και πιστεύω και έτσι αποδεικνύεται, ότι αυτό το Συνέδριο είχε και είναι εκλογικό, είχε τις δικές του σκοπιμότητες, είχε οποιουδήποτε λόγους για

να αναφέρουμε, ένας λόγος υπερισχύει. Ο ρεβανσισμός.

Και σήμερα και χθες, διαφαίνεται εδώ και από τον τόνο και από το ύφος, οι όλες εκφράσεις μας και συμπεριφορές δεν δείχνουν, ή δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν τη λέξη ενότητα, δεν μπορούν να αναγορεύσουν στο σύνθημα ο Ανδρέας ζει και μας οδηγεί, γιατί αν ο Ανδρέας ζει και μας οδηγεί, θα ήθελε άλλες συμπεριφορές, άλλες λειτουργίες.

Ετσι με αυτά, θα ήθελα το Συνέδριο να σταθεί υπεράνω των περιστάσεων. Η ευθύνη η σημερινή μεταφέρεται σε εμάς τους Συνέδρους, να πάρουμε τις αποφάσεις. Οι οποιοσδήποτε επιλογές σε επίπεδο κορυφής, που κατά καιρούς οι ίδιοι μας έχουμε κρίνει, έχουμε κατακρίνει, σήμερα και σε εκείνους που λένε, ότι πρέπει να υπάρξει μια πολιτική συμφωνία κορυφής, εγώ λέω όχι, να υπάρχει πολιτική συμφωνία εδώ ανοιχτά, με λόγο και με διάλογο. Ούτε στα παρασκήνια.

Ετσι με αυτά θέλω να τονίσω, ότι για μια ακόμη φορά, τα ζωτικά προβλήματα που έπρεπε να συζητηθούν εδώ, που αφορούν πάλι επαναφέρομαι στον αγροτικό τομέα, την GATT και μια σειρά διαδικασίες που έχουν μεταφερθεί σε άλλα κέντρα λήψης απόφασης στην ΕΟΚ δεν συζητιούνται, δεν δίνονται απαντήσεις.

Ετσι, αφού σε αυτά δεν συζητάμε ως κάνουμε το ύστατο καθήκον μας. Την επιλογή του νέου μας Προέδρου. Αυτόν που θα διασφαλίσει και τη βεβαία εκλογή. Γεια σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Βενιζέλος έχει το λόγο.

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, οι τελευταίες στιγμές του Συνεδρίου στη σημερινή πρωινή συνεδρίαση, με έχουν κάνει περισσότερο αισιόδοξο. Χθες, είχα την έντονη αίσθηση της λύπης και πιστεύω, ότι αυτή την αίσθηση της θλίψης, της απορίας, της αμηχανίας, της απόγνωσης, της αγωνίας για το μέλλον του ΠΑΣΟΚ, την είχε χθες η μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού και η μεγάλη πλειοψηφία των συνέδρων στους οποίους και απευθύνομαι.

Η χτεσινή εικόνα συντρόφισσες και σύντροφοι, ήταν μια εικόνα μετωπικής σύγκρουσης, πόλωσης, μια εικόνα διχασμού. Όμως, η μοίρα του ΠΑΣΟΚ δεν είναι ούτε η διάσπαση, ούτε η συρρίκνωση, ούτε ο βαθύς και αθεράπευτος ψυχολογικός διχασμός. Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι ένα, ενιαίο και συμπαγές.

Και απευθύνομαι στην κοινή λογική, την πολιτική ευθύνη, την ατομική και τη συλλογική όλων των μελών του Συνεδρίου που εκφράζουν εδώ το μεγάλο ΠΑΣΟΚ. Αποδεικνύεται, ότι υπάρχουν και θέσεις και αντιλήψεις και στόχοι και άνθρωποι, που ενώνουν το ΠΑΣΟΚ. Δεν είμαστε καταδικασμένοι να αναζητήσουμε θέσεις που χωρίζουν το ΠΑΣΟΚ.

Πρέπει λοιπόν συντρόφισσες και σύντροφοι, να περάσουμε όλοι αυτές τις μέρες από μια φάση περίσκεψης και να αναλογιστούμε όλοι ποιό είναι το αντικείμενο του Συνεδρίου αυτού. Υπάρχει η απλή, η απλοϊκή απάντηση, πως αντικείμενο του Συνεδρίου είναι η εκλογή του νέου Προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Η απάντηση στο οργανοπολιτικό δίλημμα εάν πρέπει να υπάρχουν διακριτοί ρόλοι, ή εάν πρέπει να συμπίπτουν οι ρόλοι στο ίδιο πρόσωπο.

Είναι λάθος η προσέγγιση αυτή. Αλίμονο, εάν αντικείμενο του Συνεδρίου αυτού είναι κατ' αρχάς και κατά βάση η εκλογή του Προέδρου του

ΠΑΣΟΚ. Αντικείμενο του Συνεδρίου είναι η αναζήτηση των προϋποθέσεων της ουσιαστικής πολιτικής ενότητας του ΠΑΣΟΚ, η αναζήτηση των προϋποθέσεων της πολιτικής επιτυχίας της κυβέρνησης και της εκλογικής νίκης του ΠΑΣΟΚ στις επόμενες εκλογές. Αυτό ήρθαμε να κάνουμε εδώ. Δεν ήρθαμε να κάνουμε επιβεβαίωση, αναπαραγωγή και καταμέτρηση προκαταλήψεων.

Ηρθαμε εδώ για να ενώσουμε το ΠΑΣΟΚ και να διεκδικήσουμε αυτό που μας ανήκει, αυτό που υποχρεούμαστε να διεκδικήσουμε, αυτό που αξιώνει ο λαός από εμάς. Και ο λαός αξιώνει από εμάς, ό,τι αξιώνει και από τον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου. Να εκφράσουμε τη μεγάλη, την ενιαία δημοκρατική παράταξη και να διασφαλίσουμε πολιτική σταθερότητα.

Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, πότε διασφαλίζουμε την πολιτική σταθερότητα; Πότε πετυχαίνει μια κυβέρνηση; Και στην προκειμένη περίπτωση η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ; Πετυχαίνει, όταν έχει μια σαφή, συνθετική, πειστική πολιτική. Χρειάζεται λοιπόν να έχουμε πολιτική. Και είναι λάθος, είναι υποβάθμιση του εαυτού μας ως Συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ, το γεγονός ότι έως σήμερα για πολλές ώρες συζητήσαμε ελάχιστα για την ουσία των πολιτικών μας θέσεων.

Μια κυβέρνηση λοιπόν για να πετύχει χρειάζεται πριν απ' όλα, πολιτική. Στη συνέχεια χρειάζεται τη στήριξη, την ειλικρινή, γνήσια και πλήρη στήριξη όλου του κόμματος. Και στη συνέχεια, χρειάζεται μια κυβέρνηση για να πετύχει να πείθει τους βουλευτές της που την στηρίζουν με την εμπιστοσύνη του και σε τελευταία ανάλυση παντού και πάντοτε τον ελληνικό λαό που λειτουργεί με αυστηρά κριτήρια ως ύπατος κριτής κάθε κυβερνητικής πολιτικής.

Το ΠΑΣΟΚ της νίκης είναι ολόκληρο το ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ της πολιτικής επιτυχίας της κυβέρνησης και της εκλογικής νίκης, δεν είναι η οποια πλειοψηφία του ΠΑΣΟΚ.

Θέλω δε εδώ να πω ότι υπάρχει ένα σημείο των χτεσινών ομιλιών που εμένα προσωπικά με προβλημάτισε έντονα. Δεν έχω την αίσθηση ότι η εικόνα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, η εικόνα της κυβέρνησης του Κώστα Σημίτη, είναι μια κακή εικόνα. Αντιθέτως, γνωρίζω ότι η εκλογή του Κώστα Σημίτη προκάλεσε μία ευφορία στην ελληνική κοινωνία. Βλέπουμε την υψηλή αποδοχή του και βλέπουμε το έργο της κυβέρνησης που τους 5,5 μήνες έχει καταγραφεί και συγκροτεί έναν θετικό απολογισμό.

Αυτή η κυβέρνηση, συντρόφισσες και σύντροφοι, της οποίας είμαι μέλος, όπως είμαι μέλος και των κομματικών οργάνων, δεν παρεμποδίστηκε ούτε υπονομεύτηκε από τα κομματικά όργανα. Δεν υπάρχει, συντρόφισσες και σύντροφοι, ούτε μία πολιτική επιλογή της κυβέρνησης ούτε μία πολιτική απόφαση της κυβέρνησης που να κινείται μέσα στο πλαίσιο των θέσεων του ΠΑΣΟΚ και των προγραμματικών δηλώσεων της ίδιας της κυβέρνησης, που να προσέκρουσε στο φραγμό το ρητό ή τον υπονοούμενο του κόμματος. Ούτε μία.

Αν υπάρχει έστω και μία τέτοια πολιτική απόφαση, πρέπει με ψυχραιμία, με σοβαρότητα, με διεισδυτικότητα, με πολιτική ικανότητα και εθνική ευθύνη, να το συζητήσουμε εδώ. Και αν πρέπει να μεταβληθούν κάποιες θέσεις, πρέπει να τις συζητήσουμε, να τις αποφασίσουμε και να τις περιβάλουμε με το κύρος του Συνεδρίου και με την κοινή πεποίθηση όλων ότι πρέπει ν' αγωνιστούμε για τους κοινούς μας στόχους.

Αρα, πρέπει να καταλάβουμε μερικά πολύ απλά πράγματα, για να αποδραματοποιήσουμε την κατάσταση και να αντικρίσουμε με σθένος τον ελληνικό λαό, που μας παρακολουθεί εναγωνίως. Είναι, συντρόφισσες και σύντροφοι, θεμιτό να υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι για τη θέση του Προέδρου του κόμματος; Βεβαίως και είναι θεμιτό και δημοκρατικά αυτονόητο. Είναι, συντρόφισσες και σύντροφοι, θεμιτό να διεκδικεί ένας στέλεχος του ΠΑΣΟΚ όλους τους ρόλους ή θεμιτό είναι να υπάρχει μόνον διάκριση των ρόλων;

Και τα δύο είναι δημοκρατικώς θεμιτά. Το Συνέδριο δεν αναζητεί μόνο το τι είναι δημοκρατικά θεμιτό και αυτονόητο. Πρέπει να αναζητούμε πάντοτε και το τι είναι πολιτικά αποτελεσματικό. Και θέλω, εδώ, να κάνω μία μικρή παρέκβαση για το τι σημαίνει, κατά τη γνώμη μου, δημοκρατία και, πιο συγκεκριμένα, εσωκομματική δημοκρατία.

Υπάρχουν πολλοί σύντροφοι, καλόπιστοι, ειλικρινείς, με πάθος για την άποψή τους, που πιστεύουν ότι εσωκομματική διαδικασία και εσωκομματική δημοκρατία είναι να συζητάμε και κάποια στιγμή να μετριάσουμε και να λαμβάνουμε αποφάσεις κατά πλειοψηφία. Βεβαίως, έτσι καταγράφεται και η μειοψηφία. Το ζούμε, όμως, στην κυβερνητική πολιτική, το ζούμε στον καθημερινό δημόσιο βίο.

Δημοκρατία, σήμερα πλέον, συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν είναι η απλή καταμέτρηση πλειοψηφίας της όποιας και μειοψηφίας της όποιας. Είναι και άλλα πράγματα. Είναι η συναίνεση, είναι η συστράτευση, είναι η ειλικρινής υποστήριξη κοινών στόχων και κοινών προσπαθειών.

Δεν είχαμε εδώ για να κατανείμουμε ρόλους. Κανείς δεν έχει ανάγκη από ρόλους, παράσημα και τίτλους. Προς Θεού, όμως, να μην κατανείμουμε ρόλους μεταξύ νικητών και ηττημένων, να μην κατανείμουμε ρόλους μεταξύ αυτών που θα αποτελέσουν την ενεργό πλειοψηφία και την παροπλισμένη μειοψηφία του ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ για να δώσει απάντηση στο αίτημα του λαού για ενότητα, πρέπει - το ξαναλέω - να είναι και θα είναι όλο το ΠΑΣΟΚ.

Ακούσαμε όλοι, προχθές, στην κηδεία του Ανδρέα Παπανδρέου, την πάνδημη κραυγή: "Ενότητα". Τι σημαίνει, όμως, ενότητα; Δεν αρκούν οι γενικόλογίες. Και ήμουν και προσωπικά σε μεγάλη περίσκεψη για το αν πρέπει να μείνει κανείς σε ένα επίπεδο γενικών και γενικώς συμπαθητικών αναφορών ή πρέπει να πει, με ευθύνη προσωπική, πολιτική και ιστορική, ποια είναι η άποψή του.

Ακούσαμε την πάνδημη κραυγή για ενότητα. Τι σημαίνει ενότητα; Σημαίνει στη συνείδηση του κόσμου αυτού συνέχεια και προοπτική της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης, του πλειοψηφικού ρεύματος. Σημαίνει επίσης κυβερνητική σταθερότητα και, αν θέλαμε, συντρόφισσες και σύντροφοι, να αναλύσουμε λίγο περισσότερο τι σημαίνει σήμερα ως πολιτικός στόχος η ενότητα, θα έλεγα πέντε πράγματα.

Πρώτον, σημαίνει ειλικρινή και πλήρη στήριξη της κυβέρνησης. Δεύτερον, σημαίνει ολοκλήρωση της τετραετίας. Τρίτον, σημαίνει τη μεγαλύτερη δυνατή εκλογική στόχευση. Πρέπει να αποδείξουμε εκλογικά ότι αντιπροσωπεύουμε τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, που, κατά τον λόγο της κοινωνικής τους θέσης και της πολιτικής τους παράδοσης, ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ και θέλουν να εκφραστούν απ' το ΠΑΣΟΚ.

Τετάρτον, σημαίνει διαμόρφωση των προϋποθέσεων της συνύπαρξης όλου του στελεχικού δυναμικού του ΠΑΣΟΚ και, πέμπτον, διαφύλαξη της πολιτικής φυσιογνωμίας του ΠΑΣΟΚ, που τη διαμορφώνουμε και τη στηρίζουμε όλοι μας εδώ μέσα.

Καλώ, λοιπόν, τους πάντες να ξανασκεφθούν τη στάση τους, υπό το πρίσμα της κοινής λογικής, της ιστορικής εμπειρίας, της πολιτικής ευθύνης και της γνήσιας αγωνίας για τον τόπο. Δεν είμαστε, σύντροφοι και συντρόφισσες, μόνοι μας στον τόπο αυτό. Δεν στεγάζουμε εδώ και την κυβέρνηση και την αντιπολίτευση. Υπάρχει κοινωνία, υπάρχει ο λαός, υπάρχει αντιπολίτευση και πρέπει να υπερασπιστούμε, πέρα από το ΠΑΣΟΚ, τη δημοκρατία και το σοσιαλισμό, την ίδια την πολιτική. Πρέπει να αποδείξουμε ότι έχει νόημα να είσαι ενεργός πολίτης και να λαμβάνεις πολιτικές αποφάσεις.

Ειπώθηκε, κι αυτό είναι σε μεγάλο βαθμό αλήθεια, ότι υπάρχουν δύο Ελλάδες. Δεν ξέρω πώς διακρίνονται αυτές. Αλλά ξέρω πως δεν υπάρχουν και δεν πρέπει να υπάρχουν δύο ΠΑΣΟΚ, ένα για κάθε Ελλάδα. Γιατί αν υπάρχουν δύο Ελλάδες, υπάρχει μία κοινωνία που πρέπει να είναι κοινωνία ακεραία, κοινωνία των 3/3 της συνοχής και όχι του αποκλεισμού. Υπάρχει ένα Έθνος, υπάρχει ένας τόπος.

Υπάρχουν ίσως δύο νοοτροπίες; Μπορεί συντρόφισσες και σύντροφοι να υπάρχουν δύο νοοτροπίες, δεν διακρίνονται όμως με βάση της προτιμήσεις ως προς τα πρόσωπα. Διακρίνονται με άλλα πολύ πιο πολύπλοκα κριτήρια. Και έτσι έχουμε το εύφορο έδαφος για να ενώσουμε το ΠΑΣΟΚ.

Τι ήρθαμε να κάνουμε σήμερα εδώ; Τι θα κάνουμε ως την Κυριακή το βράδυ; Θα μετριάσουμε, θα κάνουμε προγνώσεις; Όχι, ήρθαμε εδώ για να επιβεβαιώσουμε και να ενώσουμε το ΠΑΣΟΚ.

Απευθύνομαι σε όλους σας και καλώ τους συντρόφους εκείνους που αντέδρασαν αρνητικά σε ορισμένες στιγμές της ομιλίας του πρωθυπουργού χθες, να χειροκροτήσουν τον Κώστα Σημίτη ως πρωθυπουργό όλου του ΠΑΣΟΚ και ως πρωθυπουργό όλου του τόπου.

Απευθύνομαι σ' εκείνους που αντέδρασαν χθες θετικά στην ιδέα ενός σύγχρονου ΠΑΣΟΚ και δεν σκέφτηκαν ίσως πως πρέπει να είμαστε στρατευμένοι όλοι, να χειροκροτήσουν την ανάγκη της συστράτευσης όλου του ΠΑΣΟΚ.

Και σας καλώ όλους όχι μόνον τώρα, αλλά με όλη μας την συμπεριφορά και με όλες τις επιλογές με ψυχραιμία, με φρόνηση και με τόλμη να δηλώσουμε αυτό που όλοι πιστεύουμε, ότι ανήκουμε στο ένα, το ενιαίο, το συμπαγές, το μαζικό, το νικηφόρο ΠΑΣΟΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κεδίκογλου Βασίλης.
Β. ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αγαπητοί σύντροφοι, βρίσκομαι στην δυσάρεστη θέση να σας πω, ότι λείπει η ψυχραιμία και ότι δεν είμαστε και ειλικρινείς ομιλητές απέναντί σας. Ασφαλώς και αναζητούμε το ένα, το ενιαίο ΠΑΣΟΚ. Αλλά δεν μπορεί το ένα, το ενιαίο ΠΑΣΟΚ να είναι μία άποψη. Μπορεί να είναι πολλές απόψεις που συνθέτουν. Αυτό σημαίνει πλουραλισμός.

Και ασφαλώς αναζητούμε έναν Πρόεδρο ο οποίος ενώνει πολλές και τάσεις και αντιλήψεις. Στο Συνέδριό μας σύντροφοι μπαίνουν δύο ερωτήματα.

Μπορεί το ΠΑΣΟΚ να συνεχίσει την πορεία του και να είναι η εγγύηση της πολιτικής πορείας του έθνους και της πατρίδας μας; Και δεύτερον, με ποιον τρόπο.

Κατ' αρχήν πρέπει το ΠΑΣΟΚ να αποδείξει ότι σέβεται αρχές και διαδικασίες, τις οποίες θέσπισε το ίδιο ή παραδέχτηκε, και πρέπει να επαναβεβαιώσει τον αριστερό και πατριωτικό του χαρακτήρα και ότι οι προτάσεις που παρέχει δίνουν λύσεις και μάλιστα από την πλευρά του αδικούμενου Έλληνα.

Αλλά είμαι στην δυσάρεστη θέση να πω, ότι χθες εδώ, ομιλώντος του Πρωθυπουργού, όταν κατέβαζε μία συγκεκριμένη και καθαρή πολιτική πρόταση, ακούστηκαν κραυγές αποδοκιμασίας. Τραυματίστηκε η αρχή της δημοκρατικής διαδικασίας, με την οποία λειτουργούμε εμείς στο ΠΑΣΟΚ. Αυτό είναι το μέγα και κανείς δεν το καταδίκασε.

Ο καθένας από εδώ σε ένα δημοκρατικό κόμμα, έχει την ελευθερία του λόγου να λέει οτιδήποτε, πολλώ δε μάλλον όταν είναι Πρωθυπουργός και κατεβάζει πολιτική πρόταση, πριν ακόμα την ολοκληρώσει να αποδοκιμάζεται. Ξέρετε ότι πιστεύω και στη δυναμική της διακοπής. Όχι όμως αποδοκιμασίας. Δεν είναι αυτό δημοκρατική διαδικασία και τραυματίστηκε βάνουσα.

Δεύτερον. Οφείλουμε εδώ να έχουμε μια γλώσσα, όχι εκφράσεις που δεν διαιρούν, δεν επιτρέπονται από εδώ εκφράσεις "εμείς και εσείς" ή "εμείς και αυτοί". Από εδώ πρέπει να φύγουμε αύριο με διαφορετικές απόψεις, με πλειοψηφούσα και μειοψηφούσα άποψη, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει η πλειοψηφούσα να θεωρηθεί νίκη και η μειοψηφούσα ήττα.

Πρέπει να φύγουμε όλοι από εδώ σύντροφοι με ενιαία και ισότιμη συμμετοχή στην πορεία της πατρίδας μας. Σε ότι αφορά το πατριωτικό κομμάτι οφείλω να πω στον φίλο Παγκαλό, ότι ναι για ότι κάνει για το Σκοπιανό. Δεν δέχομαι όμως ονομασία η οποία προσδίδει και επιτρέπει δημιουργία μακεδονικής εθνότητας, όταν ο Έλληνας Πρόεδρος της Δημοκρατίας δηλώνει "είμαι Έλληνας Μακεδόνας".

Και δεν δέχομαι αυτά που λέει ο κ.Βενιζέλος, ότι ξέρετε, κανένα εμπόδιο δεν μπήκε στον Πρωθυπουργό. Αγαπητέ, φίλτατε Ευάγγελε και σύντροφε μεγάλε και που σε εκτιμώ, μετά το φιάσκο των Ιμίων όταν κατεστράφηκε τελείως η αμυντική μας δομή, όταν τρία παιδιά σκοτώθηκαν σε εκτέλεση μιας εντολής που κανείς δεν δικαιολόγησε, όταν καταργείται ο αρχιστράτηγος και δεν μπορεί ο Πρωθυπουργός να απομακρύνει τον υπουργό, αυτό λέγεται ότι δεν ετέθη κανένα εμπόδιο; Εάν είναι έτσι, είμαστε άξιοι της τύχης μας.

Θα στεναχωρήσω και τον φίλο μου Παπαντωνίου. Δεν μπορούμε να είναι γεμάτα λεφτά οι τράπεζες, δεν μπορεί να είναι γεμάτα τα υπόστεγα από μηχανήματα, γεμάτα τα γραφεία και τα καφενεία ανέργους και έργο να μην παράγεται. Δεν λέγεται αυτό αριστερή διαχείριση οικονομικής πολιτικής. Η οικονομική επιστήμη σήμερα μπορεί να δώσει λύσεις που και τη σύγκλιση να τηρούν και εισόδημα να παράγεται και απασχόληση.

Και μπαίνω αγαπητοί συνάδελφοι στο τελευταίο θέμα. Ο Ανδρέας Παπανδρέου συνήρπασε τις μάζες και έκανε το μεγάλο Κίνημα, λέγοντας τι; Ο λαός κυρίαρχος, ο στρατός στο έθνος, η Ελλάδα στους Έλληνες. Δηλαδή πάνω απ' τον λαό είναι η κυβέρνηση και στη βάση αυτή εθεμελίωσε ένα Σύνταγμα

και το ελειτούργησε, που προβλέπει ως ανωτάτη εκτελεστική εξουσία της χώρας, το Υπουργικό Συμβούλιο.

Δεν μπορεί να υπάρχει τίποτα παραπάνω απ' αυτό, αν θέλουμε να μιλάμε δημοκρατικά. Ως εκ τούτου, δύο είναι τα ερωτήματα στο Συνέδριο. Ή ο Πρωθυπουργός είναι καλός και συνεπώς πρέπει να προεδρεύει στην υφιστάμενη δομή και του Ε.Γ. ή λέμε ευθέως ο Πρωθυπουργός δεν είναι καλός και οφείλουμε να τον αλλάξουμε.

Θα μου πείτε, δεν είναι δυνατόν να υπάρχει και Πρωθυπουργός και Πρόεδρος; Και βεβαίως ναι. Αλλά αυτό όμως είναι μια άλλη δομική λειτουργία, μια άλλη δομική κατάσταση, ένα άλλο καταστατικό, που προβλέπει από το Συνέδριο να εκλέγεται και Πρόεδρος και αρχηγός της Κ.Ο. και να είναι αύριο ο μελλοντικός Πρωθυπουργός ή ο αρχηγός της αντιπολίτευσης, όπως συμβαίνει με πολλά άλλα κόμματα και στην Ευρώπη και στον Καναδά.

Τέτοια πρόταση όμως, δεν αναπτύχθηκε προσυνεδριακά και δεν μπήκε στη συνείδηση των μελών του Συνεδρίου. Ως εκ τούτου αγαπητοί σύντροφοι, η πρόταση ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του Ε.Γ. είναι μονόδρομος, αλλιώς η πρόταση είναι άλλη. Δεν είναι καλός ο Πρωθυπουργός, δεν είναι καλή λύση, να τον αλλάξουμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Μανώλης Δασκαλάκης.

Μ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, υπάρχει μία σύγχυση το τελευταίο διάστημα, που σχετίζεται με το γεγονός ότι ορισμένοι σύντροφοι δείχνουν να αμφισβητούν βασικές πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις του Κινήματος, θέσεις και πολιτικές που διαμορφώσαμε την περίοδο '74-'81, θέσεις που δοκιμάστηκαν στη διάρκεια του χρόνου, θέσεις και πολιτικές που καταξιώθηκαν στη συνείδηση του λαού και μας οδήγησαν σε διαρκή νικηφόρο πορεία.

Και απέναντι σ' αυτές, μας προτείνουν είτε να γυρίσουμε πίσω στη δεκαετία του '60, σε θέσεις που ο Ανδρέας Παπανδρέου απέρριψε το '74 και γι' αυτό εξάλλου ίδρυσε το ΠΑΣΟΚ, είτε σε θέσεις και απόψεις που είχαν την περίοδο '74-'81 κόμματα ή ομάδες, που λειτούργησαν παράλληλα με το ΠΑΣΟΚ και που εξαφανίστηκαν στη πορεία, γιατί αυτά που πρότειναν δεν είχαν καμία σχέση με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας.

Μας προτείνουν με λίγα λόγια, να αλλάξουμε αυτά που δοκιμάσαμε και πετύχαμε και να τα αντικαταστήσουμε μ' αυτά που απορρίψαμε στην ιστορική μας διαδρομή. Τι πρέπει να κάνουμε μ' αυτούς; Μπορεί όσοι υποστηρίζουν παρόμοιες απόψεις να ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ;

Αναμφισβήτητα και μπορούν. Δεν γίνεται όμως ούτε αυτή η ιδεολογία να είναι η κυρίαρχη ιδεολογία του Κινήματος, ούτε και όσοι αποδέχονται ή υποστηρίζουν τέτοιες απόψεις και θέσεις, να αποτελέσουν την πλειοψηφία στην ηγετική μας ομάδα.

Γιατί τότε θα σημαίνει ότι κάναμε πολύ δρόμο από το '74 μέχρι σήμερα, στην κατεύθυνση της πλήρους αλλοίωσης βασικών χαρακτηριστικών, ιδεολογικών και πολιτικών μας θέσεων. Εμείς θέλουμε συντρόφισσες και σύντροφοι, να κρατήσουμε ζωντανά τα οράματα, τις αξίες, τα όνειρα και τις ελπίδες.

Να κρατήσουμε ζωντανό το ριζοσπαστικό χαρακτήρα του Κινήματος. Δεν θέλουμε η λογική του ρεαλισμού να μας οδηγήσει στην πλήρη ενσωμάτωση

στο σύστημα που θα ανατρέπαμε. Δεν θέλουμε η άσκηση της διαχειριστικής εξουσίας, η αλλοτρίωση από το καθημερινό μοίρασμα της εξουσίας, να συμπαρασύρει και να διαστρεβλώσει ολόκληρο το ιδεολογικό μας οικοδόμημα και να καταντήθει το ΠΑΣΟΚ ένα Κόμμα που δεν θα έχει καμία σχέση με την αρχή της δημιουργίας του.

Θέλουμε το σύνθημα που συγκλόνισε την Ελλάδα του '77 "ψήφο στο Κόμμα της ελπίδας - ψήφο στο μέλλον της πατρίδας", να μπορεί να γίνει ξανά επίκαιρο και να μην το ανατρέπουμε με κεντροαριστερά καλέσματα για αποδοχή κεντροδεξιάς στην ουσία πρακτικής.

Η τοποθέτησή μας σ' αυτά τα ερωτήματα και τους προβληματισμούς, αποτελεί κατά τη γνώμη μου το βασικότερο θέμα του Συνεδρίου μας, που γίνεται σε μία κρίσιμότερη για τον προσανατολισμό μας στιγμή. Θέλουμε το ΠΑΣΟΚ μεγάλο και ενιαίο, να συνεχίζει να εκφράζει το σύνολο των δυνάμεων που συσπειρώθηκαν στην ιστορική του πορεία και το ανέδειξαν σε κόμμα εξουσίας.

Πρέπει τώρα, εμείς να βρούμε τον τρόπο, τώρα που ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν είναι πια μαζί μας, να τον αντικαταστήσουμε στον ρόλο του ηγέτη της παράταξης, που αρθροίζε, συσπείρωνε, συνέθετε, ενέπνεε και εκφράζε όλες τις δυνάμεις και τις οδηγούσε στην νικηφόρα πορεία.

Ποιος σύντροφος μπορεί να το κάνει σήμερα αυτό; Κανείς συντρόφισσες και σύντροφοι δεν μπορεί να το κάνει μόνος του. Δεν υπάρχει Παπανδρέου στη θέση του Παπανδρέου. Ο Παπανδρέου δεν αντικαθίσταται ούτε με λογικές "τα θέλω όλα", ούτε με εκβιασμούς, ούτε με την επιλογή του καλύτερου από τους μέτριους.

Απαιτείται συντρόφισσες και σύντροφοι, η συστράτευση και η συντροφική αλληλεγγύη πολλών στελεχών για να εξακολουθούν να εκφράζονται από το ΠΑΣΟΚ όλες οι κοινωνικές δυνάμεις που μας στηρίζουν. Με ηγετικό σχήμα μόνο μπορούμε να αναπληρώσουμε τον Ανδρέα Παπανδρέου στον ηγετικό του ρόλο.

Αυτή τη σύνθεση δεν αρκεί μόνο εμείς να ξέρουμε ότι την πετύχαμε. Πρέπει και να φαίνεται ότι την πετύχαμε. Πρέπει δηλαδή να το αντιλαμβάνεται χωρίς πολλά λόγια ο κόσμος του ΠΑΣΟΚ. Η σύνθεση φέρνει την ενότητα και η ενότητα οδηγεί στην εκλογική νίκη. Στόχος μας το ΠΑΣΟΚ να συνεχίσει να είναι Κόμμα εξουσίας και να κινήσει στις επόμενες εκλογές.

Τις εκλογές συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν μπορεί να τις κερδίσει ο Σημίτης. Δεν μπορεί να τις κερδίσει ούτε ο Τσοχατζόπουλος, ούτε ο Αρσένης. Τις εκλογές όμως τις κερδίζουμε με βεβαιότητα όλοι μαζί. Τις κερδίζει το μεγάλο και ενιαίο ΠΑΣΟΚ, το ΠΑΣΟΚ της συνέπειας, της συνέχειας, της προοπτικής, το ΠΑΣΟΚ της εξυπηρέτησης των λαϊκών συμφερόντων.

Οφείλουμε συντρόφισσες και σύντροφοι, να σεβόμαστε τις αποφάσεις που παίρνουμε. Πιο συγκεκριμένα, θα σας θυμίσω μερικές απ' αυτές που οφείλουμε να τις επιβεβαιώσουμε στο Συνέδριό μας, να τις σεβαστούμε και να τις στηρίξουμε.

Οι επόμενες εκλογές αποφασίσαμε ομόφωνα, ότι θα γίνουν τον Οκτώβρη του '97. Επιβεβαιώνουμε σήμερα αυτή μας την απόφαση και κανείς δεν

δικαιολογείται με πράξεις, ή με δηλώσεις, να αποσταθεροποιεί την πολιτική ομαλότητα και το κυβερνητικό έργο, δίνοντας εμμέσως ή αμέσως την εντύπωση, ότι μπορεί και να μην το εννοούμε.

Τον Γενάρη, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη μας και την εισήγηση του συντρόφου Σημίτη, αποφασίσαμε και εκλέξαμε Πρωθυπουργό για την ολοκλήρωση της τετραετίας, απορρίπτοντας και με δική του επίσης εισήγηση την πρόταση για μεταβατικό πρωθυπουργό, που με τεκμηριωμένο ομολογουμένως, σκεπτικό, υποστήριζαν σύντροφοι όπως ο σύντροφος Χαραλαμπίδης, ο σύντροφος Πεπονής, όταν εκλέξαμε Πρωθυπουργό διετίας γνωρίζαμε, ότι πάμε σε Συνέδριο.

Η εκλογή Πρωθυπουργού με ομόφωνη απόφασή μας, ήταν αποσυνδεδεμένη από τα αποτελέσματα του Συνεδρίου. Στο Συνέδριό μας συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν εκλέγουμε Πρωθυπουργό. Πρωθυπουργό έχουμε. Επιβεβαιώνουμε σήμερα την απόφασή μας. Πρωθυπουργός με την ανειλημμένη ευθύνη, με την ομόφωνη απόφαση της Κ.Ε. να ολοκληρώσει την 4ετία, είναι ο σύντροφος Σημίτης.

Ο σύντροφος Σημίτης και αρκετοί άλλοι σύντροφοι, δίνοντας διαφορετική ερμηνεία για την απόφασή μας σχετικά με το 2+4 που αφορούσε το στόχο του ΠΑΣΟΚ υποστήριξαν ότι η απόφασή μας αυτή αφορά τον ίδιο τον σύντροφο Σημίτη ως Πρωθυπουργό και πολλές φορές προκαλούσαν να δοθούν ευθείες απαντήσεις σ' αυτό.

Δεν είναι πιστευτό αυτό που ισχυρίστηκε χθες ο σύντροφος Σημίτης, δηλαδή, ότι η συνέπεια στις θέσεις του και τη στάση του, του επιβάλλει να παραιτηθεί από Πρωθυπουργός εάν δεν εκλεγεί Πρόεδρος.

Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Δηλαδή, αν ο σύντροφος Σημίτης θέλει να είναι συνεπής με τις απόψεις που εξέφρασε, θα έπρεπε να θέσει στο Συνέδριο τα εξής: Να μας πει, συντρόφισσες και σύντροφοι, με εκλέξατε τον Γενάρη Πρωθυπουργό με την ομόφωνη απόφασή μας που αποτελεί και υποχρέωσή μου να ολοκληρώσω την 4ετία.

Να μας πει επίσης, σήμερα θα εκλέξετε τον Πρόεδρο του Κινήματος. Σε περίπτωση που δεν εκλεγώ, θα πρέπει το Συνέδριο να διευκρινίσει ποιός θα είναι ο επόμενος υποψήφιος Πρωθυπουργός και εγώ σαν υπεύθυνο πολιτικό στέλεχος θα θέσω στην διάθεση του νέου Προέδρου την παραίτησή μου από την πρωθυπουργία.

Είναι προφανές, ότι σε μια τέτοια περίπτωση, το Συνέδριο θα επιβεβαιώνει την εμπιστοσύνη του στον Πρωθυπουργό μας, την οποία θα στηρίζει ο νέος Πρόεδρος και αυτό συντρόφισσες και σύντροφοι, θα ήταν και η απόδειξη και θα φαινόμαστε ότι είμαστε ενωμένοι.

Αυτό θα οδηγούσε στην ικανοποίηση του λαϊκού αισθήματος για ενότητα και νίκη στις επόμενες εκλογές. Στις αποφάσεις μας συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν δικαιούται κανείς και πολύ περισσότερο όσοι έχουν ηγετικές φιλοδοξίες να αμφισβητούν. ή να μην τις σεβονται.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, περίσσεψε χθες στο ξεκίνημα του Συνεδρίου η πόλωση. Αναίτια και απρόκλητα. Και επειδή και η πόλωση και οι προκλήσεις δείχνουν αδυναμία, παρά υπεροχή, δεν ταιριάζουν στα επίδοξα ηγετικά στελέχη του Κινήματος.

Μπορεί να χαρακτηρίζουν αρχηγούς ομάδων, αλλά όχι ηγέτες Κινήματων. Οι ηγέτες του Κινήματος οφείλουν να συσπειρώνουν και όχι να προκαλούν. Να ενώνουν και όχι να διχάζουν.

Το τελευταίο διάστημα μέσα από την αγωνία μας για την διαδοχή, περίσσεψε σε πολλά στελέχη μας ο οπορτουνισμός. Οφείλουμε να διευκρινίσουμε, ότι δεν μπορεί κανείς σε οποιαδήποτε λογική εξυπηρέτηση προσωπικών στρατηγικών να οδηγεί το Κίνημα σε αποφάσεις τις οποίες στη συνέχεια αμφισβητεί και ερμηνεύει κατά όπωρ τον βολεύει.

Όταν ο Παπανδρέου συντρόφισσες και σύντροφοι, έλεγε ότι το ΠΑΣΟΚ δεν τεμαχίζεται, δεν κληρονομείται, δεν χαρίζεται, δεν θα μπορούσε ποτέ να προσθέσει, ότι το ΠΑΣΟΚ δεν εκβιάζεται.

Γιατί συντρόφισσες και σύντροφοι, αυτά που συμβαίνουν στο Συνέδριό μας είναι πρωτόγνωρα για το Κίνημα και αδιανόητα και για τον Παπανδρέου και για μας μέχρι πρότινος. Και είναι συντρόφισσες και σύντροφοι επίσης αδιανόητο, επιπόλαιο και ιδιαίτερα ανεύθυνο, ο υπεύθυνος κυβερνήτης της χώρας, ενώπιον των διεθνών αντιπροσωπειών, να προαναγγέλλει κυβερνητική κρίση, όταν μάλιστα βρίσκονται σε εξέλιξη τουρκικά γυμνάσια στο Αιγαίο.

Οι εκβιασμοί συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν χαρακτηρίζουν ένα νέο ΠΑΣΟΚ. Χαρακτηρίζουν άλλο ΠΑΣΟΚ. Αυτά δεν έχουν καμία σχέση ούτε με το νέο ήθος, ούτε με το νέο ύφος του Κινήματος. Και επειδή φαντάζομαι ότι αρκετοί από εσάς προβληματίζονται για τις εξελίξεις μετά τη Δευτέρα, σας διαβεβαιώνω ότι δεν μπορεί τίποτα να προκαλέσει μεγαλύτερη ζημιά στο Κόμμα μας, όση θα προκαλούσε η υποταγή μας σε τέτοιους εκβιασμούς.

Θα αλλοτριώνει την ίδια την ψυχή μας συντρόφισσες και σύντροφοι, την ψυχή του Κινήματος. Δεν μπορεί τα στελέχη του Κινήματος να καταντήσουν πολιτικοί υπάλληλοι και μάλιστα εκβιαζόμενοι. Είναι αυτόνομα πολιτικά στελέχη, που πονούν το Κίνημά μας και οφείλουν να διασφαλίσουν το αποκλειστικό δικαίωμα του Συνεδρίου, να επιβάλλει την προσαρμογή όλων των στελεχών και πολύ περισσότερο των φιλόδοξων ηγετών στις αποφάσεις του Συνεδρίου. Κόμμα εκβιαζόμενο, σημαίνει Κόμμα ανύπαρκτο.

Θέλουμε αποτελεσματική κυβέρνηση και ισχυρό Πρωθυπουργό. Πρώτα απ' όλα όμως θέλουμε δυνατό Κόμμα, που θα εγγυάται την συνέπεια στην πορεία μας και θα μπορεί να στηρίζει ουσιαστικά την κυβέρνησή μας. Προτείνω να εκλέξουμε Πρόεδρο του Κινήματος τον σύντροφο Τσοχατζόπουλο. Όχι βέβαια γιατί γίναμε ξαφνικά οπαδοί του ή τον ερωτεύτηκαμε. Ιδιαίτερα εμείς που σταθήκαμε απέναντί του στο ΠΕΝΤΕΛΙΚΟ και παίξαμε πρωταγωνιστικό ρόλο στην απόφαση για το ασυμβίβαστο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, οφείλουμε όταν ψηφίσουμε να αγνοήσουμε τα ατομικά μας συμφέροντα. Και οφείλουμε και κάτι ακόμα. Οφείλουμε να θυμόμαστε..... (Κλείσιμο μικροφώνου λόγω χρόνου)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΤΑΙ Η ΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΚΕΙΜΕΝΟ

Οφείλουμε συντρόφισσες και σύντροφοι, όταν ψηφίζουμε να αγνοήσουμε τα μικροατομικά μας συμφέροντα, τις μικροκομματικές μας σκοπιμότητες, τα μοιράσματα της εξουσίας, τις όποιες πιέσεις ή τα

εκβιαστικά διλήμματα.

Να ψηφίσουμε με τη μνήμη μας, τις ιδέες μας και την καρδιά μας. Με ιδιαίτερα αυξημένο το αίσθημα της κομματικής μας αξιοπρέπειας. Αυτό το οφείλουμε στον Ανδρέα Παπανδρέου. Και οφείλουμε και κάτι ακόμα.

"Να θυμόμαστε το πόσο πολύ τον πληγώσαμε τον τελευταίο καιρό".
ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Τριαντάφυλλος Παρχαρίδης.

ΤΡ. ΠΑΡΧΑΡΙΔΗΣ (Καναδάς): Συντρόφισσες και σύντροφοι, έρχομαι από πολύ μακριά. Ερχομαι από μια χώρα δημοκρατική και ανθρώπινη και από μια πόλη που ζει ανθεί και εδραιώνεται ένα μεγάλο κομμάτι του ελληνισμού που στέκεται πάντα πρωτόπορο, κάθε φορά που οι ανάγκες των εθνικών μας θεμάτων το προσκαλούν.

Και που είναι δεμένο σφιχτά με τους αγώνες για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα. Και γι' αυτό με πικρία, με παράπονο και με αγανάκτηση, καταγγέλλω την κατάργηση του Υφυπουργείου Απόδημου Ελληνισμού. Ήταν ο μικρότερος φόρος τιμής στον απόδημο Έλληνα, που τόσα προσφέρει για τα δίκαια της πατρίδας, χωρίς να ζητήσει τίποτα.

Και παρακαλώ τον Πρωθυπουργό και τον υπουργό Εξωτερικών της χώρας, να το πάρει σοβαρά υπόψη. Εάν δημιουργήθηκε το ΣΑΕ είναι μία προσπάθεια. Αλλά όταν το υφυπουργείο Απόδημου Ελληνισμού υπήρχε, είχαμε άλλη φωνή. Και να είστε βέβαιοι ότι θα μας την ξαναζητήσετε αυτή τη φωνή. Για να την έχετε πρέπει να συγκεντρώσετε τον μόνο σύμμαχο που απόμεινε για τα συμφέροντα της Ελλάδας. Και αυτός ο μόνος και γνήσιος σύμμαχος δεν είναι ο φιλελευθερισμός, είναι ο ελληνισμός. Εκεί θα καταλήξετε.

Είναι η πόλη εκείνη απ' όπου ξεκίνησα, στην οποία ο μεγάλος μας δάσκαλος έζησε για πέντε ολόκληρα χρόνια, καθιστώντας την ορμητήριο των αντιδικτατορικών του αγώνων. Η χώρα είναι ο Καναδάς και η πόλη το Τορόντο. Ήρθα εδώ με αίσθημα ευθύνης, να δηλώσω για εμάς, όσοι ζούμε στην πόλη αυτή, που για 30 χρόνια προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας σ' αυτό το Κίνημα, πρώτα στο ΠΑΚ και μετά στο ΠΑΣΟΚ, χωρίς να διεκδικούμε τίποτα, δίνουμε το δικαίωμα σε όλα μας τα μέλη, να διεκδικήσουν όλα τα αξιώματα μέσα στο Κίνημά μας.

Να μουν στην Κ.Ε., να μουν στο Ε.Γ., να γίνουν υπουργοί, να γίνουν Πρωθυπουργοί. Ένα δικαίωμα δεν τους δίνουμε. Αυτό το κρατάμε για μας και είμαστε αμείλικτοι και το δικαίωμα αυτό είναι να μη γίνουν αίτιοι να διασπαστεί αυτό μας το Κίνημα, που με τόσο κόπο και με τόσες θυσίες όλοι μας φτιάξαμε, προσθέτοντας ο καθένας το λιθαράκι του.

Και επειδή σύντροφε Πρωθυπουργέ υπηρετήσαμε σχεδόν τον ίδιο χρόνο μαζί, για τα ίδια ιδανικά, κάτω από την καθοδήγηση του ίδιου ηγέτη και συνιδρύσαμε το ΠΑΣΟΚ το 1974, άκουσα πολύ προσεκτικά την ομιλία σας. Επιτρέψτε μου να σας πω, ως σύντροφος που με χαρακτηρίζει η ειλικρίνεια, ότι το χάσιμο της ψυχραιμίας σας με εξέπληξε.

Και επίσης, να σας πω ότι 22 χρόνια είσασαν μέσα στο Κόμμα με την ψήφο τη δική μου. Με εκπροσωπούσατε. Μπήκατε στο Ε.Γ., γινήκατε υπουργός και σήμερα Πρωθυπουργός. Αύριο πιθανόν να είστε και Πρόεδρος του Κινήματός μας. Ήθελα να ξέρω γιατί αποποιείστε όλες τις ευθύνες και βγαίνετε σήμερα να μας πείτε, ότι δεν υπήρχε διαφάνεια και δεν υπήρχε καθαρότητα. Εσείς που είσασαν;

Σαν καλός και αγνός δημοκράτης, θα πρέπει να 'ρθείτε σε μένα να απολογηθείτε, γιατί μου πήρατε την ψήφο, την οποία δεν την χρησιμοποιήσατε σωστά και μην νίπτετε τα χέρια σας σαν Πόντιος Πιλάτος. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Μπαντουβάς.

Κ. ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, εγώ δεν θα επιχειρήσω να σας κάνω σεμινάριο του καθήκοντός σας και των πολιτικών σας θέσεων και των επιλογών σας. Εγώ πήρα τον λόγο για να σας μεταφέρω τρία μηνύματα από τους 30 χιλιάδες Κρητικούς που εκπροσωπώ στη Βουλή και στο Κίνημα.

Από το πράσινο νησί που υπηρέτησε την αλλαγή και τον Ανδρέα Παπανδρέου, χωρίς αντάλλαγμα, από το πράσινο νησί που θα υπηρετήσει και την μελλοντική πορεία και προοπτική του ΠΑΣΟΚ και θα διατηρήσει τη θέση του μπροστάρη και του σημαιοφόρου της αλλαγής, το πρώτο μήνυμα είναι προς όλους μας, μικρούς και μεγάλους, ηγετικά ή μικρότερα στελέχη, ότι ακούσαμε, αφουγκραστήκαμε την αγωνία και την εντολή του Προέδρου από το φέρετρο μέσα, για ενότητα, για προοπτική του ΠΑΣΟΚ, για αγώνα.

Αφουγκραστήκαμε επίσης τον παλμό των εκατομμυρίων Ελλήνων, που την τραγική ώρα του αποχαιρετισμού προς τον Ανδρέα Παπανδρέου, είχε μόνο μία παραίνεση, μία φωνή αγωνίας. "Παραμείνετε ενωμένοι, περιφρουρήσετε το ΠΑΣΟΚ και το μέλλον του". Ένα μήνυμα προς τα ηγετικά στελέχη του Κινήματος.

Ανήκω σ' αυτούς που θεωρούν, ότι υπήρξε και είναι ευχή για το Κόμμα, η ύπαρξη πολλών ηγετικών στελεχών. Αλλωστε αυτή ήταν η μεγάλη συνεισφορά του Ανδρέα Παπανδρέου στη δημοκρατία, ότι μετέτρεψε το Κίνημα αυτό σε φυτώριο στελεχών μετά από τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Εδώ μέσα υπάρχουν τουλάχιστον 200 άτομα, τα οποία μπορούν επιτυχώς να παίξουν τον ρόλο του αρχηγού, του Προέδρου, του Πρωθυπουργού. Ας είναι απλοί στρατιώτες.

Ευχή η ύπαρξη των στελεχών. Αλλά μη βγαίνετε εδώ κύριοι να ζητάτε απ' αυτούς τους ανθρώπους επιτυχία του Συνεδρίου και διασφάλιση της προοπτικής του ΠΑΣΟΚ, όταν εσείς οι ίδιοι πυροδοτείτε αυτή την οξύτητα και αυτή την διχόνοια. Θα δώσετε λύση. Η εντολή του λαού είναι να βρείτε εσείς τη λύση, μόνοι σας. Διαφορετικά σας ευχαριστούμε για ότι κάνατε. Εμείς, το ΠΑΣΟΚ έκανε περισσότερα για σας και όσα τιμητικά υπήρξαν από το ΠΑΣΟΚ, είστε κοινωνοί και ανήκει και σε εσάς μερίδιο.

Αλλά και όσα αρνητικά έγιναν, είστε κι εσείς συνυπεύθυνοι. Εάν δεν θα πάρετε αυτό τον σφυγμό του λαού για ενότητα και για προοπτική, εάν δεν θα ερμηνεύσουμε σωστά την εντολή του λαού, από την αίθουσα αυτή να εξέλθουμε ατραυμάτιστοι, ενιαίοι, ενωμένοι, για τη νέα μάχη, να φύγετε όλοι σας. Και να φωνάξει το Συνέδριο ένα νέο παιδί, ένα νέο αγωνιστή, που δεν θα ανήκει σε ομάδες.

Να τον φωνάξει και να αποδείξει ότι εκείνος ο οποίος βγάζει αρχηγούς, εκείνος ο οποίος ανέδειξε τον Ανδρέα Παπανδρέου, είναι το καζάνι των αγώνων του λαού. Βγάλτε εσείς ένα. Εσείς θα δώσετε τη λύση. Το Συνέδριο έχει αυτή την ιερή αποστολή έναντι του έθνους. Όσον αφορά τα μαθήματα του κ. Παγκάλου περί πατριωτισμού και πατριδοκάπηλων, ας τα κρατήσει για τον εαυτό του. Αλλη φορά δεν θα δεχτούμε ούτε Ίμια, ούτε αποστρατικοποίηση του Αιγαίου, ούτε συνθήματα εθνικής υποταγής.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Ακης Τσοχατζόπουλος.

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ: Αγαπητοί σύνεδροι στο 4ο Συνέδριο,

Υπάρχουν **στιγμές** που συμπυκνώνουν το χρόνο. Στιγμές που δεν ανήκουν μόνον στο παρόν, αλλά είναι ταυτόχρονα και παρόν και παρελθόν και μέλλον.

Υπάρχουν, όμως, και **άνθρωποι** που συμπυκνώνουν τον χρόνο, άνθρωποι που δεν ανήκουν μόνον στο παρελθόν, αλλά ακόμη κι αν δεν είναι μαζί μας, ανήκουν και στο παρελθόν και στο παρόν και στο μέλλον.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου είναι ένα τέτοιο **ιστορικό παράδειγμα**. Το ανάστημά του είναι μεγαλύτερο από τα στενά όρια, στα οποία περιορίζεται ο κύκλος ζωής του ανθρώπου.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου ανήκει στη γενιά της Αντίστασης, **που αυτός την αναγνώρισε**, ανήκει στη γενιά του ανένδοτου αγώνα, **που αυτός τη δικαίωσε**, ανήκει στη γενιά του αγώνα ενάντια στη χούντα, **που αυτός την ανέδειξε**, ανήκει στη γενιά της αλλαγής, **που αυτός της άνοιξε το δρόμο**, ανήκει στη σημερινή μας γενιά, **που αυτός της έδωσε προοπτική**. Ανήκει όμως και στη γενιά του 2000, **που θα αποτιμήσει την ιστορική του συμβολή και θα συνεχίσει το έργο του σταλάντευτα**.

Είναι το μήνυμα που έστειλαν οι χιλιάδες πολίτες, η λαοθάλασσα, που συνόδευσε το μεγάλο ηγέτη στον τελευταίο τόπο του. Αυτό το μήνυμα που στέλνουμε σήμερα εμείς από εδώ, δεν είναι μόνο δικό μας μήνυμα. Είναι μήνυμα εκείνης της μεγάλης λαϊκής πλειοψηφίας, - πέρα και έξω από κόμματα-, που πίστεψε, που δημιούργησε βεβαιότητα και ελπίδα, ότι το μέλλον ανήκει και σ' αυτούς. Εκείνοι που βγήκαν από το περιθώριο και μπόρεσαν με την πολιτική του ΠΑΣΟΚ και του Α. Παπανδρέου, να αισθανθούν ισότιμοι Έλληνες.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, Είμαστε όλοι εδώ, άνδρες και γυναίκες, που για εικοσιδύο χρόνια, από το 1974 μέχρι σήμερα, συνδέσαμε τη ζωή μας με το ΠΑΣΟΚ, με τις μάχες του, με τις δυσκολες και τις μεγάλες στιγμές του, με τις αμφισβητήσεις του και με τις νίκες του.

Είμαστε όλοι εδώ, που μαζί δακρύσαμε από χαρά για τις νίκες μας και από λύπη για τις πικρές στιγμές μας. Η ιστορία του ΠΑΣΟΚ είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένη με την ιστορία του ιδρυτή του, αλλά και με τις χιλιάδες προσωπικές ιστορίες και αγωνίες του καθένα μας.

Είμαστε όλοι εμείς που σταθήκαμε όρθιοι - ό,τι και αν πιστεύουμε για τα θέματα που μας ενώνουν και μας χωρίζουν -, και ζούμε με την αγωνία και την ελπίδα στην καρδιά μας.

Τώρα όμως είμαστε ήρεμοι και νηφάλιοι.

Γνωρίζουμε το ιστορικό μας χρέος. Το χρέος μας να διασφαλίσουμε την ενότητα του ΠΑΣΟΚ, την κοινή πορεία, την κοινή προσπάθεια για το μέλλον της Ελλάδας.

Είμαστε όλοι μαζί εδώ. Γιατί γνωρίζουμε ότι έχουμε ευθύνη αναλογιζόμενοι την πορεία μέχρι σήμερα, να συνθέσουμε τις απόψεις μας, να

συμφωνήσουμε σε κοινή πορεία.

Και από αυτό το δρόμο, κανένα δίλημμα δεν θα μας αποπροσανατολίσει. Διότι τα μέλη του ΠΑΣΟΚ, έχουν κατακτήσει ιστορικά την ικανότητα να ενοποιούν τις απόψεις μας, δημιουργώντας έτσι το στέρεο θεμέλιο της ιδεολογικής και πολιτικής ενότητας του ΠΑΣΟΚ. Να γιατί μπορούμε να είμαστε σήμερα και ήρεμοι και νηφάλιοι.

Δεν ήρθαμε εδώ να αντιπαρεταθούμε με κορώνες. Ηρθαμε να μιλήσουμε γι' αυτά που έχει ανάγκη όχι μόνο το ΠΑΣΟΚ, αλλά ο τόπος, ο λαός, πώς θα απαντήσουμε στα προβλήματα. Πρέπει να καταλάβουμε γιατί ήρθαμε στο Συνέδριο.

Ηρθαμε να συζητήσουμε και να αποφασίσουμε για τους τρόπους με τους οποίους, το ΠΑΣΟΚ θα απαντήσει στα ζητήματα και στις προκλήσεις της μεταβατικής περιόδου που ζει η χώρα και ο λαός μας. Και βέβαια δεν ήρθαμε για να ιδρύσουμε ένα νέο κόμμα. Δεν ήρθαμε για να ανακαλύψουμε οράματα και αξίες. **Δεν ξεκινάμε από το μηδέν.**

Έχουμε όραμα. Και όραμά μας είναι ο **σοσιαλισμός**. Με αυτό το όραμα ανδρωθήκαμε, νικήσαμε στις 18 Οκτώβρη του '81. Με τις αξίες και τις αρχές του σοσιαλισμού κυβερνήσαμε την Ελλάδα και οδηγήσαμε την ελληνική κοινωνία στον δρόμο της εθνικής αξιοπρέπειας και της προόδου. Επομένως, ούτε πετρωμένο ούτε ακίνητο είναι το όραμά μας.

Ζούμε σε μία περίοδο που χαρακτηρίζεται από γενική αμφισβήτηση ιδεών και αξιών, από ένα ξεθώριασμα των οραμάτων, από μια στροφή στην ιδιώτευση και στον καταναλωτισμό.

Να γιατί μπορούν να μουν ερωτήματα. Αλλά εμείς έχουμε καθήκον να ανταποκριθούμε στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις, στις νέες προκλήσεις, στα νέα δεδομένα και με σιγουριά να προχωρήσουμε. Γιατί έχουμε γερά θεμέλια και δεν τα απαρνιόμαστε. Γι' αυτό σήμερα ένα και μοναδικό είναι το αντικείμενο του Συνεδρίου μας: **Το μέλλον του ΠΑΣΟΚ και το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος!**

Το μέλλον των ιδεών και των οραμάτων του ΠΑΣΟΚ είναι το μέλλον του ίδιου του ΠΑΣΟΚ. Θα είναι συνέχεια του ρεύματος σκέψης και δράσης του Α.Παπανδρέου, **που ήταν και είναι πρωτοποριακά και στην Ευρώπη και στην Ελλάδα και στην ευρύτερη Αριστερά.**

Πολλοί μίλησαν για το μαρασμό ή και για το τέλος της πολιτικής, κάτω από τη γενική αδιαφορία. Στην θέση της συκοφαντημένης πολιτικής, του συκοφαντημένου δημόσιου χώρου και των χλευαζόμενων κοινωνικών και προοδευτικών αξιών, επιχειρείται να διαμορφωθεί η αντίληψη ότι **νέο και σύγχρονο** είναι ό,τι απορρίπτει την ιδεολογία και τις αξίες σαν ξεπερασμένη μόδα. Την πολιτική σαν ύποπτη ιδιοτέλεια. Το δημόσιο χώρο σαν ένα επικίνδυνο κατάλοιπο από το παρελθόν που δεν θα επιστρέψει πια, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει τις αξίες του αγρίου ανταγωνισμού της αγοράς.

Αυτή η αντίληψη, είναι σήμερα ένα από τα **πιο επικίνδυνα πρόσωπα του συντηρητισμού**. Το μελλοντικό ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να συμβαδίσει με υποχωρήσεις και αποδοχές αυτών των σύγχρονων μορφών της αντίδρασης, του νεοφιλελευθερισμού, της κοινωνικής αναλγησίας, της δημοκρατικής αναισθησίας, της ατομικής απομόνωσης, της σιωπής και της ιδιώτευσης. **Είναι**

χρέος μας να δημιουργήσουμε το ΠΑΣΟΚ της υπέρβασης των συντηρητικών διλημάτων για την ελληνική κοινωνία.

Αγαπητές συντρόφισσες και σύντροφοι,

Η αντίθεση μεταξύ νέου και παλιού δεν είναι κάτι καινούριο. Σε κάθε σημαντική περίοδο γίνεται μάχη μεταξύ τους. Το νέο όμως δεν προκύπτει από παρθενογένεση, αλλά από τη μετεξέλιξη μιας ιστορικής πορείας. Μια πορεία που σέβεται και διατηρεί τις αξίες, τις αρχές και τις μεγάλες κοινωνικές προτεραιότητες, που οδήγησαν σε μια σειρά από σημαντικές εθνικές και κοινωνικές εξελίξεις και κατακτήσεις.

Βέβαια τον τελευταίο καιρό γινόμαστε όλοι μάρτυρες της προσπάθειας να μας παρουσιάσουν τα ΜΜΕ ως **"νέο"**, αυτό που εκφράζεται ως δημοκρατία των δημοσκοπήσεων, που θέλει να ακυρώσει τις πολιτικές και κομματικές επιλογές και να τις προσαρμόσει στα ποσοστά των γκάλοπς.

Είναι αυτό το **"νέο"**, που αγνοεί τις κοινωνικές αντιθέσεις, αρνείται τη συλλογική έκφραση και διεκδίκηση. Είναι το ίδιο **"νέο"**, που θέλει να επιβάλλει τη λογική της οικονομικής διαχείρισης, απέναντι στην εθνική στρατηγική ανάπτυξης, στις κοινωνικές ανάγκες και στις εθνικές προτεραιότητες.

Το **νέο**, το **σύγχρονο**, για μας είναι, **η ολοκληρωμένη απάντηση**, με ποιούς τρόπους, με ποιούς νέους θεσμούς, μέσα από ποιές σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές επιλογές, με βάση ποιά εθνική στρατηγική, θα προωθήσουμε τις ιδέες, τις αξίες, τα οράματά μας, θα κάνουμε πράξη τα προοδευτικά μας προγράμματα. Αυτό είναι για μας το **νέο** και το **σύγχρονο**.

Γι' αυτό για μένα αυτό το **νέο** δεν μπορεί παρά να προκύψει ως συνέχεια της 22χρονης πορείας του ΠΑΣΟΚ και της προσφοράς του ηγέτη του, ως επιβεβαίωση της σύγχρονης προοδευτικής στρατηγικής του λαϊκού κινήματος στην Ελλάδα. Και ως αναγνώριση των λαϊκών-προοδευτικών κοινωνικών του θεμελίων. **Είμαστε και παραμένουμε σοσιαλιστές και ο σοσιαλισμός είναι τρόπος ζωής, όχι διαχείριση αριθμών.**

Είναι συγκεκριμένη κοινωνική δράση, δεν είναι αφηρημένη ιδέα. Είναι ανθρωπισμός, ζεστασιά, κατανόηση, απάντηση στον άλλον, όχι φιλανθρωπία. Έχει αρχή και σκοπό του τον άνθρωπο, τον κάθε πολίτη, όλους τους πολίτες. Όχι τους κατασκευασμένους καταναλωτές προϊόντων. Είναι ελευθερία και συμμετοχή στα κοινά, όχι χειραγώγηση και καθοδήγηση. Είναι ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ μας, **χωρίς αποκλεισμένους**. Είναι η επανασυγκρότηση της κοινωνίας, για να αποφύγουμε την αποσύνθεσή της. **Είναι συλλογική ελπίδα, όχι ατομική απόγνωση**, την οποία βλέπουμε καθημερινά σε πολλές γωνιές της Ελλάδας. **Οποιοσ πολεμά τον σοσιαλισμό και τις αξίες του θα μας βρει στον δρόμο του, ξανά και ξανά. Θα τον νικήσουμε ξανά. Θα νικήσουμε ξανά τη συντήρηση, τον αναχρονισμό και την καθυστέρηση.**

Αγαπητοί συντρόφισσες και σύντροφοι,

Είναι ανάγκη, επιτρέψτε μου πολύ σύντομα, σε ορισμένα θέματα πολιτικής. Είναι ανάγκη νομίζω να τα τονίσουμε. Ακούστηκαν πολλοί ομιλητές, κατέθεσαν τις απόψεις τους και νομίζω ότι υπάρχει κοινός στόχος: **Ο πατριωτικός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ** ήταν, είναι παραμένει ένα κομμάτι της ίδιας του της φύσης. Είμαι βέβαιος ότι μας εκφράζει όλους. Ούτε άλλαξε ούτε θα αλλάξει. Όμως, άλλαξαν οι συνθήκες, μέσα στις οποίες θα εκδηλωθεί ο πατριωτικός μας χαρακτήρας.

Επίκεντρο της εξωτερικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ είναι η σταθερή προάσπιση της **Εθνικής Ανεξαρτησίας και Κυριαρχίας**, αλλά παράλληλα και η υποβοήθηση της **οικονομικής ανάπτυξης** της χώρας. Δύο στόχοι αλληλένδετοι, που αποτελούν αυτή τη νέα καινοτομία που προωθεί το ΠΑΣΟΚ. Η **προάσπιση της Εθνικής Ανεξαρτησίας αναφέρεται και στην Αμυντική Επάρκεια και στην ενίσχυση της Αποτρεπτικής Ικανότητας της χώρας.**

Παράλληλα, βέβαια, κινητοποιούμαστε, προσπαθώντας να αξιοποιήσουμε σχέσεις ισότητας με συμμάχους και εταίρους, να ισχυροποιήσουμε την ελληνική παρουσία και φωνή στις διεθνείς ευρωπαϊκές και περιφερειακές εξελίξεις. Πρέπει να διασφαλίσουμε με την πολιτική του ΠΑΣΟΚ, όχι μόνο το βαθύ **πατριωτικό του χαρακτήρα**, αλλά και την **αποτελεσματικότητά** του στην εξωτερική πολιτική, κάτι το οποίο πρέπει με σχέδιο, με πρωτοβουλίες, με δράση, να επιβεβαιώνουμε καθημερινά. Δεν μπορούμε να είμαστε παθητικοί θεατές των εξελίξεων. Αυτό νομίζω είναι πλέον κοινός τόπος στις κοινωνικές λαϊκές δυνάμεις, που ελπίζουν και εκφράζονται μέσα στο ΠΑΣΟΚ.

Γι' αυτό η εθνική μας προσπάθεια αναπτύσσεται σε τρεις άξονες: στον άξονα της Ελλάδας, στον άξονα της Ευρώπης, στον άξονα του Ελληνισμού.

Όσον αφορά τον άξονα της Ελλάδας, πρέπει πράγματι, όπως ειπώθηκε ήδη από ομιλητές, να αντιληφθούμε τη νέα κατάσταση που διαμορφώνεται στα Βαλκάνια. Και πράγματι, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, που για πρώτη φορά, μετά από δεκαετίες, έχει την τύχη η χώρα μας να διαθέτει στην περιοχή, οφείλουμε με σχέδιο, με μεθοδικότητα, με εργασία, με πόνο, να τα αξιοποιήσουμε.

Όσον αφορά τον τουρκικό επεκτατισμό, είναι περιττό να σας υπενθυμίσω τις διαστάσεις που λαμβάνει. Δεν έχει σημασία αν τον τροφοδοτούν οι φιλοδοξίες των κυβερνητικών ελίτ της Τουρκίας, ή τα αδιέξοδα της κοινωνίας της, ή ο ηρωικός αγώνας του Κουρδικού λαού. Τον ενθαρρύνουν οι υπολογισμοί δυνάμεων, όπως οι ΗΠΑ και ορισμένες από τις ισχυρές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολύ απλά, γιατί στρατηγικά αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στα δικά τους σχέδια στο ρόλο της Τουρκίας.

Η φιλειρηνική διάθεση της χώρας μας είναι δεδομένη. Η ελληνική στάση ως προς τον τουρκικό επεκτατισμό πρέπει να εκπέμπει σταθερότητα, δύναμη και αποτροπή. Γι' αυτό κοινός όλων μας **κεντρικός στόχος** εθνικής προετοιμασίας, είναι η **ενίσχυση της αποτρεπτικής ικανότητας της χώρας σε όλα τα επίπεδα**. Είμαστε σύμφωνοι, είμαστε όλοι ενωμένοι σ' αυτό το θέμα, παρ' όλο που έχει βέβαια κόστος για όλους, αλλά μαζί θα παλέψουμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το κόστος, γιατί είναι **ο μοναδικός δρόμος να μπει φραγμός στα πολεμικά σχέδια προκλήσεων της Αγκυρας.**

Για την κατάσταση στον άξονα της Ευρώπης: Ξέρετε ότι υπάρχει η Διακυβερνητική Διάσκεψη, όπου αποφασίζονται οι αλλαγές που θα ισχύσουν από το '97 για την Ευρώπη. Εμείς έχουμε πει, ότι υπάρχουν ρεαλιστικές προϋποθέσεις να ενταχθεί η Ελλάδα στο τρίτο στάδιο της νομισματικής ένωσης, έστω μετά το '99.

Η **μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, που επέρχεται με την Διακυβερνητική Διάσκεψη, δεν πρέπει να οδηγήσει, με πρόσχημα την αποκέντρωση, στην κατάργηση κοινοτικών πολιτικών. Όπως τονίσαμε στο

Συμβούλιο Κορυφής στη Μαδρίτη, το Δεκέμβριο του 1995, η χώρα μας δεν μπορεί να συναινέσει στη διαμορφούμενη Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας, **αν προηγουμένως δεν δοθούν σαφείς εγγυήσεις ότι τα ελληνικά σύνορα αποτελούν και σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.** Αυτή είναι η ελληνική θέση.

Βέβαια είναι κοινή διαπίστωση των ευρωπαϊκών λαών ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση κινείται με χαμηλότερους ρυθμούς απ' ό,τι επιβάλλουν οι περιστάσεις. Οι δυσκολίες δεν είναι μόνο για τους Έλληνες και την Ελλάδα. Όλες οι χώρες της Ευρώπης έχουν δυσκολίες.

Το παράδειγμα της ανεργίας και η αντιμετώπισή της, είναι χαρακτηριστικό. Το κυρίαρχο θέμα σε όλες τις Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Και γι' αυτό και οι σοσιαλιστές, ζητούμε να υπάρξουν πέρα από τα παραδοσιακά προγράμματα αντιμετώπισης της ανεργίας, επιπρόσθετα ειδικά νέα προγράμματα ανάπτυξης, για να αντιμετωπίσουμε την ανεργία.

Βέβαια είναι μια αντιπαράθεση, διότι οι συντηρητικοί μεταθέτουν την απάντηση στα εθνικά κράτη. Οι σοσιαλιστές, οι προοδευτικές δυνάμεις λένε ότι υπάρχει ανάγκη μιας νέας κοινοτικής πολιτικής. Εδώ συγκρούονται η συντήρηση με την πρόοδο και γι' αυτό ελπίζουμε η σε εθνικό επίπεδο κυριαρχία των προοδευτικών δυνάμεων, να δώσει πλειοψηφία και στην Ευρώπη, για να μπορέσει να προωθηθεί αυτή η αντίληψη προς όφελος των εργαζομένων και των πολιτών.

Ο τρίτος άξονας είναι ο **άξονας του Ελληνισμού**. Σε συνθήκες όπως οι σημερινές, που ο εθνικός ρόλος υποβαθμίζεται και οι υπερεθνικοί οργανισμοί αναδεικνύονται, έχει σημασία η **ενιαία εθνική έκφραση του Παγκόσμιου Ελληνισμού**. Των Ελλήνων που ανεξάρτητα από ποιά υπηκοότητα έχουν, ζουν και αναπτύσσονται σαν Έλληνες, σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης.

Κάναμε βήματα, όπως, -η συγκρότηση του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού-, καθώς και η συγκρότηση της Διαρκούς Διακομματικής Επιτροπής του Απόδημου Ελληνισμού. Είναι μόνον η αρχή. Γρήγορα ελπίζουμε και πρέπει να δημιουργήσουμε ξανά το Υπουργείο του Απόδημου Ελληνισμού, για να αναβαθμίσουμε την εντυπωσιακή δράση του Απόδημου Έλληνα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,
Το ΠΑΣΟΚ είναι το κόμμα που οργάνωσε συστηματικά **το κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα**. Το ΕΣΥ, - το κοινωνικό τέκνο του αξέχαστου συντρόφου Γιώργου Γεννηματά, είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα. Όμως το θέμα μας δεν είναι να κάνουμε απολογισμό των επιτυχιών μας.

Τι σημαίνει **"ανάπτυξη"** για τους σοσιαλιστές, σύντροφοι; Αυτό πρέπει να το απαντήσουμε, έτσι ώστε να έχουμε καθαρή πορεία και καθαρή πολιτική μετά το Συνέδριο. Ασφαλώς, ανάπτυξη δεν μπορεί να σημαίνει ένα αχαλίνωτο κυνήγι του επιχειρηματικού κέρδους, όπου οι συνεχείς μειώσεις του εισοδήματος βαδίζουν δίπλα - δίπλα με τις απολύσεις χιλιάδων εργατών, με τη δημιουργία νέων στρωμάτων φτώχειας και νέων ελίτ πλούτου, με το θρίαμβο του κεφαλαίου πάνω στην εργασία. Αυτό δεν μπορεί να είναι ανάπτυξη για μας, για τους σοσιαλιστές.

Το να επιδιώκουμε την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων είναι και φυσικό και αυτονόητο, γιατί γνωρίζουμε ότι η μεγάλη Ευρωπαϊκή αγορά

όσο πιο μεγάλη, τόσο πιο σκληρή, και τόσο πιο ανταγωνιστικές πρέπει να γίνουν οι ελληνικές παραγωγικές δυνάμεις.

Το ότι πασχίζουμε να αντιμετωπίσουμε τις απειλητικές μακροοικονομικές ανισορροπίες είναι και φυσικό και αυτονόητο. Και ότι ζητούμε θυσίες με αντίκρισμα από το λαό είναι και αυτό κατανοητό.

Αν όμως η σκέψη μας και η πράξη μας περιοριστεί σ' αυτά, θα καταλήξουμε αλλού, όχι εκεί που θέλουμε και εκεί που πρέπει. Τι νόημα έχει για ένα εργαζόμενο η αφηρημένη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών, αν κάποια στιγμή δεν δει συγκεκριμένη βελτίωση και της δικής του ατομικής και οικογενειακής κατάστασης;

Είμαστε υποχρεωμένοι, είτε μας αρέσει, είτε όχι, όχι μόνο στις εκλογές, και τώρα, να απαντήσουμε στα λαϊκά στρώματα, τι προοπτικές δίνουμε για το μέλλον. Νομίζω όλοι μας συμφωνούμε, έχει περάσει ο καιρός των μεγάλων λόγων και των υποσχέσεων. Απαιτούν συγκεκριμένες δεσμεύσεις και θέσεις από όλους μας.

Μόνο έτσι αναβαθμίζουμε την ικανότητά μας, να είμαστε μια αξιόπιστη προωθητική δύναμη στην πορεία του ελληνικού λαού.

Πιστεύω ότι μόνο οι εργαζόμενοι με αυξανόμενο εισόδημα είναι σε θέση να στηρίξουν την εσωτερική ζήτηση, ώστε να μην καταρρεύσει η οικονομία μέσα από τις τεράστιες εισαγωγές από το εξωτερικό. Η εξασφάλιση του πραγματικού εισοδήματος πρέπει να είναι στόχος της αναπτυξιακής μας προσπάθειας και πρέπει να εξασφαλισθεί μέσα από μια ουσιαστική αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος. Δεν μιλάμε βέβαια για πολιτική παροχών, αλλά για εφαρμογή της πολιτικής μας. Και αυτό είναι το δύσκολο και γι' αυτό χρειάζεται με σχέδιο, με σταθερότητα, με σιγουριά, να προωθήσουμε και να υλοποιήσουμε.

Βέβαια είναι δύσκολο, δεν λέω. Αλλά εδώ είναι η μεγάλη μας δύναμη. Διότι εμείς αποκρούοντας το νεοφιλελευθερισμό, λέμε ναι: Δεν μπορούμε να μην δαπανήσουμε χρήματα για τις συλλογικές ανάγκες. Η ευημερία δεν εξαρτάται από τα χρήματα που έχουμε στο πορτοφόλι μας, αλλά και από τα συλλογικά αγαθά που μας παρέχει η κοινωνία.

Γι' αυτό πρέπει να συζητήσουμε τους όρους μιας γνήσιας κοινωνικής πολιτικής, με κοινωνικό διάλογο και κοινωνική συμφωνία. Γιατί μόνο αν πετύχουμε στη συνολική πορεία ανάπτυξης της χώρας, τότε θα απαντήσουμε και ικανοποιητικά σ' αυτά τα θέματα.

Διότι προκύπτει το ερώτημα: Ποιά κοινωνία θέλουμε και με ποιο κράτος. Το αίτημα για κοινωνική αλλαγή εξακολουθεί να υπάρχει. Για άλλους ως αόριστη επιδίωξη και για άλλους σαν πρωταρχικός στόχος. Πρέπει να στηρίξουμε τις δυνάμεις της δημιουργίας, του πολιτισμού, της εργασίας, τα νέα στρώματα και τις παραγωγικές δυνάμεις που έχουν δημιουργηθεί.

Η μια διάσταση αυτού του σχεδίου είναι η θεσμική ανασυγκρότηση της χώρας. Δεν δημιουργήσαμε τους νέους θεσμούς της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ούτε το αποκεντρωμένο κράτος της περιφέρειας, ούτε τους νόμους για την ενίσχυση της δημοκρατίας, για να εκσυγχρονίσουμε απλά το θεσμικό πλαίσιο της χώρας. Το πράξαμε για να αποκεντρώσουμε την εξουσία

στις κοινωνικές δυνάμεις, στην ελληνική περιφέρεια.

Όποτε αυτές να πρωταγωνιστήσουν στο κοινωνικό και πολιτικό προσκήνιο. Να στηριχτούν όμως, αυτές οι κοινωνικές δυνάμεις οικονομικά. Γι' αυτό χρειαζόμαστε την κατάλληλη οικονομική πολιτική.

Αγαπητές συντρόφισσες και σύντροφοι, Πέρα, όμως, από τις πολιτικές, που έχουμε υποχρέωση να συζητήσουμε στο Συνέδριο, ας μην ξεχνούμε ότι παράλληλα πρέπει να ρυθμίσουμε τον τρόπο δουλειάς μας, τον τρόπο λειτουργίας του κόμματός μας.

Ας μην ξεχνούμε ότι μέχρι στιγμής, ανταποκριθήκαμε με επιτυχία στα δύσκολα καθήκοντα που συνεπάγεται η μετάβαση του ΠΑΣΟΚ στη νέα πορεία. Ανταποκριθήκαμε αποτελεσματικά στις κυβερνητικές και κομματικές ευθύνες, αποκρούσαμε πολλές και ποικίλες επιθέσεις και υπονομεύσεις, όταν ο Πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου δίνοντας τη μάχη της ζωής στο Ωνάσειο, δεν μπορούσε να ασκήσει τα καθήκοντά του.

Ο Πρόεδρος, το Εκτελεστικό Γραφείο και η Κεντρική Επιτροπή, με αποφασιστικά και σταθερά βήματα, σχεδόν πάντα ομόφωνα προχωρήσαμε στη λήψη των αναγκαίων αποφάσεων, που επέτρεψαν στο ΠΑΣΟΚ να ανταποκριθεί συντονισμένα και αποτελεσματικά στις κυβερνητικές ευθύνες και στην κομματική του εξέλιξη και στη νικηφόρα προοπτική του.

Με μια δημοκρατική υποδειγματική διαδικασία, η Κοινοβουλευτική Ομάδα εξέλεξε νέο Πρωθυπουργό, τον Κώστα Σημίτη. Και δεσμευτήκαμε εκ των προτέρων ότι θα στηρίξουμε την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με Πρωθυπουργό τον Κ. Σημίτη και ότι θα πάμε μέχρι το τέλος της τετραετίας για να νικήσουμε και στις επόμενες εκλογές.

Η εκλογή του Πρωθυπουργού, όμως θα ήθελα να θυμίσω, έγινε επειδή ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε αρχίσει τη μάχη της ζωής του και παραιτήθηκε. Δεν έγινε επειδή απέτυχε η πολιτική του. Δεν έγινε επειδή αποδοκιμάστηκε. Εξελέγη νέος Πρωθυπουργός για να υλοποιήσουμε τις δεσμεύσεις, τις οποίες τόσο οι νέες προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης, όσο όμως και οι προηγούμενες προγραμματικές δηλώσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, ήταν αποτέλεσμα των προεκλογικών δεσμεύσεων που ψήφισε ο ελληνικός λαός. Κι αυτή την πολιτική και μόνο έχουμε να υλοποιήσουμε μέχρι τέλος της τετραετίας.

Μάταια αναμένουν, όσοι ευελπιστούσαν να δουν το ΠΑΣΟΚ να παραπαίει και να κομματιάζεται με την αποχώρηση του ηγέτη και ιδρυτή του. Και γι' αυτό, παρ' όλα όσα λέγονται, παρ' όλα όσα γράφονται, παρ' όλα όσα μας λένε τα media, εγώ είμαι αισιόδοξος μαζί με σας, ότι μπορούμε από εδώ μέσα να βγούμε ενωμένοι, να οδηγήσουμε ξανά την πορεία προς τα εμπρός για το λαό και τον τόπο.

Σήμερα, με τη νηφαλιότητα και την ευθύνη που επιβάλλουν η ιστορία μας και οι εποχές που έρχονται όμως, καλούμαστε να αποφασίσουμε για τη μελλοντική μορφή του ΠΑΣΟΚ, για το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος. Η σημερινή μέρα είναι ιστορική σ' αυτό το 4ο Συνέδριο, είναι μια ιστορική στιγμή για το ΠΑΣΟΚ. Δεν ανοίγει μόνο μέσα από το Συνέδριο και τυπικά την "μετά-Παπανδρεϊκή" εποχή, αλλά δοκιμάζει την ιστορική του αντοχή, την ίδια του την προοπτική.

Και αυτή η "μετά-Παπανδρεϊκή" εποχή, που άλλοι ονομάζουν σχηματικά νέα μεταπολίτευση, δεν θα καθοριστεί από την απλή διαδοχή προσώπων. Κύρια από την ανάδειξη νέων τύπων εξουσιών. Δεν αφορά αφελείς εκδοχές για την απλή μετάβαση από το "παλιό" στο "νέο", απαιτεί σαφείς πολιτικές απαντήσεις για το παρόν και το μέλλον. Σαφείς απαντήσεις.

Το ποιά κοινωνικά συμφέροντα εκπροσωπεί το ΠΑΣΟΚ, ποιές ιδέες, ποιές κοινωνικές αξίες προσπαίζει. Ποιούς συλλογικούς θεσμούς θα διαμορφώσει για να ασκήσει δημοκρατικά την εξουσία, με ποιά εθνική στρατηγική θα προωθήσει τα συμφέροντα της χώρας.

Η ενότητα, που όλοι μας επιθυμούμε, δεν συγκροτείται, -αν θέλουμε να είμαστε υπεύθυνοι-, μέσα από ευχολόγια. Ούτε ασφαλώς μέσα από συναλλαγές προσώπων και συμβιβασμών. Για να έχει πολιτική ισχύ, διάρκεια και αποτελεσματικότητα η ενότητα, πρέπει να διασφαλίζει δύο βασικές προϋποθέσεις:

- Να διαμορφώνεται διαρκώς μέσα σε θεσμούς συλλογικής λειτουργίας.
- Να εκφράζει όλες τις επιμέρους κοινωνικές διαφοροποιήσεις, που συγκροτούν το μεγάλο πλειοψηφικό προοδευτικό κίνημα που στηρίζεται και εκφράζεται στο ΠΑΣΟΚ.

Αν αποδεχτούμε τις δύο αυτές βασικές αρχές, τότε η διασφάλιση της ενότητας από εδώ και πέρα προϋποθέτει την απόρριψη της "αρχής του ενός". Η μετάβαση από το πρότυπο του ενός και μοναδικού πόλου εξουσίας-, στο Κόμμα και στην Κυβέρνηση - που εκφραζόταν ιστορικά και πολύ σωστά πιστεύω εγώ από τον Ανδρέα Παπανδρέου-, σ' ένα νέο συλλογικό πρότυπο, απαιτεί μια δύσκολη και σύνθετη πορεία που μόλις τώρα ξεκινά.

Είναι ιστορικό το λάθος όσων θεωρούν, ότι μπορούν να επαναλάβουν το πρότυπο του Ανδρέα Παπανδρέου στις σημερινές συνθήκες.

Να γιατί πρέπει να είμαστε αντίστοιχοι μ' αυτά που πράξαμε ως Κυβέρνηση. Το ΠΑΣΟΚ ιστορικά έσπασε το κλειστό κύκλωμα εξουσίας στην Ελλάδα. Προωθήσαμε την αποκέντρωση. Δεν μπορεί παρά να ανοίξουμε διάπλατα τη διάχυση της κομματικής εξουσίας σε όλα τα επίπεδα, σε συλλογικά όργανα από την κορυφή μέχρι τη βάση, για να μπορέσει πράγματι να αισθανθεί κάθε επίπεδο του ΠΑΣΟΚ ότι είναι υπεύθυνο να συμβάλει στην πολιτική και την καθοδήγηση.

Αγαπητές συντρόφισσες και σύντροφοι,

Η ενότητα είναι επιταγή των καιρών και παρακαταθήκη του ιδρυτή μας. Η ενότητα δεν βασίζεται μόνο σε μια κοινή πορεία. Είναι κυρίως πολιτική και ιδεολογική ενότητα, που πιστεύω ότι την διαθέτει το σημερινό ΠΑΣΟΚ. Γι' αυτό προτείνω συλλογική ηγεσία με διακριτές ευθύνες. Προτείνω τη μετεξέλιξη του ΠΑΣΟΚ σε δημοκρατικό θεσμό, με αποκεντρωμένη λειτουργία.

Η νέα αρχιτεκτονική του ΠΑΣΟΚ που προτείνω, - δηλαδή η συλλογική ηγεσία με διακριτές ευθύνες -, είναι για μένα η εγγύηση της ενότητας και της νίκης, επειδή εξασφαλίζει ότι η νίκη του καθένα μας είναι νίκη του ενωμένου ΠΑΣΟΚ, δεν είναι νίκη του ενός απέναντι στους άλλους. Είναι νίκη του ενωμένου ΠΑΣΟΚ, για να αντιμετωπίσουμε νικηφόρα τις προοπτικές και τις ανάγκες της χώρας, για να αντιμετωπίσουμε το νεοσυντηρητισμό, το νεοφιλελευθερισμό, τη δεξιά. Γι' αυτό χρειαζόμαστε

τους διακριτούς ρόλους στο κόμμα και στην κυβέρνηση.

Πρέπει να μιλήσουμε για τον τρόπο εξέλιξης του κόμματός μας. Γνωρίζετε ότι στην Οργανωτική Συνδιάσκεψη, είμασταν νομίζω πολύ αποφασιστικοί τον περασμένο Ιούνιο. Συμφωνήσαμε όλοι μας, με συντριπτική πλειοψηφία, σε μια σειρά από αλλαγές που πρέπει να κάνουμε στο κόμμα ΠΑΣΟΚ. Λόγω των γεγονότων από το Νοέμβριο και μετά, δεν μπορέσαμε να τα υλοποιήσουμε.

Σήμερα, από Δευτέρα, είναι η ώρα να ξεκινήσουμε με την υλοποίηση όλων αυτών των μεγάλων αλλαγών που έχει ανάγκη το ΠΑΣΟΚ σε όλα τα επίπεδα, για να είναι ισχυρό, μαζικό και σύγχρονο, για να μπορέσει να δώσει απαντήσεις στα λαϊκά προβλήματα, να παράγει πολιτική, να είναι ανοιχτό σε ό,τι ζωντανό, πρωτοπόρο και προοδευτικό υπάρχει στην ελληνική κοινωνία.

Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες,

Πρέπει, αν θέλουμε να ολοκληρώσουμε την παρέμβασή μας, μετά τα αποτελέσματα της Συνδιάσκεψης να μιλήσουμε και για το θέμα της δομής της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ. Εγώ προσωπικά, θα πρότεινα τη συλλογική ηγεσία με διακριτές ευθύνες στα εξής σημεία:

1. Το Συνέδριό μας θα εκλέξει Πρόεδρο. Ο νέος Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ δεν θα είναι Πρωθυπουργός. Ο Πρωθυπουργός έχει εκλεγεί με υποδειγματική διαδικασία. Αποδεχτήκαμε όλοι το αποτέλεσμα προκαταβολικά. Είμαστε όλοι στρατευμένοι. Συμμετέχουμε όλοι στην Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ που έχει Πρωθυπουργό τον Κ.Σημίτη και από την πρώτη στιγμή δεσμευτήκαμε ότι θα δώσουμε τη μάχη για να κερδίσουμε τη νέα εκλογική νίκη τον Οκτώβριο του '97.
2. Μετά τις εκλογές ήταν και είναι αυτονόητο, ότι ο νέος εντολοδόχος Πρωθυπουργός θα είναι ο Πρωθυπουργός της νίκης. Αυτό είναι ευνόητο. Δεν υπάρχει συζήτηση επί αυτού.
3. Ο νέος Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ διατηρεί όλες τις ευθύνες και εξουσίες που προβλέπονται από το Καταστατικό του κόμματος.
4. Πιστεύω, όμως, ότι είναι ανάγκη η διεύρυνση της συλλογικότητας και της συνευθύνης. Γι' αυτό προτείνω, την πρόταση της ΚΕ, να θεσπιστεί θέση Αντιπροέδρου με συγκεκριμένες ευθύνες και αρμοδιότητες.
5. Προτείνω, επίσης, να συμμετέχουν αυτοδίκαια στην Πολιτική Γραμματεία του Εκτελεστικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής, ο Πρόεδρος, ο Πρωθυπουργός, ο Αντιπρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, ο Γραμματέας της Κ.Ε., ο Πρόεδρος της Βουλής και δύο μέλη του Ε.Γ.

Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες,

Επιτρέψτε μου να συνοψίσω το μήνυμα της συνολικής και συνθετικής πρότασης που ανέπτυξα. Είναι μια πρόταση για το μέλλον του ΠΑΣΟΚ, για το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος, για τη συνολική συγκρότηση της Αριστεράς της νέας εποχής.

Την Κυριακή πρέπει να ψηφίσουμε ελεύθερα, αυτό που πιστεύουμε, αυτό που αισθανόμαστε. Οφείλουμε ο καθένας εξ ημών, μόνος του, να αξιολογήσει προτάσεις. Και βέβαια, κανείς μας δεν μπορεί να υποταχτεί σε

διλήμματα. Το μήνυμά της ομιλίας μου είναι η **συστράτευση** όλων μας, με τις αποχρώσεις και τις ιδιαιτερότητες του καθενός μας σ' αυτό το μεγάλο σκοπό της **ΝΙΚΗΣ, της ενότητας, της προόδου, της Δημοκρατικής Παράταξης.**

Η υποψηφιότητά μου, που καταθέτω σήμερα, για την Προεδρία του Κόμματος, έχει ένα μόνο στόχο: Να υπηρετήσει αυτή την ενότητα, την προοπτική και το μέλλον του ΠΑΣΟΚ. Δέσμευσή μου είναι οι αποφάσεις του Συνεδρίου. Για μένα δεν υπάρχουν διλήμματα. Σήμερα είμαστε όλοι μαζί. Θα είμαστε όλοι μαζί και τη Δευτέρα, θα είμαστε όλοι μαζί ενωμένοι να δώσουμε τη μάχη για τη νέα ΝΙΚΗ, για την Ελλάδα, για το Λαό της, για το ΠΑΣΟΚ, για το ένα, το μεγάλο, το ενιαίο ΠΑΣΟΚ που μας εκφράζει όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Τον λόγο έχει ο σύντροφος Βαγγέλης Γιαννόπουλος.

Ε.ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Είναι μεγάλες οι στιγμές και κρίσιμη η καμπή της ιστορίας του ΠΑΣΟΚ. Ο μεγάλος μας αρχηγός και ιδρυτής Ανδρέας Παπανδρέου, την ιδέα του ΠΑΣΟΚ τη συνέλαβε το Φλεβάρη του 1964, όχι του '74, του '64. Μάρτυς ο Λιβάνης, μάρτυρες και άλλοι, την εποχή εκείνη. Μετά την εκλογή του ως βουλευτή, ξεχώρισε την πολιτική του ή τη θέση της πολιτικής.

Εκείνο που θέλω από σας - έλεγε ο Βολταίρος: διαφωνώ με τις ιδέες σου, θα αγωνιστώ, όμως, να μπορέσεις να τις εκφράσεις - ό,τι αποφασίσουμε, ό,τι ψηφίσουμε, θα το χειροκροτήσουμε. Γιατί το θέμα, τώρα, είναι η εκλογή. Αφήσαμε την Υγεία, αφήσαμε την ανεργία, αφήσαμε την εσωτερική πολιτική, την εξωτερική πολιτική, τα πάντα, που είχε στόχους το Συνέδριο, και συζητάμε στο Συνέδριο για την εκλογή του Προέδρου.

Γνωρίζετε τις θέσεις μου. Ούτε Συνέδριο ήθελα ούτε Συνέδριο ψήφισα. Είπα το Μάιο του '97 να κάνουμε Συνέδριο. Όταν ετέθη το θέμα του Αντιπροέδρου, είπα όχι Αντιπρόεδρος. Κι όταν ανεφέρθησαν και άλλα θέματα, είπα όχι, θα μας δημιουργήσουν τριβές. Και τώρα είναι, γιατί μας παρακολουθεί όλη η Ελλάδα, μας παρακολουθούν τα Βαλκάνια, μας παρακολουθεί η Ευρώπη ολόκληρη κι ολόκληρος ο κόσμος, η επιτυχία του κυβερνητικού έργου, είναι η κυβέρνηση. Τ' αφήσαμε όλα, λοιπόν, και μείναμε στην εκλογή και χειροκροτήθηκε η εκλογή.

Θα σας παρακαλέσω κι εγώ για λίγη ησυχία, ώστε να μην υψώσω κι εγώ καθ' υπέρβασιν τόνο φωνής και πάθω ό,τι έπαθε ο σύντροφος Κακλαμάνης, στην προσπάθειά του να σας πείσει.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Όταν δημιουργήθηκε το θέμα της αναπλήρωσης του Προέδρου μας Ανδρέα Παπανδρέου, υπήρξα ο πρώτος που πήρα το λόγο στην Κοινοβουλευτική Ομάδα, γιατί η Κοινοβουλευτική Ομάδα, κατά το Σύνταγμα, ήταν η υπεύθυνη εκλογής. Και είπα, σύντροφοι και συντρόφισσες, τρεις είναι οι διεκδικητές της εξουσίας - τους άλλους δύο τους είχα απορρίψει και τους γνωρίζετε. Οποιον εκλέξουμε, θα τον χειροκροτήσουμε, θα τον αγκαλιάσουμε, θα τον ζητωκραυγάσουμε και εγώ θα αναλάβω να τον μυθοποιήσω ακόμα.

Γιατί; Γιατί Ανδρέας Παπανδρέου δεν γεννιέται ξανά. Δεν αναπληρώνεται. Είναι "Ιμαλαία" είπα, όχι ογκόλιθος ή βουνό. Και όσοι επιχειρούν να κάνουν τη σύγκριση, επιτιθέμενοι κατά του σημερινού πρωθυπουργού, δεν κάνουν τίποτ' άλλο παρά οι ίδιοι είτε να πυροδοτούν πόλωση, είτε να γελοιοποιούνται.

Είπα, λοιπόν, να τον χειροκροτήσουμε. Θα τελειώσουμε την τετραετία και θα πάμε στις εκλογές νικηφόρα μ' εκείνον που θα εκλέξουμε. Ναι ή όχι; Γιατί το αρνείστε, γιατί το διαστρέφετε; Εάν ο Παπανδρέου, ο μεγάλος μας ηγέτης - και δεν φαντάζομαι να τον πόνεσε οιοσδήποτε απ' όλους μας λιγότερο, όλοι τον πονέσαμε, εμείς που είμαστε κοντά του από το 1964 και υποφέραμε μαζί του και τον υπερασπιστήκαμε σε όλες τις φάσεις. Και στο στρατοδικείο του ΑΣΠΙΔΑ και στα δικαστήρια του '89 και στο "Πεντελικό" και στα πάντα. Ημουν ένας από εκείνους που κάποιοι αποκαλούσαν "yesman".

Γιατί; Γιατί άνοιξε το δρόμο στην Ελλάδα για τη δημοκρατία. Για την ελευθερία. Για τους Έλληνες. Συνθήματα όπως "η Ελλάδα στους Έλληνες", "ο Στρατός στο έθνος", δεν είχαν λεχθεί ποτέ μέχρι τότε. Εμείς οι παλιότεροι που πονάγαμε, εμείς που πήραμε τα όπλα κατά των Γερμανών, εμείς που αγωνιζόμαστε για τα κοινωνικά, δημοκρατικά, προοδευτικά δικαιώματα, που παλεύαμε εναντίον του καραμανλικού κράτους, εναντίον της χούντας των συνταγματαρχών, ξέραμε τι σημαίνει και πατρίδα και ελευθερία.

Γιατί πονάγαμε, γιατί πονάγαμε περισσότερο από εκείνους που τον γνώρισαν αργότερα, ή από τους ετερόχθονες του εξωτερικού, ή από τους μπεινοβγαίνοντες του ΠΑΣΟΚ. Τον πονάγαμε περισσότερο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέλω να είμαι ενωτικός και βγήκα απ' όλα τα όργανα. Το βουλευτικό αξίωμα μου έμεινε και εκείνο το διαθέτω εάν χρειαστεί για την ενότητα, γιατί από μικρό παιδί γνωρίζω τι τράβηξε η δημοκρατική παράταξη από τότε που ο Βενιζέλος έχασε τις εκλογές. Πέντε ψηφοδέλτια στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1932 βενιζελικά. Ένα λαϊκό και ο αποστάτης ο Κονδύλης.

Στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 1932 και αργότερα της 5ης Μαρτίου 1933, πέντε βενιζελικά ψηφοδέλτια, ένα ο Τσαλδάρης, 136 βουλευτές ο Τσαλδάρης, 110 οι Βενιζελικοί. Από τότε, η Ελλάδα δεν είδε άσπρη μέρα. Αυτό πονάω, αυτό διδάσκω, αυτό διαλαλώ και διακηρύσσω, μην πάθουμε τα ίδια.

Να σας παραπέμψω ακόμη σε μια παράγραφο, πράγματι της πάρα πολύ σπουδαίας και σοφής -ας επιτραπεί να πω- διακήρυξης της Κ.Ε. Η δημοκρατική παράταξη -είναι γραμμένα με τα χέρια του Κώστα Σκανδαλίδη, ήταν καλός ακροατής και καλός μαθητής- πέρασε πολλές περιπέτειες από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου μέχρι που ξαναδιαμορφώθηκε σε μεγάλο κόμμα από τον Ανδρέα Παπανδρέου με τη συμμετοχή όλων μας.

Αυτά λέει η Κ.Ε. ομοφώνως με τη συμμετοχή όλων μας διαμορφώθηκε η νέα, δημοκρατική, πασοκική, σοσιαλιστική, προοδευτική παράταξη. Μην την διαλύσουμε σύντροφοι. Για όνομα του Θεού! Είναι μια διαδικασία. Ήταν επόμενο. Πάντοτε με τρώμαζε η μετα-παπανδρεϊκή περίοδος, εγώ που γνώρισα όλους τους πολιτικούς της παλιάς φρουράς και τους νεότερους και όλους εσάς, γιατί προσέφυγα στη νεολαία, προσέφυγα στις γυναίκες, προσέφυγα στην Εθνική Αντίσταση, προσέφυγα σε όλους σας, όταν πολεμάγαμε να γλιτώσουμε τη φυλακή και να γλιτώσουμε και το ΠΑΣΟΚ.

Γνωρίζετε τον αγώνα και θλίβομαι σήμερα. Αφήστε σύντροφοι, εσείς που ζητωκραυγάζετε, γιατί δεν αφήνετε να μιλήσουμε με την ψήφο; Αυτό δίδαξε ο Ανδρέας Παπανδρέου; Την οχλαγωγία; Την αντεπίθεση;

Για να τα κουβεντιάσουμε σύντροφοι, έτσι ομαλά, απλά και

ήρεμα. Τι είπε ο Σημίτης; "Όχι με φαρισαϊσμούς, όχι με υποκρισίες. Είμαι Πρωθυπουργός. Για να κινητοποιήσω τον κομματικό μηχανισμό, προκειμένου να τα βγάλω πέρα σαν κυβέρνηση, να τα βγάλω πέρα σαν Πρωθυπουργός, να ετοιμάσουμε όχι μόνο το κόμμα, αλλά και την δημοκρατική παράταξη για τις εκλογές. Οποσδήποτε, θέλω να είμαι και ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ". Τι το τιμιότερο; Τι το ειλικρινέστερο; Τι το καλύτερο;

Τι άλλο αμέσως πρόσθεσε, γιατί είναι ενιαία η φράση, ενιαία η πρόταση: "Στην περίπτωση κατά την οποία δεν εκλεγώ εγώ Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, θα στηρίξω εκείνον τον οποίο θα βγάλετε εσείς, αλλά δεν μπορώ να παραμείνω Πρωθυπουργός". Πώς θα παραμείνει Πρωθυπουργός; Να του λένε είσαι Πρωθυπουργός της μειοψηφίας; Δεν ξέρετε πόσο μας δουλεύουν τα κανάλια;

Και δεν είμαστε σύντροφοι υπερήφανοι. Δεν μπορεί να είμαστε υπερήφανοι με εκείνες τις φωτογραφίες με τις μούντζες εναντίον του Πρωθυπουργού της χώρας. Δεν μπορεί. Είδατε τις σημερινές εφημερίδες, είδατε τον Τύπο, ακούσατε τους σχολιαστές. Δεν είμαστε μόνοι μας εδώ πέρα.

Εχουμε αντιπάλους. Ξεχάσατε την Δεξιά, ξεχάσατε σύντροφοι, ότι με τα γκάλοπ υπολειπόμεθα κατά 4 μονάδες; Ποιός μίλησε γι' αυτό; Δηλαδή τα έχουμε όλα και δεν μας λείπει τίποτα; Η ακόμη μιλάνε ότι θα πάμε για εκλογές οποσδήποτε; Όλοι.

Εάν δεν βγούμε ενωμένοι από εδώ μέσα, εάν δεν βροντοφωνάξουμε όλοι, ότι με τον Πρόεδρο που θα βγάλουμε, οποσδήποτε θα πάμε ενωμένοι στις εκλογές, τότε κλάψτε και ετοιμαστείτε όσοι διαχειρίζεστε θέματα του δημοσίου βίου να κινδυνεύετε για τη φυλακή. Ετοιμαστείτε όσοι γλιτώσατε παλιά διώξεις, εξορίες, ετοιμαστείτε, γιατί η Δεξιά δεν ξεχνάει ποτέ το ρόλο της.

Εχω από μικρό παιδί ζήσει όλο το δράμα της δημοκρατικής παρατάξεως και με φυλακές και με εξορίες και με εκτελεστικά αποσπάσματα και με διώξεις, καταδιώξεις, ανεργίες, διαλύσεις οικογενειών. Εχω ζήσει ολόκληρη ζωή. Γι' αυτό πονάω.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Τρία λεπτά σύντροφε Γιαννόπουλε ακόμη.

Ε.ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τον πειράζει η ώρα τον σύντροφο! Ο Τσοχατζόπουλος πόση ώρα μίλησε; Εγώ τιμώ τον Τσοχατζόπουλο, όπως τιμώ και τον Σημίτη και όλους. Όμως, χθες αντί να σηκωθούν όλοι σε εκείνες τις διαμαρτυρίες τις οποίες όλοι τις καταδίκασαν, εχάιροντο οι περισσότεροι. Αυτή είναι η δομή της ηγεσίας σας σύντροφε Παπουτσή και σύντροφε... Αντί να σηκωθείτε και να επιβάλλετε την τάξη. Είκοσι πέντε λεπτά αφήσατε τον Δασκαλάκη. Δεν νομίζω ότι είμαι εγώ μικρότερος του Δασκαλάκη.

Είπε ένας σύντροφος, το αριστερό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ ο Σημίτης το αρνείται, περίπου. Εγώ έχω να πω σε συντρόφους μερικούς, ότι θυμήθηκαν το αριστερό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ ορισμένοι που ζούνε στη χλιδή από τους πόρους του ΠΑΣΟΚ και σήμερα κάνουν τον αγωνιστή.

Δεν μου λέτε, σύντροφοι και συντρόφισσες, αν ο Πρόεδρος μας, Ανδρέας Παπανδρέου, έκανε παράπονα στον Κρεμαστινό γιατί δεν πήγα να τον δω. Λέω, περίμενα κι εμένα να με καλέσει, δεν ήθελα να τον ενοχλήσω, ήταν να κάνει και τον πρόλογο του βιβλίου μου και τον περίμενα.

Μου είπε ο Κρεμαστινός χθες δεν ήρθε ο Βαγγέλης, είπα μα περίμενα να με καλέσει, περίμενα να κάμει και τον πρόλογο του βιβλίου μου.

Επικοινωνούσα πάντοτε μέσω του Κρεμαστινού. Εάν ο Πρόεδρος μας μαζί με την παραίτηση από την θέση του πρωθυπουργού, παραιτείτο και από Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, ο Πρόεδρος που θα βγάλαμε εμείς δεν θα ήταν αναγκαίως και πρωθυπουργός και εκ του Συντάγματος.

Ο σύντροφος Τσοχατζόπουλος έθεσε το θέμα. Και εγώ είπα, Ακη πήγαινε να κουβεντιάσεις με τον Σημίτη, πήγαινε να τα βρείτε, δεν σας χρωστάμε τίποτα στο κάτω- κάτω εμείς εδώ.

Τελειώνω σύντροφοι. Ακούτε, όσοι έχετε το βιβλίο αυτό, θα βρείτε ότι πρωτογνώρισα τον Ανδρέα Παπανδρέου τον Φλεβάρη-Μάρτη του 1964 και ότι ήμουν μαζί του όλη τη ζωή, όταν πάρα πολλοί που τους ακούω σήμερα στα κανάλια να εκθιάζουν είτε την γνωριμία, είτε την αφοσίωσή τους στον Πρόεδρο, να τα σβήσουμε όλα, τι έλεγαν κάποτε;

Εγώ θα τα χαρίσω όλα, αλλά θέλω την απόφαση που θα πάρουμε σαν Συνέδριο να την χειροκροτήσουμε όλοι μαζί και να βγούμε τραγουδώντας για την νίκη. Έτσι θα πάμε στις εκλογές; Και δεν θέλω φαρισαϊσμούς και υποκρισίες. Θέλω να σύκα - σύκα και την σκάφη - σκάφη. Μην αδικείτε συνεπώς. Πολλά ήθελα να σας πω.

Τελειώνω σύντροφοι. Με γνωρίζετε από το 1935 οι αγωνιστές της δημοκρατίας, της Εθνικής Αντίστασης, με γνωρίζετε στη διάρκεια της Χούντας των Συνταγματαρχών, με γνωρίσατε στους αγώνες τους προοδευτικούς, τους δημοκρατικούς, κοινωνικούς. Ποτέ δεν βγήκα να φωτογραφηθώ μπροστά στο Υπουργικό Συμβούλιο, είπα να μεριάσουμε να περάσουν οι νέοι.

Και είχα πει στο Γιώργο Γεννηματά, είχα κάνει και μία κατάταξη: Γεννηματάς, Σημίτης, Αρσένης, Τσοχατζόπουλος, έτσι είχα κατατάξει. Τώρα τα πράγματα πάνε να γυρίσουν αλλιώς. Η ιστορία δεν γυρίζει πίσω.

Σύντροφοι και συντρόφισσες σας μιλάει η φωνή του ΕΑΜ, η φωνή του ΕΛΑΣ, η φωνή του Αρη Βελουχιώτη "στ' όρματα στ' όρματα εμπρός στον αγώνα, σας μιλάει η Ελλάδα". Βάλτε το χέρι στην καρδιά και ψηφίστε ομοφώνως ενότητα, όπως είναι το σύνθημα στο Συνέδριό μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο Γιαννόπουλο. Η επιτροπή για τις θέσεις, αποτελείται από την Διαμαντοπούλου, τον Κρανιδιώτη, τον Καστανίδη, τον Λαλιώτη, τον Γκίβαλο, τον Παπουτσή, τον Βενιζέλο και τον Οικονόμου και η επιτροπή για το καταστατικό αποτελείται από τους Μαντέλη, Μαλέσιο, Τζιώρα, Κοτσάκ, Παπαϊωάννου και Κατσιμπάρδη.

Ο σύντροφος Λουκάς Αποστολίδης έχει τον λόγο.

Α.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, θα κάνω μια προσπάθεια μετά βέβαια διαδέχοντας στο βήμα τον Βαγγέλη Γιαννόπουλο και το λαϊκό προσκύνημα που γίνεται εδώ, είναι δύσκολο κανείς να συνεχίσει. Συντρόφισσες και σύντροφοι, υπάρχουν πολλοί τρόποι να προσεγγίζει κανείς την πραγματικότητα. Κομματική, πολιτική, κοινωνική πραγματικότητα, όπως σήμερα την ζούμε.

Υπάρχει ο δρόμος της αλήθειας και η αληθινή προσέγγιση και υπάρχει και ο δρόμος της υποκρισίας και του Δονκιχωτισμού. Θα πρέπει σύντροφοι όλοι μας να συνειδητοποιήσουμε εδώ μέσα, ότι ο αντίπαλος του ΠΑΣΟΚ δεν είναι εδώ μέσα. Οι αντίπαλοι είναι έξω απ' αυτή την αίθουσα και

αυτό θα πρέπει να είναι συνείδηση σε όλους τους συντρόφους και τις συντρόφισσες.

Θα πρέπει παράλληλα σύντροφοι, να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους. Εκλείσε μια ιστορική περίοδος με τον θάνατο του Ανδρέα Παπανδρέου. Σήμερα βρισκόμαστε πραγματικά μπροστά σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι, σταθμό για το Κόμμα, σταθμό για την κοινωνία μας. Αυτό το Συνέδριο δεν αφορά μονάχα τις εξελίξεις στο ΠΑΣΟΚ. Αυτό το Συνέδριο θα σηματοθεήσει τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας, για πολλά χρόνια μπροστά.

Από τον Γενάρη μήνα, αντιμετωπίσαμε σύντροφοι επιτυχώς το θέμα της διακυβέρνησης του τόπου. Εκλέξαμε τον νέο Πρωθυπουργό τον Κώστα τον Σημίτη και σ' αυτή την εκλογή σύντροφοι, δεν γνωρίζω ειλικρινά, γιατί άκουσα κάποιους συντρόφους που ενοχλήθηκαν από τις δημοσκοπήσεις. Είναι κακοί σύντροφοι, όταν οι δημοσκοπήσεις τον Πρωθυπουργό μας και την κυβέρνηση την ανεβάζουν στα ύψη;

Είναι κακοί σύντροφοι, όταν ο Πρωθυπουργός ο Κώστας ο Σημίτης σε σχέση με τους αρχηγούς των άλλων κομμάτων, έχει μία μεγάλη όχι απλά δημοτικότητα, αλλά διαμορφώνει μια νέα πολιτική πραγματικότητα, ξαναζωτανεύει την ελπίδα, την προσδοκία στον λαό μας; Νομίζω σύντροφοι ότι υπάρχει μία παρεξήγηση ή δεν θέλουμε να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Δεν μπορούμε σύντροφοι να μηδενίζουμε τις ηγετικές φυσιογνωμίες και τις προσωπικότητες, τα στελέχη του Κινήματός μας, όταν την ίδια στιγμή, με μία αντίφαση στο λόγο μας, ανεβάζουμε - και καλώς ανεβάζουμε - τον ιδρυτή μας, τον Ανδρέα τον Παπανδρέου, που ενσάρκωσε ιδέες, που νομιμοποίησε το σοσιαλιστικό κίνημα στη χώρα μας και πραγματικά συσπείρωσε τις λαϊκές δυνάμεις και έκφρασε κατά τον πλέον γνήσιο τρόπο τα συμφέροντα του λαού μας, της εργατιάς, της αγροτιάς, των μη προνομιούχων.

Δεν μπορεί σήμερα σύντροφοι να βάζουμε το θέμα του ηγέτη, το αλόγο πίσω από το κάρο. Θα πρέπει σύντροφοι, να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους. Υπάρχουν δυο βαθιά πολιτικές επιλογές. Υπάρχει η επιλογή όπως εκφράστηκε από τον Πρωθυπουργό της ενιαίας ηγεσίας, σε Κόμμα και σε κυβέρνηση. Είναι μία πολιτική επιλογή σύντροφοι, που ανταποκρίνεται και στις ανάγκες του Κινήματος, αλλά και στις ανάγκες της κοινωνίας, εάν θέλουμε και μας ενδιαφέρει η προοπτική του ΠΑΣΟΚ για να πάμε μπροστά.

Υπάρχει και η άλλη επιλογή σύντροφοι και είναι σεβαστή, η επιλογή των διακριτών ρόλων όπως εκφράστηκε από τον σύντροφο τον Ακη Τσοχατζόπουλο. Ενέχει όμως σύντροφοι αυτή η πολιτική επιλογή ταυτόχρονα και τον αποκλεισμό του Πρωθυπουργού από το να θέσει υποψηφιότητα στο Συνέδριο. Και αυτή την πραγματικότητα δεν μπορούμε να την αγνοήσουμε.

Εάν θέλουμε σύντροφοι να απαντήσουμε σ' αυτήν την πρόκληση που έχουμε μπροστά μας και είναι πρόκληση διττή. Είναι πρόκληση και για την ανάδειξη της νέας ηγεσίας και είναι πρόκληση για να διαμορφώσουμε αυτές τις ιδεολογικοπολιτικές θέσεις, αυτή την στρατηγική, που θα μπορέσει το ΠΑΣΟΚ να διαβεί τον 21ο αιώνα όντας ως κυβέρνηση στην εξουσία.

Και εκεί σύντροφοι, οι ιδέες μας και τα οράματά μας δοκιμάζονται στα μαζικά κινήματα, δοκιμάζονται μέσα στην κοινωνία και όχι μονάχα μέσα σ' αυτή την αίθουσα. Και θα ήθελα κλείνοντας σύντροφοι να πω

δυο κουβέντες. Υπάρχει πραγματικά σύντροφοι μία προσπάθεια - και θέλω να μιλήσω στη γλώσσα της αλήθειας - να μουν κάποια αναχώματα.

Σήμερα σύντροφοι, δεν είναι κάποιοι που θα μας υποδείξουν ή που θα αναμετρήσουν τον Κώστα τον Σημίτη με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Δεν είναι η αναμέτρηση ανάμεσα στον Κώστα τον Σημίτη και τον Ανδρέα Παπανδρέου. Δεν είναι σύντροφοι η αναμέτρηση ανάμεσα στις διαχωριστικές γραμμές και στις αντιφάσεις, να καταγγέλλουμε την κυβέρνηση ότι κάνει δεξιά πολιτική και ταυτόχρονα με έναν ιδιότυπο Δονκιχωτισμό εδώ στην αίθουσα, να μιλάμε ότι θα υποστηρίξουμε τον Πρωθυπουργό και την κυβέρνηση του Κώστα Σημίτη. Να σταματήσει η υποκρισία.

Κλείνοντας σύντροφοι, πιστεύω ότι η ενότητα δεν διασφαλίζεται με αποκλεισμούς. Η ενότητα διασφαλίζεται εάν είναι σεβαστή η αρχή της δημοκρατίας, η πανάρχαια αυτή αρχή της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας και η συνειδητοποίηση ότι οι αντίπαλοι του ΠΑΣΟΚ είναι έξω απ' αυτή την αίθουσα και όχι μέσα σ' αυτή την αίθουσα. Γεια σας σύντροφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Ευαγγελίδης Ηλίας έχει τον λόγο.

Η.ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (ΕΒΡΟΣ): Συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν θεωρώ και ιδιαίτερα προνομιούχο τον εαυτό μου που μου δίνεται ο λόγος αυτή την ώρα. Δεν ξέρω αν θα μπορέσω να κερδίσω για λίγο έστω την προσοχή σας. Θα το προσπαθήσω πάντως.

Παραδέχθηκαν όλοι όσοι μίλησαν μέχρι αυτή τη στιγμή, ότι δεν μπορεί να υπάρξει χαρισματικός ηγέτης σαν τον Ανδρέα Παπανδρέου, στη θέση του Προέδρου του Κόμματος. Και αυτό βέβαια είναι αλήθεια. Γι' αυτό νομίζω ότι εκείνο που πρέπει να κάνουμε στη θέση του χαρισματικού αρχηγού, να φτιάξουμε ένα χαρισματικό ΠΑΣΟΚ.

Βέβαια, το Συνέδριό μας μέχρι αυτή τη στιγμή, δεν δημιουργεί προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο. Δεν αναπτύχθηκε διάλογος, συζήτηση, δεν έγινε αναφορά στα πραγματικά προβλήματα που απασχολούν τον λαό και αυτόν τον τόπο. Και έτσι βέβαια, δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ένα ΠΑΣΟΚ που θα είναι συλλογικό, που θα είναι ΠΑΣΟΚ ικανό να αντιμετωπίσει το μέλλον, χωρίς το μεγάλο μαέστρο.

Ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης μιλώντας στη Συνδιάσκεψη, είπε ότι αντί για μαέστρο πρέπει να έχουμε καλή ορχήστρα. Αλλά βέβαια είναι φανερό σε όλους, ότι ορχήστρα και μάλιστα καλή, δεν μπορεί να έχουμε. Νομίζω ότι δεν υπάρχει συντονισμός, δεν υπάρχει επαφή, δεν υπάρχει ούτε καν ψυχική επαφή και επικοινωνία και δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος για το αύριο.

Πάντως, αν αναπτύσσονταν ένας διάλογος για τα πραγματικά προβλήματα αυτού του τόπου, τότε θα διαπιστώναμε ότι η συγκυρία η σημερινή είναι μια από τις σπάνιες στιγμές στην ιστορική πορεία και διαδρομή ενός έθνους. Πιστεύω ότι για την πατρίδα μας, για τη χώρα μας, η περίοδος που διανύουμε δημιουργεί προϋποθέσεις, δημιουργεί όρους, για να κατακτήσει ρόλους, να αναβαθμίσει τη θέση της στην ευρύτερη περιοχή.

Αλλά ενώ υπάρχουν όλες αυτές οι προϋποθέσεις, ενώ η ιστορία, η γεωγραφία, η οικονομία, είναι με το μέρος μας, δυστυχώς η πολιτική μένει στάσιμη, μένει πίσω, είναι ανίκανη να ανταποκριθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Παπαθεμελής.

ΣΤ.ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ευχαριστούμε τον Ανδρέα Παπανδρέου για τα όνειρα των έργων και τα έργα των ονείρων που μας χάρισε.

Σ' αυτή την αίθουσα από χθες το μεσημέρι, γίνεται μια πληθωριστική κατάχρηση της ενότητας. Μιλούν οι πάντες για την ενότητα.

Το πρόβλημα όμως δεν είναι να μιλούμε για την ενότητα. Το πρόβλημα είναι να λειτουργούμε για την ενότητα. Το πρόβλημα είναι σε τελευταία ανάλυση, να μην επιτρέψουμε τη διάλυσή μας. Και αυτό αντιλαμβάνεστε ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο. Ορισμούς για την ενότητα, για την ανδρεία και τη δικαιοσύνη όπως έλεγε ο Αριστοτέλης, μπορείς να βρεις, αλλά δεν είναι αυτό που ζητάς. Δεν ζητάς να μάθεις τι λέγεται δικαιοσύνη, τι λέγεται ανδρεία και τι λέγεται ενότητα, αλλά να είσαι δίκαιος, να είσαι ανδρείος και να είσαι ενωτικός.

Δεν μπορώ να διατυπώσω όλες τις σκέψεις μου στον χρόνο που έχω τον ελάχιστο, γι' αυτό θα κάνω χρήση ενός χειρογράφου που ετοίμασα, σε αντίθεση με ότι συνηθίζω. Από καιρό και πάντως όχι μόνο το τελευταίο εξάμηνο, είμαστε πολλοί που υποστηρίζουμε την κατ' επείγουσα ανάγκη ενίσχυσης του πατριωτικού και του κοινωνικού χαρακτήρα του Κινήματός μας.

Δεν αμφισβητούμε τον πατριωτισμό κανενός. Δεν μοιράζουμε σε πατριώτες και μη πατριώτες. Δεν ανεχόμαστε διαιρέσεις σε πατριώτες και υπερπατριώτες και εθνικόφρονες και δεν ξέρω τι άλλο. Εννοούμε και δικαιούμεθα να ανησυχούμε ίσως περισσότερο από ορισμένους άλλους, γιατί αυτό μας υπαγορεύει το ένστικτό μας, αυτό μας υπαγορεύει η γνώση των θεμάτων και η επίγνωση των απειλών.

Η Τουρκία έχει τη θέληση να μας βλάψει και έχει επίσης υπό προϋποθέσεις τη δυνατότητα να το πράξει. Η ιδέα ότι δήθεν το διεθνές περιβάλλον, η Ευρώπη, οι Ηνωμένες Πολιτείες, θα μας σώσουν από την τουρκική απειλή, είναι αυταπάτη. Η εθνική μας ασφάλεια είναι αποκλειστικά υπόθεση δική μας, πέφτει στους ώμους μας, είναι ευθύνη των χεριών μας.

Η πρόταση να κατευνάσουμε τη Τουρκία, περνάει μέσα από τον εθνικό αυτοεξευτελισμό. Την ίδια στιγμή στην Κύπρο το ελληνικό έθνος εξακολουθεί να υφίσταται εδώ και 22 χρόνια μια εθνική ταπείνωση, με την διαιώνιση μιας τραγωδίας χωρίς κάθαρση και ενός εγκλήματος χωρίς τιμωρία.

Η Καρασία, ο Πενταδάκτυλος, η Αμμόχωστος, εξακολουθούν να είναι υπό τουρκική κατοχή και αυτό φαίνεται ότι δεν μας συγκλονίζει όσο πρέπει για να ξεσηκωθούμε. Την λύση μπορούμε και πρέπει να την δώσουμε μόνο εμείς και θα την δώσουμε με την ανάπτυξη μιας εθνικής βούλησης και αποφασιστικότητας, μέσα από μια εθνική στρατηγική με συναίνεση, με ισχυρές ένοπλες δυνάμεις.

Οι εξοπλισμοί δεν είναι η επιλογή μας, είναι η ανάγκη μας και χωρίς αυτούς δυστυχώς δεν μπορούμε να επιβάλλουμε μια δίκαιη ειρήνη, την οποία έχουμε ανάγκη και δεν μπορούμε να επιβάλουμε αυτή τη δίκαιη ειρήνη, γιατί ο εχθρός από την άλλη μεριά εξοπλίζεται με τεράστια προγράμματα της κλάσεως των 37,5 τρισεκατομμυρίων δραχμών.

Και χρειαζόμαστε αυτές τις ώρες έναν ενεργό πατριωτισμό που είναι ο καταλύτης, η καταλυτική δύναμη για τον ελληνισμό στην ιστορική του διαδρομή. Αυτό επιβάλλει ορισμένες αλλαγές, όπως π.χ. αφύπνιση των ηγεσιών πνευματικών και πολιτικών, μετάβαση από το παλαιομοδίτικο και επικίνδυνο. Δεν διεκδικούμε στο νέο και αποφασιστικό.

Διεκδικούμε εγκατάλειψη της αφελούς και επικίνδυνης ιδέας και διάλογο με την Τουρκία. Δεν έχουμε να δώσουμε τίποτα στην Τουρκία και αν ποτέ κάποια ελληνική κυβέρνηση αποφασίσει να καθίσει σε ένα τραπέζι για διάλογο, αυτό σημαίνει ότι θα έχει αποφασίσει να μετατρέψει σε διαπραγματεύσιμα εκείνα τα οποία αποτελούν εθνικώς αδιαπραγμάτευτα ζητήματα της εθνικής μας κυριαρχίας, της εδαφικής μας ακεραιότητας, των ζωτικών εθνικών μας συμφερόντων. Εθνική αυτοπεποίθηση.

Είμαστε δυνατόι. Είμαστε χίλιες φορές πιο δυνατόι από ότι νομίζουμε και μύριες φορές πιο δυνατόι απ' ότι μας θεωρούν οι άλλοι. Η παρούσα κρίση, μπορεί συντρόφισσες και σύντροφοι να λειτουργήσει και πρέπει να λειτουργήσει, ως αφυπνιστική, μη έχοντας πιο κάτω άλλο σκαλί σ' αυτή την παρακμιακή όντως φάση που διανύουμε, για να κατακυλήσει πιο βαθιά όπως λέει ο ποιητής στο κακού τη σκάλα, για το ανέβασμα που σε καλεί, θα αισθανθείς να σου φυτρώνουν ω χαρά, τα φτερά, τα φτερά, τα πρωτινά σου τα μεγάλα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι κοινή διαπίστωση εξάλλου, ότι οι αιματηρές θυσίες στις οποίες επιβάλλεται εδώ και πολλά χρόνια ο λαός μας, για την σταθεροποίηση της οικονομίας, έχουν αποδειχθεί θυσίες κοινωνικά άδικες και οικονομικά άχρηστες. Γίναμε η κοινωνία των 2/3, με στρατιές νεόπτωχων από τη μια και με ομάδες νεόπλουτων από την άλλη, αεριτζήδων πάσης προελεύσεως και λειτουργών της πάντοτε ασύλληπτης παραοικονομίας.

Εάν δεν αλλάξουμε το φαινόμενο θα αποκτήσει εκκρηκτικές διαστάσεις σύντομο χρόνο και θα απειλήσει τη συνοχή της κοινωνίας μας. Οι στόχοι της οικονομικής μας πολιτικής, είναι βέβαιο ότι δεν μπορούν να αλλάξει. Δεν μπορεί να αλλάξει η πολιτική σύγκλισης, γιατί αυτό αποτελεί την μεγάλη επιλογή μας.

Όμως αν δεν μπορούν να αλλάξουν οι στόχοι, η δημοσιονομική δηλαδή εξυγίανση, η μείωση του πληθωρισμού, η μείωση του δημοσίου χρέους σε σχέση με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν πρέπει να αλλάξουν τα μέσα. Πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε ότι τα μέσα τα οποία έχουμε χρησιμοποιήσει, αποδείχθηκαν ανίκανα να δώσουν το αποτέλεσμα το οποίο επιθυμούμε.

Πρέπει να προσέξουμε τι γίνεται με ένα σπάταλο, με ένα άσωτο κράτος και να προχωρήσουμε σε μία δραστική μείωση της κρατικής σπατάλης, που συνιστά προϋπόθεση για την εξυγίανση της οικονομίας μας και για να προχωρήσουμε επίσης σε μία σταδιακή επαναδιανομή του εθνικού εισοδήματος, ενός εθνικού εισοδήματος το οποίο το πήραμε κάποτε στα 1980 στην σχέση κατανομής 47% για τους μισθούς και τα μεροκάματα, 34% για τα επιχειρηματικά κέρδη και το έχουμε καταντήσει σήμερα 32% για τα μεροκάματα και τους μισθούς και 50,1% για τα επιχειρηματικά κέρδη. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συντρόφισσα Παπαϊωάννου Ράνια.

Ρ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ (Δημόσιας Διοίκησης): Σύντροφοι και συντρόφισσες, σ' αυτή την συγκυρία που βρισκόμαστε όλοι εδώ, πρέπει πρώτα και κύρια να σταθούμε, να σκεφτούμε και να ανταλλάξουμε απόψεις. Πρέπει να σκεφτούμε έχοντας υπόψη την εμπειρία μιας 20ετίας, τη σημερινή κρίση της κοινωνίας μας και της πολιτικής, το έλλειμμα ενός οράματος του λαού μας, που πριν μια δεκαετία δεν υπήρχε, γιατί το έκφραζε το ΠΑΣΟΚ.

Πρέπει να σκεφτούμε και να πάρουμε στα χέρια μας τα νέα δεδομένα, να τα κάνουμε όραμα και πράξη. Να αφουγκραστούμε, να εκφράσουμε

και να ακουμπήσουμε στις νέες ανησυχίες της εποχής μας. Να αναπροσδιορίσουμε το ρόλο της πολιτικής και της εξουσίας. Να δημιουργήσουμε ένα νέο πολιτικό πολιτισμό.

Το ΠΑΣΟΚ στην 20χρονη πορεία του, άλλαξε τον κοινωνικό χάρτη της χώρας. Εφερε στο επίκεντρο της πολιτικής τις τάξεις και τα στρώματα που η συντήρηση διατηρούσε στο κοινωνικό και πολιτικό περιθώριο. Σήμερα, υπάρχει ανάγκη να ξανακάνουμε το ίδιο, να εμπνευστούμε και να εκφράσουμε τις νέες αγωνίες, τους νέους προβληματισμούς των νέων και όλων των στρωμάτων της κοινωνίας μας.

Πρέπει να γίνουμε πάλι οι φορείς του καινούριου, να εκφράσουμε τη νέα πολιτική σκέψη, να κάνουμε τις νέες μας ρήξεις. Ο σύντροφος Σημίτης έδωσε το έναυσμα στην πολιτική του ομιλία, έβαλε την ιδεολογική πλατφόρμα, το πρόγραμμα που πρέπει να αντιστρατεύεται παραδοσιακές λογικές, να ελκύει και να αναζητεί και να εκφράζει το νέο, με στόχο να δημιουργήσουμε με την παρέμβασή μας και τη συμβολή μας μια ισχυρή κοινωνία πολιτών.

Ετσι πρέπει να σταθούμε και να δράσουμε όλοι, γιατί δεν δικαιούμαστε να αποτύχουμε. Αλλά για να πετύχουμε πρέπει να διαπαιδαγωγηθούμε και να διαπαιδαγωγήσουμε. Πρέπει να κάνουμε πολιτική δουλειά. Να σταματήσουμε τη λογική του άσπρου-μαύρου και της φίλαθλης κερκίδας. Πρέπει επίσης να δούμε ένα θέμα ακόμη που αποτελεί δημοκρατικό έλλειμμα σήμερα.

Είναι η συμμετοχή των γυναικών στο Κόμμα και στην κοινωνία. Πρέπει να ισχυροποιήσουμε τη θέση της γυναίκας, για να συμμετέχει με ίσους όρους στις πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες με τους άντρες. Και δεν έχουμε άλλο δρόμο τούτη εδώ την ώρα, από το να θεσμοθετήσουμε την ποσόστωση και να προσδιορίσουμε το 1/3 σε όλα τα όργανα του Κινήματος να είναι γυναίκες.

Μόνο με την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών, θα οδηγήσουμε τη ζωή και τα πράγματα στο σωστό τους δρόμο. Είναι αναγκαίο να εκφράζονται με τη διαφορετική τους σκέψη και τα δύο φύλλα. Πρέπει να δράσουμε όλοι μαζί, άνδρες και γυναίκες για την ενότητα, την ανανέωση, την νίκη. Το Συνέδριό μας αυτό είναι μια μεγάλη ευκαιρία. Είναι καιρός να κατανοήσουμε ότι είμαστε σε ένα οριακό σημείο. Αν δεν αλλάξουμε τώρα, είμαστε καταδικασμένοι στην συρρίκνωση και στην περιθωριοποίηση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΦΑΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κρανιδιώτης Γιάννης.

Γ. ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ: Σύντροφοι και συντρόφισσες, βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι για την πορεία της Ελλάδας, για την πορεία του ΠΑΣΟΚ. Χρειάζονται τολμηρές και θαρραλέες αποφάσεις, εάν θέλουμε αυτό το Συνέδριο να αποτελέσει ιστορικό σταθμό που θα μας επιτρέψει να ανταποκριθούμε στις νέες προκλήσεις και να δώσουμε λύσεις στα προβλήματα της κοινωνίας και των συνανθρώπων μας, αν θέλουμε να μη χάσουμε μια πραγματικά ιστορική ευκαιρία.

Ο κόσμος που ζούμε έχει αλλάξει. Η διεθνής κοινωνία έχει αλλάξει. Η ελληνική πραγματικότητα έχει αλλάξει. Ζούμε σε έναν κόσμο σκληρού ανταγωνισμού και σύγκρουσης συμφερόντων. Παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, νέων τεχνολογιών που έχουν εκμηδενίσει τα σύνορα και τις αποστάσεις. Οι νέες συνθήκες θέτουν νέα προβλήματα κοινωνικής αλληλεγγύης και πρόνοιας.

Οι δυνάμεις που διαμορφώνονται πλέον, είναι σε παγκόσμιο επίπεδο ηπειρωτικών διαστάσεων. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει νέες προκλήσεις και προβλήματα. Στο εσωτερικό αντιμετωπίζει το πρόβλημα της ανάπτυξης και της σύγκλισης της οικονομίας της με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Παράλληλα όμως, την ανάγκη ενδυνάμωσης της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και της ελευθερίας.

Στο εξωτερικό η χώρα μας αντιμετωπίζει από τη μια την πρόκληση των νέων δυνατοτήτων που διανοίγονται στον άμεσο περίγυρό μας και από την άλλη οι συνεχείς απειλές και προβλήματα που προκύπτουν από την κλιμάκωση της τουρκικής επιθετικότητας. Η αντιμετώπιση των νέων συνθηκών και προβλημάτων, απαιτεί εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας, σταλάντευση σταθερότητα στους στόχους και τα οράματα μιας πολιτικής, που θα αναπτύξει την Ελλάδα και θα την οδηγήσει στην πρωτοπορία.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων στον διεθνή στίβο, δεν επιτυγχάνεται με μια πολιτική εσωστρέφειας και απομονωτισμού. Χρειάζεται αντίθετα κινητοποίηση όλων μας των δυνάμεων, διπλωματική δραστηριότητα, εξασφάλιση συμμαχιών, ισχυρή άμυνα, επιθετική παρέμβαση στη διεθνή σκηνή, με προτάσεις και ιδέες.

Η Ελλάδα πρέπει να αξιοποιήσει τα ερίσματα της στην Βαλκανική και στην Ανατολική Μεσόγειο και να διαδραματίσει ως συστατικό στοιχείο της Ευρώπης δημιουργικό ρόλο στη διαμόρφωση της Ευρώπης του 21ου αιώνα. Η ελληνική κυβέρνηση, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, θα πρέπει μαζί με τις άλλες προοδευτικές δυνάμεις του σοσιαλισμού και της αριστεράς, να αγωνιστεί για την Ευρώπη των λαών και της κοινωνικής δικαιοσύνης και να αντιταχθεί στις προσπάθειες των δυνάμεων της συντήρησης στη δημιουργία της Ευρώπης του Διευθυντηρίου και του δημοκρατικού ελλείμματος.

Για το ΠΑΣΟΚ η στιγμή είναι κρίσιμη. Η απώλεια του ηγέτη μας άφησε ένα δυσαναπλήρωτο κενό. Ο Ανδρέας Παπανδρέου όμως μας κληροδότησε ένα σαφές πολιτικό μήνυμα, μια πολιτική υποθήκη που βγαίνει μέσα από το έργο του. Ήταν ο άνθρωπος που έδωσε προοπτική στις αριστερές σοσιαλιστικές δυνάμεις, που τις έφερε στην εξουσία, που άλλαξε τη φυσιογνωμία της Ελλάδας.

Ήταν ο άνθρωπος των ρήξεων, νεοτεριστής και ριζοσπαστικός στην υλοποίηση των επιλογών του. Αυτό το μήνυμα πρέπει να συνεχίσουμε και πρέπει να είμαστε έτοιμοι να κάνουμε τις απαραίτητες ρήξεις, εάν θέλουμε το ΠΑΣΟΚ να παραμείνει πρωτοπορία, εάν θέλουμε το ΠΑΣΟΚ να αποτελεί την πρόταση στην ελληνική κοινωνία.

Το ΠΑΣΟΚ χρειάζεται για τον λόγο αυτό ισχυρή ενιαία ηγεσία στην κυβέρνηση και στο Κόμμα. Την ισχύ της αυτή η νέα ηγεσία θα την αντλεί πια από τη δημοκρατική λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και οργάνων. Η διαρχία εάν δεν οδηγήσει σε διπολισμό και διάσπαση, θα φέρει τουλάχιστον αναξιοπιστία και αναποτελεσματικότητα.

Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να μετεξελιχθεί σε έναν σύγχρονο χώρο της Ευρωπαϊκής Αριστεράς. Στο Συνέδριό μας, πρέπει να προχωρήσουμε με θάρρος και αποφασιστικότητα στις απαραίτητες τομές. Στο Συνέδριό μας, πρέπει να μιλήσουμε τη γλώσσα της αλήθειας και της ειλικρίνειας. Και μη ξεχνάμε, ότι είναι αληθινό, είναι και εθνικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κωνσταντίνιδης Λευτέρης.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ο Γιάννης Σουλαδάκης γνωρίζει πόσο τον εκτιμώ και τον αγαπώ για το θάρρος του. Αλλά θα μου επιτρέψει να διαφωνήσω σε κάτι. Εγώ δεν θέλω να μιλήσω στην τηλεόραση. Δεν θέλω να μιλήσω γι' αυτούς που είναι έξω απ' αυτή την αίθουσα. Θέλω να μιλήσω στους συντρόφους μου.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, σκέφτηκα για μια στιγμή να έρθω εδώ επάνω και να πω διαμαρτύρομαι γι' αυτό το Συνέδριο και να κατέβω κάτω. Αν είναι δυνατόν αυτό να ονομάζεται Συνέδριο. Αν είναι δυνατόν. Μας θεωρούν για φιλάθλους και εδώ μέσα δεν είμαστε ίσοι μεταξύ ίσων. Κάποιοι είναι λίγο περισσότερο ίσοι από τους άλλους.

Και μου θυμίζει αυτό που είπε ο Άρης Βελουχιώτης όταν κατέβηκε σε ένα χωριό της Λαμίας και τους είπε αφού κάνανε τα συσσίτια, ότι "τώρα τρώμε καλά, δεν πεινάμε". Και σηκώθηκε ένας γέροντας και είπε "καπετάνιε, τα στελέχια, όλα τα τρώνε τα στελέχια" και εδώ μέσα τον χρόνο μας τον τρώνε τα στελέχια και εμείς οι πληβείοι καθόμαστε κάτω και γίνανε χειροκροτητές, φιλάθλοι.

Δεν παρακολουθούμε, δεν είμαστε καν θεατές να παρακολουθούμε το δράμα το οποίο παίζεται στις πλάτες του ελληνικού λαού και τις όποιες αγωνίες μας και τους όποιους φόβους μας, κάποιοι τους ειρωνεύτηκαν. Όχι απλώς δεν τους σεβάστηκαν, αλλά τους ειρωνεύτηκαν. Εγώ για όσους δεν γνωρίζουν σύντροφοι και συντρόφισσες, σε ανύποπτο χρόνο είπα ότι δεν θα έρθω στο Συνέδριο.

Δεν θέλω από συνιδρυτής του ΠΑΣΟΚ της Σκανδιναβίας το 1974 να γίνω συνδιαλυτής του ΠΑΣΟΚ και μέσα εδώ και έξω κυρίως από εδώ υπάρχει το χάσμα, το μικρόβιο, ο ιός του διχασμού. Το ΠΑΣΟΚ, όποιος κι αν κερδίσει απ' τους δύο διεκδικητές, το ΠΑΣΟΚ της Δευτέρας δεν θα είναι το ΠΑΣΟΚ του χθες, το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου. Θα βγει καταπληγισμένο, αν όχι ακρωτηριασμένο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, τις κάποιες εθνικές μας αγωνίες, τις ειρωνεύονται. Δεν τις καταλαβαίνουν. Δεν τις σέβονται. Τα ίδια πράγματα που λέγαμε χθες, προχθές, αντιπροχθές, λέμε και σήμερα, θα λέμε και αύριο. Δεν αλλάζουν έτσι, την μία από εδώ, την άλλη μέρα από εκεί, οι απόψεις. Και μέσα στην Κ.Ο. όταν ήταν ακόμα Πρόεδρος και Πρωθυπουργός του Κινήματός μας ο Ανδρέας Παπανδρέου, είπα ότι "όπως ένας καρδιακός, οποίος έχει πάθει δύο εμφράγματα στη ζωή του, φοβάται μην του έρθει και το τρίτο, και αυτό το τρίτο μπορεί να είναι και το μοιραίο, έτσι και όποιος κουβαλά δύο προσφυγές στη ζωή του, φοβάται μην του έρθει και η τρίτη προσφυγή".

Και σε καμία περίπτωση δεν θέλω και δεν δικαιολογώ και δεν νομιμοποιώ κανέναν να ισοπεδώνει είτε προς τα πάνω, είτε προς τα κάτω τους πάντες. Εγώ σέβομαι τον σημερινό Πρωθυπουργό τον Κώστα Σημίτη, σέβομαι το ότι ο πατέρας του και η μητέρα του πήραν το όπλο και ανέβηκαν στα βουνά και ήταν οι γονείς του Κώστα του Σημίτη εκ των πραγμάτων, είτε το θέλουμε, είτε δεν το θέλουμε, περισσότερο πατριώτες από κάποιους άλλους, που κοίταξαν τη βολή τους και ακόμη περισσότερο, από εκείνους που συνεργάστηκαν, που συμπαρατάθηκαν με τον εχθρό, τους συνεργάτες και τους δοσήλογους των Γερμανών.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σύντροφε Ευχαριστούμε. Ο σύντροφος Κολοβός Δημήτρης.

Α. ΚΟΛΟΒΟΣ (ΠΑΚ): Προέρχομαι από τα χρόνια εκείνα που αγκάλιασαν και

αγάπησαν τον Ανδρέα Παπανδρέου. Είχαμε μία τελευταία Σύνοδο το Σαββατοκύριακο που μας πέρασε. Πήραμε ένα μήνυμά του. Μας έστειλε το τελευταίο μήνυμα το οποίο είχε, προς τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι αγωνίστηκαν μαζί του, προς τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι τον αγκάλιασαν. Προς τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι τον φύλαξαν, προς τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι δεν εκμεταλλεύτηκαν το όνομά του προς ίδιον όφελος.

Προς τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι δεν σκύλευσαν όπως σήμερα πάρα πολλοί. Είναι μία προσβολή για τον μεγάλο ηγέτη. Είναι μία προσβολή για τον πολιτικό γίγαντα. Πολλές αναφορές γίνονται σήμερα στο όνομα του Ανδρέα Παπανδρέου, από εκείνους που είναι ανήμποροι να σταθούν στα πόδια του. Έχουν αγκιστρωθεί επάνω του και προσπαθούν να εκμεταλλευτούν την πολιτική ισχύ και ακτινοβολία του προς ίδιον όφελος.

Χρειάζεται περισσότερος σεβασμός στον μέχρι χθες ιδρυτή και ηγέτη του Κόμματός μας. Δεν διδάχτηκαν και δεν αντιλήφθηκαν, ότι σχεδόν πάντοτε οι χαρισματικοί ηγέτες καθίστανται σύμβολα, που η ύπαρξή τους φωλιάζει στις συνειδήσεις του λαού και παίρνει τις διαστάσεις υπέρτατων πολιτικών νόμων, όπου η ισχύς τους ξεπερνά τα όρια της καθημερινής δράσης και δεν αφήνει περιθώρια για πολιτική εκμετάλλευση.

Πρέπει να γνωρίζουν πως η προσπάθεια εκμετάλλευσης από κάποια στιγμή και μετά, βαίνει εις βάρος τους. Ο Ανδρέας Παπανδρέου, ανέτρεψε κατεστημένες δομές, δίδαξε στον λαό τον τρόπο που να διεκδικεί. Του έδωσε τη δυνατότητα διεκδίκησης. Εγκαινίασε την άμεση επαφή με τον λαό, η οποία σήμερα έχει διαταραχθεί επικίνδυνα.

Τι κάνουν άραγε αυτοί, οι οποίοι είχαν μέχρι χθες και σήμερα ακόμα, την ευθύνη του Κόμματος; Τι κάνανε για την οργάνωσή του; Για τη δόμησή του; Για την ελλειμματικότητα της εσωκομματικής δημοκρατίας; Μιλάνε για αποκέντρωση της διοίκησης. Ποιά είναι η αποκέντρωση του Κόμματος μέχρι σήμερα;

Δεν είναι αυτοί υπεύθυνοι, ότι το Κόμμα σήμερα δεν είναι σωστά οργανωμένο και σωστά δομημένο, για να μπορεί να δέχεται ρόλους σαν και αυτούς τους οποίους επιτρέπουν; Και θα πρέπει επίσης αυτοί οι άνθρωποι να γνωρίζουν, ότι είναι υπαίτιοι για ότι συμβαίνει μέχρι σήμερα στο Κόμμα, διότι είναι οι ίδιοι αυτοί, οι οποίοι είχαν την τύχη του Κόμματος μέχρι σήμερα.

Η ενότητα του Κόμματος είναι υπεράνω όλων. Αντιλαμβάνεστε ότι πάνε να το διαλύσουν; Διότι μιλάμε για διακριτούς ρόλους. Μιλάμε για ρόλους οι οποίοι δεν στέκουν σήμερα στο Κόμμα. Στο Κόμμα με τη σημερινή του μορφή. Ξεχνάμε την ιστορία του Βενιζέλου, ξεχνάμε και άλλα παραδείγματα. Ξεχνάμε την Ένωση Κέντρου. Δεν χωράνε ρόλοι τέτοιοι σαν αυτούς τους οποίους προτείνουν σε κόμματα, τα οποία δεν είναι άρτια οργανωμένα και δομημένα και έχουν μέσα τους την ελλειμματικότητα της δημοκρατίας.

Επιτέλους ας αρθούν στο ύψος των περιστάσεων. Αγωνιστήκαμε και θα αγωνιστούμε για την ενότητα του Κόμματος. Όχι όμως μία ενότητα μηχανισμών και ομάδων, ούτε μία ενότητα η οποία θα προχωράει για να δικαιολογήσει κάποιους ρόλους. Μια ενότητα η οποία δεν προάγει την προοπτική του Κόμματος και θα δίνει δυνατότητες για μια άλλη γνήσια

πορεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Ασλάνης.

Κ.ΑΣΛΑΝΗΣ: Ο σοβαρός πολιτικός λόγος και η προετοιμασία του ΠΑΣΟΚ μετά τον γενάρχη μας, δεν μπορεί να γίνει σ' αυτό το Συνέδριο των χιλιάδων μαζών, το τριτοκοσμικό, γιατί όλοι έχουμε πολλά ελλείμματα, πέρα από τα περισσεύματα των αρετών μας.

Εγώ θα μιλήσω για ένα περίσσευμα και δυο ελλείμματα, αφού πρώτα πω ότι το Ε.Γ. το οποίο δεν μας κάνει την τιμή να μας ακούει, πιθανόν να είναι σε κάποιο γεύμα, γεύματα οι κυβερνητικοί, γεύματα οι εκτελεστικοί, να δούμε τι σούπα μαγειρεύουν για να απολαύσει ο λαός του ΠΑΣΟΚ και ο ελληνικός λαός τη Δευτέρα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, έπρεπε πριν απ' όλα να σεβαστούμε την σημασία του Συνεδρίου και τον γενάρχη. Για άλλα προετοιμαζόμαστε, για άλλα συζητήσαμε και για άλλα ήρθαμε να αποφασίσουμε. Και δεν έκανε το κόπο καν το Ε.Γ., να συνθέσει, δεν έκανε τον κόπο καν να μας τροφοδοτήσει με ένα κείμενο τι είπε ο λαός, τι είπε το ΠΑΣΟΚ τρεις μήνες τώρα.

Υπάρχει έστω και ένα χαρτί μιας Νομαρχιακής Επιτροπής μέσα στο βαλιτσάκι που μας δώσανε, που να λέει τι είπε το 1ο, το 2ο και το 3ο Νομαρχιακό Συμβούλιο; Όχι. Και το είχα καταγγείλει στην Κ.Ε. Και τότε μου είπαν πως θα υπάρχουν οι αποφάσεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων. Περίμενα να τις δω και είναι απύσες. Για άλλα τυρβάζουν στο Εκτελεστικό.

Η αμηχανία να μετρήσουν τα χειροκροτήματα και δεν είναι κακό να χειροκροτούμε, το κακό είναι να έχουμε βέλη με αντίπαλο το σύντροφό μας και να μετρούμε πληγές και θύματα. Ένα περίσσευμα έπρεπε να μας χαρακτηρίζει, το περίσσευμα της ψυχής που έχουν οι ΠΑΣΟΚτζήδες, που έχουν οι δημοκράτες, που έχουν οι σοσιαλιστές.

Εκείνο το περίσσευμα που δείχνει κατανόηση στη διαφορετική άποψη. Εκείνο το περίσσευμα που δεν δίνει σκηνές σαν τις χτεσινές, που μας υποβαθμίζουν. Αυτό το περίσσευμα πρέπει να το αποκαταστήσουμε. Και αν πρέπει να πάρουμε κάποιο όπλο στο χέρι, αυτό ας είναι μόνο η γροθιά μας και ενωμένοι να αντιμετωπίσουμε τον αντίπαλο που είναι έξω από το ΠΑΣΟΚ, τα προβλήματα του λαού και της κοινωνίας και να μην κοιτούμε πολύ κοντά μέχρι τα τείχη, όπως έκαναν στο Βυζάντιο και να χάσουν την πόλη και την αυτοκρατορία.

Τα ελλείμματα σύντροφοι. Το ένα έλλειμμα είναι το πατριωτικό. Μίλησαν πολλοί για τον πατριωτικό χαρακτήρα, για τις πατριωτικές υποχρεώσεις του ΠΑΣΟΚ και τα είπαν καλά. Η δική μου συμβολή είναι ότι δεν χρειάζεται να ξαναορίσουμε την έννοια του πατριωτισμού. Αυτή την έχουν ορίσει πολύ καλά ο Μακρυγιάννης και ο Κολοκοτρώνης, την εποχή της απελευθέρωσης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος την εποχή της εθνικής ολοκλήρωσης και ο Ανδρέας Παπανδρέου με το απαράμιλλο και αξεπέραστο "η Ελλάδα στους Έλληνες". Δεν χρειάζεται εδώ να δώσουμε νέους όρους και ερμηνείες.

Δεν θα πω περισσότερα. Με κάλυψε ο σύντροφος ο Γιάννης ο Χαραλαμπίδης για τα πολιτικά και άλλοι σύντροφοι. Θα πω λίγα για το περιφερειακό έλλειμμα που κι αυτό είναι στην καρδιά των προβλημάτων το πιο σημαντικό έλλειμμα που έχουμε να δούμε.

Ζω αγαπητές συντρόφισσες και σύντροφοι μια πραγματικότητα στην

Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πέρα από τις μεγαλοστομίες, ούτε καν το πρώτο βήμα δεν έχουμε κάνει. Είναι μετέωρος ο βηματισμός για την αποκέντρωση. Και θα πω ένα παράδειγμα, για να δείτε τη διαφορά ανάμεσα στον αθηνοκεντρισμό και σε όλη την Ελλάδα.

Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη λύνει τα προβλήματα της αποχέτευσης, της ύδρευσης, της πολεοδομικής ανάπτυξης με το Ρυθμιστικό της Αθήνας, με κρατικούς οργανισμούς, με δικούς τους προϋπολογισμούς, σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού. Και εμείς στην Κρήτη, οι άλλοι στην Εύβοια, στην Ηπειρο, στην Θράκη, στις Κυκλάδες, πρέπει οι Δήμαρχοι, οι Κοινοτάρχες και οι Νομάρχες, να βρουν τα λεφτά, να βρουν μελέτες, να πολεμήσουν την γραφειοκρατία της Αθήνας, τον διοικητισμό, για να δούμε ένα φως πολύ αργότερα.

Είναι άλλη η Ελλάδα της Αθήνας και άλλη η υπόλοιπη Ελλάδα, όλοι εμείς; Αυτό το περιφερειακό έλλειμμα πρέπει να καλύψουμε, ακόμα και με την ψήφο μας για την Κ.Ε. Και έρχομαι σε κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις που έκανα και που είχα χρέος να τις κοινοποιήσω σύντροφοί μου σε όλους εσάς, γιατί έχουν ψηφιστεί ομόφωνα από την μεγαλύτερη κομματική οργάνωση της χώρας, το Νομαρχιακό Συμβούλιο του Ηρακλείου.

Έπρεπε να το έχετε στα χέρια σας. Και λέμε, εάν θέλετε να αλλάξουν, δεν θα αλλάξουν οι όροι μέσα από πολιτικό μεταμορφισμό και τα ίδια πρόσωπα, τα στεγανά της εξουσίας κομματικά και κυβερνητικά, να εναλλάσσονται 22 χρόνια και φως να μη βλέπουμε. Πρέπει να αλλάξουν και τα πρόσωπα γιατί είναι φορείς ιδεών. Γιατί στις ιδέες οι διακηρύξεις είναι εύκολες, η πράξη είναι δύσκολη.

Γι' αυτό να είναι ένας εκπρόσωπος στο Ε.Γ. από κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας. Αρα, 13 μέλη περιφερειακά στο Ε.Γ. Να είναι επιπλέον ο Πρόεδρος, ο Πρωθυπουργός, ο Γραμματέας και ο Αντιπρόεδρος και τέσσερα έως πέντε μέλη. Τότε θα αλλάξουμε. Να υπάρχει γενικό ασυμβίβαστο για όλα τα μέλη του Ε.Γ. πλην του Πρωθυπουργού και κυβερνητικές θέσεις.

Να υπάρχει ασυμβίβαστο περισσότερο από 50% και τα μέλη της Κ.Ε. μιας κρατικοδίαιτης Κ.Ε., επομένως χειραγωγημένης και στις πιο μεγάλες αποφάσεις της και ψηφοφορίες της. Και είναι γνωστό. Να υπάρχει τουλάχιστον ένας εκπρόσωπος από κάθε Νομαρχιακή Περιφέρεια της χώρας στην Κ.Ε. Να είναι το περιφερειακό όργανο, όργανο βαθμίδα κομματικής καθοδήγησης και όχι συμβουλευτικό νομαρχιακό όργανο για την ανάπτυξη όπως το προβλέπει η εισήγηση. Και να υπάρχει η κρίση της Κ.Ε. για το ψηφοδέλτιο επικρατείας.

Τελείωσα σύντροφοι, με μία δική μου συνεισφορά στο θέμα της ενότητας. Την ενότητα την ευαγγελίζονται όλοι, αλλά την εννοούν διαφορετικά και το ξέρετε. Η συμβολή όλων εμάς στην ενότητα, είναι στα χέρια μας. Να πιάσουμε την Κυριακή να σκίσουμε τις λίστες και να κάνουμε τη δική μας λίστα, με εργαλείο την ψυχή, το μυαλό και την καρδιά μας και την συνείδησή μας.

Επιτέλους, μέχρι πότε οι λήσταιροι θα καταληστεύουν τις συνειδήσεις μας; Εμείς θα σκίσουμε τις λίστες και θα ψηφίσουμε περιφερειακά, πατριωτικά, σοσιαλιστικά για το ΠΑΣΟΚ του αύριο και το ΠΑΣΟΚ που έχει ανάγκη ο λαός, η κοινωνία και η χώρα. Ευχαριστώ.
ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συντρόφισσα Ζήση έχει τον λόγο.

Ρ. ΖΗΣΗ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, τα δάκρυα είναι ακόμη νωπά, η σκέψη αφοσιωμένη και η καρδιά πιστά δοσμένη στα οράματα που ο μεγάλος ηγέτης μας ο Ανδρέας Παπανδρέου ενέπνευσε ολόκληρες γενιές, που τραγουδούσαν μαζί του το τραγούδι της ελευθερίας, της δημοκρατίας, τη λεβεντιά της ελληνικής φυλής, το όνειρο του απλού ανθρώπου.

Στον απόηχο του θρήνου του ελληνικού λαού και της αγωνίας για ενότητα και πορεία προς τα μπρος, εσείς συντρόφισσες και σύντροφοι, εμείς, όλοι μαζί, το ενιαίο και μεγάλο ΠΑΣΟΚ, εμείς τα δικά του παιδιά που περπατήσαμε μαζί στους μπαξέδες της 3ης του Σεπτεμβρίου, αναρωτιόμαστε από χθες που άρχισε το 4ο Συνέδριό μας, πως θα εκπληρώσουμε το χρέος. Γιατί "εκείνος το χρέος αγάπησε και η αγάπη του ήταν χρέος".

Η θέλησή μας θα καθοριστεί από το πάθος και από τη σκέψη. Να προχωρήσουμε μπροστά, να βαδίσουμε όλοι μαζί γιατί μόνο όλοι μαζί μπορούμε να γεμίσουμε το μεγάλο, το τεράστιο κενό που άφησε η απουσία του μεγάλου Ανδρέα Παπανδρέου. Κανένας μόνος σε τούτη την πορεία. Κανένας μοναδικός.

Και αυτό το χρέος το οφείλουμε στην ίδια την ιστορία, γιατί και για μας συντρόφισσες και σύντροφοι θα μιλήσει ο ιστορικός του μέλλοντος. Θα πει αν σε τούτη την κρίσιμη ώρα για το έθνος και τη χώρα μας, αν ήμασταν μικροί, εγωιστές και άβουλοι ή φανήκαμε αντάξιοι μαθητές του υπέροχου μοναδικού μας δασκάλου.

Δεν ήρθαμε σ' αυτό το Συνέδριο να προσωποποιήσουμε τις επιλογές μας. Ούτε να συμψηφίσουμε τις διαφορές μας. Πολύ περισσότερο δεν ήρθαμε να ακυρώσουμε το χθες και να αυτοαναιρεθούμε για να δικαιολογήσουμε τις δικές μας φιλοδοξίες και τις μικρές ή μεγάλες ασιγαστες προσωπικές μας επιθυμίες.

Γιατί γνωρίζουμε όλοι από πόσο μακριά ήρθαμε, πως διάβηκε ο καθένας τη δικιά του τροχιά μέσα στο Κίνημα και πόσο μακριά πρέπει να πάμε. Ηρθαμε όμως σ' αυτό το Συνέδριο, να μιλήσουμε για πολιτικές και στρατηγικές του ΠΑΣΟΚ, τις νέες συνθήκες. Πολιτικές που θα δικαιώνουν το φιλολαϊκό και ριζοσπαστικό χαρακτήρα του Κινήματός μας και θα επιβεβαιώνουν την πατριωτική του φυσιογνωμία.

Πολιτικές που θα τολμούν τη σταθεροποίηση και την ανάπτυξη, με την ανακατανομή του πλούτου, διατηρώντας τον κοινωνικό χαρακτήρα του Κινήματός μας. Πολιτικές που θα εμπνέουν και θα φροντίζουν την νεολαία, θα ενισχύουν την ισότητα των δύο φύλων, θα εξασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος, θα υπερασπίζονται τα εθνικά κυριαρχικά μας δικαιώματα. Πολιτικές που θα αναπτύσσουν τους δημοκρατικούς θεσμούς και θα προωθούν αυτό που ακούστηκε απ' όλους σας, την περιφερειακή συνείδηση και την αποκέντρωση.

Και σ' αυτές τις πολιτικές, συντρόφισσες και σύντροφοι, ας συγκρουστούμε. Δεν είναι κακό να συγκρούεται κανείς σε πολιτικές. Η περιέργη συναίνεση πολλές φορές δημιουργεί ερωτηματικά. Οι πολιτικές που συγκρούονται, θα φέρουν μετά την σύνθεση, γιατί όλοι μαζί θα δημιουργήσουμε μία δύναμη προωθητική για την πραγμάτωση των στόχων μας. Και οι στόχοι οι δικοί μας, οι στόχοι του ΠΑΣΟΚ, είναι στόχοι της ίδιας της ελληνικής κοινωνίας, του ελληνικού λαού, του ελληνισμού στα πέρατα της γης. Ετσι, σύντροφοι, επιτυγχάνεται η συνέχεια. Ετσι γεννιέται η ανανέωση.

Είμαστε εδώ, σήμερα συντρόφισσες και σύντροφοι, για να μιλήσουμε για την ιδεολογία μας, για να αποφασίσουμε αν στην σύγχρονη κοινωνική κρίση, το ΠΑΣΟΚ θα αντιστέκεται με ιδεολογία. Αν θα προβάλλει αξίες και αρχές ή θα υποκύψει στα σύγχρονα κέντρα εξουσίας. Αν θα νικήσει με ιδέες τα θεριά της παραπληροφόρησης ή αν θα ηττηθεί στα λασπωμένα αλώνια των διαπλεκόμενων συμφερόντων και της εξάρτησης.

Ιδού πεδίο δόξης λαμπρό συντρόφισσες και σύντροφοι, τούτο εδώ το Συνέδριο, για προβληματισμό, για στοχασμό και για αποφάσεις. Χωρίς τον στείρο εγωισμό της αποκλειστικής νομής της εξουσίας. Χωρίς αποκλεισμούς και χαρακώματα. Ας βρουν τα ιστορικά ηγετικά στελέχη μας την νέα τους συλλογικότητα και ας αποδείξουν και εκείνα και εμείς, ότι είμαστε στην πράξη έτοιμοι για τον θεσμικό εκσυγχρονισμό του Κινήματός μας, που αξιώνει την αντιπροσωπευτικότητα, την αξιοκρατία, την αποκέντρωση.

Ας βρουν τα ηγετικά στελέχη μας μια βιώσιμη συλλογική λειτουργία, με διακριτούς ρόλους, που θα εξασφαλίζει την ισορροπία, αλλά όχι την ισορροπία του τρόμου και των συμβιβασμών, αλλά την ισορροπία της συνεργασίας και των ευθυνών. Ετσι θα συνεχίσουμε την νικηφόρα πορεία μας. Ετσι μόνο θα ανταποκριθούμε στο μήνυμα του λαού στις 26 του Ιουνίου.

Ας ανοίξουμε τα παράθυρα, να ανοίξουν οι καρδιές μπροστά στον ήλιο του ΠΑΣΟΚ και της Ελλάδας. Για να γενούν γεφύρια ανάμεσά μας οι καλημέρες γελαστές. Σύντροφο με σύντροφο να δέσουν, θάλασσα με στεριά, γη με ουρανό, πριν κουραστεί το φως, ευγενικά να στέλνει πρόσκληση στο πανηγύρι της χαράς του. Πριν κουραστεί αυτός ο λαός να περιμένει τη νέα ανάσα ελπίδας που εμείς του υποσχεθήκαμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Δρυς έχει το λόγο.

Γ. ΔΡΥΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, η διεξαγωγή του 4ου Συνεδρίου μας ξεκίνησε χθες, δυστυχώς με περισσότερα προβλήματα από όσα εκτιμούσαμε.

Οι εικόνες που δώσαμε στους Έλληνες που παρακολουθούν με αγωνία την μεταΑνδρείκη πορεία του ΠΑΣΟΚ, κάθε άλλο παρά κολακευτικές μπορεί να είναι για το Κόμμα μας και για την πολιτική κουλτούρα των στελεχών μας.

Επιβεβαιώσαμε εκείνους που θέλουν το Συνέδριό μας αρένα συγκρούσεων και αναμετρήσεων, ταυτόχρονα όμως διαψεύσαμε αυτούς που ήρθαν εδώ για ένα Συνέδριο διαλόγου, κριτικής, αυτοκριτικής, αλλά και ρεαλιστικών προτάσεων για την έξοδο της χώρας από τα μεγάλα, από τα πολλά και δυσεπίλυτα προβλήματα που χρόνια χαρακτηρίζουν την πορεία αυτής της χώρας.

Σήμερα όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, αντιμετωπίζουμε ιδιαίτερες δυσκολίες. Υπάρχει μια κόπωση στην ελληνική κοινωνία. Οι άμεσες πηγές αύξησης των εσόδων έχουν περιορισμένες δυνατότητες. Όμως υπάρχουν σημαντικότερα περιθώρια στην γκρίζα ζώνη της οικονομίας. Η παραοικονομία εξακολουθεί δυστυχώς να προκαλεί τα μεγάλα, τα πλέον ασθενή εισοδηματικά στρώματα του ελληνικού λαού.

Προς την κατεύθυνση ανεύρεσης πόρων στρέφεται η κυβέρνηση με το χτύπημα της φοροαπάτης, της φοροκλοπής, της λαθρεμπορίας για την βελτίωση των δημοσιονομικών μας μεγεθών.

Αλλως, συντρόφισσες και σύντροφοι, πρέπει όλοι να διερωτηθούμε, πώς θα βρούμε τους αναγκαίους πόρους για την χρηματοδότηση της παιδείας, της υγείας, της ανεργίας, των χαμολοσυνταξιούχων, του νέου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων και όλων των άλλων που χρήζουν την νέα πολιτική που πρέπει να ακολουθήσουμε στον δημόσιο τομέα;

Πώς θα ανεύρουμε, συντρόφισσες και σύντροφοι, τους αναγκαίους πόρους για την εξασφάλιση της εθνικής συμμετοχής για τα μεγάλα έργα;

Συντρόφισσες και σύντροφοι, το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται σήμερα σε σταυροδρόμι χωρίς μάλιστα τον ιδρυτή του και Πρόεδρό μας, τον Ανδρέα Παπανδρέου. Καλούμεθα στο Συνέδριό μας να δώσουμε απαντήσεις, χωρίς όμως να έχει προηγηθεί ουσιαστικός διάλογος στις προσυνεδριακές διαδικασίες.

Ο τρόπος και ο χρόνος οργάνωσης του 4ου Συνεδρίου μας δεν είναι άμοιρος ευθυνών για το ποιοτικό προϊόν του Συνεδρίου μας. Όμως καλούμεθα να επιβεβαιώσουμε, ότι είμεθα η μεγάλη πλειοψηφική παράταξη της δημοκρατικής συνέχειας, η παράταξη του αναγκαίου εκσυγχρονισμού, των δομών της κοινωνίας μας, η παράταξη που σεβεται τον πλουραλισμό στην έκφραση των διαφορετικών απόψεων, που εκφράζει η κοινωνία και βεβαίως το Κίνημά μας.

Και εδώ, συντρόφισσες και σύντροφοι, είμαι υποχρεωμένος να αναφέρω απλά, προχθές δείξαμε ότι φοβούμαστε το νέο, το καινούριο, το ανατρεπτικό, το δυναμικό, το ουτοπικό, το ρεαλιστικό το οποίο εξέφρασε ο πρωθυπουργός.

Δεν προσεγγίζω διαφορετικά την κάκιστη εικόνα την οποία έδωσε μια μερίδα των συνέδρων στα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης, όταν βέβαια κάποιοι σύντροφοι κι αυτό είναι λογικό σε μια δημοκρατική διαδικασία διαφωνούσε με ορισμένες θέσεις του πρωθυπουργού.

Θέλω ακριβώς γι' αυτό το λόγο να δανειστώ μια ρήση του μεγάλου Γάλλου διαφωτιστή και Λόγιου της επανάστασης του Βολταίρου και να ζητήσω να την προσέξουμε όλοι.

Είπε ο Βολταίρος, συντρόφισσες και σύντροφοι: "Δεν συμφωνώ ούτε σε μία λέξη με όσα λες, αλλά θα υπερασπιστώ και με το τίμημα της ζωής μου ακόμα το δικαίωμά σου ελεύθερα να λες όσα πρεσβεύεις".

Δεν είναι δυνατόν, συντρόφισσες και σύντροφοι, να θέλουμε εμείς να είμαστε οι πολιτικοί κληρονόμοι του Ανδρέα Παπανδρέου και να μην επικρατούν στο Συνέδριό μας οι αρχές της δημοκρατίας και του σεβασμού στη διαφορετική άποψη.

Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, διερωτώμαι, γιατί προβάλλουμε την τόσο σκοτεινή πλευρά του εαυτού μας; Ο πρωθυπουργός σύντροφοι και βέβαια σήμερα άλλα στελέχη της Κ.Ε. έχουν το δικαίωμα και επιβάλλεται να ξεκαθαρίσουν τις θέσεις τους για την λειτουργία του Κόμματος και της κυβέρνησης.

Και αυτό το έκανε χθες με περίσσεια τόλμη, ειλικρίνεια και παρουσία ο πρωθυπουργός. Το έκανε ενώπιον των συνέδρων, το έκανε υπεύθυνα στο 4ο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ. Εμείς θα κρίνουμε όταν έρθει η ώρα. Εμείς πρέπει να ζητήσουμε απ' όλους καθαρές λύσεις για όλα τα προβλήματα του

ΠΑΣΟΚ και της κοινωνίας.

Εμείς, οι σύνεδροι, πρέπει να γνωρίζουμε και να αποφασίζουμε σωστά από τις κορυφαίες θέσεις των στελεχών μας. Ο πρωθυπουργός και ο Γραμματέας της Κ.Ε. σύντροφος Σκανδαλίδης κατέθεσαν χθες ένα πλαίσιο αρχών και θέσεων για όλα τα προβλήματα του ΠΑΣΟΚ και της χώρας. Εμείς οφείλουμε να σταθούμε στις προτάσεις τους και όχι να εγκλωβιστούμε σε παραφιλολογικές προσεγγίσεις και σε χειροκροτήματα ή αποδοκιμασίες.

Και οφείλω συντρόφισσες και σύντροφοι εδώ να πω την άποψή μου, πως η τοποθέτηση ορισμένων συνέδρων πλησιάζει περισσότερο στην ουσία, τον πυρήνα των προβλημάτων του ΠΑΣΟΚ, ενώ δυστυχώς η τοποθετήσεις κάποιων μελών του Ε.Γ. δίχασαν το σώμα, απείχαν από το μεγάλο ζητούμενο σήμερα που είναι η συνέχεια και η μεγάλη προοπτική του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος.

Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, κλείνοντας τούτη συνεδρία του Συνεδρίου μας, πρέπει να απαντήσουμε στο τι θέλουμε αύριο. Απαντάω λοιπόν. Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ που θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του λαού μας και θα δικαιώνει με τις πράξεις μας τις γενιές που έρχονται, τις γενιές του "1-1-4", του Πολυτεχνείου, της Αντίστασης, όλων αυτών που πάλεψαν για να είναι πλειοψηφία σήμερα το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα.

Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ σύντροφοι με οράματα και ιδανικά και όχι ένα ΠΑΣΟΚ αποστεωμένο και προσανατολισμένο στο παρελθόν. Θέλουμε το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος, το ΠΑΣΟΚ του 2000 και όχι το ΠΑΣΟΚ του παρελθόντος. Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ που θα ενώνει το παρελθόν, το ζωντανό παρόν και το ελπιδοφόρο μέλλον. Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ ταυτόχρονα ουτοπικό και ρεαλιστικό. Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ που θα απαντά δυναμικά και συλλογικά στις σύγχρονες προκλήσεις.

Θέλουμε στο 4ο Συνέδριό μας να βγούμε περισσότερο δυνατοί και αποφασισμένοι με όλα τα στελέχη μας συντεταγμένα και στρατευμένα στην κοινή πορεία για την ισχυρή Ελλάδα, για την ανοιχτή κοινωνία με ανθρώπινο πρόσωπο.

Θέλουμε το 4ο Συνέδριό μας να υπογράψουμε όλοι εμείς, όλοι εμείς το νέο μας πολιτικό συμβόλαιο με την πατρίδα, με τον Ανδρέα Παπανδρέου που μας βλέπει τώρα χωρίς να χαιρείται για την κατάντια μας.

Θέλουμε συντρόφισσες και σύντροφοι η γραφίδα της ιστορίας που βρίσκεται στα χέρια μας, εμείς να γράψουμε την επόμενη σελίδα για την πατρίδα, για τον τόπο και τον λαό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κατσάνεβας έχει το λόγο.

Θ. ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, ζούμε τραγικές και ιστορικές στιγμές. Προχθές, Τετάρτη 26 Ιουνίου 1996 οδηγήσαμε τον πατέρα μας εμείς, εσείς, τα παιδιά του στις γειτονιές των αγγέλων μέσα από το βουητό, την οδύνη, το μέγα πλήθος, το μέγα πάθος και το μέγα πένθος αναδυόταν μια φωνή, ένα σύνθημα: "Ενότητα" και το άλλο "Ανδρέα ζεις, εσύ μας οδηγείς". Λες και όλος αυτός ο κόσμος ακουμπούσε στην ψυχή του και μας μετέφερε την τελευταία του θέληση.

Πρόσφατα, θα θυμάστε όλοι, είχε πει: "ότι το ΠΑΣΟΚ δεν τεμαχίζεται, δεν τιμαριοποιείται, δεν κληρονομείται". Αυτή η φράση είναι η φράση κλειδί, είναι η υποθήκη που εμείς καλούμαστε σήμερα να την κάνουμε πράξη.

Δεν έχουμε άλλη επιλογή εδώ μέσα, παρά να οικοδομήσουμε το νέο ΠΑΣΟΚ ενωμένο, δυνατό. Όμως, αλίμονο, η κυοφορία της νέας σελίδας του Κινήματός μας γίνεται με πολύ επώδυνο τρόπο. Υπάρχει ένταση, οξύτητα, σύγκρουση. Γι' αυτό αρκετά παλιότερα είχα υποστηρίξει την άποψη, ότι οι διαδικασίες διαδοχής θα έπρεπε ν' ανοίξουν παρόντος του Ανδρέα Παπανδρέου για να διασφαλιστούν. Λιθοβοληθήκαμε τότε, ας είναι, δεν πειράζει.

Γιατί αυτός που πραγματικά αγαπάει, δεν είναι εκείνος που λέει πάντα ΝΑΙ. Είναι εκείνος που λέει ΝΑΙ, αλλά κι εκείνος που έχει το κουράγιο να μπορεί και να λέει ΟΧΙ σ' αυτό τον άνθρωπο που αγαπάει.

Τώρα, αυτή την ύσταση και πικρή ώρα, έχουμε χρέος να ακούσουμε την θέλησή του και την θέληση της βάσης. Γι' αυτό ψηφίζω σεβασμό στην όποια απόφαση του Συνεδρίου, ψηφίζω την ενότητα, την νίκη, την προοπτική του Κινήματος.

Είναι γνωστά τα συστήματα διακυβέρνησης σε όλες τις δημοκρατικές χώρες. Παντού, στην ουσία, στην πράξη υπάρχει ο πρώτος μεταξύ ίσων. Παντού έχει καθιερωθεί σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό η συλλογική λειτουργία, ο σεβασμός στις διαδικασίες και τα όργανα.

Αλλά όμως ο πρώτος μεταξύ ίσων επιλέγεται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και στο τέλος κρίνεται. Αν αποτύχει αντικαθίσταται. Οι εκλογές στην προκειμένη περίπτωση είναι και το πρόκριμα της επιτυχίας ή της αποτυχίας.

Συμπέρασμα. Με κάθε σεβασμό και στην αντίθετη άποψη που την τιμώ, πιστεύω, η λογική λέει, ότι ο Πρόεδρος που θα εκλέξει το Συνέδριο δεν μπορεί παρά να είναι και ο πρωθυπουργός. Οποιος εκλεγεί Πρόεδρος από το Συνέδριό μας θα είναι σεβαστός σε όλους. Αυτός που θα εκλεγεί θα πάρει δίπλα του όλα τα καταξιωμένα στελέχη και θα σταθούν δίπλα του στελέχη που θα είναι κοντά του και θα είναι ανακλητοί από εκείνον ή μεταξύ τους.

Αλλά υπάρχουν και άλλα εξίσου σημαντικά ζητήματα αρχών. Ποιό ΠΑΣΟΚ ζητάμε; Ποιό θέλουμε στη νέα σελίδα; Ζητούμενο είναι, όλοι θα συμφωνήσουμε, ένα Κόμμα αρχών και όχι ομαδαρχών, θέσεων και όχι θέσθηριών, αξιών και όχι αξιωματικών, στρατευμένων σε αρχές πολιτικών και όχι στρατοπεδάρχων. Ο διάλογος, ο αντίλογος, η πρόταση, η άποψη, η θέση και η δημιουργία είναι η κινητήρια δύναμη που χρειαζόμαστε.

Όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία είναι η γλώσσα της αλήθειας, της ειλικρίνειας, το ήθος, η εντιμότητα, η αξιοκρατία, η αξιοπιστία, η συνέπεια σε λόγους και πράξεις, ο απολογισμός δουλειάς, η προσωποποίηση της ευθύνης.

Έλεγε ο Ανδρέας Παπανδρέου, ότι η αλλαγή είναι όραμα και πορεία. Είναι όμως και καθημερινή πρακτική, τρόπος δουλειάς και πάνω απ' όλα είναι τρόπος ζωής. Το ΠΑΣΟΚ ασφαλώς δεν είναι ιδιοκτησία κανενός, ανήκει μόνο στη βάση, στα συνειδητά μέλη, μια ιδιότητα που είναι και η πιο σημαντική, όπως έλεγε ο άλλος μεγάλος απών, ο Γιώργος Γεννηματάς.

Επικροτώ θερμά την πρόταση του Εκτελεστικού Γραφείου, να συμμετέχουν στην Κ.Ε. τουλάχιστον 4 μέλη από τον Απόδημο Ελληνισμό, κάτι που το είχαμε προτείνει και στο προηγούμενο Συνέδριο. Όπως επικροτώ και

την περιφερειακή κατά το δυνατόν σύνθεση της Κ.Ε. Η σύνθεση της Κ.Ε. είναι επίσης ένα ζητούμενο. Μια Κ.Ε. που θα αποτελείται από σκεπτόμενους ανθρώπους και όχι υποτακτικούς. Εκεί θα πρέπει να βγουν νικητές οι υγιείς δυνάμεις, πέραν από τις όποιες απόψεις που υποστηρίζονται.

Τώρα πιο ώριμοι, πιο έμπειροι, πιο δυνατοί μπορούμε να διαφωνούμε, αλλά έχουμε χρέος να πορευτούμε μπροστά με τις υποθήκες εκείνου που είναι παρών εδώ και μας βλέπει από κάπου για την νέα πορεία, για την νέα νίκη στην αυγή του 2000.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Νικολάου έχει το λόγο.

Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ: Σύντροφοι, ακούγοντας χθες τον πρωθυπουργό μας να τοποθετείται και να λέει εκείνο το περιβόητο πια, αν δεν βγω Πρόεδρος παραιτούμαι ή και Πρόεδρος ή τίποτα, εμένα αυθόρμητα και ασυνείδητα μόνο ένα ερώτημα μου πέρασε από το μυαλό. Το ρωτώ και είμαι σίγουρος ότι κάποια στιγμή αν μπορεί θα το απαντήσει.

Αλήθεια εάν ζούσε ο Ανδρέας Παπανδρέου θα έθετε το ίδιο ερώτημα; Τότε δεν θα προέκυπτε σαν αναγκαιότητα να είναι και Πρόεδρος και πρωθυπουργός;

Αλλά επειδή είχα την τύχη ν' ακούσω και κάποια σχόλια παρεπόμενα χθες το βράδυ αυτής της ρήσης και κάποιοι λέγανε στα κανάλια αριστερά και δεξιά, ότι ξέρετε, η αλήθεια είναι πικρή και πρέπει να λέγεται όσο σκληρή και να είναι.

Θέλω να πω κάτι. Πότε την είδατε αυτή την αλήθεια σύντροφοι αλήθεια; Όταν ο σύντροφος σημερινός πρωθυπουργός, ο Κώστας Σημίτης έκανε την προεκλογική του τοποθέτηση στην Κ.Ο. μήπως είχε θέσει κανένα τέτοιο καθαρό όρο, μήπως είπε ότι για να με εκλέξετε πρέπει να γίνει Συνέδριο και να γίνω και Πρόεδρος; Το είχε πει τότε στην Κ.Ο. για να αποφασίσει και μ' αυτό το κριτήριο; Τόσο καθαρός ήταν τότε σύντροφοι;

Όμως με θλίψη μου σύντροφοι διαπιστώνω και κάτι άλλο. Ότι το Συνέδριό μας ουδόλως καθόλου δεν απασχολεί την ελληνική κοινωνία. Αλήθεια, επειδή όλοι εδώ είμαστε κοινωνία και επειδή μόλις φύγουμε από εδώ όλοι θα πάμε σε κάποιο Πανεπιστήμιο, σε κάποιο εργασιακό χώρο, στην γειτονιά μας, αριστερά, δεξιά.

Αλήθεια το πρόβλημα αυτής της κοινωνίας είναι το αν θα έχουμε δύο, Πρόεδρο και πρωθυπουργό, πρωθυπουργό και Πρόεδρο, Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο; Δεν είναι το μεροκάματο, δεν είναι οι συνθήκες δουλειάς, δεν είναι η ανεργία; Ας τοποθετηθούμε σ' αυτά σύντροφοι, αυτό είναι το πρόβλημα, εδώ χρειάζονται οι καθαρές λύσεις.

Κι εκεί, με γνώμονα τις αποφάσεις του Συνεδρίου πάνω σ' αυτά τα θέματα, ας είναι όποιος θέλει Πρόεδρος, όποιος θέλει πρωθυπουργός, όποιος θέλει Αντιπρόεδρος, αλλά με αποφάσεις πάνω σε καίρια ζητήματα.

Και επειδή μιλήσαμε πολύ για καθαρές λύσεις, ακούστηκε κατά κόρον εδώ μέσα σύντροφοι για νέα εποχή, νέα σελίδα, εκσυγχρονισμός και δεν ξέρω εγώ τι άλλο. Ας μας εξηγήσει κάποιος τι νέα σελίδα, τι νέο ΠΑΣΟΚ, ποιός εκσυγχρονισμός; Να καταλάβουμε, να ξέρουμε, να το δεχτούμε, να το ψηφίσουμε, να το παλέψουμε στην κοινωνία. Αλλά πρώτα να το καταλάβουμε, γιατί μέχρι τότε δεν παύει παρά να είναι ένα θολό πράγμα το οποίο δεν

μπορεί να είναι πολιτική.

Εκσυγχρονισμός σύντροφοι, είναι αν πάρει κάποιος το πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας από την αρχή μέχρι το τέλος της θα δει ότι χρειάζεται εκσυγχρονισμός εδώ, εκσυγχρονισμός εκεί, εκσυγχρονισμός αλλού. Ο εκσυγχρονισμός όμως σύντροφοι δεν είναι πολιτική. Ο εκσυγχρονισμός είναι μέθοδος, είναι ότι πρέπει ν' αλλάξω το αμάξι μου με κάποιο πιο καλό. Αυτό όμως δεν είναι πολιτική. Ας μας εξηγήσουν ποιά πολιτική κρύβεται πίσω από τον εκσυγχρονισμό;

Και τελειώνω. Ενότητα. Σύντροφοι, όποιον και να ρωτήσεις από τους 5.200 συντρόφους εδώ μέσα, θα πει ενότητα. Όμως θα καταλαβαίνει διαφορετικό πράγμα. Ενότητα, δεν σημαίνει συμφωνίες κορυφής και πίσω από το παραβάν. Ενότητα σημαίνει όλοι εδώ να αισθανόμαστε σύντροφοι και να φύγουμε από εδώ να δώσουμε τον ίδιο αγώνα. Κι αυτή την ενότητα δεν θα την επιβάλουν από πάνω. Αυτή την ενότητα θα την επιβάλουμε εμείς όλοι μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ σύντροφε. Ο σύντροφος Παπαδάκης Νίκος έχει το λόγο.

Ν. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Αγαπητοί συναγωνιστές, συντρόφισσες και σύντροφοι, απ' όσα αυτές τις δύσκολες τελευταίες ημέρας άκουσα και διάβασα για τον Ανδρέα Παπανδρέου κρατώ τον ανατροπέα και τον επαναστάτη που είπαν πολλοί αναφερόμενοι στην 3η του Σεπτέμβρη.

Όλοι εμείς μ' εκείνη την διακήρυξη ακολουθήσαμε τον Ανδρέα Παπανδρέου σε μία προσπάθεια τομής για την Ελλάδα, η οποία προσπάθεια τομή άλλαξε σε πολύ λίγο χρόνο την ροή των ελληνικών πολιτικών πραγμάτων και της ελληνικής ιστορίας.

Πολύ γρήγορα όμως, θα έλεγα κατά την διάρκεια ακόμα της πρώτης τετραετίας, κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '80 πρέπει να σας θυμίσω ότι πάρα πολλοί από εμάς και πολλές φορές και συλλογικά όργανα διαπίστωναν δύο βασικές μας αδυναμίες, ήταν πολύ ισχυρός ο καραμανλικός κρατισμός που βρήκαμε καθώς επίσης η νοοτροπία των κομμάτων της παραδοσιακής Αριστεράς.

Το Κόμμα μας, συντρόφισσες και σύντροφοι, αποτελεί ουσιαστικά ένα αντίγραφο και θα έλεγα κακό σε ό,τι αφορά την δομή και την λειτουργία του των κομμάτων της Τρίτης Διεθνούς σε κάποιες του μορφές και λειτουργίες και παρ' ό,τι έχουμε διανύσει ένα μακρύ δρόμο κυρίως στην γωνία των εξελίξεων βρέθηκαν πάντα οι οργανωμένες μας δυνάμεις.

Όμως τώρα, μπροστά στο 4ο Συνέδριο είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε πάνω μας τις εξελίξεις, να γίνουμε εμείς ο φορέας της εξουσίας. Ελείψε η ηγεμονική, καθοριστική παρουσία του Ανδρέα Παπανδρέου και είναι πολύ μεγαλύτερες οι δικές μας οι ευθύνες. Δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια να χειροκροτούμε ωραία λόγια και να φεύγουμε από εδώ ήσυχοι. Είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε τις ευθύνες μας.

Και για να πάρουμε τις ευθύνες μας πρέπει να γίνουμε μονόγλωσσοι. Δεν μπορεί ο καθένας άλλα να σκέφτεται, άλλα να λέει και άλλα να κάνει. Μ' αυτή την έννοια επαινώ την χτεσινή στάση του πρωθυπουργού, όσο και αν ήταν σκληρή, όσο και αν ήταν ίσως σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και άδικη.

Θέλω να τονίσω όμως ότι εμείς από εδώ πρέπει να βγούμε,

βγάζοντας τον καλύτερο, τον πρώτο μεταξύ ίσων, αλλά θα βγάλουμε ηγεσία από εδώ μέσα. Και ν' αφήσουμε τα διλήμματα αν νομίζει κάποιος ότι μπορεί να είναι ή να μην είναι Ανδρέας Παπανδρέου.

Δεύτερος Ανδρέας Παπανδρέου αυτή τη στιγμή δεν μπορεί να υπάρξει. Αλλά δεν μπορούμε να υποκαταστήσουμε αυτή την λαμπρή μας ιστορία μέσα από μια λογική παζαριού, ισορροπιών και διαδικασιών που θα οδηγήσουν στην καταστροφή την δημοκρατική παράταξη. Ας αφήσουμε τις επικλήσεις ότι μ' αυτό τον τρόπο και μ' αυτή την συλλογικότητα, γιατί αυτά στερούνται σοβαρότητας, μόνον εδώ μέσα μπορούμε να τα λέμε.

Βγέστε απέξω να τα πείτε στην κοινωνία, ότι εμείς θεωρούμε ότι είμαστε μεγάλο, ισχυρό Κόμμα το οποίο μέσα από τις διαδικασίες του αναδεικνύει την ηγεσία του και βγάζει τον Πρόεδρό του. Αλλά ου του θαύματος αυτό του τον Πρόεδρο δεν τον θεωρεί τον κατάλληλο και τον ικανό να ηγηθεί του πρώτου πόστου της κοινωνίας, αλλά τον θέλει στα πλαίσια μιας συλλογικής προσπάθειας να συμμετέχει κι αυτός μαζί με τον πρωθυπουργό σε μια διαδικασία.

Δεν ολοκληρώνεται και δεν περπατάει αυτή η κατάσταση συντρόφισσες και σύντροφοι και δεν αντιμετωπίζονται τα μεγάλα προβλήματα που αφορούν ειδικά το χώρο της οικονομίας. Ένα χώρο που αφέθηκε πίσω. Αφέθηκε πίσω γιατί πιο εύχρηστο είναι και πιο εύκολα τα προβλήματα στα εθνικά ζητήματα.

Να σας σημειώσω ότι είμαστε επί 20ετία η χώρα με την μικρότερη ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων στις χώρες του ΟΟΣΑ. Να σας σημειώσω ότι έχουμε το χειρότερο επενδυτικό κλίμα απ' όλες τις χώρες, που λέγονται ανεπτυγμένες και τελειώσανε τα παραμύθια περί προστατευτισμού και ιδιαιτεροτήτων.

Έχουμε την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, έχουμε την ελεύθερη διάδοση των πληροφοριών, της διακίνησης ανθρώπων και κεφαλαίων και αν δεν είσαι ανταγωνιστικός από την μικρή σου μονάδα μέχρι την ελληνική σου διάσταση, τότε μένεις πίσω και ούτε εθνική πολιτική μπορείς να κάνεις, ούτε κοινωνική πολιτική, ούτε να βοηθήσεις τον αδύναμο και ειδικά τον νέο άνθρωπο ο οποίος είναι σε απόλυτο αδιέξοδο. Δεν μας περισσεύει επίσης κανείς. Ελπίζω στην ενότητα στο τέλος του Συνεδρίου με τον σεβασμό των απόψεών του από όλους. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Παντέρας έχει το λόγο.

Α. ΠΑΝΤΕΡΑΣ (Τρίκαλα): Συντρόφισσες και σύντροφοι, όλα τα χρόνια, ειδικά τα τελευταία χρόνια λέγαμε, ότι η μεταπαπανδρεϊκή περίοδος θα χαρακτηριζόταν από κλυδωνισμούς. Ζούμε, λοιπόν, σήμερα την εποχή των κλυδωνισμών.

Ιδού η πρόκληση για μας να αποδείξουμε προς το ΠΑΣΟΚ, προς την κοινωνία, αλλά κυρίως και πρωτίστως προς το ΠΑΣΟΚ, πόσο έχουμε κατακτήσει τις αρχές και τις αξίες στο ΠΑΣΟΚ του σοσιαλισμού και της εσωκομματικής διαδικασίας γενικότερα.

Την Δευτέρα θα αποδείξουμε αν είμαστε συνεχιστές και συνδιαμορφωτές της ιστορίας μας ή άξιοι της τύχης μας. Επαγγελλόμαστε την ανανέωση της πολιτικής και συμφωνώ απόλυτα μ' αυτή την θέση, προκειμένου να καταπολεμήσουμε το φαινόμενο της απαξίωσης των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτής της επαγγελίας και της συγκεκριμενοποίησης των προτάσεών μας, προκειμένου να είμαστε συνεπείς και ειλικρινείς με τις εξαγγελίες μας, θα ήθελα να καταθέσω κι εγώ την πρότασή μου για το πώς αντιλαμβανόμαστε την ανανέωση την οποία θεωρώ εκ των ουκ άνευ για την παραπέρα πορεία και αξιοπιστία του ΠΑΣΟΚ.

Στο επίπεδο του κράτους δικαίου και της συνταγματικής επιταγής, ότι οι Έλληνες είμαστε ίσοι, προτείνουμε την ουσιαστική εφαρμογή του "πόθεν έσχες" για όλους τους Έλληνες πολίτες από την ηλικία των 18 χρόνων και μέχρι τον θάνατό τους και μηχανοργάνωση όλου του συστήματος για αποτροπή και της τελευταίας διαρροής.

Στο θεσμικό επίπεδο, όταν δημιουργούμε θεσμούς και μάλιστα πολλά υποσχόμενους προς την κατεύθυνση της λαϊκής κυριαρχίας θα πρέπει να τους στηρίζουμε ολόπλευρα, προκειμένου να επιτύχουν και να αποδώσουν προς όφελος του λαού και όχι να τους εκφυλίζουμε εν τη γενέσει τους.

Τρανή απόδειξη ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Ένα αίτημα 150 χρόνων που επιτέλους υλοποιήθηκε, κινδυνεύει να εκφυλιστεί, γιατί δεν υπήρξε η πολιτική βούληση να της δοθούν ούτε οι ουσιαστικές αρμοδιότητες, ούτε επαρκείς πόροι.

Να μια άλλη περίπτωση και αιτία απαξίωσης του πολίτη προς την πολιτική. Να όμως και μια ευκαιρία ανύψωσης της πολιτικής. Να μια ευκαιρία ενεργοποίησης και κινητοποίησης των πολιτών προς την κατεύθυνση της λαϊκής κυριαρχίας, της άμεσης δημοκρατίας, παραχωρώντας ουσιαστικές αρμοδιότητες και επαρκείς πόρους.

Κοινωνικό κράτος. Ένας όρος που περικλείει αναμφίβολα περίσσεια ευαισθησία στους δύσκολους καιρούς που ζούμε. Αλλά αυτή η ευαισθησία διανέμεται άκριτα πολλές φορές, άδικα άλλες φορές, αλλά σίγουρα ελλειμματική στο σύνολό της.

Η έννοια του κοινωνικού κράτους για να είναι συνυφασμένη με το ΠΑΣΟΚ και με τις ευαισθησίες του, θα πρέπει να επανεκτιμηθεί αντικειμενικά με όρους όχι μικροπολιτικούς, ούτε πολιτικού κόστους, αλλά στο σύνολό της και να αποδοθεί σωστά και όπως αρμόζει σε μια χώρα που σέβεται τον εαυτό της και τους υπηκόους της.

Συντάξεις, επιδόματα - βοηθήματα και άλλης φύσης αρωγές πείνας και δυστυχίας δεν μας κάνουν υπερήφανους. Επιβάλλεται εδώ και τώρα άμεση επανεκτίμηση από μηδενική βάση και όπου κριθεί ανάγκη να αποδοθεί ευαισθησία και το μέγεθός της όπως αρμόζει στο ΠΑΣΟΚ. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Σοφιανός έχει το λόγο.

Χ. ΣΟΦΙΑΝΟΣ (Χανιά): Συντρόφισσες και σύντροφοι, η σημασία του 4ου Συνεδρίου είναι πολύ σημαντική και σ' αυτό συμφωνούμε όλοι μας. Σηματοδοτήθηκε και με το θάνατο του Προέδρου μας, του Ανδρέα Παπανδρέου, που πάλι συμφωνούμε, ότι σφράγιζε μία εποχή.

Ηρθαμε εδώ στο Συνέδριο και δείχνουμε αιφνιδιασμένοι για τις εξελίξεις εντός του Συνεδρίου. Εγώ δεν νιώθω αιφνιδιασμένος, τις περιμένα. Σήμερα διαπιστώνουμε στο Συνέδριο, ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει σύνδεση των απόψεων. Αυτό δεν έγινε ξαφνικά, έγινε χρόνια τώρα σταδιακά και τα τελευταία ιδίως χρόνια δεν υπήρχαν μέσα στο ΠΑΣΟΚ εξελίξεις, πολιτικός

διάλογος για να ξεκαθαρίσει τα θέματα.

Εμείς δεν είχαμε συμφωνήσει, ότι το ΠΑΣΟΚ είναι πολυσυλλεκτικό, έχει ρεύματα ιδεών, πότε έγιναν οι συζητήσεις για να συνδεθούν οι απόψεις; Οι ευθύνες είναι κατά την άποψή μου συγκεκριμένες. Κατανέμονται σε συγκεκριμένα πρόσωπα τα οποία θα καταδείξει η ιστορία μετά από λίγο.

Σήμερα ερχόμαστε στο Συνέδριο και ακούμε πολλά περίεργα πράγματα. Ακούμε, ότι το Συνέδριό μας η έννοια του εκσυγχρονισμού δεν έχει θέση και δεν κατανοούν κάποιοι σύντροφοι τι σημαίνει εκσυγχρονισμός.

Εγώ σύντροφοι κατανοώ, ότι εκσυγχρονισμός σημαίνει να φτιάξουμε δημόσια διοίκηση, να μην έχουμε πελατειακές σχέσεις, να μην μοιράζουμε τα δάνεια στον αγροτικό τομέα και να γίνονται 4Χ4 και να υπάρχει ένα στρατηγικό πρόγραμμα το οποίο θα πρέπει να καθορίζει το Κόμμα και η κυβέρνηση.

Ο Κώστας Σημίτης με δημοσιεύσεις από το 1989 στον "ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ" τα είπε. Όσοι δεν τα διάβασαν, παρακαλώ να τα διαβάσουν. Και για να έρθω στο τελικό σημερινό θέμα, γιατί είναι γεγονός ότι πολιτικός διάλογος δεν υπάρχει σήμερα.

Ο Κώστας Σημίτης με ευκρίνεια και πρέπει να παραδεχτούμε, ότι την στάση αυτή την οποία τηρεί ο πρωθυπουργός σήμερα, πρέπει να ξεκινήσουμε να τηρούμε κι εμείς, δηλαδή μια στάση η οποία αγνοεί και δεν χαϊδεύει αυτιά και θέλει να λέει την αλήθεια.

Παραδέχεται, χωρίς κατά την άποψή μου να αμφισβητεί κατ' ελάχιστον την παρουσία του Ανδρέα Παπανδρέου, διότι άλλος Ανδρέας Παπανδρέου δεν πρόκειται να γίνει, ότι πρέπει ο πρωθυπουργός να συντονίζει και το Κόμμα. Είναι μία απλή σκέψη, η οποία αγαπητοί συντρόφισσες και σύντροφοι, μπορεί να μην έχει γίνει γίνε απόλυτα κατανοητή μέσα στο Συνέδριο, έχει γίνει κατανοητή στην ελληνική κοινωνία η οποία προφανώς θα δώσει και την τελική λύση. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συντρόφισσα Καραμάνου έχει το λόγο.

ΑΝ. ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ (Γραμματέας του Τομέα Γυναικών ΠΑΣΟΚ): Αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, θα περιμένατε ίσως από μένα ως Γραμματέας του Τομέα Γυναικών ΠΑΣΟΚ να μιλήσω ξανά για την μεγάλη αδικία που συνεχίζει να συντελείται εις βάρος του μισού πληθυσμού, για τους έμμεσους αποκλεισμούς, για το δημοκρατικό έλλειμμα που προκύπτει από την ελλιπή εκπροσώπηση του 51% του εκλογικού σώματος, τις γυναίκες.

Όμως δεν θα το κάνω. Πριν από 10 ημέρες πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Γυναικών του ΠΑΣΟΚ, όπου εκεί κατατέθηκε ένας πλούτος ιδεών και πολιτικών θέσεων που είναι στη διάθεση όποιου και όποιας ενδιαφέρεται. Σχετικές επίσης προτάσεις έχουν κατατεθεί για ψηφοφορία στο Συνέδριό μας.

Σήμερα λίγα μόλις 24ωρα από τον αποχωρισμό μας από τον μεγάλο μας ηγέτη Ανδρέα Παπανδρέου, είναι επίκαιρο να μιλήσουμε για τα καινούρια που έρχονται, για τις ελπίδες και τους φόβους μας, για τα πολιτικά μας οράματα, για το νέο ξεκίνημα που πραγματοποιείται με αφετηρία το 4ο Συνέδριό μας.

Στο λυκαυγές του 21ου αιώνα νέες μεγάλες προκλήσεις μας έχουν ήδη χτυπήσει την πόρτα. Το ΠΑΣΟΚ καλείται σήμερα να δώσει πειστικές απαντήσεις για το πώς θα μπορέσει η Ελλάδα και με ποιά μέσα να κερδίσει την τελική μάχη κατά της καθυστέρησης και του αναχρονισμού. Να προωθήσει την ισότιμη συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.

Ο σεβασμός και η ευγνωμοσύνη μας προς τον Ανδρέα Παπανδρέου θα κριθεί από το πόσο θα κρατήσουμε ζωντανό το όραμα της αλλαγής και του Δημοκρατικού εκσυγχρονισμού. Ασφαλώς η μάχη για τον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση με τολμηρές όμως μεταρρυθμίσεις και θεσμικές αλλαγές, είναι υπόθεση ευρύτερων κοινωνικών πολιτικών και επιστημονικών δυνάμεων, προκειμένου επιτέλους να ξεφύγουμε από την λογική του πολιτικού κόστους, που αγνοεί το οικονομικό κόστος της καθυστέρησης και κυρίως το κοινωνικό κόστος του αναχρονισμού.

Είναι φανερό πως όσο η σύγχρονη κοινωνική οργάνωση θα γεννά ανισότητες, εκμετάλλευση, βία καταστροφή του περιβάλλοντος, ανεξέλεγκτα πρότυπα καταναλωτισμού και ανταγωνιστικότητας, η αριστερή σκέψη, η αριστερή πολιτική δράση θα έχει όχι μόνον λόγο ύπαρξης, αλλά και ουσιαστική δυνατότητα παρέμβασης.

Όσο η Αριστερά του σήμερα και πολύ περισσότερο η Αριστερά του αύριο δεν μπορεί να είναι η Αριστερά του χθες. Εμείς τα μέλη και τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ έχουμε χρέος να διαμορφώσουμε νέους θεωρητικούς άξονες, νέα οράματα. Εχουμε χρέος να συνεχίσουμε και να εντείνουμε τον αγώνα για την υπεράσπιση των πανανθρώπινων αξιών, όπως είναι η ελευθερία, η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη, η κοινωνική αλληλεγγύη με στόχο μια κοινωνία πιο ανοιχτή, πιο ευέλικτη που δεν θα περιορίζει την ελευθερία στην δημιουργία, στη επιλογή, στην διαφορετική άποψη.

Είναι ανάγκη να δημιουργήσουμε κάτι που ήταν πάντα ελλειμματικό στη χώρα μας, απόρροια ενός συγκεντρωτικού και αυταρχικού κράτους. Είναι να δημιουργήσουμε την κοινωνία των πολιτών κλείνοντας το χάσμα ανάμεσα στην επίσημη πολιτική και τους πολίτες.

Χρειάζεται να στηρίξουμε, αλλά και να προωθήσουμε στο ΠΑΣΟΚ και στη χώρα μας ένα νέο πολιτικό πολιτισμό, πολιτισμό και παιδεία, τον πολιτισμό της ειρηνικής συμβίωσης, της κατανόησης, του σεβασμού των όποιων διαφορών.

Είναι σαφές, αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, πως η επικράτηση των δυνάμεων που στηρίζουν την εκλογή του Κώστα Σημίτη και την ανάδειξη του στην Προεδρία του Κινήματος, θα προσδώσει νέα δύναμη και ορμή στο ΠΑΣΟΚ, ώστε να προχωρήσει με ταχύτερους ρυθμούς σε ρηξικέλευστες αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που τόσο πολύ έχει ανάγκη η χώρα μας.

Ηδη η εκλογή του Κώστα Σημίτη στην πρωθυπουργία και η θετική απήχηση της εκλογής του στη μεγάλη, στη συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού σηματοδοτεί το νέο πολιτικό κύκλο, το νέο πολιτισμό.

Αυτό το θετικό κλίμα και την μεγάλη αποδοχή του πρωθυπουργού από ευρύτατα τμήματα του εκλογικού σώματος, που ακόμη ξεπερνούν και τα όρια της εκλογικής βάσης του ΠΑΣΟΚ, θα ήταν πραγματική αφοσύνη να μην το λάβουμε υπόψη. Θα ήταν αφοσύνη να αγνοηθεί από το σώμα του 4ου Συνεδρίου.

Είναι χρέος μας να μην αποκλείσουμε απ' αυτή την αίθουσα και να μην αγνοήσουμε τις διεργασίες που συντελούνται στο εκλογικό σώμα, στην εκλογική βάση του ΠΑΣΟΚ, στην κοινωνία, να μην τους αποκλείσουμε από τις όποιες αποφάσεις μας.

Εχουμε υποχρέωση και καθήκον, αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, να δομήσουμε την κοινωνία και το ΠΑΣΟΚ του 2000 με ειλικρίνεια, με διάλογο, με νηφαλιότητα και προπαντός με όραμα και τόλμη. Οι διαφορές μας πρέπει να γίνουν στοιχείο δημιουργικότητας, ευφρενικότητας σε ένα κοινό πλαίσιο αλληλοσεβασμού, σε ένα δυνατό και ενιαίο ΠΑΣΟΚ, σε μια ισχυρή κυβέρνηση και ένα ισχυρό πρωθυπουργό για μια ισχυρή Ελλάδα. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Σπυρόπουλος έχει το λόγο.

Ρ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, σίγουρα στο 4ο Συνέδριό μας έχουμε να αντιμετωπίσουμε τρία κρίσιμα ζητήματα και ας δούμε το πρώτο, Εμείς και ο Παπανδρέου.

Αρκετές φορές στη διάρκεια του Συνεδρίου θαρρώ, ότι επιχειρούμε άθελά μας να μικρύνουμε την εμβέλεια και την πολιτική βαρύτητα του Παπανδρέου. Επιχειρούμε τιμαριοποιώντας την πολιτική μας να κάνουμε χρήση του ονόματός μας προωθώντας επιμέρους πολιτικούς στόχους.

Ο Παπανδρέου από προχθές δεν ανήκει ούτε καν στο ΠΑΣΟΚ, ανήκει στο Έθνος και στην Ελλάδα και σίγουρα υπερβαίνει και ξεπερνά τις μικρές πολύ μικρές ανθρώπινες σκοπιμότητες επίδοξων ηγετών και ηγετίσκων.

Ας σεβαστούμε τον ηγέτη, τον καθοδηγητή μας και ας του προσδώσουμε το κύρος που η Ελλάδα και το Έθνος του έχουν προσδώσει. Μην τον μικρύνουμε άλλο. Αρκετά τον ταλαιπωρήσαμε 22 χρόνια τώρα. Και να δούμε και το θέμα της ιδεολογίας.

Ακούστηκαν εδώ από επιφανή στελέχη του Ε.Γ. απόψεις υπερσυντηρητικές. Τολμή να το πω, υπερσυντηρητικές. Ακούστηκαν εδώ απόψεις, ότι μπορούμε εντός των συνόρων της Ελλάδος να οικοδομήσουμε τον υπαρκτό σοσιαλισμό ίσως ή έναν σοσιαλισμό που δεν ξέρω πού θα βρεθεί.

Σύντροφοι, το 1989, ο Δεκέμβρης του '89 με τον Γενάρη του '90 δεν απέχει ένα μήνα, απέχει έναν αιώνα. Κατέρρευσαν δόγματα και οράματα και βέβαια υπάρχει μια νέα πρόκληση για να οικοδομήσουμε την νέα ουτοπία, το νέο όραμα που χρειάζεται ο κόσμος, η κοινωνία.

Ε, λοιπόν, αυτό το όραμα δεν γεννιέται με μισή καρδιά, δεν γεννιέται με μικρές πολύ μικρές σκοπιμότητες. Πάνω σ' αυτό το όραμα δεν παίζουμε τους όρους τους διαδοχής. Ακόμα κι αυτό επιχείρησαν κάποιοι να παίξουν. Επιχείρησαν να πουν, ότι είναι οι μόνοι φερέγγυοι εγγυητές της πορείας του Σοσιαλισμού και του Αριστερού ΠΑΣΟΚ. Αν δεν είναι πολιτικό θράσος, είναι πολιτική αφέλεια.

Το νέο ΠΑΣΟΚ και η νέα Αριστερά οικοδομείται στους χώρους της εργασίας, της επιστήμης και της κοινωνίας. Εκεί θα οικοδομηθεί και θα φτιαχτεί η νέα πρόταση, που δεν θα έχει σχεδόν τίποτα το κοινό με δόγματα του παρελθόντος.

Τα οικονομικά σύνορα δεν είναι πια γεωγραφικά σύνορα και ειπώθηκε από τον σύντροφο Παπαδάκη, ότι η νέα ελπιδοφόρα ιδεολογική μας